

Jantar ve sbírkách Oddělení pravěku a antického starověku Národního muzea v Praze¹

Amber in the collections of the Department of Prehistory and Classical antiquity of the National Museum in Prague

Gordana Divac

Obsah

Úvod	102
Vlastnosti jantaru a původ jeho názvu.	102
Výskyt jantaru	103
Jantar jako drahocenný předmět.	104
Jantar v České republice	104
Jantarová cesta.	105
Závěr	106
Jantar ve sbírce Oddělení pravěku a antického starověku Národního muzea.	107
Analýza jantaru	117
Metody konzervace jantaru	118
Katalog	119
1. Eneolit	119
1.1 Kultura s kanelovanou keramikou	119
1.2 Kultura kulovitých amfor	119
1.3 Kultura se šňůrovou keramikou	120
1.4 Kultura se zvoncovitými poháry	120
2. Starší doba bronzová	121
2.1 Únětická kultura	121
3. Střední doba bronzová – kultura mohylová	139
4. Mladší doba bronzová	140
4.1 Milavečská kultura	140
4.2 Knovízská kultura	141
4.3 Piliňská kultura	141
5. Mladší doba halštatská	141
5.1 Bylanská kultura	141
5.2 Slezskoplatěnická kultura	142
5.3 Kultura mohylová doby halštatské	142
6. Doba laténská	142
7. Doba římská.	145
8. Doba stěhování národů	145
9. Raný středověk	148
10. Jantar neznámé kultury a lokality	157
10.1 Bergerova sbírka	157
10.2 Bunzlova sbírka	158
10.3 Kejkrtova sbírka.	158

¹ Práce vznikla s podporou grantu Ministerstva kultury České republiky RK99P03OMG034: Komplexní zpracování nálezů jantaru ze sbírky oddělení prehistorie a protohistorie Národního muzea (1999–2000, MK0/RK).

11. Jantar neznámé kultury	158
12. Jantar bez inventárního čísla a s uvedenou lokalitou	158
Summary	159
Prameny a literatura	160
Přílohy	163

Abstrakt

Základ předkládané práce tvoří kompletní soupis (katalog) artefaktů z jantaru uložených ve sbírce tehdejšího Oddělení prehistorie a protohistorie Národního muzea v Praze, které jsem v rámci grantu Ministerstva kultury České republiky zpracovávala v letech 1999–2000. Cílem navrhovaného projektu bylo shromáždit jantarové artefakty od neolitu do raného středověku. Katalog byl vypracován podle písemných záznamů v inventárních knihách a dalších dochovaných pramenů. Obsahuje informace o lokalitách, inventární čísla, popisy předmětů včetně nálezových celků, ve kterých byl jantar nalezen. Rovněž byla provedena klasifikace těchto předmětů. Přírodovědecké metody, tj. analýza jantarové suroviny v infračervené spektroskopii, byly použity v rámci možností a spíš měly ukázat metodický záměr – prokázat provenienci suroviny v chronologickém průřezu. Kresebná a fotografická dokumentace současně s konzervátorskými zákroky je nezbytná pro muzeologickou péči, kterou tento materiál vyžaduje. Bohatý fond nálezů z jantaru byl systematicky a analyticky zpracován jako celek, neboť má značnou důležitost pro kulturně-historické interpretace naší minulosti.

Abstract

The basis of this paper is the complete inventory (catalog) of the numerous archaeological finds of amber from the collection of the formerly Department of Prehistory and Protohistory of National Museum in Prague, which I processed in 1999–2000 under a grant of the Ministry of Culture of the Czech Republic. The aim of proposed project was to accumulate the amber artefacts from the Neolithic to the Early Middle Ages. The catalog was drawn up according to written records in the inventory books and other documents. It contains informations about sites, inv. numbers, descriptions of subjects, including closed finds. Object had been classified as well. Natural science methods were used, i.e. some amber artefacts were analysed with infrared spectroscopy according to financial possibilities, with intention to prove provenience of raw material in a chronological cross-section. Drawing and photographic documentation with the conservation of the amber artefacts at the same time, is necessary for museological care which this material requires. The rich collection of amber artefacts was systematically and analytically processed as a whole because of the considerable cultural-historical importance for our past.

Klíčová slova: Národní muzeum Praha – sbírka jantaru – typologie – katalog

Key words: National museum of Prague – collection of amber objects – typology – catalogue

Úvod

Jantar je fosilní pryskyřice, která pro své neobyčejné vlastnosti i dlouho neznámé tajemství vzniku podněcovala v různých historických epochách lidskou zvědavost a fantazii.

V dávných dobách stateční poutníci a obchodníci, kteří přiváželi jantar z „konce světů“ do svých vlastí, donesli také neuvěřitelné příběhy, báje a pohádky.

Podle starořecké legendy bůh slunce Hélios každý večer přivádí Slunce k moři a zlatým člunem převáží na východ. Ráno pak Slunce přejíždí ve slunečném kočáře po nebi k západu. Jestli se příliš přiblíží Zemi, vyvolá takovou sluneční výheň, že ze stromů počne kapat sluneční kámen (*Srejšović-Cermanović 1979*, 428). Existují však i jiné výklady vzniku jantaru. Téma Euripidovy (480–406 let př. n. l.) tragédie „*Faëthón*“ rozvíjí římský básník *Publius Ovidius Naso* (43 let př. n. l. – 18 let n. l.) v jedné části svého díla „*Metamorfózy*“. Faëthón, syn boha slunce Hélia, přemluvil otce, aby mu na jeden den povolil řídit sluneční kočár. Protože byl mladý a neuměl ovládat koně, kočár se dostal tak blízko k Zemi, že začala hořet. Bohyně Země v obavě o svou budoucnost poprosila Dia o pomoc. Zachránil ji tak, že bleskem zasáhl Faëtha. Nešťastný mladík sjel spolu s kočárem střemhlav do řeky Eridan a utonul. Matka i sestry Faëtha se žalem proměnily ve stromy a z jejich slz v podobě vytékající mízy vznikala pod vlivem slunečního svitu jantar (*Ovi. Metam. II 45*, 152–339).

Popularitu jantaru (*elektronu*) zachycují Homérové eposy „*Ilias*“ a „*Odyssea*“. V *Odyssei* nalezneme i první písemnou zmínku o obchodování s touto fosilní pryskyřicí – fénický námořník prodává zářivý, jantarem ozdobený nákrčník (*Homer, XV*, 460; *XVIII*, 295–296).

Úvahy o původu a účelu jantaru nalezneme v dílech Hesioda (přelom 8./7. stol. př. n. l.); (*Grill 1975*, 279, *Negróni Cattachio 1985*, 44), *Thalety z Milétu* (6. stol. př. n. l.); (*Diogen Laertie*, 7), Herodota z Halikarnasu (ca 484–430 př. n. l.); (*Herodot, Povíjst: 3/115*) i Aristotela ze Stageiry (384–322 př. n. l.); (*Aristotel, De anima: 405 a 19*) a dalších. O jantaru se např. pojednává v textu řeckého obchodníka, námořníka a astronoma Pýthea z Massalie (2. pol. 4. stol. př. n. l.); (*Pytheas, Peri ókeanú, Spekke 1957*, 19–20). Z dalších řeckých historických pramenů je zajímavý text Apollonia Rhodského (asi 1. pol. 3. stol. př. n. l.), který v eposu „*Argonautika*“ popisuje, jak vznikl jantar ze zkamenělé Apollónovy slzy, kterou tento bůh uronil, když byl vyhnán do země Hyperborejů (*Katičič 1970*, 105).

Původu a významu jantaru věnuje pozornost encyklopedie Gaia Plinia Staršího (23–79 n. l.) „*Naturalis historia*“, a také práce Tacita (55–120 n. l.), které obsahují všechny starší i dobové poznatky o jantaru (*Plinius, Historia naturalis, XXXVII*).

Římané si cenili jantaru zejména pro jeho krásu a údajnou léčivost. Podle Plinia nosily ženy z Transpadany (region v severní Itálii) jantarové náhrdelníky nejen jako ozdobu, ale i z léčebných důvodů. Věřilo se totiž, že jantar chrání před nemocemi hrdla a krčních mandlí (*Plinius, Hist. Nat. XXXVII*: 51). Autor rovněž uvádí, že když byl jantar ještě v tekutém stavu, dostal se do něho nejen hmyz, ale i drobná zvířata. V Římské říši se dal za kousek jantaru zakoupit dospělý a silný otrok, Řekové byli ochotni zaplatit stejnou váhou ve zlatě. Germáni si darováním 5850 kg jantaru císaři Nerovi alespoň nakrátko vykoupili odklad vojenského tažení.

Ve středověku se problematikou jantaru zabýval např. arabsko-perský lékař a učenec Abur Rajhán Muhammad ben Ahmad al-Bírúní (973–1048), dále dominikán, scholastický filosof a přírodovědec Albertus Magnus (1193/1206–1280) a Georgius Agricola (vlastním jménem Bauer, 1494–1555). První větší monografii s názvem „*Succini historia*“, věnovanou této fosilní pryskyřici, vydal osobní lékař pruského prince Alberta Andreas Aurifaber (1514–1559) roku 1551 v Königsbergu (*Serbrodolski 1984*, 21).

Otázkou původu jantaru se zabývalo mnoho dalších myslitelů a vědců. Jako zvlášť dekorativní materiál je jantar předmětem zájmu gemologů a mineralogů, i když není minerálem ani výsledkem anorganických procesů v litosféře Země. Geologové a paleontologové ho zkoumají zejména pro fosilie, které se v jantaru mimořádně dobře zachovaly.

Dostane-li se člověk do styku s jantarem, pocítuje něco archaického, skrytého v teplém zbarvení, v příjemnosti až něžnosti doteku, v lehkosti a diskrétním lesku. Tato pryskyřice má v sobě i prvek léčivosti. Podobně jako dnes si hojí své rány četné jehličnany, stejným způsobem si je léčili jejich předkové v minulosti, před několika milióny let. Tajemství jeho dlouhověkosti nacházíme v přírodních procesech spojených se vznikem říčních delt a lagun u moří a oceánů. Velmi lehký materiál, sotva o něco těžší než voda, přenášely řeky spolu se stromy do říčních delt. Zde se v průběhu dlouhé doby, měřeno milióny let, proměňovalo dřevo v lignit a pryskyřice polymerizovaly v jantar. Kromě vody se na vzniku jantaru určitě podílely i atmosféra, prvotní chemické složení smůly, vlhkost a anaerobnost hlín.

Vlastnosti jantaru a původ jeho názvu

Jantar je směs různých fosilních pryskyřic. Přibližné chemické složení se může vyjádřit vzorcem $C_{40}H_{64}O_{49}$, což ale není zcela přesné, protože mnohdy ještě neproběhla polymerizační sekvence. Z hlediska chemického složení je jantar tvořen 67–87 % uhlíku, 8,5–11 % vodíku, 15 % kyslíku a 0,46 % síry.

Kromě toho obsahuje 70% esterů kyseliny jantarové, dva druhy živic a nerozpustný bitumen (Šoufek 2006, 18).

Jantar se nejčasněji vyskytuje v podobě beztvarych nebo různě nepravidelně zprohýbaných plochých, kulatých nebo kapkovitých kousků, popřípadě nepravidelných zaoblených hlíz. Kromě vzduchových bublinek obsahuje velmi často zakonzervované exempláře třetihorní flóry a fauny, tj. rostlin, hub, mechů, lišejníků, hmyzu a velmi vzácně i plazů. Jantar má mastný až smolný lesk, lasturový lom, je jemný a příjemný na dotek, při tření vzniká na jeho povrchu záporný elektrický náboj (odtud řecký název *elektron*, ale *elektron* také znamená i směs zlata a stříbra, peršsky *Kah-ruba*, turecky *Kehruba*, *khlibar*, tj. ten, který přitahuje slámu, odtud srbsky *čilibar*). Naposled zmíněná vlastnost se neprojeví při vytvoření nerovné povrchové oxidační vrstvy. Je-li jantar zapálen, hoří pomalu jasným plamenem a příjemně voní (německy *Bernstein* – „hořlavý kámen“). Při 150 °C měkne, taje při teplotách 287–375 °C na jasně žlutý jantarový olej a černou jantarovou kalafunu. Jeho tvrdost je uváděna v hodnotách 2–3 Mohsovy stupnice, hustota kolísá od 1,05 do 1,09 g/cm³ (*idem*). Ve vodě a v alkoholu je nerozpustný, nanejvýš z 20 % se rozpouští v éteru. Starší odborná literatura zmiňuje dobrou rozpustnost v chloroformu nebo v lihu s příměsí kafru, novější uvádí jen aromatické a terpenové uhlovodíky.

Jantar má obvykle žlutavou, červenohnědou, bílou až zcela černou barvu. Zřídka je zelený, modrý, průhledný a výjimečně fluoreskující.

Barvu jantaru jde mechanickým a termickým zpracováním měnit. Staří Římané uměli upravovat barvu jantaru tavením a přidáváním kořenů určitých druhů bylin, kozího loje i dalších přísad, aby tato pryskyřice věrohodně imitovala vzhled vzácných a drahých kamenů, např. ametystu (*Plinius, Historia naturalis XXXVII: 201*). Dnes se malé kousky a odpad jantaru za vyšší teploty tlakem homogenizují do tyčinek (tzv. lisovaný jantar), které se pak brousí. Kalnější jantar se projasňuje vařením v řepkovém oleji.

Klasická latina používá pro jantar názvy *glaesum* a *sucinum*. Slovo *glaesum* je germánského původu a najdeme ho např. v Tacitově práci „*Germania*“ (*Tacitus, Germania, 45*) nebo v díle Plinia Staršího (*Plinius, Hist. Nat. IV: 97, 103, XXXVII: 42*). Původ slova *sucinum* je údajně neznámý. Někteří autoři předpokládají, že pochází z ilyrského výrazu pro jantar. Dnes se název *succinit* (*succinit*) používá jen pro označení baltského jantaru. Baltský jantar se od ostatních pryskyřic liší obsahem (3–8 %) kyseliny jantarové. Její množství spolu s přítomností různých stopových prvků nám umožňuje určovat místo nálezu jantaru (*Helm 1877; Strong 1966, 1–6; Beck 1985, 193*).

Slovo jantar, které používá většina slovanských národů (Češi, Chorvaté, Rusové, Poláci, Slovinci atd.),

je převzato z lotyštiny (*gintāras*) a ungro-finského (*gentiras, gujanta*).

Podle obsahu fosilní flóry a fauny se uvažuje o vzniku jantaru před 30 až 40 miliony let, v období terciéru (eocén–oligocén). Zakonzervované exempláře rostlin umožnily určit a popsat odrůdy třetihorních jehličnatých stromů jako *Pinites succinifer*, *Araucaria*, kmeny *Keteleera* a *Pseudolarix* (Šoufek 2006, 20).

Jeden z nejstarších druhů jantaru vzniklý v horním eocénu se vyskytuje v severní části Jutského poloostrova.

Výskyt jantaru

Od pravěku byl jantar nacházen zejména na pobřeží Baltu. Nejvíce se však vyskytuje na území poloostrova Samland (Kaliningradská oblast) a v jeho okolí.

Poloostrov o velikosti několika čtverečních kilometrů byl v minulosti hlavním zdrojem výskytu jantaru, přičemž jeho množství záviselo dlouhou dobu především na počasí. Při silných bouřích vyvrhly mořské vlny velké kusy, úlomky i vodou ohlazené pecky jantaru po celém pobřeží poloostrova. Největší vlny a mořské proudy ho přemísťovaly podél jižních břehů Baltu od Kaliningradské oblasti (dříve Königsberg, Královec), přes oblast Gdaňska (Pomoří, resp. severní pobřeží Polska) až k východnímu Dánsku. Výskyt žádané pryskyřice tak proměnil západní pobřeží Lotyšska, Litvy a Estonska ve shromaždiště sběratelů. Občas byl jantar nalezen i na pobřeží jižního Švédska a Anglie.

Až do roku 1854 se jantar u Baltu jen sbíral nebo „lovil“ sítěmi v pobřežních vodách. Není přesně známo v jakém množství, ale záznamy z období let 1822–1825 uvádějí, že po velkých bouřkách se na severním Jutském pobřeží nasbíralo kolem 1360 kg jantaru. Roku 1862 bylo na pobřeží u města Palmnicken (dnes Jantarnyj, Kaliningradská oblast) nasbíráno 2000 kg. Od roku 1854 se zde pro těžbu jantaru používal bagr, takže v roce 1870 bylo poblíž téhož města vytěženo 204 000 kg jantaru a uvedený objem každým rokem narůstal.

Jiná naleziště jantaru ve světě jsou ve Francii, Španělsku, na Sicílii, ve střední Americe a v Barmě. V České republice je jeho výskyt doložen ve sladkovodních usazeninách české křídly (Velké Opatovice a Valchov u Boskovic – odtud název *valchovit*, u Skutče, u Moravské Třebové a v okolí Opavy).

Podle středověkých pramenů vážily největší kusy jantaru 12 až 16 kg. Bohužel zdroj uvedených informací nelze považovat za spolehlivý. V roce 1803 byl nalezen jeden exemplář o hmotnosti 6750 g a roku 1860 pak kus těžký 9700 g. V Kaliningradském muzeu je uložen kus jantaru o váze 4280 g nalezený roku 1950, a v Berlínském Humboldtově muzeu jantar váží

cí 9675 g, nalezený roku 1890 (Šoufek 2006, 20; *Srebro-doljski 1984*, 16; *Webster – Anderson 1983*, 574–581).

Jantar, který se dodnes používá pro výrobu šperků, pochází především od Baltského moře a z Dominikánské republiky.

Jantar jako drahocenný předmět

Již na úsvitu lidské civilizace se stával jantar vedle ostatních organických materiálů (kost, perla, mušle apod.) oblíbenou surovinou řemeslníků a obchodníků. I když je naše poznání jeho užití a významu stále nedokonalé, je prokázáno, že byl na území dnešní Evropy používán lidmi již od mladého paleolitu. Svědčí o tom několik izolovaných nálezů, jako např. zdobená jantarová destička z Meiendorfu (SV od Hamburgu); (*Burdukiewicz 1999*, 103), jantarový artefakt na lokalitě Siedlnice 17a (*idem*) a nálezy jantarových fragmentů z jeskyní Kůlna, Žitného, Pekárna na Moravě (*Podborský a kol. 1993*, 63) – všechny datované do pozdního paleolitu (13 000–10 000 př. n. l.).

V dalších vývojových etapách lidské společnosti se jantar sporadicky vyskytuje v neolitickém a eneolitickém období, zejména v prostředí kultury se šňůrovou keramikou a kultury se zvoncovitými poháry, a to v podobě šperků typických pro daná období.

Značný rozmach užití jantaru k výrobě korálků, závěsků, ale i různých ozdobných intarzií (vloček) lze pozorovat ve starší době bronzové mezi nálezy únětické kultury. Podle některých badatelů ovlivnil rozkvět únětické kultury zejména obchod s baltským jantarem (G. Childe, C. Refrew, C. Beck).

Jantar v České republice

Zkoumáním prehistorických kultur v Evropě se prokázalo, že baltský jantar, který jde dnes snadno určit, je jedním z klíčových hmotných archeologických důkazů obchodních kontaktů v pravěku. Nositelé únětické kultury jsou dnes považováni za důležité prostředníky mezi severem a jihem Evropy. I když nelze v daném období vyloučit přímý kontakt s egejskou oblastí, je nesporné, že jantar z nekropolí únětické kultury je původu baltského, stejně jako jantar na pohřebištích ostatních kulturních skupin starší doby bronzové ve střední Evropě. Tuto reálnou hypotézu asi potvrzuje i nález depotu na výšinné lokalitě Dívčí kámen v jižních Čechách, sestávajícího z jantarových perel uložených v únětickém džbánu. Nelze rovněž opomenout fakt, že druhy jantarových předmětů zastoupených v hrobových nálezech tzv. klasické fáze únětické kultury na území České republiky, jsou nacházeny téměř na všech objevených únětických nekropolích.

Užití jantaru je následně doloženo i z prostředí mohylových kultur střední doby bronzové. Např. z území středodunajské mohylové kultury na Moravě můžeme uvést výskyt jantarových korálků na lokalitě Blučina-Cezavy. Zde leželo vedle malého depotu bronzových předmětů (depot VII u pohřbu 28) přes 300 korálků ze skleněné pasty a jantaru (*Mrázek 1996*, 203). Jantarové předměty pocházející z opevněné výšinné polohy Skalka u Velimi, okr. Kolín, představují artefakty ze závěru střední doby bronzové a počátku období popelnicových polí.

Hojné nálezy jantaru jsou uváděny z různých střeoevropských lokalit z prostředí mladohalštatských kultur, a to jak z nekropolí, tak z areálů sídlišť. Svědčí to o pokračujícím rozvoji obchodu s jantarovou surovinou, která se patrně stala důležitou součástí obchodu mezi „barbarskými“ kulturami severní a střední Evropy a řeckými a italskými koloniemi. Ty představovaly v oblasti Středomoří hlavní obchodní, hospodářská a kulturní centra této doby. A byl to především antický svět, který povýšil jantar na luxusní zboží.

Zajímavý a dosud ojedinělý je soubor mladohalštatských jantarových předmětů nalezených v jeskyni „Býčí skála“ u Adamova na Moravě. Jde o více než 1000 jantarových perel pocházejících z prostředí dosud ne zcela jednotně interpretované nálezové situace.

Další rozkvět užití jantaru k výrobě ozdob nastal na území střední Evropy v době laténské. Doklady nebývalého množství nálezů jantaru („myrhy“) na laténské oppidu Staré Hradisko u Prostějova byly známy již v 16. století a roku 1627 uvedl toto místo dokonce J. A. Komenský na své mapě Moravy s údajem *Hradisco, ubi myrrha effoditur*, tedy hradisko, kde se nalézá myrha (*Böhm 1946*, 42–43). Zdejší nálezy jantaru jsou z laténské doby jedny z nejbohatších v České republice a představují s největší pravděpodobností doklad opěrného obchodního bodu na tzv. jantarové stezce (*Čižmářová 1996*, 173–181).

Podle údajů Gaia Plinia Staršího (23–79 let n. l.) v jeho díle „*Naturalis historia*“ dodávali Germáni jantar do římských provincií v Panonii.

Žárový rítus v prvních stoletích nového letopočtu nedovoluje tehdejší oblibu jantaru v českých zemích objektivně posoudit. Podle nalezených smolných hrudek v germánských žárových hrobech, kde se nacházejí ve společnosti ohni odolnějších kovových římských výrobků, mohlo jít o dosti velké použití jantaru. Nelze však rozhodnout, zda k výrobě šperků či spíše jen k rituálním účelům.

Větší počet nálezů s jantarovými artefakty se znovu vyskytuje v Čechách až v mladší době římské (4. stol. n. l.). Jantarové předměty pocházejí z výbavy kostrových hrobů, prozkoumaných např. v Praze-Dejvicích, Dolních Chabrech atd.

Výskyt jantaru jako suroviny k výrobě ozdob je v České republice doložen i v následujících historických obdobích – v době stěhování národů a raného středověku. S masovým výskytem jantarových předmětů se setkáváme ve slovanských kostrových hrobech (např. Libice nad Cidlinou).

Jantarová cesta

Ve svém díle *Peri ókeanú* (O oceánu) Pýtheás velice jasně popsal cestu, kterou se jantar vozil z Baltu do Massalie (dnešní Marseille). Jde však o dílo ztracené, dochované pro současnost pouze prostřednictvím převzatých fragmentů textu. Pýtheás se v uvedeném díle zmiňuje o severním oceánském zálivu *Metuonis* s osídlením germánského kmene *Guionů* (Guiones) a blízkého ostrova s názvem *Abalus*, kam jarní proudy donášejí jantar. Ten místní obyvatelé používají jako palivo nebo ho prodávají Teutonům. Jako hlavní cestu, po které byl jantar dopravován na jih, uvádí trasu od Labe k Rýnu, u jehož jednoho zákrutu se cesta rozdvojovala, a to směrem podle Rhôny do Marseille a na cestu přes Alpy (Brennerský průsmyk) k Jaderskému moři (*Pýtheás, Peri ókeanú; Plinius, Naturalis historia, XXXVII, 35–36*). Tacitus (55–120 let) v díle „*Germania*“ popisuje území kmene Esta, které se nachází na pravobřeží Svěbského (dnes Baltského) moře. Uvádí, že je to jediný národ, který sbírá jantar (*glaesum*) přímo na břehu. Sám ho nepoužívá, ale prodává. Tacitus dále píše, že Estové měli „monopol“ na obchod s jantarem (*Tacitus, Germania, 45; Demetri-Okott 1985, 310*). Velmi přesně popsané obchodní cesty s tímto zbožím nacházíme i v díle Plinia Staršího „*Historia Naturalis*“ (*Plinius, Hist. Nat. XXXVII: 35, 36*).

Výskyt jantaru v četných archeologických nálezových celcích různých kulturních skupin z rozličných časových období po téměř celé Evropě, stejně jako nálezy jantaru v Mykénách, na Balkáně a v Itálii, podnítily zvědavost řady badatelů. Chemická analýza téměř u všech předmětů prokázala pobaltský původ této zvláštní a líbivé suroviny. Výsledkem vědeckého úsilí je znovuobjevení na dlouhý čas zapomenuté „jantarové stezky“.

K prvním badatelům, kteří se začali zabývat otázkou obchodu s jantarem, patřil na přelomu 19. a 20. století O. Montelius (1910, 249–291). Podrobnější analýzu trasy, respektive tras jantarové stezky, publikoval roku 1925 J. M. de Navaro (1925, 481–507). Podle něho vedla jedna z obchodních cest od Jutského poloostrova k Labi, dále po Vltavě a od ní k Dunaji, od něhož odbočovala po řece Innu a pokračovala přes Brenner a Lombardii k severnímu Jadranu. Uváděná trasa měla další variantu, která u soutoku Labe se Sálou odbočovala proti toku Sály, pokračovala k řece Nábě, dále k Dunaji, k Innu a na Brenner, kde se spojila s prvně uvede-

Mapa I Jantarová cesta (podle Navarro de 1925): A: starší doba bronzová; B: střední doba bronzová; C: doba železná. – Map I Amber rout (after Navarro de 1925): A: Early Bronze Age B: Middle Bronze Age C: Hallstatt.

nou trasou stezky. Jiná byla varianta směřující od Sály k Mohanu, následně k Neckaru a od něho k Dunaji (Navarro de 1925, 481–507). Za místa zdroje jantaru a východisko jantarové obchodní cesty v době halštatské pokládá J. M. Navaro oblast Gdaňského zálivu, konkrétně poloostrov Samland a oblast Gdaňska. Odtud se jantar odvážel ve směru řek Visly a Varty k řece Odře, dále proti jejímu toku do Wroclavi a stezka dále pokračovala na jih do Sudetské oblasti do horského pásma v Kladsku, kde se cesta rozdvojovala do dvou směrů. Jeden vedl k řece Svitavě a přes Brno na jižní Moravu, druhý podél toku Moravy k jihu, až se spojil s prvně uvedenou trasou. Cesta pokračovala po toku řeky Moravy k Dunaji, konkrétně k místu na pravobřeží řeky mezi Vídní a Bratislavou. Kdysi zde stávala keltská osada, roku 15 n. l. ji nahradil římský legionářský tábor Carnuntum s přilehlým kastelem. Dnes se v blízkosti jeho ruin nachází zástavba obce Petronelli.

Jde o polohu významné křižovatky podunajské obchodní cesty a jantarové stezky z Pobaltí. Odtud směřovala doprava jantaru k Jaderskému moři přímo, ale opět dvěma směry. Jednak k jihozápadu do Aquileie, jednak přes Šoproň, Szombathely, Ptuj a Celje. Podle Navara mohla být naposled uvedená trasa používána i v době bronzové, kdy byl jantar dopravován do mykénských center po tocích řek Moravy, Sávy a Drávy (*idem*); (*mapa I*).

J. M. Navaro nepřikládal valný význam cestě sloužící obchodu s jantarem ze západní části Evropy, tj. trase směřující od severu k Vezere, dále Rýnu a proti jeho toku k Basileji, odtud řekou Aarou do Neuschâtelského jezera, od něho k Ženevskému jezeru, z něho vytékající Rhônou ke Středozemnímu moři a do Marseille (*Spekke 1957*, 61). Nezabývá se rovněž obchodní cestou směřující od Visly k Dněstru a do Černého moře (*Spekke 1957*, 59–60). Jiná obchodní cesta vedla od Baltu po Dněpru do Černého moře. Její existence je doložena ještě ve středověku (*Srebrdoljski 1984*, 97–98). Také Vikingové ji využívali pro svá krvavá plenitelská tažení.

Otázky obchodu s jantarem v jihovýchodní Evropě a zejména význam cesty po Labi a Odře prozkoumal T. Malinowski (*Malinowski 1971*, 102–110). Cestě, která vedla přes Alpy na Apeninský poloostrov, věnovala detailní pozornost N. Negroni *Catacchio* (1972, 73–78, 1978, 84–85). Obchodem s Mykénami a vlivem mykénské civilizace na vývoj starší doby bronzové ve střední Evropě a na jihu Anglie se zabýval G. Childe (1973), C. Renfrew (1976), J. Bouzek (1993) a další.

Chemická analýza popularizovaná O. Helmem v roce 1877 a vycházející z předpokladu, že baltský jantar obsahuje vysoké procento kyseliny jantarové a tím se liší od ostatních pryskyřic, se projevila jako nespolehlivá. Významné výsledky v určování původu jantaru a tím i v rekonstrukci tras jantarových stezek v pravěké Evropě, přináší od roku 1963 Curt Beck a skupina jeho spolupracovníků s pomocí infračervené spektroskopie jantaru.

Do Čech se jantar dostával z Jutského poloostrova po spojnici Labe–Vltava, a to nejpravděpodobněji již od mladého eneolitu. Příliv této suroviny zřejmě nabýval na intenzitě od starší doby bronzové. V období únětické kultury je jantar objeven v přítomnosti bronzových předmětů. Obdobné nálezy jantaru s doprovodem předmětů z typického, tzv. únětického bronzu, se vyskytují jak v pobaltských kulturách doby bronzové – např. kultuře Iwno, tak v severní Itálii v kultuře terramarské. Lze usuzovat že v oblasti Čech, Moravy, Slovenska a severní Panonie existovala velice důležitá centra obchodu s jantarem. Analýzy jantaru z prostředí únětické, maďarovské a otomansko-füzesabonské kultury provedené C. Beckem a E. Sprinczovou (*Palavestra 1993*, 16) potvrdily, že většina této suroviny je baltského původu.

Zdá se, že v pozdní době laténské (v době keltických oppid) byla dávana přednost západní větvi obchodní cesty z Pobaltí, v České republice směřující po toku řeky Moravy. O intenzitě obchodu svědčí např. obrovské množství jantaru nalezené na oppidu Staré Hradisko u Prostějova. Střízlivé odhady uvádějí možnost nalezení až několika metrických centů surového jantaru. Někteří archeologové soudí, že oppidum představovalo jakési překladiště baltského jantaru, odkud byl rozdělován do ostatních částí keltské oikumeny. Pravděpodobně v době římské byla užívána cesta, kterou římská historiografie označuje jako „jantarovou“, která vedla nejspíše dvěma směry: od Baltu podél Odry přes Wrocław (popř. od Visly přes Kalicz) k Oderské bráně, a podél Moravy do Dolního Rakouska ke Carnuntu, odtud dále k jihu Aquileje, popř. přes Emonu dále k jihu. Druhá větev vedla ze Szombathely přes Šoproň proti toku Váhu přes Laugaricio a k Jablunkovskému průsmyku a dále podél Odry k severu.

I v raném středověku jantar zůstal důležitou surovinou, se kterou se obchodovalo. Svědčí o tom např. nálezy v polském raně středověkém centru na Baltu – Volyni. Toto město na ostrově ve Štětínském zálivu, totožné s historickou Vinetou či Jómsburgem, vzniklo na přelomu 7. a 8. století. Díky své příznivé poloze se brzy stalo jak důležitou křižovatkou významných suchozemských a vodních cest, tak uznávaným výrobním centrem. Archeologickými výzkumy objevené řemeslnické dílny z 10. století poskytly na 270 000 jantarových výrobků, polotovary, surovinových fragmentů a výrobního odpadu (*Filipowiak 2000*, 59) svědčících o vysoce organizované „velkovýrobě“.

Do českých zemí byl jantar importován stejnými cestami jako v minulosti. Po zániku Západořímské říše a obsazení Podunají Avary byla přerušena a částečně ztratila svůj význam trasa, která sledovala tok Moravy. Proto jsou archeologické doklady kontaktů (jantar) Moravy s Pobaltím v 9. stol. poměrně vzácné. V 10. stol. byly k obchodu využívány řeky Vltava, Labe a Morava. Poměrně značného významu nabyla pro české země mezinárodní cesta po řekách Labi i Odře, po kterých obchodníci přiváželi luxusní zboží z Orientu k Baltu a polotovary (surový jantar) zpět (*Poláček 2000*, 56–57).

Závěr

V antickém světě vládlo přesvědčení, že jantar má léčivé a magické vlastnosti. Vysvětlovalo se to koncentrací sluneční energie, kterou má tato pryskyřice v sobě (*Plinius, Hist. Nat. XXXVII*: 36). Plinius Starší tvrdil, že jantar ochraňuje před voletem (strumou = onemocnění štítné žlázy), nervovými chorobami, bolestmi močového měchýře a krku. Nosí-li se jako náhrdel-

ník, chrání také před zimnicí, rozdrobený a smíchaný s medem, vodou nebo s vínem může vyléčit bolesti uší, slabé vidění a bolesti břicha (*Plinius, Hist. Nat. XXXVII: 51*). Plinius píše, že účinnost léčivosti jantaru platila jen pro ženy. Možná je to i důvod, proč je jantar v pravěkých hrobech severně od Alp nacházen obvykle jen u ženských koster a proč ženy ze severní Itálie mají jantarový náhrdelník jako součást lidového kroje až do současnosti (*Wells 1985, 274*).

Při zkoumání nekropole japonské kultury u Horního Prozoru (Gacko Polje, Chorvatsko), datované do 8.–5. stol. př. n. l., bylo nalezeno „na tisíce a tisíce kusů jantaru“ (*Bakarić 2006, 60*). Dalšími výzkumy se zjistilo, že u Japodů byl jantar nadmíru oblíbený. Kromě jantarových náhrdelníků, spon zdobených jantarem a amuletů se také zjistilo, že určité části oblečení byly zdobeny jantarovými perlami. Zvláště zajímavá a typická je tzv. „japonská čepice“ (objevuje se od 6. stol. př. n. l.). Bývá z ní obvykle zachována jen kuželkovitá část z bronzového plechu s otvorem při vrcholu. Plech byl zdoben vytepanými geometrickými motivy. Horní část čepice pokrývala organická látka zdobená jantarovými perlami. Do zmíněného horního otvoru mohla být zasunuta jehlice s jantarovým korálkem v hlavici (*Bakarić 2006, 68–72; Drechsler-Bižić 1969, 29–40*).

Nálezy většího množství jantaru v některých bohatých etruských ženských hrobech asi nevyjadřují jen bohatství a významnost. Někteří badatelé předpokládají, že se jedná o pohřby kněžek (*Bonafante 1985, 278; Negróni Catacchio 1978, 87*). Ovidius Naso popsal ve svých „Metarmofázách“ římské nevěsty, které ve svatební den nesly jantarové perly, což se může spojit s rituálem plodnosti.

Velké množství rytin do jantaru ve tvaru beraní hlavy, žáby a mušle kauri, které byly nalezeny ve Středozeří, lze považovat za symboly plodnosti, mateřství, rození (*Badž 1988; Chevalier – Gheerbrant 1983, 67*). Příklad jantarové perly s vrytými runami z Výmaru, datované do 1. poloviny 6. stol. př. n. l. (*Bonafante 1985, 287–291*) může rovněž dokládat užití jantaru v magickém rituálu, a to za předpokladu, že runy mají magickou moc.

V hrobě 29 únětické kultury u Neprobylic (dříve Neprobilice, okr. Kladno) bylo v obložené hrobové jámě pohřbeno dítě, které mělo na sobě bronzové ozdoby a jantarový náhrdelník. Zajímavé je, že hrobová jáma byla pravděpodobně „zasypána jantarem“, neboť v jejím zásypu byla „nalezena hojnost zkorodovaného jantaru“ (*Felcman 1897, 197 a další.*). Šlo o pohřební rituál spojený s magií nebo o vyjádření žalu nad ztrátou milovaného dítěte? Představoval zde jantar něco jako „slzy Faethonovy matky a sestry“? O tom může svědčit i zpráva z díla Diodora ze Sicílie (P. Ovidius Naso je jeho současník), který popisuje pohřební rituál, ve kterém se jantar pou-

žíval jako symbol slz při oplakávání zemřelé mladé osoby (*Diodorus, V: 23*). Podobný nález byl v hrobě 4 únětické kultury na lokalitě Svrkyně (okres Praha-západ), kde bylo po celém hrobě roztroušeno asi dvacet jantarových korálků (*Terénní zápisník J. L. Píče č. VIII, 1096–1107*). Lze předpokládat, že se tento pravěký zvyk zachoval i v antické civilizaci.

V Srbsku se jantarový talisman nosil donedávna jako ochrana proti žlutence (*Šimić 1964, 443*).

Velký lékař Avicena (980–1037 n. l.) ve svém díle „Kánon medicíny“, vzniklém kolem roku 1030 uvedl kromě velice přesného popisu původu jantaru také návody, jak jantar používat při léčení různých nemocí. Správnost předpisů prokázalo i současné lékařství. Jantar obsahuje kyselinu jantarovou, která působí na lidský organizmus jako biostimulátor. Proto se doporučují potraviny, které ji obsahují jako jablko, víno, řepa... (*Srebrodoljski 1984, 22*).

V knize, která popisuje působení minerálů na zdraví člověka „The Crystal Bible. A definitive guide to crystals“ (*Hall 2004, 51–52*) je o jantaru napsáno, že absorbuje vliv negativní energie a transformuje ji v pozitivní síly, které stimulují tělo, aby se samo vyléčilo. Kromě toho tlumí bolest, odhání deprese, zlepšuje paměť a je výborným přírodním antibiotikem.

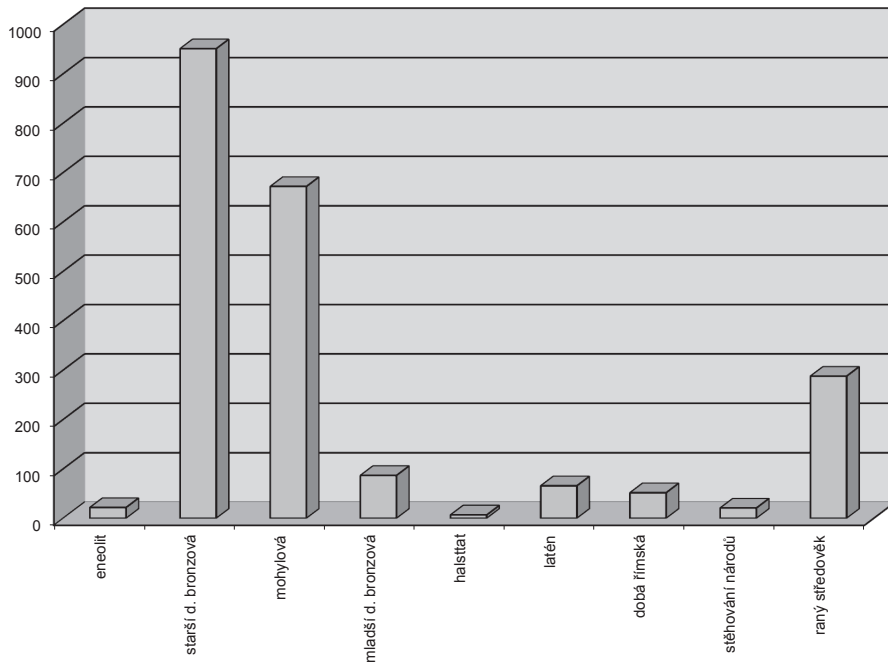
V dějinách se jantar používal v rozsahu od magických a pohřebních rituálů přes ozdobnou krásu po léčivé schopnosti. Jantar rovněž znamenal ochranu, moc a bohatství (např. jantarová komnata v Selském dvorci u Petrohradu, která měla vedle obložení stěn i nábytek z jantaru, kterého bylo použito asi 4500 kg).

Jantar ve sbírce Oddělení pravěku a antického starověku Národního muzea

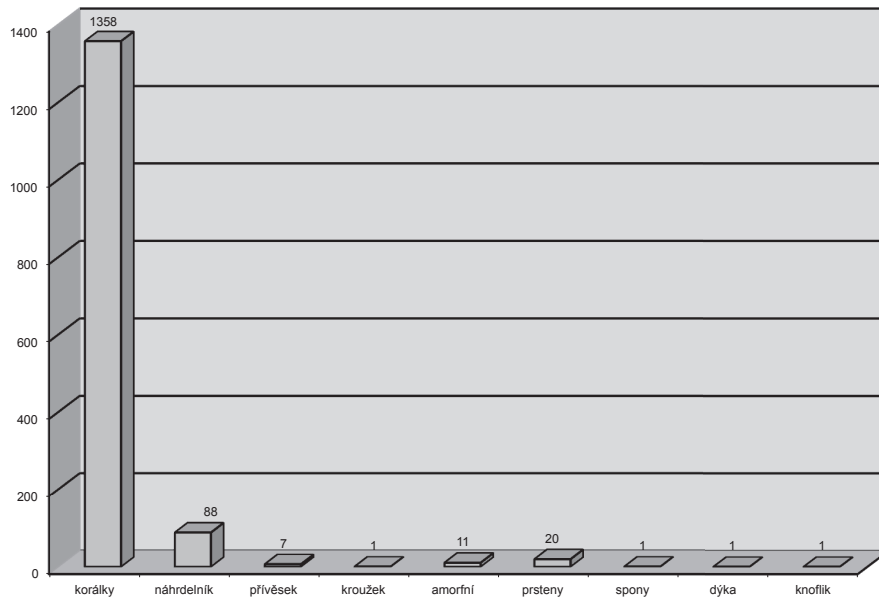
V letech 1999–2000 jsem v rámci grantu Ministerstva kultury České republiky RK99P03OMG034: Komplexní zpracování nálezů jantaru ze sbírky oddělení prehistorie a protohistorie Národního muzea (1999–2000, MK0/RK) zpracovávala artefakty z jantaru, uložené ve sbírce Oddělení pravěku a antického starověku Národního muzea v Praze. Šlo o předměty pocházející z archeologických lokalit nacházejících se převážně na území někdejší Československé republiky (stav po roce 1918) i z nalezišť zahraničních.²

Základ předkládané práce tvoří kompletní soupis (katalog) jantarových nálezů, vypracovaný podle písemných záznamů v inventárních knihách a dalších dochovaných pramenů. Provedena byla klasifikace předmětů. Veškeré artefakty z jantaru byly zváženy na váze typu SCALTIC SBA-41, fotografovány

² Existuje jeden zlomek jantaru z Dánska, který se do NM dostal výměnou s muzeem v Kodani spolu s materiálem ze starší doby bronzové.

Graf 1 Zastoupení jantarových artefaktů dle období. – Graph 1 Representation of amber artifacts by period.

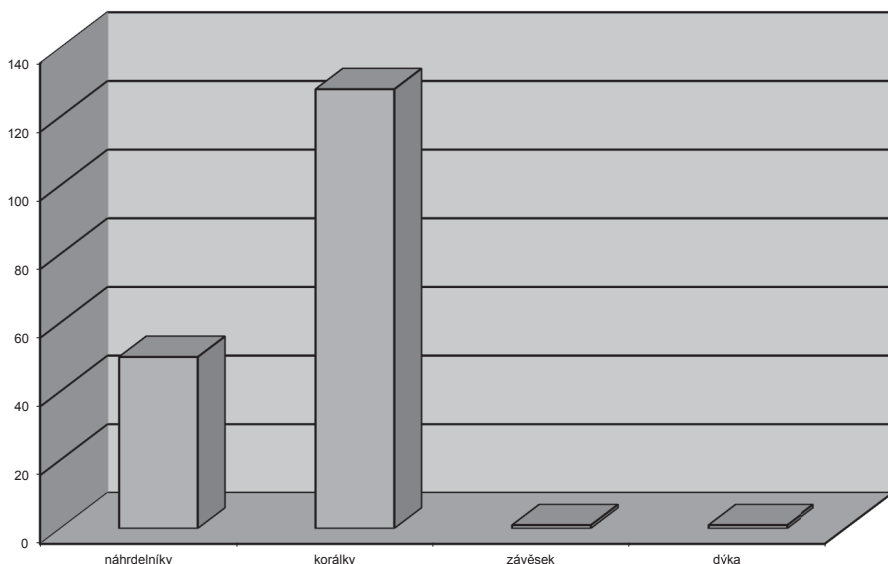
Graf 2 Typy jantarových artefaktů ve sbírce. – Graph 2 Types of amber artifacts in the collection.

a kresleny, vybrané předměty pak byly podrobeny analýze na FTIR spektrometru. Na podstatnou část z uváděných jantarových předmětů se před uložením aplikoval nezbytný konzervační zásah.

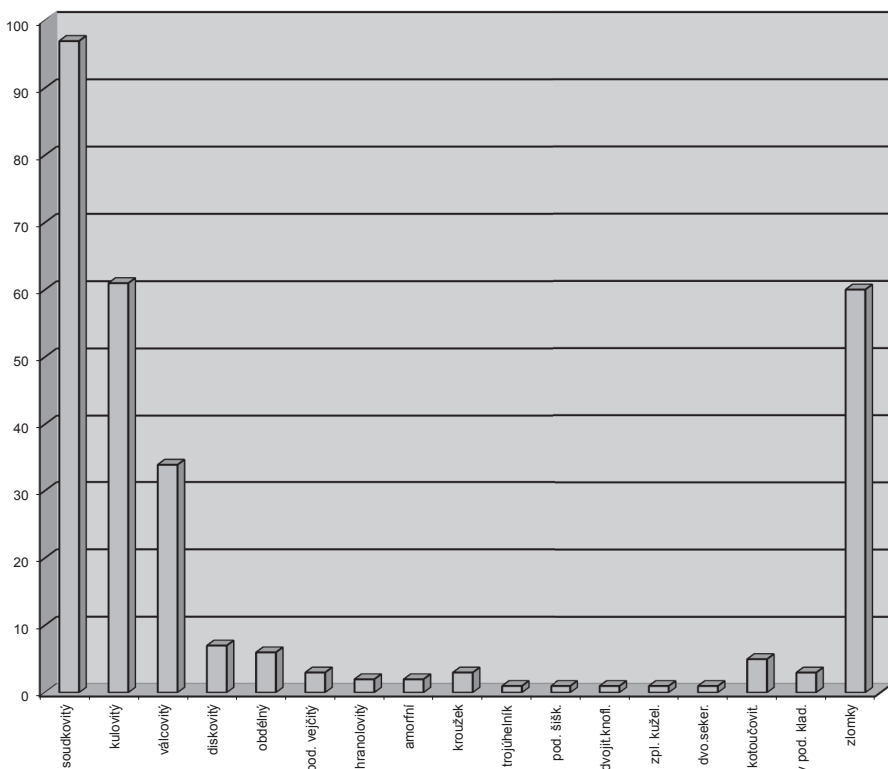
Ve sbírkách bývalého Odd. prehistorie a protohistorie bylo do roku 2000 uloženo celkem 2166 artefaktů z jantaru. Dle relativní chronologie oboru jde o 22 nálezů z eneolitu, 951 ze starší doby bronzové, 672 z mohylové kultury střední doby bronzové, 87 z mladší doby bronzové, 7 z doby halštatské, 66 z doby laténské, 52 z doby římské, 21 z doby stěhování národů a 288 z období raného středověku.

Artefakty z jantaru lze rozdělit dle tvaru na korálky (1358 kusů), náhrdelníky (88 kusů), přívěsky (7 kusů), 1 jantarový kroužek, který byl pravděpodobně rovněž přívěskem, dále 1 knoflík, 14 jantarových vloček do prstenů a 11 amorfních kusů jantaru. V souvislosti s jantarem jsou do soupisu zahrnuty také bronzová dýka s rukojetí zdobenou vložkami z jantaru, bronzová spona s antropomorfní výzdobou s jantarem a 6 bronzových či železných prstenů s vložkami z jantaru.

Typologické rozdělení jantarových artefaktů je provedeno v rámci jednotlivých archeologických ob-

Graf 3 Typy jantarových artefaktů starší doby bronzové. – Graph 3 Types of amber artifacts of the Early Bronze Age.

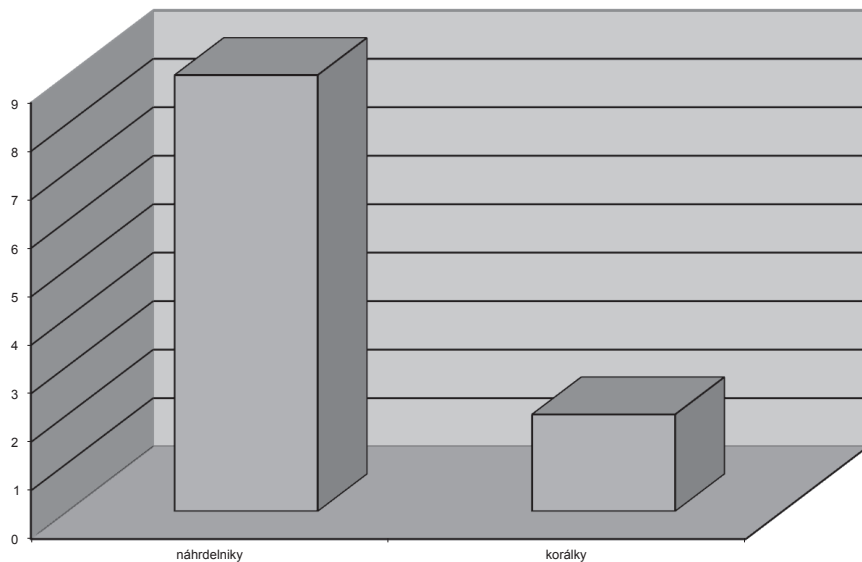
Graf 4 Typy jantarových korálků únětické kultury. – Graph 4 Types of amber beads of the Únětice culture.

dobí a kultur, protože každé období a každá kultura mají své charakteristické rysy a typy.

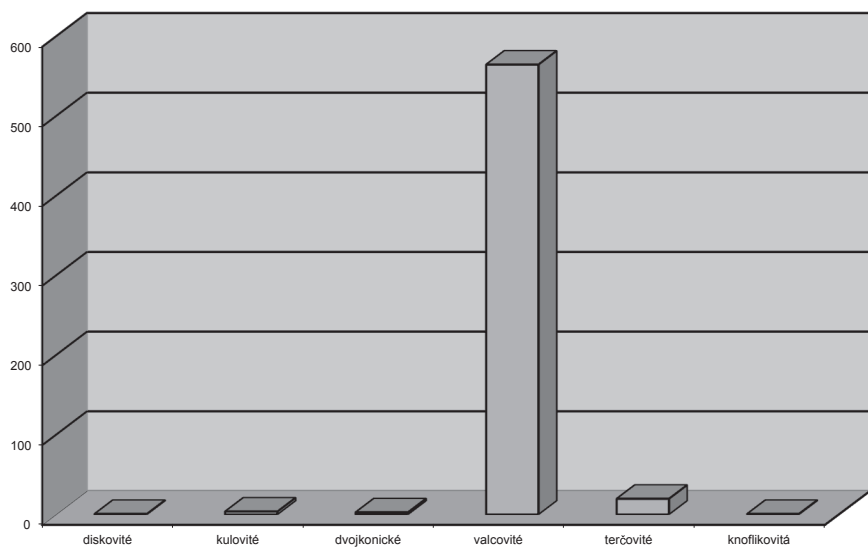
Z období eneolitu pocházejí jantarové artefakty z kultury s kanelovanou keramikou, kulovitých amfor, se šňůrovou keramikou a z kultury se zvoncovitými poháry.

Kultura s kanelovanou keramikou je zastoupena malým provrtaným korálkem a úlomkem jantaru.

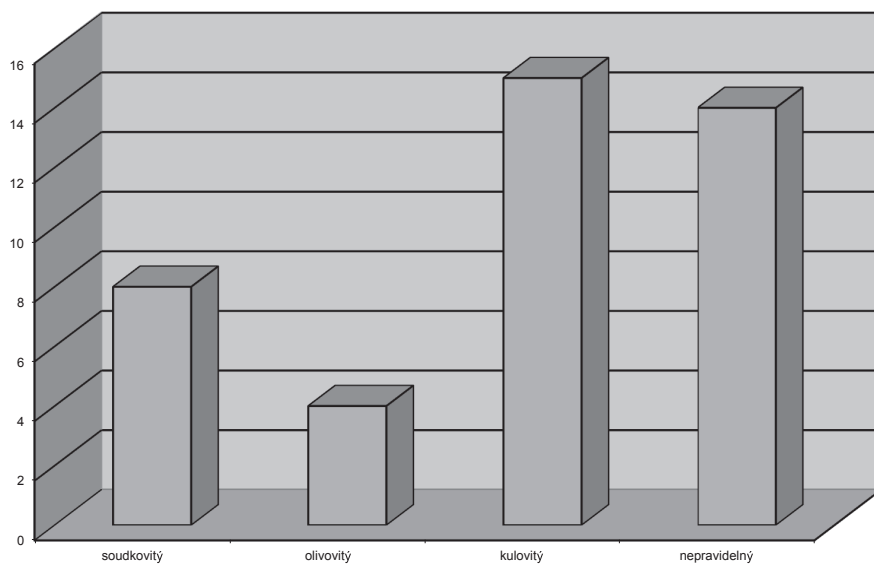
Z hrobu kultury kulovitých amfor pocházejí korálky trapézového (tab. I: 1), obdélného nebo válcovitého (tab. I: 2) tvaru (11 kusů), původně asi součástí náhrdelníku. Z hrobu kultury se šňůrovou keramikou pochází náhrdelník ze sedmi nepravidelných válcovitých korálků (tab. I: 3–4) a jednoho poškozeného korálku kostěného. Kultura se zvoncovitými poháry je zastoupena zlomeným kotoučovitým závěskem s malým ot-

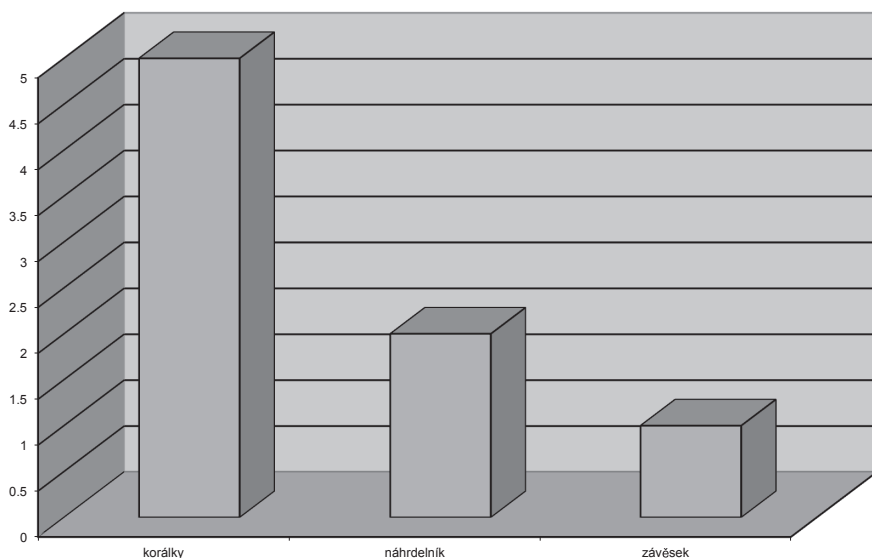
Graf 5 Typy jantarových artefaktů střední doby bronzové. – Graph 5 Types of amber artifacts of the Middle Bronze Age.

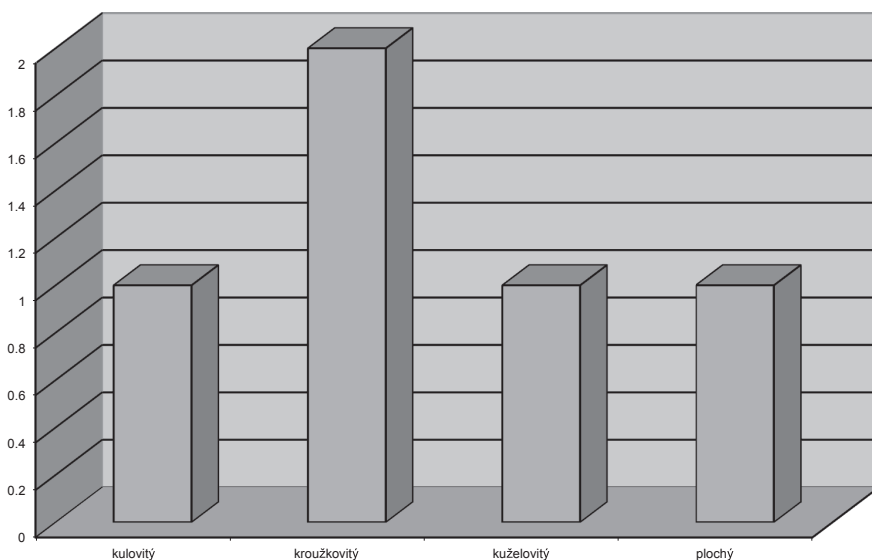
Graf 6 Typy jantarových korálků střední doby bronzové. – Graph 6 Types of amber beads of the Middle Bronze Age.

Graf 7 Typy jantarových korálků mladší doby bronzové. – Graph 7 Types of amber beads of the Young Bronze Age.

Graf 8 Typy jantarových artefaktů mladší doby halštatské. – Graph 8 Types of amber artifacts of the Young Hallstatt Period.

Graf 9 Typy jantarových korálků mladší doby halštatské. – Graph 9 Types of amber beads of Young Hallstatt Period.

vorem, plochým závěskem s asymetricky umístěným provrtaným otvorem (tab. I: 5), jantarovým knoflíkem v podobě plankonvexní čočky (tab. I: 7) a plochým měsíčkovitým, uprostřed provrtaným závěskem (tab. I: 6).

Jantarové artefakty ze starší doby bronzové pocházejí výhradně z únětické kultury. Sběrka obsahuje náhrdelníky, korálky, zlomky korálků nebo jantarovou drť a jednu dýku zdobenou jantarovými vložkami.

Korálky jsou obvykle dosti velké, ale zastoupeny jsou i menší. Velikost jejich průměru se pohybuje od 40 × 60 do 30 × 30 (výjimečně 40 × 23) mm. Tvarově jsou kulovité (zploštěle kulovité); (tab. II: 1–2), soudkovité (tab. II: 17), kotoučovitě (tab. II: 3), válcovitě (tab. II: 4), diskovitě (tab. II: 5), obdélné (tab. II: 6), podlouhle vejčité (tab. II: 7), hranolovité (tab. II: 7), podlouhle šiškovité (tab. II: 9), amorfní a trojúhelní-

kové (trapézové)³; (tab. II: 16). Rovněž mohou být v podobě kladívka (tab. II: 10), dvojitého knoflíku (tab. II: 11), kroužku (tab. II: 12), půlkuličky (tab. II: 13), zploštělého kužele (tab. II: 14) a v podobě dvoubřitého sekeromlatu (tab. II: 15). Ve třech případech (inv. č. 11 941, 47 949 a 48 194) jsou jantarové perly zdobené rýhováním (tab. 55: 1; tab. 21: 5; tab. 49: 2).

Náhrdelníků je celkem 44 kusů. Tvoří je korálky a přívěsky. Jantarové korálky jsou různé velikosti a tvarově jsou kulovité, obdélné, zploštěle kulovité, soudkovité, kotoučovitě, diskovitě, kuželovitě a válcovitě. Většinou mají provrt malého průměru, podobně

³ Podobné jsou nalezeny v mohyle z doby bronzové z Kernonen-en-Plouvorn ve Francii (Gardin du 1993: 69, figg. 2, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11).

Obr. 1 A Jantarový náhrdelník s rozdělovací destičkou nalezen v šachtovém hrobě v Mykénách (podle Daum 2001, 137, Abb. 7). – Fig. 1 A Necklace of amber beads with partition plate founded in Shaft Graves in Myceane (after Daum 2001, 137, Abb. 7).

Obr. 1 B Jantarový náhrdelník s rozdělovací destičkou nalezen na lokalitě Upton Lovell G2, Wilts, Anglie (podle Daum 2001, 137, Abb. 8). – Fig. 1 B Necklace of amber beads with partition plate founded on site Upton Lovell G2, Wilts, England (after Daum 2001, 137, Abb. 8).

Obr. 2 Bronzová spona ve tvaru mužské postavy z hrobu č. 74, Manětín-Hrádek, okr. Plzeň. – Fig. 2 Male-shaped fibula from the grave nr. 74, Manětín-Hrádek, distr. of Plzeň.

jako samostatné korálky. Jantarové prvky náhrdelníků obvykle doplňují korálky z bronzu, bronzové spirálovité trubičky a rourky, pravé mušle i jejich bronzové napodobeniny a kostěné trubičky (tab. 51: 1).

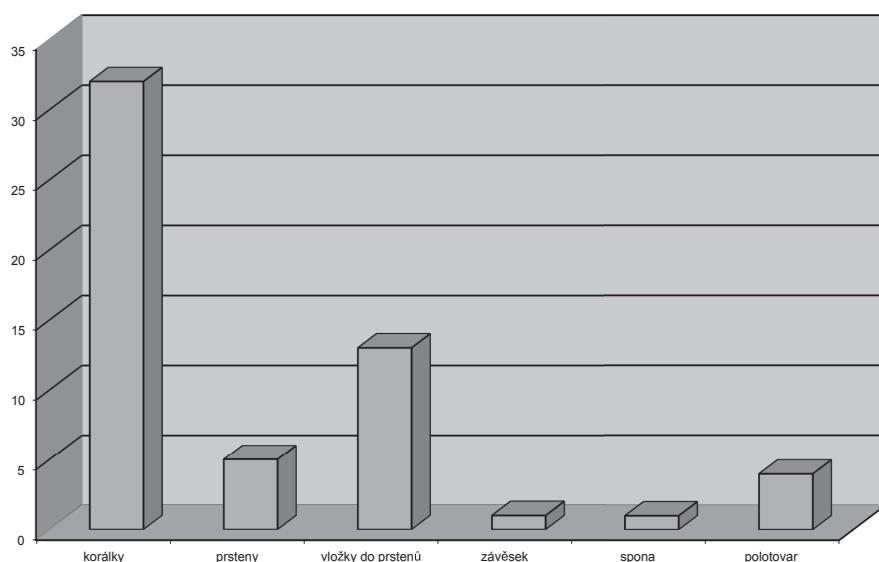
Dvojitě jantarové korálky se dvěma otvory sloužily ke spojení dvou pramenů náhrdelníku. Někdy byl náhrdelník rozdělen dvakrát podélně provrtaným jantarovým hranolem (destičkou); (tab. 47: 1). Typologicky podobný jantarový náhrdelník s rozdělovací destičkou byl nalezen i v šachtovém hrobě v Mykénách (obr. 1A); (Daum 2000, 137, Abb. 7) a rovněž v Anglii na lokalitě Upton Lovell G2, Wilts (Daum 2000, 137, Abb. 8; (obr. 1B).

Dvojdílná bronzová trojúhelníková dýka, která je součástí hromadného nálezů starobronzových dýk, má v křížovém výřezu hlavici a v malém výřezu pod obvodovým prstencem rukojeti dochované jantarové destičky (tab. 32: 1).

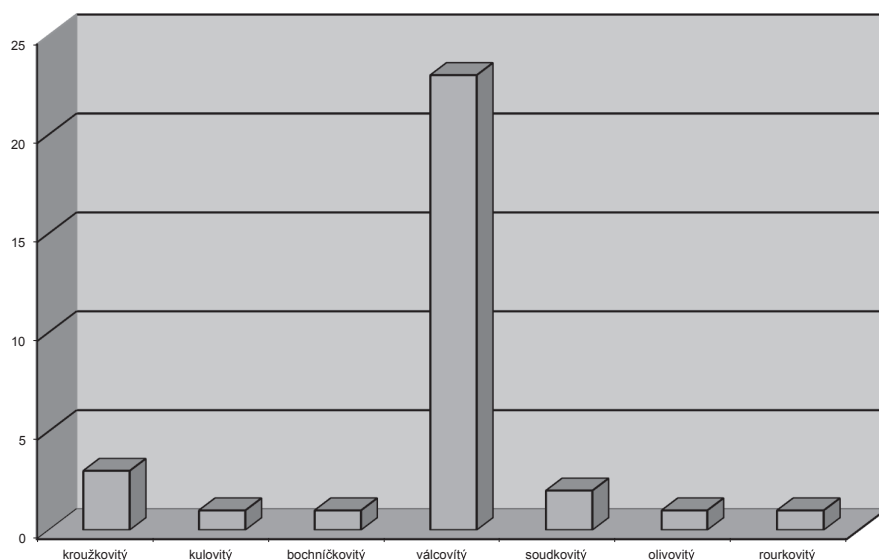
Z mohylové kultury střední doby bronzové pocházejí korálky, které jsou tvarově malé, válcovité až terčovité (615 kusů); (tab. 57: 1), nebo větší kotoučovitě, diskovitě (tab. III: 4), kulovitě (tab. III: 1), dvojkónické (kónické); (tab. III: 3) a knoflíkovité (tab. III: 2), uprostřed nebo podélně provrtané. Velikost průměru korálek se pohybuje od 3 × 7 až 35 × 11 mm. Existují i zlomky kroužkovitého a soudkovitého korálku.

Z doby mohylové pochází i část náhrdelníku, který byl rozdělen třemi jantarovými hranoly třikrát podélně provrtanými, dva jsou nahoře opatřené ouškem a prostřední má jen výběžek (tab. 60: 1).

Z mladší doby bronzové jsou ve sbírce NM uloženy jantarové předměty milavečské a knovízské kultury. Milavečská kultura je zastoupena 8 velkými soudkovitými jantarovými korálky (tab. IV: 1; tab. IV: 3). Velikost jejich průměru se pohybuje od 16 × 12 do 40 × 38 mm.

Graf 10 Typy jantarových artefaktů doby laténské. – Graph 10 Types of amber artifacts of the La Tène Period.

Graf 11 Typy jantarových korálek doby laténské. – Graph 11 Types of amber beads of the La Tène Period.

Každý korálek je opatřen provrtem většího průměru. Z knovízské kultury pocházejí tři podlouhlé olivovité jantarové perly s podélným vrtáním (tab. IV: 2). Dvě jsou silně porušené, zachovaná perla má rozměry 16 × 9 mm.

Jantarové artefakty mladší doby halštatské pocházejí z prostředí kultury bylanské, slezskoplatěnické a mohylové kultury doby halštatské.

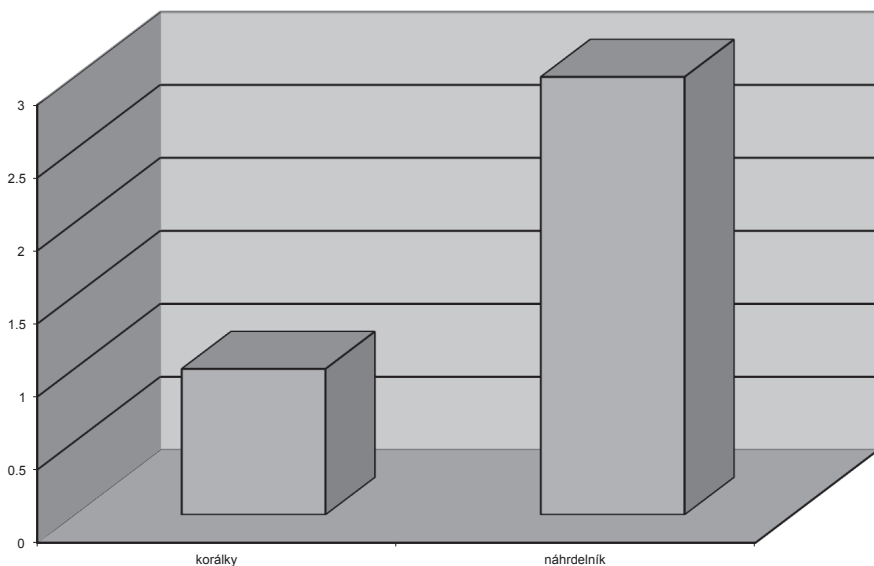
Bylanská kultura je zastoupena kulovitým (tab. V: 3), soudkovitým a kroužkovitým jantarovým korálkem (tab. V: 2), dále zlomkem závěsku o rozměrech 12 × 13 mm s většími příčnými provrty a částí náhrdelníku z olivovitých a dvojkónických perel (tab. 63: 44). Korálky jsou menší s průměrem od 4 × 2 mm do 24 × 10 mm.

Z prostředí slezskoplatěnické kultury pochází kónický korálek o velikosti 31 × 19 mm (tab. V: 1) a plochý korálek. Oba jsou uprostřed provrtané.

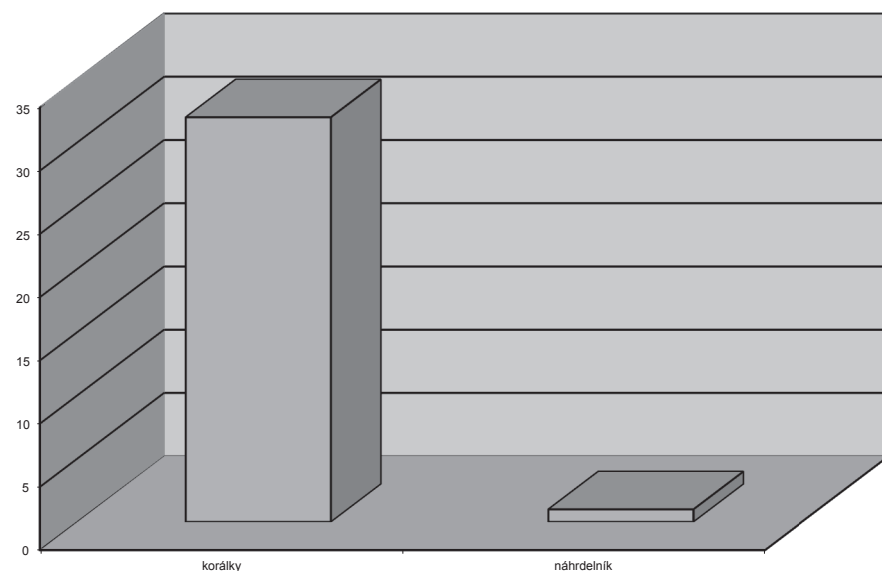
Kulturu mohylovou doby halštatské by měl údajně ve sbírce reprezentovat jeden jantarový korálek, ten však nebyl při studiu sbírkového fondu nalezen.

Ze starší doby laténské pochází jedna antropomorfní bronzová spona samostřílové konstrukce s lucíčkem v podobě mužské postavy, která byla zdobena i jantarovým vložkami. Z nich jsou torzovitě dochovány pouze čtyři, a to ve výzdobě prsou (obr. 2).

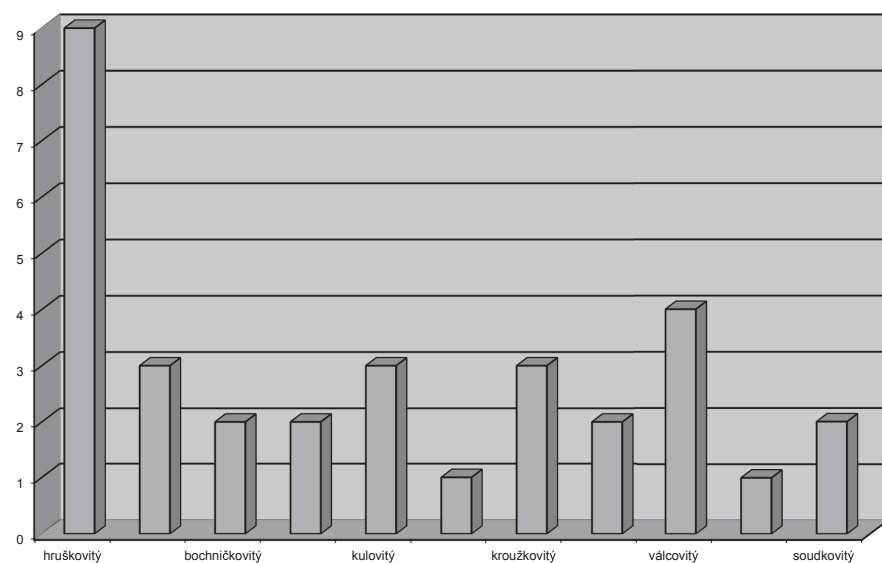
Sbírka z laténského období obsahuje rovněž korálky a několik jejich zlomků. Jsou kroužkovité (tab. VI: 1), kulovité (tab. VI: 7), bočníčkovité (tab. VI: 2), válcovité, válcovité se šikmým vybroušením okrajů (tab. VI: 3), soudkovité (tab. VI: 4), olivovité (tab. VI: 5) a rourkovité (tab. VI: 6). Výjimečným tvarem je zlomek závěsku. Korálky jsou vesměs provrtané ve středové ose, výjimku tvoří exemplář opatřený dvěma dalšími horizontálně vedenými provrty, křížícími se v podobě písmena X (tab. 67: 25).

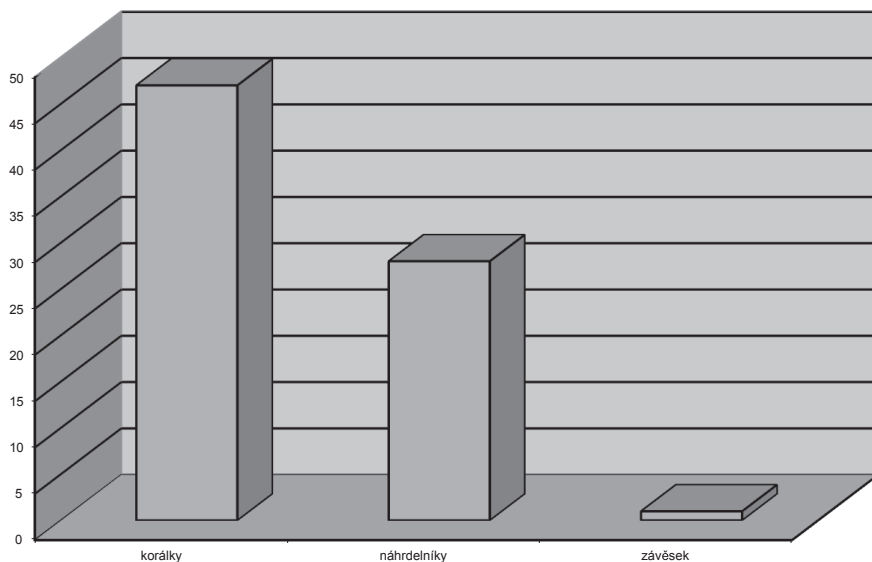
Graf 12 Typy jantarových artefaktů doby římské. – Graph 12 Types of amber artifacts of the Roman Period.

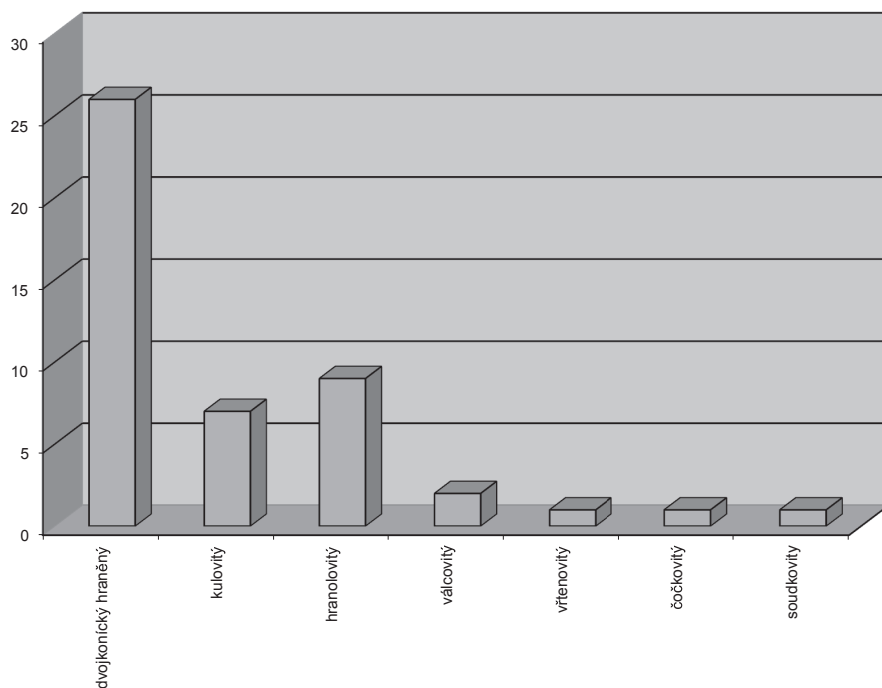
Graf 13 Typy jantarových artefaktů doby stěhování národů. – Graph 13 Types of amber artifacts of the Migration Period.

Graf 14 Typy jantarových korálek doby stěhování národů. – Graph 14 Types of amber beads of Migration Period.

Graf 15 Typy jantarových artefaktů z raného středověku. – Graph 15 Types of amber artifacts of the Early Medieval.

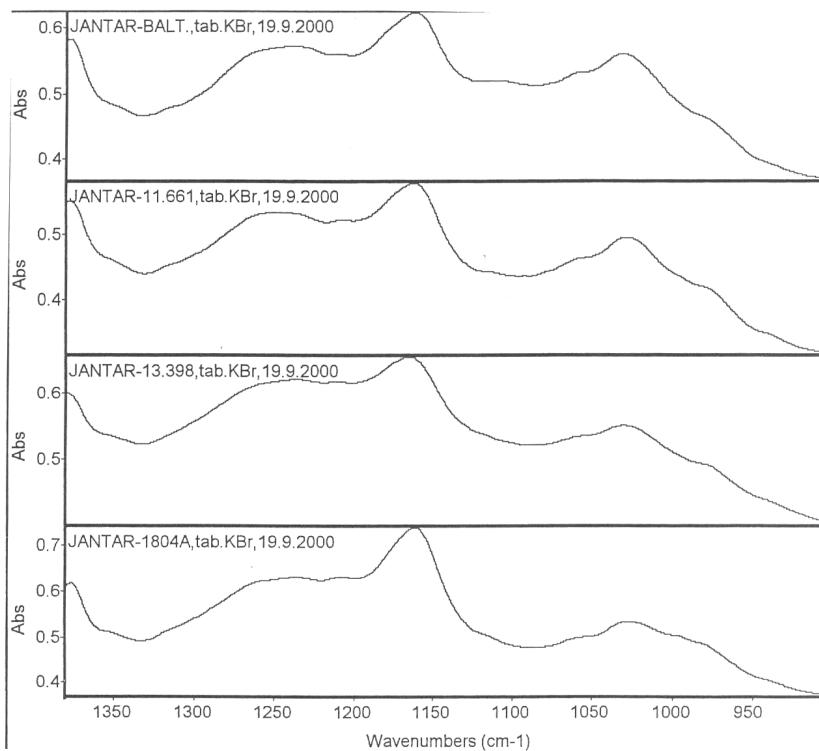

Graf 16 Typy jantarových korálek z raného středověku. – Graph 16 Types of amber beads of the Early Medieval.

Průměr korálek se pohybuje od 10 × 5 mm až 6 × 2 mm. Jedna jantarová perla měla zlaté plátování. Součástí tohoto souboru jsou i jantarové kuličky (tab. 67: 22–24), kvádříky, podlouhlé válcovité tyčinky (tab. 66: 13–15), kousky jantaru soudkovitě opracované (tab. 67: 4), v jednom případě i zlomek jantaru vysoustružený do válcovitého tvaru – nejspíše jde o polotovary korálek (tab. 67: 19). Ve sbírce z doby laténské se také nachází sedm prstenů s jantarovou vložkou (dva bronzové a pět železných, z toho tři železné jsou poškozené); (tab. 68: 14–15) a několik jantarových vložek do prstenů opracovaných do tvaru kávových zrn (tab. 68: 1–13, 16).

Dobu římskou zastupuje ve sbírce NM jeden soudkovitý korálek (tab. 69: 6) a dva náhrdelníky. Předmět o rozměrech 23 × 22 mm je asymetricky provrtán a otvor má průměr 6 mm. Jeden náhrdelník je složený z kostěných a skleněných korálek a středového knoflíkovitého jantarového korálku (tab. 69: 1). Druhý tvoří 43 kulovitých a zploštělých korálek různé velikosti od 4 × 3 do 11 × 9 mm (tab. 69: 5).

Z doby stěhování národů sbírka obsahuje především jantarové perly a korálky, které v některých případech pravděpodobně pocházejí z náhrdelníků. Tak je tomu např. v případě nálezové kolekce janta-

Příloha 1 IR spektra vzorků jantaru z Národního muzea, inv. č.: 13.398, 11.661, 1804A, 11.371, 12.125, 51.503, 66.882 a 80.864 a srovnávacího standardu baltického succinitu. – *Annex 1* IR spectrum of amber samples from National museum, inv. n. 13.398, 11.661, 1804A, 11.371, 12.125, 51.503, 66.882 and 80.864 and comparative standard of the Baltic succinite.

rových a skleněných korálků z hrobu 21 na nekropoli v Praze-Podbabě (*tab. 74: 1–21*).

Jantarové perly jsou tvarově hruškovité (*tab. VII: 1*), terčovitě (*tab. VII: 2*), bochníčkovité (*tab. VII: 3*), knoflíkovité (*tab. VII: 4*), kulovité (*tab. VII: 5*), kulovité zploštělé, kroužkovité, prstencové (*tab. VII: 6*), kónické (*tab. VII: 7*), válcovité (*tab. VII: 8*), ostře čočkovité (*tab. VII: 9*), dvojkónické hraněné (fasetované) a soudkovité (*tab. VII: 10*). U korálků převažují dosti velké tvary, zastoupeny jsou ale i menší. V metrickém vyjádření jde o tvary s rozměry od 52 × 50 mm do 7 × 7 mm. Průměr jejich provrtu se pohybuje od 2 mm do 9 mm. Sbírka obsahuje ještě devět zlomků hruškovitých korálků. Součástí kolekce nálezů z uvedeného období má být také náhrdelník ze skleněných a 6 jantarových korálků který nebyl při studiu nalezen.

Soubor jantarových artefaktů z raného středověku obsahuje náhrdelníky, jeden závěsek a ojediněle korálky a jejich zlomky. Korálky jsou dvojkónické hraněné (fasetované); (*tab. VIII: 1*), hranolovitě-polyedrické hraněné (fasetované); (*tab. VIII: 2*), kulovité (*tab. VIII: 3*), kulovité zdobené rýhováním (*tab. VIII: 4*), válečkovité (*tab. VIII: 5*), soudkovité (*tab. VIII: 6*), čočkovité (*tab. 92: 1*) a vřetenovité (*tab. VIII: 7*). Korálky mají rozměry od 6 × 7 mm do 21 × 19 mm, provrt je vesměs veden symetricky podél středové osy a bývá malého průměru.

Náhrdelníků z daného období je 28 kusů. Byly zhotoveny z jantarových, skleněných, cínových, křemičitých, karneolových, křišťálových, stříbrných

korálů a z perel ze skleněné pasty. Jantarové korály jsou tvarově dvojkónické, hraněné (fasetované), polyedricky hranolovité s fasetovým výbrusem a kulovité.

Součástí jednoho náhrdelníku vytvořeného z drobných skleněných perliček a čtyř větších skleněných perel je jantarový závěsek ve tvaru kříže (*tab. 83: 2*). K této kolekci patří i tři zlomky hranolovitých korálků.

Sbírka Oddělení pravěku a antického starověku NM obsahuje rovněž jantarové artefakty, které pocházejí z nákupů či darů od různých sběratelů, které nebyly chronologicky zařazeny do určitých kulturních skupin nebo chybí informace o jejich původu. Tato část sbírky obsahuje amorfní kusy jantaru (*tab. 98: 1–6*), jantarové korálky, jeden závěsek a dva náhrdelníky.

Korálky jsou větších i menších rozměrů, kulovitého nebo zploštělé kulovitého tvaru (*tab. 101: 2*), dále dvojkónické hraněné (fasetované); (*tab. 99: 5*), dvojkónické zdobené rýhováním (*tab. 99: 2*), dvojkónické hladké (*tab. 100: 2*) a rourkovité zdobené rýhováním (*tab. 101: 1*). Rozměrově jde o předměty o velikosti 9 × 10 až 50 × 50 mm. Ojediněle jsou jantarové korálky ve tvaru sekeromlatu. Zmíněné dva náhrdelníky jsou sestaveny z kulovitých nebo soudkovitých jantarových korálků a z jantarových i skleněných perel (3 kusy). Jantarové perly se vyskytují v podobě hranolovité, válcovité a soudkovité. Korálky mají velikost 6 × 5 mm až 16 × 11 mm a jsou ve směru středové osy provrtané (*tab. 99: 1; tab. 102: 1*).

Jantarový závěsek je zploštěle kulovitý, 32 × 13 mm velký, s nepravidelným elipsoidním povrtem o průměru 12mm (tab. 101: 15).

Analýza jantaru

Analýza jantarových předmětů byla provedena v roce 2000 v Laboratoři molekulární spektrometrie při Vysoké škole chemicko technologické v Praze. Analýzu provedla Ing. M. Novotná, CSc. K rozborům bylo vybráno po několika vzorcích z některých kulturních skupin. Konkrétně šlo o předměty s inv. č. 11.661, 11.371, 12.125, 51.503 (únětická kultura), 13.398 (mohylová kultura střední doby bronzové), 66.882 (doba halštatská), 80.864 (doba laténská) a inv. č. 1804A Píčovův inventář bronzových nálezů (předmět neurčené kultury).

Analýzy se prováděly na FTIR spektrometru NICOLET 740 (Nicolet Instruments Co., USA), detektor DTGS, dělič paprsku KBr s parametry měření: spektrální rozsah 4000–400 cm^{-1} , transmitační spektra, rozlišení 4 cm^{-1} , počet akumulací spekter 32, apodizace Happ-Genzel. Získaná spektra byla zpracována programem Omnic 3,1 (Nicolett Instruments Co., USA) a identifikována s použitím knihovny spekter „Restaurátor“ (VŠCHT Praha). Současně se proměřoval i standardní vzorek jantaru baltského původu.

Naměřená infračervená spektra vzorků a srovnávacího standardu jantaru baltského původu byla podrobena detailním zkoumání poloh jednotlivých absorpčních pásů. Vyhodnocení se provádělo na základě předchozích prací laboratoře VŠCHT.

Pro identifikaci původu vzorku jantaru byla využita spektrální oblast 1380–900 cm^{-1} , ve které bylo spektrum zkoumáno na základě určení shodnosti poloh minim 2. derivace spektra. V pěti případech vzorku jantarů, inv. č. 11.661, 13.398, 51.503, 80.864 a 1804A, jde o jasnou shodu se standardním vzorkem baltského jantaru jak v plochách absorpčního pásu, tak i v relativním poměru intenzit absorpčních pásů v této spektrální oblasti.

Další vzorky inv. č. 11.371, 12.125 a 66.882 vykazují podobnost, avšak lze pozorovat jemné odchylky, především ve spektrální oblasti 1050–900 cm^{-1} . Nelze tedy vyloučit, že tyto vzorky mohou rovněž pocházet od Baltského, popř. od Severního moře (příloha 1).

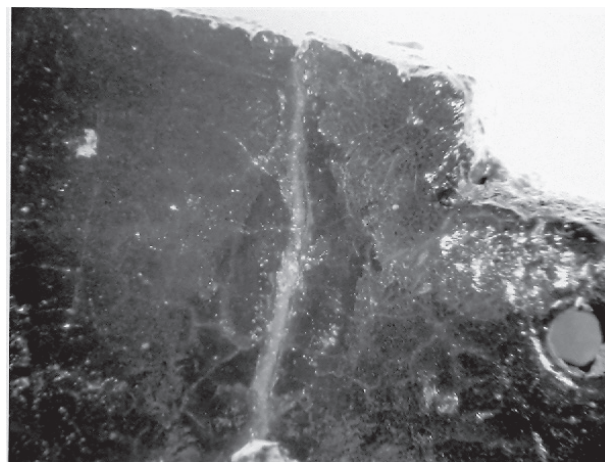
V 60. letech 20. stol. prof. C. Beck analyzoval vzorky jantaru z Odd. prehistorie a protohistorie NM. Analyzovány byly vzorky inv. č.: 11.361, 11.371, 11.377–11.381, 11.384, 11.855, 12.305, 13.330, 13.394, 13.650, 14.520, 17.943, 43.406–43.412, 45.381, 45.382, 48.276, 48.672, 48.677, 48.684, 48.690, 57.562, 57.651, 63.457 a 80.365. Na základě výsledků i tento jantar rovněž pochází z oblasti Baltu (podle nepubl. rukopisu C. Becka).

Obr. 3 Jantarový náhrdelník, inv. č. 48.276 před konzervací: celek. – Fig. 3 Neckel of amber beads, inv. num. 48.276 before conservation: whole.

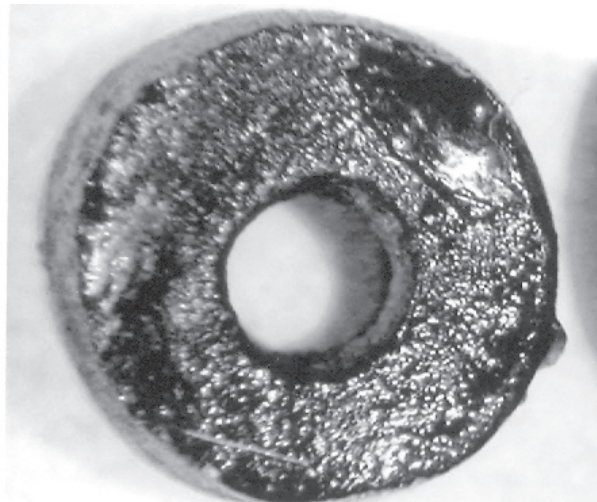
Obr. 4 Jantarový náhrdelník, inv. č. 48.276 po konzervaci: celek. – Fig. 4 Neckel of amber beads, inv. num. 48.276 after conservation: whole.

Obr. 5 Detaily povrchu – zvětšeno 10×. – Fig. 5 Details of the surface – enlarged 10×.

Obr. 6a, b Detaily povrchu – zvětšeno 10×. – Fig. 6a, b Details of the surface – enlarged 10×.

Metody konzervace jantaru

V Oddělení pravěku a antického starověku NM byla dosud převážně využívána konzervační metoda pomocí speciálního laku. Jantar se nejprve mechanicky čistil v destilované vodě a po osušení napouštěl zředěným akrylátovým lakem KP 709, což je směs akrylátových polymerů, kterou vyráběl Výzkumný ústav syntetických laků a pryskyřic v Pardubicích. Podobně jako každý lak přilne i lak KP 709 obvykle pouze k povrchu a vytvoří na něm tenký pevný film. Ten se zejména při nevhodném naředění může časem odlupovat a tím ještě více poškodit povrch předmětu.

Na doporučení geologů NM byla v konzervátorské dílně odd. prehistorie a protohistorie testována metoda konzervace jantaru acetonem, toluenem a terpentýnovým olejem. Podle vizuálního pozorování nejlépe dokázal zpevnit povrch předmětu aceton, ale za cenu jeho předchozího rozrušení. Dalšími negativy této metody bylo vytváření skvrn až celkové změny barvy, tj. původního vzhledu jantarového artefaktu.

Je pravdou, že se metody konzervace jantaru užívané dosud (do r. 2000) v České republice příliš neliší od konzervačních postupů v jiných státech Evropy. Například v Dánsku se jantarové předměty

impregnují v 10% roztoku Paraloidu B67 v terpentýnu ve vakuové komoře.

V souvislosti s předkládanou prací byly vybrány jantarové předměty většinou konzervovány metodou, která pochází z Francie (Laboratoire des Metaux d'Archéologique). Konzervační práce provedlo odd. konzervace v Archeologickém ústavu AV ČR Praha pod vedením ing. A. Šilhoové. Protože byl uvedený postup v České republice použit poprvé, uvádím stručný popis pracovního postupu: jantarové perly (předměty) se nejprve navléknou na silonové vlasce a důsledně od sebe oddělí sklem, aby nedošlo k jejich slepení. V první fázi konzervace se takto na 20 hodin zavěsí nad páry vznikající ze směsi terpentýnu a lihu. Ve druhé fázi je jantar postupně a na velmi krátkou dobu ponořen do pěti roztoků damary, terpentýnu a včelího vosku, které mají různou koncentraci. Tímto způsobem se dosáhne zacelení prasklinek uvnitř jantarových korálků a celkového zpevnění předmětů bez zjevné fyzikální změny pryskyřičné hmoty. Nevýhodou uvedené metody je, že terpentýn naruší infračervená spektra a není pak možné analyzou určit původ jantaru. Tomuto problému lze však předejít odebráním vzorku před konzervací. (obr. 3, 4, 5, 6)

Katalog

Katalog je vypracován kontextuálně, což znamená, že jsou zahrnuty a analyzovány veškeré celky nálezů, zvláště jsou popsány kromě jantaru veškeré dostupné nálezy hrobových celků.

1. Eneolit

1.1 Kultura s kanelovanou keramikou

Kazín, obec Jíloviště (okr. Praha-západ)

Nálezové okolnosti:

V inventární knize NM je nález datovaný do kultury s kanelovanou keramikou. Jde však o hypotetické datování bez nálezového celku. Pochází ze sbírky MUDr. Jana Axamita a jako místo nálezu se uvádí Kazín.

Nálezy jantarů:

Inv. č. 46.375 úlomek jantaru
hmotnost: 0,15 g; rozměry: 12 × 14 mm (*tab. 3: 1*)

Poznámka:

Vzhledem k absenci jakýchkoliv údajů o nálezových okolnostech nelze ověřit správnost kulturního určení, tj. chronologického zařazení nálezu.

Velvary (okr. Kladno)

Nálezové okolnosti:

Artefakty byly darované do NM panem V. Tomsou (tehdejší starostou města Velvar), který také zaslal kresbu hrobu (zhotovenou podle fotografií K. Lukáše) s popisem předmětů.

V tzv. „skříňkovém dvojitém hrobu“ nebyla pochována celá lidská těla, jen jejich části („údy byly spáleny“).

U hrobu byla nalezena nádoba s popelem a kousky neopálených kostí, tři nádoby stejného tvaru a ucho nádoby. Vedle ucha leželo kamenné dlátko. Kovové ozdoby – bronzový pektorál, náramky a náhrdelník ležely poblíž severního rohu skřínky. Vedle bronzových předmětů byly v severovýchodní části hrobu rozházené (rozptýlené) kostěné a vápencové korálky (*Smolík 1890/92,*

213–214). J. Smolík v soupisu milodarů neuvádí jantarový korálek, který je popsán v inventární knize jako součást nálezů z hrobu.

Hrob byl původně datován do řivnáčské kultury. Nově provedený rozbor *V. Mouchou (1960, 465–476, 497–498)* umožnil přesnější chronologické zařazení nálezu do kultury s kanelovanou keramikou. Historii bádání a datování hrobu z Velvar zpracovala *E. Pleslová-Štiková (1993, 47–152)*.

Nálezy jantarů:

Inv. č. 11.487 malý provrtaný jantarový korálek (nenalezen).

Další nálezy:

Inv. č. 11.458 amfora, inv. č. 11.459 mísa, inv. č. 11.460 mísa, inv. č. 11.461 mísa, inv. č. 11.462 ucho z nádoby, inv. č. 11.463 kamenný klínek, inv. č. 11.464 bronzový pektorál, inv. č. 11.465 bronzový náramek, inv. č. 11.466 bronzový náramek, inv. č. 11.467–11.470, inv. č. 11.471–11.473, inv. č. 11.474–11.475 bronzové miskovité ozdoby, inv. č. 11.476–11.478 tři lasturovitě závěsky, inv. č. 11.479–11.483 pět provrtaných lastur *Cardium tuberculatum Linné*, inv. č. 11.484 část lastury, inv. č. 11.485 malá mušle, inv. č. 11.486 náhrdelník sestávající z 8 soudkovitých bronzových korálků, mezi které jsou vloženy drobné trubičky řezané z duté zvířecí kosti, 2 ze spirálovitě točených pásků a 2 bronzové trubičky stočené ze širokých pásků, inv. č. 11.488–11.489 dva náhrdelníky z několika set drobných korálků z kosti a vápence v podobě nízkých válečků a řada dalších korálků z téhož materiálu. (*tab. 1, 1–20; tab. 2, 1–6*)

1.2 Kultura kulovitých amfor

Brozany nad Ohří (okres Litoměřice)

Nálezové okolnosti:

V inventární knize NM je nález popsán jako „Hrob se skrčenou kostrou“ s místem původu Brozany n. Ohří.

Nálezy jantarů:

Inv. č. 41.961–41.974 celkem 11 provrtaných jantarových korálků trapézového, obdélného nebo válcovitého tvaru, pocházejících nejspíše z náhr-

delníku. V inventáři je evidováno 14 kusů, 3 se nepodařilo najít (*tab. 4, 1–10*).

rozměry: 30 × 20 mm; 15 × 15 × 3 mm; 15 × 7 mm; 23 × 15 mm; 23 × 17 mm; 20 × 14 mm; 15 × 5 × 15 mm; 11 × 10 mm; 10 × 5 mm

Ostatní nálezy z hrobu:

Inv. č. 41.956 kulovitá amfora, inv. č. 41.957 kulovitá amfora, inv. č. 41.958 miska, inv. č. 41.959 mísa, inv. č. 41.953 hliněný „buben“, inv. č. 41.954 mísa, inv. č. 41.955 amfora a inv. č. 41.960 zbytek náhrdelníku: 12 provrtaných válcovitých kostěných koleček (*Archiv Archeologického ústavu, Zpráva o výzkumu č.j. 1800/44 a č.j. 753/47*); (*tab. 3: 2–5; tab. 4: 11–14*).

1.3 Kultura se šňůrovou keramikou

Bylany (okr. Kolín)

Nálezové okolnosti:

Nález pochází z hrobu číslo VIII „pohřebiště se skrčenými kostrami“ na poli v poloze „V Tkalcích“ v kat. území obce Bylany u Českého Brodu. V inventární knize NM je tento hrob ještě uveden jako „Píč, hrob 32“.

V hrobové jámě byly nalezené dvě kostry ve skrčené poloze, lebka a zbytky kostry podél její severní strany. Kostry se téměř dotýkaly nohama. Kostra v západní polovině hrobu ležela na pravém boku hlavou k západu a obličejem k jihu. Před ní se nacházela ještě jedna lebka bez trupu. U ní byl nalezen kamenný provrtaný mlat a malá miska. V jihozápadním rohu ležely ústím směrem k lebce dva podobné poháry.

Druhá kostra ve východní polovině hrobu spočívala na pravém boku s hlavou k východu a obličejovou částí obrácenou na sever. Na jejím krku bylo nalezeno 9 jantarových korálků. „Podél levého ramene ležela šňůra provrtaných zoubků v délce 15 cm tak, že zoubky ležící na sobě dírkami k ramenu tvořili původně asi několik řad.“ Pod uchem byl nalezen malý měděný kroužek, při čelisti měděná spirálka s malým navlečeným kroužkem. Před kostrou byla položena zdobená amfora, „vedle ní pak dvě necelé nádoby, jedna pohárkovitá a druhá džbánčkovitá“. Za hlavou ležel pazourkový nožík.

Při severozápadní dlouhé stěně se nacházely zbytky (na plánu jsou znázorněny jenom dvě kosti) třetího pohřbu. *J. L. Píč a A. Formánek (1896/7, 381–384)* připisují tomuto pohřbu 6 nádob a zlomek pazourkový dýky. Na plánu (*Píč 1896/7, 395*) je však znázorněno pět nádob, velká a malá amfora, dva poháry a džbánek. Není však vyloučeno že některé z těchto nádob patří prvnímu pohřbu.

Nálezy jantaru:

Inv. č. 14.396 náhrdelník ze 7 nepravidelných válcovitých jantarových provrtaných korálků a jednoho poškozeného korálku kostěného.

hmotnost: 7,99 g, rozměry: 18 × 16 až 14 × 13 mm (*tab. 5: 1–8*)

Další nálezy:

U kostry s jantarovým náhrdelníkem se našlo inv. č. 14.395 amfora, inv. č. 14.389 měděná spirálka, inv. č. 14.388 měděný kroužek, 14.398 náhrdelník z provrtaných zvířecích zubů (nebyl nalezen), inv. č. 7264 nezdobený džbánek, inv. č. 14.386 pazourková čepel.

U dalších koster se našly tyto předměty: inv. č. 14.387 pazourkový nástroj, inv. č. 14.390 sekeromlat z vrstevnatého kamene, inv. č. 14.391 pohár, inv. č. 14.392 amfora, inv. č. 14.393 pohár, inv. č. 14.394 pohárek, inv. č. 14.397 amfora (*tab. 5: 9–15; tab. 6: 1–4*)

1.4 Kultura se zvoncovitými poháry

Kvíček (okr. Kladno)

Nálezové okolnosti:

V inventární knize NM je nález popsán jako „Kostrový hrob zvoncovitých pohárů“. Část je darem Dr. K. Žebery a část pochází z „vlastního výkopu“ NM. Místem nálezů se uvádí Kvíček, okr. Slaný.

Nález jantaru:

Inv. č. 62.976 jantarový „závěsek“ v současnosti nebyl nalezen. Popis artefaktu je podle inventární knihy NM: „původně tvar kotouče s malým otvorem k zavěšení. Později byl zlomen a zachovaná polovina opatřena novým závěsným otvorem (délka 4,6 cm, šířka 2,7 cm, síla 0,8 mm, průměr závěsného otvoru 0,4 cm, průměr vnitřní 1,9 cm)“.

Další nálezy:

Inv. č. 62.969 nádoba, inv. č. 62.970 zvoncovitý pohár, inv. č. 62.971 zvoncovitý pohár, inv. č. 62.972 mísa, inv. č. 62.973 džbánček, inv. č. 62.974 džbánček, inv. č. 62.975 bronzový plíšek (*tab. 6: 5–1; tab. 7: 10*).

Lhánice (okr. Třebíč)

Nálezové okolnosti:

V inventární knize NM se uvádí jako „Kostrový hrob X, pohřebiště kultury zvoncovitých pohárů“, vlastní výzkum, deposit. St. A. Brno, místo nálezů Lhánice, okres Bítěš.“

Nálezy jantaru:

Inv. č. 90.046 jantarový závěsek, plocha ve tvaru lístku s asymetricky vyvrtaným otvorem pro zavěšení.

hmotnost: 5,22 g, rozměry: 33 × 29 mm (*tab. 7: 1*)

Další nálezy:

Inv. č. 90.045 džbánček, inv. č. 90.041 džbánček, inv. č. 90.042 mísa, inv. č. 90.043 mísa, inv. č. 90.044 hrnec (*tab. 7: 2–6*).

Lovosice (okr. Litoměřice)

Nálezové okolnosti:

V inventární knize NM se uvádí, že je to vlastní výkop odd. prehistorie a protohistorie. Místo nálezů „Lovosice“.

Nález jantaru:

Inv. č. 34.341 jantarový knoflík v podobě plankonvexní čočky.

hmotnost: 0,54 g, rozměry: 16 × 8 mm (*tab. 7: 7*)

Další nálezy:

Inv. č. 34.340 kamenná destička, Inv. č. 34.339 zvoncový pohár (*Hájek 1968, 58*); (*tab. 7: 8*).

Rožďalovice (okr. Nymburk)

Nálezové okolnosti:

V inventární knize NM je popsán jako „Zvonc. hrob kostr. I. K č. 60237.; st. č. 7950“ s uvedeným místem nálezů obec Rožďalovice.

Nálezy jantarů:

Inv. č. 60.372 plochý měsíčkovitý závěsek z jantaru, uprostřed provrtaný, konce poškozeny (nenalezen, popis podle inv. knihy); (*tab. 7: 9*).

Další nálezy:

Inv. č. 60.237 džbánček, inv. č. 60.238 mísa, inv. č. 60.239 džbánček, inv. č. 60.240 pohár a inv. č. 60.241 pohár.

2. Starší doba bronzová

2.1 Únětická kultura

Bezdědice (okr. Beroun)

Nálezové okolnosti:

V inventární knize NM je uveden dotýčný nález z prostoru „Únětického pohřebiště“ – „Corr. Stoký“, získáno od Státního archeologického ústavu. V kolonce lokalita je zápis: „Hostomice pod Brdy“ a doplněno zápisem tužkou „správně katastr Bezdědice (ne Hostomice), parcela „Na sklepích“ role č. k. 43/2“.

Nálezy jantarů:

Inv. č. 33.460 osm zlomků jantarových korálek.

hmotnost: 1,47 g, rozměry: 10 × 7 až 6 × 5 mm

Inv. č. 33.461 jantarový korálek v podobě kladívka křížem (tedy dvakrát) provrtaný.

hmotnost: 4,89 g, rozměry: 31 × 23 mm (*tab. 8: 1–2*)

Brázdim (okr. Praha-východ)

Nálezové okolnosti:

Předměty získalo NM darem od E. Králíka a I. Svobody a za místo původu je v inventární knize uvedena lokalita „Brázdim/Brandýs nad Labem“.

Nálezy jantarů:

Inv. č. 47.741 provrtaný kulovitý jantarový korálek.

hmotnost: 0,24 g, rozměry: 8 × 8 mm

Inv. č. 47.742 provrtaný kulovitý jantarový korálek.

hmotnost: 0,45 g, rozměry: 9 × 9 mm (*tab. 8: 3–4*).

Dřínov (okr. Kladno)

Nálezové okolnosti:

Pohřebiště zkoumané v roce 1895. Výzkum prováděli J. Felcman, řed. cukrovaru ve Zvoleněvsi a Prof. Dr. J. L. Píč ze Zemského muzea. Celkově bylo vykopáno 75 hrobů. Jantar v podobě korálek byl objeven v šesti hrobech a to v hrobě 20, 21, 27, 30, 43 a 54. Jen ve dvou případech jsou u nálezů uvedeny nálezové okolnosti. Náplň jednotlivých hrobových celků nelze zjistit (*Píč 1895, 719–720, T. XXXIX–XLII*).

Hrob 21?

Nález jantarů:

Inv. č. 47.779 náhrdelník z 11 provrtaných jantarových korálek kulovitého, diskovitého i kuželovitého tvaru.

hmotnost: 13,18 g, rozměry: 16 × 11 až 9 × 4 mm (*tab. 8: 6*).

Další nálezy:

Inv. č. 47.777 koflíček z hlíny, inv. č. 47.778 bronzová jehlice (*tab. 8: 5–7*).

Hrob 27

Nález jantarů:

Inv. č. 47.788 dva provrtané jantarové korálky, jeden soudkovitého, druhý kotoučovitého tvaru.

hmotnost: 2,51 g, rozměry: 6 × 8 a 10 × 10 mm (*tab. 9: 1*)

Další nálezy:

Inv. č. 47.786 nádoba, inv. č. 47.787 bronzová jehlice (*tab. 9: 2–3*)

Bez nálezových okolností

Nález jantarů:

Inv. č. 47.856 čtyři provrtané jantarové korálky válcovitého tvaru a jeden zlomek

hmotnost: 1,4 g, rozměry: 13 × 11 až 4 × 6 mm

Inv. č. 47.857 tři provrtané jantarové korálky válcovitého tvaru.

hmotnost: 0,87 g, rozměry: 13 × 11 až 4 × 6 mm

Inv. č. 47.858 náhrdelník složený ze 2 velkých a 12 menších zhruba válcovitých, provrtaných jantarových korálek.

hmotnost: 14,09 g, rozměry: 27 × 22 až 6 × 7 mm (*tab. 10: 1–8*)

Holubice (okr. Praha-západ)

Nálezové okolnosti:

Výzkum proběhl v roce 1892 (*Felcman – Schmidt 1893, 115–138*). Hroby na nekropoli tvořily tři skupiny. Celkem bylo prozkoumáno 29 hrobů (ve skupině I – 14, ve skupině II – 11 hrobů a ve skupině III – 4 hroby), z toho 28 kostrových s orientací jih-sever a jeden žárový. Podle popisu v citovaném článku byl jantar nalezen v osmi

hrobech II. skupiny hrobů. Zápisy v inventární knize NM však jeho přítomnost zmiňují jen ve třech hrobech. Ve dvou případech šlo o závěsné ozdoby krku.

Hrob 2

Nálezové okolnosti:

Kostra neobjevena. Uprostřed hrobu nalezen náramek, o něco výše bronzová jehlice a ve vyhozené hrobové výplni jantarový korálek.

Nález jantaru:

Inv. č. 13.958 plochý diskovitý (čočkovitý) provrtaný jantarový korálek.

hmotnost: 1,5 g, rozměry: 24 × 5 mm (*tab. 10: 9*).

Další nálezy:

Inv. č. 13.957 bronzová jehlice, inv. č. 13.959 náramek (*tab. 10: 10–11*).

Hrob 3

Nálezové okolnosti:

Pohřeb obložen vápenným pískovcem. Kostra měla na obou rukou bronzové náramky, mezi nimi se vyskytla vápenitá rourka a zlomky dvou tenkých bronzových kroužků. Pod krkem se nacházel jantarový náhrdelník.

Nález jantaru:

Inv. č. 13.960 třináct kulovitých, podélně provrtaných jantarových korálků.

hmotnost: 6,74 g, rozměry: 13 × 1 až 1 × 7 mm (*tab. 11: 1*).

Další nálezy:

Inv. č. 13.961 rourka, inv. č. 13.962 zlomky náhrdelníku (*tab. 10: 2*).

Hrob 5

Nálezové okolnosti:

Kamenné obložení stěn hrobu a částečně vydlážděné dno, na něm kostra asi sedmiletého dítěte s bronzovým náramkem na levé ruce. Po pravé straně kostry uprostřed hrobu nádoba, pod krkem 2 jantarové korálky.

Nález jantaru:

Inv. č. 13.963–13.964 masivní, příčně provrtané kulovité jantarové korálky.

hmotnost: 1,62 g, rozměry: 17 × 14 a 19 × 13 mm (*tab. 10: 12–13*).

Další nálezy:

Inv. č. 13.965 náramek (nenalezen), inv. č. 13.966 nádoba (*tab. 10: 14*).

Kamýk (okr. Praha–západ)

Podle inventární knihy u publikovaných údajů lokalita Kamýk u Velkých Přílep, pole p. Ženíška. Částečně publikováno (*Schmidt 1899, 552–561*).

Pohřebiště zkoumáno v několika etapách. Ve výše uvedeném pojednání v Památkách archeologických jsou publikovány jen hroby z první skupiny. Druhou skupinu tvoří hroby nepublikované.

Kamýk

Nálezové okolnosti:

V inventární knize jde o soubor nálezů uváděný jako vlastní výkop F. Blažka. Jmenovaným bylo ve dvou etapách prozkoumáno kolem 99 hrobů. Kromě dvou dětských pohřbů ve velkých nádobách šlo o hroby kostrové s orientací jih-sever. Severní části pohřebiště se dotýkají areálu sídliště. Jantar je zastoupen v osmi hrobech, a to buď jako ozdoba krku v podobě hmotných závěsků, nebo v podobě korálku. Nelze určit či rozlišit náplň inventáře jednotlivých hrobů celků. (*Schmidt 1899, 552–560*).

Hrob 1

Nález jantaru:

Inv. č. 43.406 obdélný plochý provrtaný jantarový korálek.

hmotnost: 6,48 g, rozměry: 33 × 22 mm (*tab. 12: 1*)

Inv. č. 43.407 obdélný plochý a příčně provrtaný jantarový korálek.

hmotnost: 2,7 g, rozměry: 19 × 25 mm (*tab. 12: 2*)

Inv. č. 43.408 podlouhlý vejčitý a podélně provrtaný jantarový korálek.

hmotnost: 1,6 g, rozměry: 22 × 11 mm (*tab. 12: 7*)

Inv. č. 43.409 podlouhlý vejčitý a podélně provrtaný jantarový korálek.

hmotnost: 0,71 g, rozměry: 22 × 7 mm (*tab. 12: 3*)

Inv. č. 43.410 podlouhlý vejčitý a podélně provrtaný jantarový korálek.

hmotnost: 0,72 g, rozměry: 21 × 10 mm (*tab. 12: 5*)

Inv. č. 43.411 provrtaný kulovitý jantarový korálek.

hmotnost: 1,62 g, rozměry: 12 × 11 mm (*tab. 12: 4*)

Inv. č. 43.412 zlomky provrtaných jantarových korálků.

hmotnost: 1,6 g, rozměry: 12 × 11 mm (*tab. 12: 6*)

Další nálezy:

Inv. č. 43.394 nádoba, inv. č. 43.395 bronzová jehlice, inv. č. 43.396 malé bronzové hrotité šídlo ze zbytků dřeva při hrotu, inv. č. 43.399–43.405 sedm zlomků bronzových trubiček (*tab. 12: 8–19*).

Hrob 31

Nález jantaru:

Inv. č. 11.562 náhrdelník z 18 kulovitých a válcovitých provrtaných jantarových korálků.

hmotnost: 7,39 g, rozměry: 12 × 7 až 5 × 8 mm (*tab. 13: 1*)

Hrob 34

Nález jantaru:

Inv. č. 11.585 větší zploštělý kulovitý a provrtaný jantarový korálek.

hmotnost: 0,95 g, rozměry: 12 × 13 mm (*tab. 13: 6*)

Inv. č. 11.586 menší válcovitý jantarový korálek.

hmotnost: 0,66 g, rozměry: 10 × 9 mm (*tab. 13: 7*)

Další nálezy:

Inv. č. 11.584 bronzová záušnice, inv. č. 11.587 bronzová trubička (*tab. 13: 8–9*).

Hrob 45

Nálezy jantarů:

Inv. č. 11.553 provrtaný válcovitý jantarový korálek.
hmotnost: 1,22 g, rozměry: 20 × 10 mm (tab. 13: 10)

Další nálezy:

Inv. č. 11.552 bronzová trubička (tab. 13: 11).

Hrob 51

Nálezy jantarů:

Inv. č. 11.527–11.536, tři větší a sedm drobných provrtaných jantarových korálek ve tvaru válce.

Hmotnost koráleků celkem: 3,81 g, rozměry: 13 × 17 až 13 × 30 mm (tab. 13: 2)

Další nálezy:

Inv. č. 11.524–11.526 bronzové záušnice (tab. 13: 3–5).

Hrob 52

Nálezy jantarů:

Inv. č. 11.522 náhrdelník ze šesti spirálovitých trubiček z bronzového drátu a čtyř jantarových korálek, z nichž tři jsou ploché obdélného tvaru a jeden je válcovitý.

hmotnost: 21,1 g, rozměry: 28 × 21 až 13 × 30 mm (tab. 14: 1)

Další nálezy:

Inv. č. 11.520 bronzový náramek, inv. č. 11.521 bronzový náramek, inv. č. 11.523 bronzová jehlice (tab. 14: 2–4).

Hrob bez čísla

Nálezy jantarů:

Inv. č. 11.612–11.623 jedenáct provrtaných podlouhlých, soudkovitých a kulovitých jantarových korálek, několik zlomků a osm zlomků z bronzu, pravděpodobně z náhrdelníku.

hmotnost: 7,72 g (váženo v sáčku), rozměry: 13 × 10 až 7 × 4 mm (tab. 15: 1–27)

Poloha „Panské pole“

Nálezové okolnosti:

Soubor nálezů vedených v inventární knize NM jako inventář z „Hrobu 1“. Získáno J. Felcmanem na lokalitě „Kamýk“, v poloze „Panské pole“.

Nálezy jantarů:

Inv. č. 11.661 polovina většího, provrtaného kulovitého jantarového korálku.

hmotnost: 1,01 g, rozměry: 11 × 16 mm (tab. 15: 30)

Další nálezy:

Inv. č. 11.660 bronzová jehlice, inv. č. 11.662 část bronzová jehlice, inv. č. 11.663–11.666 kousky dřeva místy nasáklé bronzovou patinou (tab. 15: 28–29, 31–35).

Únětický kostrový hrob

Nálezové okolnosti:

Soubor nálezů vedených v inventární knize NM jako „Únět. kostr. hrob“. Získáno vlastním výkopem na lokalitě „Kamýk u Přílepu, okr. Praha-venkov“.

Nález jantarů:

Inv. č. 14.520 malý válcovitý provrtaný jantarový korálek.

hmotnost: 0,25 g, rozměry: 7 × 7 mm (tab. 16: 1)

Další nálezy:

Inv. č. 14.516 bronzová záušnice, inv. č. 14.517 bronzová záušnice, inv. č. 14.518 zlomek bronzové záušnice, inv. č. 14.519 zlomek bronzové spirálové trubičky (tab. 16: 2–7).

Kostelec nad Labem (okr. Mělník)

Nálezové okolnosti:

V inventární knize NM v kolonce Způsob získání jen poznámka „O. Vyskočil (adjunkt cukrovaru)“. Lokalita: Kostelec n/L. Bez bližších údajů i bez udání počtu hrobů.

Hrob 8

Nálezy jantarů:

Inv. č. 11.756 diskovitý (čočkovitý) jantarový korálek dvakrát provrtaný s 1 okrouhlým a 1 oválným otvorem.

hmotnost: 0,62 g, rozměry: 28 × 31 mm (tab. 16: 8)

Hrob 14

Nálezy jantarů:

Inv. č. 11.763 kulovitý provrtaný jantarový korálek.

hmotnost: 0,51 g, rozměry: 9 × 9 mm (tab. 16: 9)

Inv. č. 11.764–11.767 čtyři zlomky jantarových koráleků.

hmotnost: 0,67 g, rozměry: 7 × 5 mm, 8 × 10 mm, 9 × 7 mm, 9 × 8 mm (tab. 16: 10–13)

Krnsko (okr. Mladá Boleslav)

Nálezové okolnosti:

Soubor předmětů, které NM získalo od Státního archeologického ústavu v roce 1925. Pocházejí z výzkumu St. AÚ, provedeného roku 1922 na staveništi p. Fr. Žáka v Horním Krnsku. Zde bylo prozkoumáno celkem 7 hrobů a jeden hromadný s větším počtem koster, který byl rozrušen před příchodem archeologů. Hroby byly částečně nebo zcela obloženy kameny. Šperky v hrobových výbavách představovaly bronzové záušnice a jehlice, jantarové korálky se našly ve dvou hrobech (ArÚ, Nálezová zpráva, č.j. 2278/22, 593/27).

Kostrový hrob

Nálezové okolnosti:

Hrob částečně obložený kameny se skrčenou kostrou položenou na pravém boku. Před obličejem a u rukou se našlo po jedné džbánkovité nádobě, u krku bronzové a jantarové šperky. U levé lícni kosti byly bronzové záušnice v podobě kroužku. V oblasti krku byly mezi sedmi bronzovými spirálkami nalezeny i jantarové korálky. K hrobové výbavě patřila i jedna bronzová jehlice.

Nálezy jantarů:

Inv. č. 45.368 trojúhelníkový, příčně provrtaný jantarový korálek.

hmotnost: 2,21 g, rozměry: 27 × 7 × 21 mm (tab. 17: 2)

Inv. č. 45.369 zlomek příčně provrtaného jantarového korálku obdélného tvaru.

hmotnost: 0,92 g, rozměry: 16 × 12 mm (tab. 17: 1)

Inv. č. 45.370 zlomky jantarových korálků.

hmotnost: 0,92 g, rozměry: 15 × 12 mm (tab. 17: 3)

Inv. č. 45.371 poškozený prstencový jantarový korálek (chybí).

Další nálezy:

Inv. č. 45.355 koflík, inv. č. 45.356 amfora, inv. č. 45.357–45.358 dvě bronzové záušnice, inv. č. 45.359 až 45.366 bronzové trubičky, inv. č. 45.367 bronzová jehlice (tab. 17: 2–20).

Kostrový hrob 3B*Nálezové okolnosti:*

Hrob obložen kameny. Obsahoval dětskou kostru, která měla u krku 16 jantarových korálků. Před lebkou nalezena nádoba, u nohou byl objeven hrneček.

Nálezy jantarů:

Inv. č. 45.381 část náhrdelníku s 12 zachovanými provrtanými jantarovými korálky soudkovitého i kulovitého tvaru.

hmotnost: 8,57 g, rozměry: 11 × 9 až 5 × 5 mm (tab. 16, 17: 25)

Inv. č. 45.382 drť z poškozených jantarových korálků.

hmotnost: 5,2 g (tab. 16: 26)

Další nálezy:

Inv. č. 45.378, koflík, inv. č. 45.379 koflík, inv. č. 45.380 zvířecí lopatka.

Ledce (okr. Kladno)*Nálezové okolnosti:*

Dle záznamů v inventární knize jde o zakoupené předměty z lokality „Ledce u Slaného“. Popis pohřebiště a nálezů bez podrobnějších údajů o hrobových celcích poskytuje článek „Pohřebiště u Ledce“, zveřejněný v Památkách archeologických XIV v oddíle „Zprávy a drobnosti“ 315–319 pod názvem „Pohřebiště u Ledce“. Mezi zakoupenými předměty bylo i 41 jantarových korálků.

Nálezy jantarů:

Inv. č. 11.854 náhrdelník ze 14 větších kulovitých jantarových korálků (chybí).

Inv. č. 11.855 náhrdelník z 27 drobných kulovitých a zploštělých soudkovitých provrtaných jantarových korálků.

hmotnost: 6,25 g, rozměry: 10 × 10 až 7 × 6 mm (tab. 18: 1)

Malé Čičovice (okr. Praha-západ)

Lokalita je v inventárních knihách NM uváděna jako Malé Čičovice, Čechovice nebo Čičovičky.

Nálezové okolnosti:

Jantarové předměty jsou rozděleny do několik skupin. Do první patří nálezy, které dle inventární knihy NM pocházejí ze souboru asi 25 hrobů vykopaných v březnu až dubnu 1937 u obce „Malé Čičovice (Praha-venkov)“, a to na „poli p. Javůrka v poloze Na Klínu“. Jde patrně o stejnou polohu, kde již v 19. století prozkoumal menší pohřebiště zemský a říšský poslanec V. Krombholz (*Pič 1896*, 342–355, T. XIX–XXI).

Do Národního muzea se dostaly roku 1938 jako součást sbírky L. Hájka. Předměty z jantaru byly nalezeny ve čtyřech hrobech.

Hrob X*Nálezy jantarů:*

Inv. č. 48.672 provrtaný jantarový korálek ve tvaru půlkuličky. Původní popis nálezu z inventárních knih NM: „Náhrdelník skládající se ze 3 krátkých spirálek a 2 jantarových korálků. Spirálky jsou ze slabého kulatého drátu. Jantarové korálky mají tvar půlkuliček a jsou vrtány“.

hmotnost: 3,4 g (váženo s podkladem a v obalu), rozměry: 8 × 7 mm (tab. 28: 1)

Další nálezy:

Inv. č. 48.671 bronzová jehlice (tab. 28: 2).

Hrob XII*Nález jantarů:*

Inv. č. 48.677 provrtaný kulovitý jantarový korálek.

hmotnost: 0,47 g, rozměry: 8 × 10 mm (tab. 28: 9)

Další nálezy:

Inv. č. 48.676 bronzová jehlice (chybí)

Hrob XVI*Nález jantarů:*

Inv. č. 48.684 náhrdelník sestávající ze 4 jantarových, silně oksyločených provrtaných korálků, dva jsou soudkovitého a jeden válcovitého tvaru, a jeden je zachován pouze z poloviny.

hmotnost: 4,63 g (váženo s podkladem), rozměry: 12 × 12 až 8 × 8 mm (tab. 28: 3–6)

Další nálezy:

Inv. č. 48.683 bronzová jehlice, inv. č. 48.685 bronzový náramek, inv. č. 48.686 zlomek bronzového náramku (tab. 28: 7–8).

Hrob XIX*Nález jantarů:*

Inv. č. 48.690 kulovitý provrtaný jantarový korálek.

hmotnost: 0,9 g, rozměry: 12 × 13 mm (tab. 28: 10)

Další nálezy:

Inv. č. 48.689 bronzová jehlice (tab. 28: 11)

Malé Čičovice (okr. Praha-západ)*Nálezové okolnosti:*

Druhou skupinu tvoří předměty z jantaru, pocházející dle inventární knihy NM z lokality „Čičovičky, u kterých je v poznámce uvedeno jméno „Krombholz“. Navíc je do skupiny zařazen nález

s inv. č. 12.263, postrádající krom shodného názvu místa původu jakékoliv podrobnější údaje. Uvedené nálezy nelze dát do souvislosti s nějakým jiným nálezem nebo nálezovým celkem.

Nálezy jantarů:

Inv. č. 12.087 provrtaný kulovitý jantarový korálek.

hmotnost: 1,81 g, rozměry: 14 × 15 mm (*tab. 28: 13*)

Inv. č. 12.095 jantarový korálek v podobě dvoubřitého sekeromlatu. Ostří zaoblenu, jedno je širší, provrtány.

hmotnost: 1,49 g, rozměry: 21 × 9 mm (*tab. 28: 14*)

Inv. č. 12.151 malý kulovitý provrtaný jantarový korálek.

hmotnost: 0,58 g, rozměry: 10 × 10 mm (*tab. 28: 17*)

Inv. č. 12.263 zploštělý válcovitý jantarový korálek lichoběžníkového průřezu. Je provrtaný ve směru delší osy.

hmotnost: 2,29 g, rozměry: 19 × 17 mm (*tab. 28: 18*)

Inv. č. 12.265 plochý válcovitý jantarový korálek.

hmotnost: 0,37 g, rozměry: 9 × 7 mm (*tab. 28: 16*)

Inv. č. 12.666 plochý válcovitý jantarový korálek.

hmotnost: 0,38 g, rozměry: 9 × 9 mm (*tab. 28: 16*)

Další nálezy:

Inv. č. 12.094 bronzové rourky ze spirálovitého točeného drátu (*tab. 28: 12*)

Malé Čičovice (okr. Praha-západ)

Nálezové okolnosti:

Třetí skupinu jantarových předmětů tvoří nálezy uváděné v inventární knize NM pod lokalitou „Čičovičky“ s upřesněním způsobu získání „Píč“ a v poznámce obvykle i s odkazem na publikovaný článek v Památkách archeologických XVI a příslušným číslem hrobu.

Jde o nálezy z další části pohřebiště na poli p. Javůrka v poloze „Na Klínu“ (viz výše oddíl 17.1.), které J. L. Píč prozkoumal v roce 1893. Evidovány jsou nálezy z 24 hrobů, z toho ve dvou z nich byly objeveny jantarové předměty.

Hrob IX

Nálezové okolnosti:

Hrobová jáma měla kamenné obložení. V hrobě nalezena kostra dítěte pochovaného ve skrčené poloze. U nohou měla otevřený bronzový náramek (?), v oblasti hrudi dvě bronzové jehlice a černý valounek, před hrudníkem keramickou nádobu. Podél horní části těla byly nalezeny tři trubičky z bronzového plechu a u krku jantarové korálky, ze kterých se dochoval pouze jeden.

Nálezy jantarů:

Inv. č. 12.117 značně poškozený provrtaný jantarový korálek.

hmotnost: 0,51 g, rozměry: 10 × 10 mm (*tab. 29: 3*)

Další nálezy:

Inv. č. 12.110 amforovitá nádoba, inv. č. 12.111 bronzový náramek, inv. č. 12.112–12.113 dvě bronzové jehlice, inv. č. 12.114–12.116 tři trubičky z bron-

zového plechu, inv. č. 12.118 bronzový kroužek (*tab. 29: 4–11*).

Hrob XIX

Nálezové okolnosti:

Téměř skříňkový hrob s kamenným obložení (kamenná deska i na dně a několik plochých kamenů na sobě jako uzávěr hrobu) a v něm kostra dítěte ve skrčené poloze. V oblasti hrudi byly nalezeny dvě bronzové jehlice a „dvojité bronzové korálek“, u krku jantarové korálky. Poblíž levé ruky ležela bronzová čepel dýky a při východní straně hrobu hliněná nádobka.

Nálezy jantarů:

Inv. č. 12.125 náhrdelník ze šesti kulovitých, různě velkých a vesměs poškozených jantarových korálků.

hmotnost: 1,35 g, rozměry: 10 × 7 až 4 × 6 mm (*tab. 30: 1*)

Další nálezy:

Inv. č. 12.122 nádoba, inv. č. 12.123 čepel bronzové dýky, inv. č. 12.124 bronzová jehlice. (*tab. 30: 2–4*)

Komentář: Součet prozkoumaných hrobů uvedených v oddílech 17.1. a 17.3. dává číslo 49, z toho v šesti hrobech byl nalezen milodar z jantaru.

Malé Čičovice (okr. Praha-západ)

Nálezové okolnosti:

Zvláštní skupinu sbírky NM tvoří inventarizované předměty s uvedeným místem původu „Čičovičky“ a se stručným upřesněním způsobu získání ve formě „Felcman-Krombholz“. Do jisté míry lze snad rekonstruovat náplň nejméně 43 hrobových celků. Nelze však s jistotou uvést, zda tyto hroby byly součástí nekropole v poloze Na Klínu.

Hrob 8

Nálezy jantarů:

Inv. č. 12.167 plochý válcovitý a provrtaný jantarový korálek.

hmotnost: 0,33 g, rozměry: 12 × 16 mm (*tab. 30: 7*)

Inv. č. 12.168 kulovitý jantarový korálek s dvojím, k sobě kolmým vrtáním.

hmotnost: 1,67 g, rozměry: 9 × 8 mm (*tab. 30: 5–6*)

Další nálezy:

Inv. č. 12.166 koflík, inv. č. 12.237–12.238 bronzové spirálovité trubičky, inv. č. 12.239 bronzová jehlice (*tab. 30: 8*).

Hrob 19

Nálezy jantarů:

Inv. č. 12.246 náhrdelník z 15 soudkovitých jantarových korálků různé velikosti, z toho tři poměrně velké, některé korálky jsou značně zkorodované.

hmotnost: 7,46 g, rozměry: 11 × 12 až 4 × 10 mm (*tab. 29: 1*)

Další nálezy:

Inv. č. 12.179 pohárovitá nádoba, inv. č. 12.180 bronzová jehlice, inv. č. 12.245 bronzová jehlice (*tab. 29: 2*).

Hrob 20*Nálezy jantarů:*

Inv. č. 12.241 kulovitý a provrtaný jantarový korálek.

hmotnost: 1,19 g, rozměry: 12 × 13 mm (*tab. 30: 12*)

Inv. č. 12.242 kulovitý a provrtaný jantarový korálek.

hmotnost: 1,69 g, rozměry: 14 × 13 mm (*tab. 30: 10*)

Inv. č. 12.243 podlouhlý šiškovitý jantarový korálek. Na koncích čtyři zářezy kolmé k podélné ose.

Korálek je provrtán dvěma v pravém úhlu k sobě vedenými otvory.

hmotnost: 1,63 g, rozměry: 30 × 10 mm (*tab. 30: 11*)

Další nálezy:

Inv. č. 12.181 bronzová jehlice, inv. č. 12.240 bronzová jehlice (*tab. 30: 9*).

Hrob 39*Nálezy jantarů:*

Inv. č. 12.203 náhrdelník z 24 jantarových soudkovitých koráleků různého stupně zachování.

hmotnost: 6,62 g, rozměry: 9 × 7 až 5 × 8 mm (*tab. 31: 1*).

Další nálezy:

Inv. č. 12.204 bronzová jehlice, inv. č. 12.205 bronzová jehlice (*tab. 31: 2–3*)

Hrob?*Nálezy jantarů:*

Inv. č. 12.254 náhrdelník z 19 jantarových koráleků, a to 17 drobných soudkovitých a dvou velkých, z nichž jeden plochý diskovitý, je z jedné strany navrtán kolmo na směr svého otvoru v podélné ose.

hmotnost: 5,56 g, rozměry: 16 × 14 až 4 × 8 mm (*tab. 31: 5*)

Další nálezy, které mohou být součástí stejného náleзовého celku:

Inv. č. 12.255–12.256 bronzové manžetové náramky.

Mikulovice (okr. Pardubice)*Nálezové okolnosti:*

Inventární kniha NM eviduje předměty z uvedené lokality jako předměty s popisem náleзовých okolností v podobě stručné poznámky: „Kostrové hroby. Hrob 1? a Hrob 2?“. To by naznačovalo, že v době inventarizace se již nedal rozlišit obsah jednotlivých náleзовých celků. Je ale otázkou, zda nedošlo k nějakému omylu i při inventarizaci, neboť artefakty uváděné v inventární knize NM neodpovídají popisům nalezených předmětů v publikaci (*Felcman 1898, 16*).

Hrob 1?*Nálezy jantarů:*

Inv. č. 11.732–11.735 čtyři provrtané soudkovité jantarové korálky.

hmotnost: 0,49; 0,48; 0,55 a 0,33 g, rozměry: 8 × 8 mm; 9 × 9 mm; 10 × 7 mm a 8 × 8 mm (*tab. 18: 2–5*)

Inv. č. 11.736–11.738 tři zlomky větších provrtaných jantarových koráleků.

hmotnost: 0,31; 0,62 a 0,89 g, rozměry: 9 × 9 mm; 12 × 10 mm a 14 × 12 mm (*tab. 18: 6–8*)

Další nálezy:

Inv. č. 11.727 bronzové trubičky, inv. č. 11.726 bronzové šídlo, inv. č. 11.725 šídlo, inv. č. 11.724 kamenná obdélná destička při obou kratších stranách provrtaná (*tab. 18: 9–12*).

Hrob 2*Nálezy jantarů:*

Inv. č. 11.731 velký kulovitý a provrtaný jantarový korálek.

hmotnost: 2 g, rozměry: 15 × 15 mm (*tab. 18: 13*)

Inv. č. 11.722 náhrdelník z 32 jantarových koráleků různé velikosti, vesměs zploštělých (chybí).

Další nálezy:

Inv. č. 11.739 bronzová mističkovitá ozdoba, inv. č. 11.729–11.730 dvě bronzové jehlice, inv. č. 11.723 bronzová dýka (*tab. 18: 14–17*).

Minice (okr. Mělník)*Nálezové okolnosti:*

Ve sbírce NM jde o soubor nálezů s následujícími údaji v inventární knize: „Únětické kostrové hroby. Získáno od Státního archeologického ústavu. Lokality Minice (okr. Mělník), parcela č. 72 h.g.“. Popis hrobových celků se nepodařilo nalézt.

Hrob č.VI*Nález jantarů:*

Inv. č. 43.113–43.114 dva soudkovité provrtané jantarové korálky.

hmotnost: 0,61 a 0,89 g, rozměry: 10 × 7 a 8 × 10 mm (*tab. 19: 1–2*)

Inv. č. 43.130 jantarový korálek kladívkovitý, provrtaný.

hmotnost: 0,6 g, rozměry: 13 × 8 mm (*tab. 19: 3*)

Inv. č. 43.131 zlomky jantarových koráleků provrtaných (nízké, soudkovité).

hmotnost: 0,8 g, rozměry: 11 × 5 mm (nejv. zlomek)

Další nálezy:

Inv. č. 43.108 bronzová jehlice, inv. č. 43.109–43.110 dvě záušnice, inv. č. 43.111–43.112 dvě bronzové spirálovité trubičky, inv. č. 43.115–43.117 dvě bronzové spirálovité trubičky, inv. č. 43.118 část bronzové záušnice, inv. č. 43.119–43.128 bronzové spirálovité trubičky, inv. č. 43.129 bronzový kroužek (*tab. 19: 4–21*).

Neprobylice (okr. Kladno)*Nálezové okolnosti:*

Na pohřebišti bylo ve dvou výzkumných etapách prozkoumáno celkem 37 hrobů. Jantar pochází z devíti uzavřených hrobových celků a ze dvou porušených hrobů. V předkládaném popisu jsou porovnávány publikované nálezy s předměty evidovanými v inventářích (*Felcman 1893–5, 439–443, tab. XXVI; 1896–7, 195–199, tab. XXVIII*).

Hrob 1

Nálezové okolnosti:

Hrobová jáma obložená z části opukou a z části pískovcem, navršený zásyp byl z menších kamenů. V hrobě pokrčená kostra dítěte, jehož krk zdobil náhrdelník z jantarových korálek a bronzových spirálovitých trubiček. Na jedné straně hlavy nalezeny bronzové záušnice.

Nález jantarů:

Inv. č. 47.932 z náhrdelníku je dodnes dochováno osm soudkovitých až diskovitých jantarových provrtaných korálek a trubičky ze šroubovitě stočeného bronzového drátu, původně navlečené mezi perlami. Trubičky jsou polámané a deformované.

hmotnost: 13,29 g, rozměry: 14 × 12 až 4 × 2 mm (tab. 20: 1)

Další nálezy:

Inv. č. 47.933–47.934 dvě bronzové záušnice. (tab. 20: 2–3)

Hrob 2

Nálezové okolnosti:

Hrobová jáma s obdobným obložením jako u hrobu 1. V ní nalezena kostra ve skrčené poloze, s nádobou u lebky, jantarovými korálky na krku, po jedné bronzové záušnici na obou stranách lebky. Tamtéž se měla nacházet i bronzová jehlice.

Nález jantarů:

Jantarový nález uváděný *J. Felcmanem* (1895, 439), „tj. jantarové korálky na krku“, však není v inventárních knihách evidován a nejspíš se nedochoval.

Další nálezy:

Inv. č. 47.935 nádoba, inv. č. 47.937 bronzová záušnice, inv. č. 47.936 bronzová jehlice (tab. 19: 22–24).

Hrob 3

Nálezové okolnosti:

Hrob s obdobným obložením jako u předchozích hrobů. V něm kostra v skrčené poloze s orientací JV–SZ. Na jejím krku byl nalezen nákrčník z jantarových korálek a bronzových trubiček, u hlavy se nacházela bronzová jehlice.

Nález jantarů:

Inv. č. 47.939 náhrdelník složený dnes z pěti víceméně olámaných spirálek z bronzového drátu a z pěti soudkovitých jantarových korálek a z velkého kuželovitého jantarového korálku se středovou pozicí. hmotnost: 10,41 g, rozměry: 14 × 12 až 4 × 2 mm (tab. 20: 9)

Další nálezy:

Inv. č. 47.940 bronzová jehlice (tab. 20: 10).

Hrob 4

Nálezové okolnosti:

Hrobová jáma obložená opukovými kameny. V ní kostra ve skrčené poloze s orientací JV–SZ. V oblasti krku měla jantarové korále, na každé straně hlavy dvojici bronzových záušnic (*Felcman 1895,*

439), v oblasti hrudi bronzovou jehlicí. U kolen byla nalezena nádoba, vedle ležel oblázek.

Nález jantarů:

Inv. č. 47.945 šest jantarových provrtaných korálek víceméně soudkovitého tvaru.

hmotnost: 3,05 g, rozměry: 15 × 12 až 7 × 7 mm (tab. 21: 1)

Další nálezy:

Inv. č. 47.941 nádoba, inv. č. 47.943 a 47.944 bronzové záušnice, inv. č. 47.942 bronzová jehlice (tab. 21: 2–4).

Hrob 11

Nálezové okolnosti:

Hrobová jáma s obdobnou úpravou jako u hrobu 4. V ní kostra na pravém boku. Poblíž kolen byla nalezena bronzová jehlice, pod ní jantarový korálek.

Nález jantarů:

Inv. č. 47.949 hranolovitá plochá a příčně provrtaná jantarová perla zdobená rýhováním, částečně poškozena.

hmotnost: 1,94 g, rozměry: 24 × 11 mm (tab. 21: 5)

Další nálezy:

Inv. č. 47.948 bronzová jehlice (tab. 21: 6).

Hrob 14

Nálezové okolnosti:

Hrobová jáma s obložením převážně z opukových kamenů. V ní na pravém boku spočívající kostra v pokrčené poloze. Na rukách měla navlečeny náramky sestavené z jantarových korálek, bronzových spirálovitých trubiček a trubiček z bronzového plechu, v oblasti prsou ležela bronzová jehlice a z každé strany hlavy jedna bronzová záušnice. U hlavy byla nalezena keramická mísa s hrníčkem (*Felcman 1885,* 439).

Nález jantarů:

Nálezové okolnosti:

Inv. č. 47.953 náramek sestavený ze čtyř soudkovitých provrtaných jantarových korálek, z trubiček vytvořených stočením bronzového drátu a rourek z bronzového plechu.

hmotnost jantaru: 8,63 g; rozměry jantarových korálek: 6 × 10 až 7 × 7 mm (tab. 21: 14–17)

Další nálezy:

Inv. č. 47.951–47.952 dvě bronzové záušnice, inv. č. 47.950 bronzová jehlice, nádoby bez inv. čísel (tab. 21: 7–13, 18, tab. 22: 1).

Hrob 15

Nálezové okolnosti:

Hrobová jáma s kamenným obložením byla překryta velkým kamenem z pískovce. V ní uložená kostra ve skrčené poloze. U kolen pohřbeného měl být nalezen provrtaný jantarový korálek.

Nález jantarů:

V inventářích NM není nález jantarového korálku evidován a je pravděpodobné, že se do doby zápisů nálezů do sbírek muzea nedochoval.

Hrob 23*Nálezové okolnosti:*

Hrobová jáma s kamenným obložení. V hrobě objevena kostra ve skrčené poloze, spočívající na pravém boku. V oblasti krku byly nalezeny jantarové korálky a bronzové trubičky, u rukou kostry ležel drobný valounek.

Nálezy jantaru:

Inv. č. 47.964 provrtaný jantarový korálek soudkovitého tvaru.

hmotnost: 0,85 g, rozměry: 13 × 13 mm (*tab. 20: 6*)

Inv. č. 47.965 provrtaný jantarový korálek válcovitého tvaru.

hmotnost: 0,15 g, rozměry: 7 × 6 mm (*tab. 20: 7*)

Další nálezy:

Inv. č. 47.966 bronzové spirálovité trubičky (*tab. 20: 8*).

Hrob 29*Nálezové okolnosti:*

Hrobová jáma obložená opukovými kameny. V hrobě ležela kostra dítěte, poloha není uvedena. Z pohřebního inventáře jsou uváděny: malý bronzový kroužek, bronzová záušnice, jantarový náhrdelník s bronzovými spirálovitými trubičkami a hojnost úplně zkorodovaného jantaru (*Felcman 1898*). Inventurní knihy, v poznámce vedle inv. č. 47.968 uvádějí i „kroužky náušnicové, hojnost jantaru“, ale jantar nebyl ve sbírce nalezen.

Další nálezy: Inv. č. 47.968 bronzový kroužek.

Z hrobů rozrušených před výzkumem:

Nález jantaru:

Inv. č. 48.000 jeden jantarový korálek kulovitého tvaru a pět úlomků jantaru.

hmotnost celkem: 4,21 g, rozměry: 22 × 12 mm, 6 × 5 mm, 15 × 13 mm, 10 × 17 mm, 10 × 13 mm, 13 × 18 mm (*tab. 22: 2–7*)

Inv. č. 48.001 sedm fragmentů jantarových korálků.

hmotnost celkem: 3,9 g, rozměry: 23 × 20 mm, 6 × 8 mm, 9 × 7 mm, 7 × 9 mm, 8 × 16 mm, 8 × 11 mm, 9 × 11 mm (*tab. 22: 8–11*).

Noutonice (okr. Praha–západ)*Nálezové okolnosti:*

Na pohřebišti u Noutonice bylo prozkoumáno celkem 43 hrobů s orientací západ–východ. Ve čtyřech z nich se vyskytovaly jantarové předměty, 7 hrobů bylo bez milodarů. Kostrové hroby s číslem 6, 7 a 8 patří podle popisu materiálu do doby římské (*Felcman 1899*, 16–27, T. VI, VII).

Hrob 10*Nálezové okolnosti:*

Hrobová jáma měla kamenné (břidlicové) obložení. V hrobě nalezena kostra ležící na pravém boku a v pokrčené poloze ve směru jih–západ. Na krku měla náhrdelník a u hlavy dvě záušnice.

Nálezy jantaru:

Inv. č. 48.020 náhrdelník tvořený uprostřed zavěšenou ulitou o velikosti 1,9 × 1,7 cm, sestavený ze soudkovitých provrtaných jantarových korálků, dlouhých trubiček svinutých z bronzového drátu a z drobných „záušnic“.

hmotnost: 10,28 g, rozměry jantaru: 8 × 10 až 8 × 7 mm (*tab. 22: 12*)

Další nálezy:

Inv. č. 48.018–48.019 dvě bronzové záušnice (*tab. 22: 13–14*).

Hrob 14*Nálezové okolnosti:*

Hrobová jáma byla překrytá plochou kamennou deskou. V hrobě se nacházela kostra v natažené poloze s orientací jih–sever. V oblasti krku měla náhrdelník. U lebky byly nalezeny dvě velké záušnice a dvě menší záušnice, v hrudní partii ležela bronzová jehlice, u kolen se našla nádoba.

Nálezy jantaru:

Inv. č. 48.026 náhrdelník tvořilo dle dochovaného popisu 17 provrtaných jantarových korálků víceméně soudkovitého tvaru, střídající skupiny od tří do pěti korálků (z prvé skupiny zachovány jen dva) s trubičkami vytvořenými stočením bronzového drátu. Největší z nich byly ve středu náhrdelníku.

hmotnost: 21,46 g, rozměry: 8 × 8 až 9 × 5 mm (*tab. 23: 1*)

Další nálezy:

Inv. č. 48.022 bronzová jehlice, inv. č. 48.023 dvě bronzové záušnice, inv. č. 48.024–48.025 dvě bronzové záušnice (*tab. 23: 2–6*).

Hrob 17*Nálezové okolnosti:*

Hrob méně pečlivě upraven. Strany vroubené menší břidlicou. V hrobě nalezená kostra s orientací „od jihovýchodu k západu a na pravém boku“ (*Felcman 1898–99*). Krk pohřbeného jedince zdobil náhrdelník, jednu ruku pak prsten ze spirálovitě stočeného bronzového drátu. U brady se našla nádobka a „na hlavě“ bronzová jehlice.

Nálezy jantaru:

Inv. č. 48.032 náhrdelník sestavený ze soudkovitých i obdélných plochých provrtaných jantarových korálků a z trubiček vytvořených stočením ploché bronzové tyčinky.

hmotnost: 14,92 g, rozměry: 20 × 12 až 6 × 7 mm (*tab. 24: 1*)

Další nálezy:

Inv. č. 48.029 nádoba, inv. č. 48.031 bronzový spirálovitý kroužek (prsten); (*tab. 24: 2–4*).

Hrob 33*Nálezové okolnosti:*

Hrobová jáma s břidlicovým obložení v podobě pravidelné skřínky. Kostra s orientací sever–jih ležela na levém boku. U krku měla náhrdelník z jantaru.

tarových korálků, po stranách hlavy 5 zlatých záušnic, u temene hlavy dvě bronzové jehlice a další jehlici na hrudi, ruce zdobily bronzové náramky.

Nález jantarů:

Inv. č. 48.059 náhrdelník z 21 provrtaných jantarových korálků soudkovitého tvaru.

hmotnost: 17,2 g, rozměry: 12 × 12 až 8 × 10 mm
(*tab. 25: 5, 5a–5c*)

Další nálezy:

Inv. č. 48.049–48.053 čtyři záušnice ze zlatého drátu, inv. č. 48.054–48.056 tři bronzové jehlice, inv. č. 48.057–48.058 dva bronzové manžetové náramky (*tab. 25: 1–4, 6–8*).

Nymburk (okr. Nymburk)

Nálezové okolnosti:

V poznámce inventární knihy NM k nálezům z uvedené lokality je pouze stručný zápis: „Kostrové hroby z lokality Nymburk, zakoupeny od J. Dlabáče“. V odborné literatuře se o nich poprvé zmiňuje J. Smolík (1882–1884, 138–139). Protože nelze zjistit obsah jednotlivých hrobových celků, uvádím jen popis jantarového předmětu.

Nález jantarů:

Inv. č. 11.835 dvakrát podélně provrtaný jantarový korálek hranolovitého tvaru, který je na jedné straně plochý, na druhé střechovitě ztvárněný, částečně zlomený. hmotnost: 1,74 g, rozměry: 26 × 17 mm (*tab. 26: 1*)

Osluchov (okr. Kladno)

Nálezové okolnosti:

V dané lokalitě prozkoumáno 10 hrobů. Jantarový předmět však byl nalezen jen v jednom (*Felcman 1890, 67–75*).

Hrob 5

Nálezové okolnosti:

Hrobová jáma obložena kameny. Z kostrového pohřbu nalezeny jen holenní kosti. Jantar nalezen v hořejší části hrobové.

Nález jantarů:

Inv. č. 11.697 jantarový závěsek v podobě dvojitého knoflíku. hmotnost: 7,92 g, rozměry: 32 × 23 mm (*tab. 31: 7*)

Podlesí (okr. Hradec Králové)

Nálezové okolnosti:

Soubor nálezů vedený v inventární knize NM jako „Hrobový celek“ z lokality „Podlesí u Smidar“ získaný darem od „F. Czeje ze Schmidaichu“.

Nález jantarů:

Inv. č. 12.305 provrtaný amorfní kousek jantarového korálku. hmotnost: 3,16 g, rozměry: 24 × 22 mm (*tab. 26: 2*)

Další nálezy:

Inv. č. 12.304 bronzová jehlice (nenalezena, chybí?), inv. č. 12.306–12.322 zlomky (17 kusů) bron-

zových spirálek z tenkého drátu, inv. č. 12.323 zlomky náramku (*tab. 26: 3–39*).

Praha 5 – Třebonice (okr. Praha)

Nálezové okolnosti:

V inventární knize NM jsou níže uvedené předměty zapsány jako nálezy z lokality „Třebonice“. Doplnujícím údajem je poznámka „Hroby se skrčenými kostrami“.

Hrob 21

Nález jantarů:

Inv. č. 131.632–131.636 pět jantarových korálků soudkovitého tvaru. rozměry: 1 × 0,8 až 0,7 × 0,6 cm (*tab. 36: 22–26*)

Praha 6 – Bubeneč (okr. Praha)

Nálezové okolnosti:

Soubor nálezů vedený v inventární knize NM jako obsah dvou až tří únětických hrobů, nalezených v prostoru nádraží Praha-Bubeneč v roce 1913. Muzeum je mělo získat darem „prostřednictvím p. Vlačíhy [viz korespondence] ze správy st. dráhy“. Obsah jednotlivých hrobových celků nebyl znám již v době získání nálezů.

Nález jantarů:

Inv. č. 17.908–17.913 šest kulovitých provrtaných jantarových korálků. hmotnost: 4,73 g, rozměry: 12 × 13 cm až 7 × 8 mm (*tab. 27: 1*)

Inv. č. 17.914 zlomky jantarových korálků (chybí).

Další nálezy:

Inv. č. 17.898 – zlatý spirálovitý kroužek? (chybí), inv. č. 17.899–17.900 zlaté náušnice?, inv. č. 17.901 až 17.904 bronzové náramky, inv. č. 17.905–17.906 bronzové jehlice, inv. č. 17.907 nádoba (*tab. 27: 2–8*).

Praha 6 – Bubeneč (okr. Praha)

Nálezové okolnosti:

Podle inventární knihy NM pochází z „Bubeneč-nádraží“ ještě další nález „jantarového korálku z kostrového únětického hrobu, který se sesypal při odkopávání náspu“. Šlo o vlastní výzkum muzea, neboť hrob „kopal V. Landa a kromě tohoto korálku byly zjištěny jen stopy po bronzu“.

Nález jantarů:

Inv. č. 17.943 jantarový kroužek. hmotnost: 5,38 g, rozměry: 70 × 62 mm (průměr vnější 35 mm); (*tab. 27: 9*)

Praha 6 – Suchdol (okr. Praha)

Poloha Koží Hřbety, dříve okr. Praha-západ.

Nálezové okolnosti:

V inventární knize popsáno jako „Hromadný nález dýk (šest dýk, jedna čepel, jedna pochva a dvě kování konců rukojetí)“. Nálezový soubor zakoupen do

NM v roce 1928. Jako místo nálezů je uváděna lokalita „Horoměřice u Roztok [na Kozích hřbetech]“.

Nálezy jantarů:

Inv. č. 37.493 bronzová trojúhelníková dýka složená ze zdobené čepele a duté prolamované rukojeti se šesti 5,3 cm dlouhými a 0,4–0,6 cm širokými otvory. Rukojeť je ukončena polokulovitou hlavicí s 0,8 cm širokým výřezy ve tvaru kříže v horní části. Ty jsou dodnes vyplněny smolou zatmelenými třemi jantarovými destičkami. Délka dýky je 28 cm, hmotnost 260,2 g (*tab. 32: 1*).

Další nálezy:

Inv. č. 37.494 a 37.496–37.499 bronzové dýky s litou rukojetí, inv. č. 37.495 pochva dýky z bronzového plechu, inv. č. 37.500 bronzové kování rukojeti dýky, inv. č. 37.501 bronzová čepel tzv. hrotité sekerky (*cf. Böhm 1928; Divac – Sedláček 1999; Moucha 1999, 2000*).

Praha 8 – Kobylisy (okr. Praha)

Nálezové okolnosti:

Podle inventární knihy NM jde o nálezy z „únětického hrobu I“ získané roku 1932 vlastním výzkumem muzea v Přemyslské ulici v Kobylisích.

Nálezy jantarů:

Inv. č. 42.614–42.625 náhrdelník z 12 soudkovitých i kulovitých jantarových korálek.

hmotnost: 3,49 g, rozměry: 9 × 10 až 4 × 6 mm (*tab. 31: 6*)

Další nálezy:

Inv. č. 42.611 bronzová jehlice, inv. č. 42.612–42.613 dva zlomky hraněné bronzové tyčinky (šídlo?).

Řepov (okr. Mladá Boleslav)

Nálezové okolnosti:

V inventární knize NM je uvedeno několik nálezů z Řepova (Mladá Boleslav) s udaným místem původu „V písničku. Skrčené kostry“. Muzeum je získalo darem od pana F. Hendrycha. Nelze posoudit, zda jde o předměty z jednoho nebo více hrobů. Jeden artefakt je vyroben z jantaru. Není rovněž vyloučeno, že do únětické kultury patří i předměty vedené pod inv. č. 47.716 (zlomky náhrdelníku), popř. 47.715 (nádobka).

Nález jantarů:

Inv. č. 47.720 diskovitý jantarový korálek s kruhovitým otvorem.

hmotnost: 0,14 g, rozměry: 12 × 13 mm (*tab. 31: 4*)

Další nálezy (?):

Inv. č. 47.717 bronzový soudkovitý korálek, inv. č. 47.718 trubkovitý bronzový korálek, inv. č. 47.719 dva bronzové soudkovité korálky, inv. č. 47.721 zlomky náušnic z bronzového drátu.

Svrkyně (okr. Praha-západ)

S danou lokalitou je ve sbírkách NM spojeno několik samostatně evidovaných nálezových souborů.

Nálezové okolnosti:

Nejpočetnější kolekci předmětů tvoří nálezy vedené pod lokalitou „Svrkyně (Praha-venkov), pole p. Váchy a pole p. Linharta“ s uvedeným způsobem získání „Zkoumal Dr. J. L. Píče“. Konfrontací terénního zápisníku jmenovaného s inventárním knihami NM zjistilo, že se jedná o předměty z výzkumu únětického pohřebiště provedeného roku 1910 (*viz Terénní zápisník J. L. Píče č. VIII, str. 1096–1107, Archiv NM*). Prozkoumáno mělo být 41 kostrových hrobů. Jantarový předmět byl nalezen celkem v sedmi hrobech.

Hrob 2

Nálezové okolnosti:

Hrob s kostrou na pravém boku ve skrčené poloze v orientaci jih–sever. Z hrobové výbavy jsou bez udání místa nálezů uváděny: bronzová jehlice, jantarové korálky a nádobka.

Nálezy jantarů:

Inv. č. 47.864 dva soudkovité provrtané jantarové korálky (podle zápisu v inventáři však jen jeden korálek)

hmotnost: 1,08 g, rozměry: 10 × 9 a 10 × 10 cm (*tab. 33: 1–2*)

Další nálezy:

Inv. č. 47.865 bronzová jehlice (*tab. 33: 3*).

Hrob 3

Nálezové okolnosti:

Hrob s kostrou na pravém boku ve skrčené poloze v orientaci jih–sever. Z hrobové výbavy jsou bez udání bližší polohy nálezů uváděny: nádobka, bronzová dýka, bronzová jehlice a jantarové korálky.

Nálezy jantarů:

Inv. č. 47.868 pět provrtaných (čtyři soudkovité a jeden diskovitý) jantarových koráleků.

hmotnost: 3,37 g, rozměry: 10 × 13 až 8 × 7 mm (*tab. 33: 6*)

Další nálezy:

Inv. č. 47.866 bronzová dýka, inv. č. 47.867 bronzová jehlice a inv. č. 47.869 hliněný hrneček (*tab. 33: 4–5, 7*).

Hrob 4

Nálezové okolnosti:

Hrob s kostrou na pravém boku ve skrčené poloze v orientaci jih–sever. U temene lebky a u pánve nalezeno po jedné zlaté záušnici. Po celém hrobě bylo roztroušeno asi dvacet jantarových koráleků. Jako součást hrobové výbavy jsou dále uváděny náramek, bronzová jehlice a dvě nádobky.

Nálezy jantarů:

Inv. č. 47.874 sedmnáct provrtaných jantarových koráleků soudkovitého tvaru.

hmotnost: 10,89 g, rozměry: 16 × 14 až 5 × 9 mm (*tab. 34: 1*)

Další nálezy:

Inv. č. 47.870–47.871 dvě zlaté záušnice, inv. č. 47.872 náramek, inv. č. 47.873 bronzová jehlice, inv. č. 47.875 nádobka, inv. č. 47.876 malá miska (*tab. 34: 2–5*).

Hrob 14

Nálezové okolnosti:

Hrob bez popisu nálezové situace pouze s údajem, že z jeho obsahu pocházejí tři jantarové perly.

Nálezy jantarů:

Inv. č. 47.884 tři soudkovité provrtané jantarové korálky, z toho dva jen z části zachované.

hmotnost: 2,21 g, rozměry: 13 × 11 až 10 × 7 mm (*tab. 35: 1–3*)

Hrob 17

Nálezové okolnosti:

Hrobová jáma po obvodu obložena kameny. Podrobnější popis chybí. Z hrobového inventáře uvedeny jen jantarové korálky a bronzový náramek.

Nálezy jantarů:

Inv. č. 47.887 pět jantarových provrtaných korálků. Čtyři menší a jeden větší soudkovitého tvaru, provrtaný širším otvorem.

hmotnost: 3,8 g, rozměry: 13 × 14 až 10 × 7 mm (*tab. 35: 4*)

Další nálezy:

Inv. č. 47.886 bronzový náramek (*tab. 35: 5*).

Hrob 27

Nálezové okolnosti:

Hrob s hluboko uloženou kostrou. Na hrudi bronzová jehlice, u krku jantarový korálek, vedle pohřbeného nádoba.

Nálezy jantarů:

Inv. č. 47.895 provrtaný jantarový korálek soudkovitého tvaru.

hmotnost: 1,4 g, rozměry: 18 × 17 mm (*tab. 35: 9*)

Další nálezy:

Inv. č. 47.894 bronzová jehlice, inv. č. 47.896 koflík (*tab. 35: 8, 10*).

Hrob 34

Nálezové okolnosti:

Hrob bez popisu nálezové situace, jen s údajem o nálezů jantarových korálků a bronzové jehlice.

Nálezy jantarů:

Inv. č. 47.908 čtyři provrtané jantarové korálky soudkovitého tvaru.

hmotnost: 1,7 g, rozměry: 10 × 12 až 9 × 7 mm (*tab. 35: 6*)

Další nálezy:

Inv. č. 47.907 bronzová jehlice (*tab. 35: 7*).

Nálezové okolnosti:

Nálezy z hrobu únětické kultury, které NM získalo jako dar od pana Františka Blažka. Za místo původu uvádí inventární kniha NM katastrální území obce „Svrkyně [Praha-venkov]“. V kolonce *Poznámka* je však obtížně interpretovatelný zápis „Hrob před příchodem na témž poli“. Pokud ne-

jde o časový údaj, je tím snad míněno místo u vjezdu na pole pana Linharta, kde byla část z výše uvedených hrobů prozkoumána nebo poloha těsně blízkosti pole.

Nálezy jantarů:

Inv. č. 47.923 plochá provrtaná jantarová perla obdélného obrysu. Jeden konec je uražen, povrch je značně rozpuštěn.

hmotnost: 2,43 g, rozměry: 35 × 16 mm (*tab. 33: 9*)

Další nálezy:

Inv. č. 47.924 bronzová jehlice (*tab. 33: 8*).

Nálezové okolnosti:

Kromě lokality „Svrkyně“ je v inventární knize NM v kolonce Dárce jen poznámka „Kopal Landa r. 1911“. S velkou pravděpodobností jde o hrobový nález.

Nálezy jantarů:

Inv. č. 17.995 zlomky jantarových korálků.

hmotnost: 7,75 g, rozměry: 17 × 15 až 9 × 8 mm (*tab. 36: 1–14*)

Nálezové okolnosti:

Soubor nálezů z pěti kostrových hrobů, vykopaných v neznámé poloze na katastrálním území Svrkyně panem Zdeňkem Fiedlerem. NM předměty získalo v rámci zakoupené sbírky jmenovaného. Jantarové předměty se měly vyskytnout jen v jednom hrobě.

Hrob II

Nález jantarů:

Inv. č. 63.457 zlomky jantarového náhrdelníku z válcovitých i oble vyklenutých korálků z nichž zachovány jsou neúplně čtyři.

hmotnost: 1,2 g, rozměry: 6 × 10 mm, 8 × 9 mm, 6 × 6 mm

Další nálezy:

Inv. č. 63.451 nádoba, inv. č. 63.452–63.453 bronzový náramek, inv. č. 63.454–63.455 dvě bronzová šídla, inv. č. 63.456 bronzová jehlice.

Stará Boleslav (okr. Praha-východ)

Nálezové okolnosti:

Předměty z depotu. V inventární knize jsou nálezové okolnosti popsány větou: „Hromadný nález“. V kolonce „Způsob získání“ – Dar řádu Redemptoristů, kongr. ve St. Boleslavi. V kolonce „Původ“ – Stará Boleslav (Brandýs nad Labem).

Nálezy jantarů:

Inv. č. 80.365 úlomek jantaru se zaobleným pravoúhlým rohem.

Další nálezy:

Inv. č. 80.345–80.346 dvě bronzové jehlice, 80.347 bronzový náramek, inv. č. 80.348 prsten, inv. č. 80.349–80.352 bronzové záušnice, inv. č. 80.353 bronzový náramek, inv. č. 80.354–80.355 bronzové trubičky, inv. č. 80.356–80.364 bronzové hřivny, inv. č. 80.366 zlomek bronzové trubičky.

Třebovle (okr. Kolín)*Nálezové okolnosti:*

Vykopáno pět hrobů s kamenným obložením. Jen v jednom z nich byly objeveny předměty z jantaru (*Pič 1895*, 355).

Hrob 3*Nálezové okolnosti:*

V hrobové jámě ležela ve směru jih–sever kostra dítěte. Na ruce měla bronzový náramek, u prsou a pod hlavou po bronzové jehlici, u krku byly nalezeny jantarové korálky a bronzové trubičky (*Pič 1895*).

Nálezy jantarů:

Inv. č. 11.685 provrtaný kulovitý jantarový korálek. hmotnost: 1,7 g, rozměry: 15 × 15 mm (*tab. 36: 15*)

Inv. č. 11.686 plochý kroužkovitý (prstencovitý) jantarový korálek.

hmotnost: 1,2 g, rozměry: 27 × 21 mm (*tab. 36: 16*)

Další nálezy:

Inv. č. 11.687–11.688 dvě klenotky, inv. č. 11.689 dva bronzové soudkovité korálky, inv. č. 11.683 bronzový náramek, inv. č. 11.684 bronzová jehlice.

Poznámka:

Nálezy z daného výčtu neodpovídají popisu nálezů v hrobu (*tab. 36: 17–21*).

Tursko (Praha-západ), polohy 1–9

Evidované sbírkové předměty s lokality „Tursko“ jsou v inventární knize NM rozděleny do několika skupin.

Tursko, poloha „Těšina“*Nálezové okolnosti:*

Hroby na pohřebišti v dané poloze byly zkoumány v několika etapách. První skupinu s počtem devíti hrobů odkryl v roce 1902 (*Felcman 1905*, 131–138). Hroby neměly jednotnou úpravu, větší na koster však ležela ve směru jihozápad–severovýchod. Jantarové předměty jsou uváděny jen ze tří nálezových celků.

Hrob 1*Nálezové okolnosti:*

Narušený nebo částečně vyloupený hrob. Při výzkumu v něm byly nalezeny dvě bronzové jehlice – jedna na prsou a jedna na hlavě, u krku náhrdelník z jantarových korálků a bronzových mušliček, dále zlaté záušnice, zlomky bronzových záušnic a bronzové šídlo.

Nálezy jantarů:

Inv. č. 51.503 náhrdelník z 21 víceméně kulovitých pravidelných jantarových korálků.

hmotnost: 10,76 g, rozměry: 12 × 9 až 5 × 6 mm (*tab. 37: 3, 3a–3b*)

Další nálezy:

Inv. č. 51.488–51.489 dvě bronzové jehlice, inv. č. 51.490 bronzové šídélko, inv. č. 51.491–51.492 zlomky bronzových záušnic, inv. č. 51.493 zlomky

náramku, inv. č. 51.494–51.500 sedm bronzových mušliček, inv. č. 51.501–51.502 dvě zlaté záušnice, inv. č. 11.304 nádobka, inv. č. 11.314 bronzové šídlo (*tab. 37: 1–2, 4–10; tab. 38: 1–9*).

Hrob 3*Nálezové okolnosti:*

V hrobě nalezena kostra a u její lebky tři větší a 2 menší zlaté záušnice, pod náhrdelník s jantarem, při pravé straně skeletu dvě bronzové jehlice, na rukou dva bronzové náramky a prsten. U kolen byla malá nádobka, u které ležela bronzová jehlice (podle inventárních knih odpovídá předmětu označeného jako šídlo) – popis opět jen z části odpovídá níže uváděným nálezům.

Nálezy jantarů:

Inv. č. 51.520 náhrdelník z 27 (v inventáři uvedeno 31 ks) více méně pravidelného kulovitého jantarového korálu a trubičkovité schránky kelnatek.

hmotnost: 24,11 g, rozměry: 15 × 17 až 7 × 10 mm (*tab. 39: 1, 1a–1f*)

Další nálezy:

Inv. č. 51.508–51.509 dvě bronzové jehlice, 51.510–51.511 dva bronzové náramky, inv. č. 51.512 kroužek z bronzového drátu, inv. č. 51.513 drobný bronzový korálek, inv. č. 51.514 bronzové šídlo, inv. č. 51.515–51.519 záušnice ze zlatého drátu (2 + 3 kusy), inv. č. 11.306 nádobka (*tab. 39: 2–8*).

Hrob 5*Nálezové okolnosti:*

Hrob s kostrou, která měla u lebky dvě zlaté záušnice, pod a v oblasti krku jantarové korálky z náhrdelníku, na pravé straně prsou dvě bronzové jehlice a na rukou bronzové náramky. U kolen kostry byla položena nádobka.

Nálezy jantarů:

Inv. č. 51.529 celkem 19 soudkovitých jantarových korálků s příčným kruhovitým otvorem.

hmotnost: 22,06 g (váženo v sáčku), rozměry: 12 × 10 až 7 × 10 mm (*tab. 40: 1, 1a–1v*)

Další nálezy:

Inv. č. 51.522 část bronzové jehlice, inv. č. 51.523 bronzové šídlo, inv. č. 51.524 bronzová jehlice, inv. č. 51.525–51.526 bronzové náramky, inv. č. 51.527–51.528 zlaté záušnice, + 11.313 nádobka (*tab. 40: 2–4; tab 42: 41–42*).

Tursko, poloha „Těšina“ – pole p. Vraného (poloha 1)*Nálezové okolnosti:*

Druhou skupinu, rovněž s počtem devíti hrobů, zkoumal *Ľ. Felcman (1909, 241–245)*. V publikované zprávě o výsledcích výzkumu však již nepopisuje jednotlivé hrobové celky [varianta: inventář jednotlivých hrobových celků]. Výskyt jantarových předmětů byl zaznamenán opět jen ve třech hrobech, ale ty se pravděpodobně do současné

doby nedochovaly, neboť v inventářích NM nejsou vedle ostatních nálezů uvedeny.

Hrob 1

Nálezy jantarů:

Náhrdelník skládající se z 30 kusů jantarových korálků a bronzových trubiček (jantar se nezachoval).

Další nálezy:

Inv. č. 11.288 nádoba, bronzový torques (chybí); (tab. 41: 8).

Hrob 5

Nálezy jantarů:

Jantarový náhrdelník (nezachoval se).

Další nálezy:

Inv. č. 11.292 nádobka, inv. č. 11.293 –11.294 dvě bronzové záušnice (tab. 41: 5–7).

Hrob 8

Nálezy jantarů:

Jantarový náhrdelník (nezachoval se).

Další nálezy:

Inv. č. 11.295–11.297 tři různé mísy, inv. č. 11.298 čepel bronzové dýky (tab. 41: 1–4).

Tursko, pole p. Vraného (poloha 2)

Nálezové okolnosti:

Skupina nálezů, u kterých je v inventární knize NM uvedena lokalita „Tursko, pole p. Vraného“. V kolonce *Způsob získání* je napsáno pouze příjmení „Felcman“. S ohledem na shodu názvu lokality s výše uvedenými nálezy v oddíle 26.2. je dost pravděpodobné, že předměty pocházejí z hrobů přináležejících k témuž pohřebišti. Lze dokonce uvažovat o možnosti, že jde o část artefaktů z naposled popsaných devíti hrobů, považovaných pro nedostatečnou evidenci za nedochované. Níže uvedené korálky byly pravděpodobně součástí náhrdelníku nebo náhrdelníků.

Nálezy jantarů:

Inv. č. 11.418 zlomky jantarových korálků.

hmotnost: 6,44 g (váženo v sáčku), rozměry: 14 × 1 až 5 × 5 mm (tab. 42: 1–33)

Inv. č. 11.420 provrtaný jantarový korálek soudkovitého tvaru.

hmotnost: 1,45 g, rozměry: 15 × 14 mm (tab. 42: 34)

Inv. č. 11.421–11.425 pět provrtaných jantarových korálků soudkovitého tvaru.

hmotnost: 0,29 g; 0,35 g; 0,34 g; 0,37 g a 0,35 g, rozměry: 6 × 7 mm; 9 × 9 mm; 8 × 9 mm; 8 × 9 mm a 9 × 7 mm (tab. 42: 5–39)

Inv. č. 11.426 jantarový korálek kroužkovitého (prstencovitého) tvaru.

hmotnost: 0,39 g, rozměry: 11 × 9 mm (T. 42: 40)

Tursko, pole pana Vraného (poloha 3)

Nálezové okolnosti:

Další kolekce nálezů pocházejících podle záznamů inventárních knih NM ze dvou hrobů vykopa-

ných v blíže neurčeném místě na poli pana Vraného. Měly být získány od pana J. Matuchy.

Hrob 1

Nálezy jantarů:

Inv. č. 11.361 provrtaný kulovitý jantarový korálek. hmotnost: 2,49 g, rozměry: 17 × 15 cm (T. 39: 9)

Další nálezy:

Inv. č. 11.357–11.358 dva bronzové náramky, inv. č. 11.359–11.360 spirálovité bronzové trubičky (tab. 39: 10–13).

Hrob 2

Nálezy jantarů:

Inv. č. 11.371 celkem 11 (zachováno 9) kusů většinou zploštělých kulovitých a soudkovitých jantarových korálků z nákrčníku, ve kterém byly kombinovány s bronzovými trubičkami.

hmotnost: 5,92 g, rozměry: 14 × 16 až 5 × 11 mm (T. 43: 1)

Další nálezy:

Inv. č. 11.362–11.363 dva bronzové náramky, inv. č. 11.364–11.365 dvě bronzové záušnice, inv. č. 11.366–11.370 pět bronzových spirálovitých trubiček z nákrčníku (tab. 43: 2–10).

Tursko, pole pana Schönfelda

Nálezové okolnosti:

V roce 1906 prozkoumal J. Felcman na zmíněném poli tři kostrové hroby kultury únětické a jeden žárový hrob z doby římské (Felcman 1909, 245–247, archeologický výzkum od roku 1904 až do roku 1906). Jantarové artefakty jsou uváděny ve dvou kostrových hrobech.

Hrob I

Nálezové okolnosti:

Hrobová jáma obložena kameny. Uvnitř obložení byla nalezena špatně dochovaná kostra dítěte a několik milodarů.

Nálezy jantarů:

Inv. č. 11.276 náhrdelník ze 17 kusů jantarových korálků, 16 korálků malých a kulovitých, 1 velkého, zploštělého kulovitého.

hmotnost: 8,27 g, rozměry: 17 × 12 až 7 × 9 mm (tab. 44: 1)

Další nálezy:

Inv. č. 11.275 nádoba, inv. č. 11.278 bronzový drátek, inv. č. 11.277 bronzová jehlice, inv. č. 11.279 plochý hliněný kotouč s vyvrtaným středovým otvorem, inv. č. 11.280 hliněný přeslen s vykrajováním po obvodu, bez inv. č. kamenné dlátka (tab. 44: 2–5).

Hrob II

Nálezové okolnosti:

Hrobová jáma částečně obložena kameny. Uvnitř obložení částečně dochovaná kostra s několika milodary.

Nálezý jantará:

Inv. č. 11.283 celkem 13 kulovitých provrtaných jantarových a 14 bronzových korálků z někdejšího náhrdelníku. Dle nálezové situace byly navlečeny střídavě vedle sebe.

hmotnost jantaru: 7,57 g, rozměry jantarových korálků: od 13 × 7 do 5 × 3 mm (*tab. 44: 7*).

Další nálezý:

Inv. č. 11.281 nádoba, inv. č. 11.282 kamínek broušený tvaru trojúhelníkovitého, inv. č. 11.284–11.285 dva bronzové náramky, inv. č. 11.286 bronzová jehlice (inv. č. 11.287 část jehlice podle poznámky není únětická); (*tab. 44: 6,8; T. 45: 1–3*).

Tursko, hrob za panským stodolami**Nálezové okolnosti:**

Kolekce předmětů, které podle záznamů v inventárních knihách NM pocházejí z hrobu prozkoumaného J. Felcmanem u Turska v poloze „za panskými stodolami“.

Nálezý jantará:

Inv. č. 11.406–11.416 dva provrtané kulovité zploštělé jantarové korálky, šest kulovitých malých korálků a tři fragmenty dalších.

hmotnost: 2,7 g, rozměry: 16 × 11 až 7 × 10 mm (*tab. 45: 4–12*)

Další nálezý:

Inv. č. 11.403–11.404 dvě bronzové jehlice, inv. č. 11.405 bronzový kroužek (*tab. 45: 13–15*).

Tursko, poloha „Za Těšinou“**Nálezové okolnosti:**

Původ předmětů z jiných dvou hrobů u Turska spojují shodné údaje u inventárních záznamů v kolonkách *Původ a způsob získání* – „Za Těšinou“ a „vykopal Landa a Matucha“.

Hrob 1**Nálezý jantará:**

Inv. č. 11.323 provrtaný velký kulovitý jantarový korálek.

hmotnost: 10,48 g, rozměry: 30 × 30 mm (*tab. 45: 17*)

Další nálezý:

Inv. č. 11.321 čepel bronzové dýky, inv. č. 11.322 jehlice, inv. č. 11.324 podlouhlý kamenný předmět s otvorem při jednom konci (brousek?); (*tab. 45: 16, 18*).

Hrob 2**Nálezý jantará:**

Inv. č. 11.333 náhrdelník z pěti menších a jednoho velkého jantarového korálku kulovitého tvaru.

hmotnost: 3,69 g, rozměry: 14 × 14 až 7 × 10 cm (*T. 46: 1*)

Další nálezý:

Inv. č. 11.325–11.326 dva bronzové náramky, inv. č. 11.327–11.329 tři bronzové jehlice, inv. č.

11.330–11.331 dvě bronzové záušnice, inv. č. 11.332 bronzová jehlice (*tab. 46: 2–12*).

Tursko, poloha „U Těšiny“ nebo „Těšina“**Nálezové okolnosti:**

Další nálezý jantarových i bronzových předmětů z katastrálního území Turska spojuje shodné místo původu „U Těšiny“ nebo „Těšina“ a jméno nálezce nebo dárce „Matucha“ (viz údaje u níže uvedených předmětů v inventárních knihách NM). Bližší údaje o nálezových okolnostech však chybí.

Nálezý jantará:

Inv. č. 11.377 provrtaný jantarový korálek soudkovitého tvaru.

hmotnost: 0,73 g, rozměry: 12 × 13 mm (*tab. 46: 13*)

Inv. č. 11.378–11.381 čtyři provrtané soudkovité jantarové korálky (*tab. 46: 14–15, 18–19*).

hmotnost: inv. č. 11.377: 0,73 g, inv. č. 11.379: 2,26 g; inv. č. 11.380: 0,64 g; inv. č. 11.381 – váha: 0,66 g, rozměry: inv. č. 11.377: 12 × 13 mm, 11.379: 0 × 10 mm; inv. č. 11.380: 9 × 9 mm; inv. č. 11.381 až 10 × 8 mm.

Inv. č. 11.384 náhrdelník ze 4 kulovitých zploštělých, 10 kulovitých jantarových korálků a jedné válcovité jantarové perly (*tab. 46: 22*).

hmotnost: 10,11 g, rozměry: 22 × 10; 11 × 14 až 19 × 19 mm

Inv. č. 11.400–11.402 tři zploštělé kulovité jantarové korálky.

hmotnost: 0,47; 0,48 a 0,38 g, rozměry: 7 × 5; 7 × 9 a 9 × 7 mm (*tab. 46: 16, 17, 21*)

Další nálezý:

Inv. č. 11.309 bronzová jehlice, inv. č. 11.310–11.311 dvě zlaté záušnice, inv. č. 11.372–11.373 dva bronzové náramky, inv. č. 11.374–11.375 dvě bronzové jehlice, inv. č. 11.376 kostěné šídlo, inv. č. 11.382 hliněný korálek s rytou výzdobou, inv. č. 11.383 dvě bronzové záušnice, inv. č. 11.385 bronzová záušnice, inv. č. 11.386–11.393 bronzové jehlice nebo jejich zlomky, inv. č. 11.394–11.395 dvě bronzové záušnice, inv. č. 11.396 zlatá záušnice, inv. č. 11.397–11.398 bronzové jehlice, inv. č. 11.417 bronzová jehlice.

Tursko**Nálezové okolnosti:**

Poslední skupinu nálezů z lokality Tursko tvoří předměty vedené v inventárních knihách NM pod uvedeným názvem místa nálezů a kromě výjimečného uvedení jména „Matucha“ bez jakýchkoliv dalších upřesňujících informací.

Nálezý jantará:

Inv. č. 11.353 kulovitý zploštělý provrtaný jantarový korálek.

hmotnost: 4,6 g, rozměry: 23 × 23 mm (*tab. 38: 11*)

Inv. č. 11.354 kulovitý zploštělý provrtaný jantarový korálek.

hmotnost: 4,5 g, rozměry: 22 × 22 mm (*tab. 38: 10*)

Únětice (okr. Praha-západ)

Nálezové okolnosti:

Počátky výzkumu pohřebiště v Úněticích se vztahují k roku 1879. Šlo vlastně o dvě asi 100 m od sebe vzdálené skupiny 30 a 29 do řad uspořádaných hrobů na kat. ú. obce Únětice a kat. ú. obce Žalov, zkoumané č. Rýznerem (1881, 289–308, 353–368). Hrobové jámy mají kamenné nebo dřevěné obložení, na jejich dně byla kostra uložena obvykle na pravém boku s lebkou směrem k jihu. Jantarové předměty byly nalezeny v sedmi hrobech, přičemž z hrobů 15 a 21 se tento druh nálezů nezachoval.

Hrob 10 z I. skupiny

Nálezové okolnosti:

Úprava hrobové jámy nepopsána. Jantarové korálky byly nalezeny již u nohou, nejvíce však poblíž lebky. Celkem je uváděn nález 90 korálků. Jiné nálezy nejsou uvedeny.

Nálezy jantarů:

Inv. č. 48.115 náhrdelník z 94 jantarových korálků, z jednoho velkého plochého a dvakrát provrtaného korálku obdélného tvaru, a ze dvou řad malých soudkovitých korálků. Kromě výše uvedeného velkého centrálního byly obě řady spojeny dvěma dvakrát provrtanými podvojnými korálky (31 × 23 mm).

hmotnost: celkově 40,01 g, rozměry: max. a min. rozměr 12 a 5 mm (*tab. 47: 1*)

Hrob 17 z I. skupiny

Nálezové okolnosti:

Uváděn jako hrob s dvojitým pohřbem bez dochování celých skeletů. Hrobová jáma obložena kameny. V jednom koutě ležela stehenní kost dítěte a vedle ní náramek, další náramek byl nalezen „v čele hrobu“. Na místě „kde se uvažuje o dalším pohřbu ležel jantarový závěsek (amulet)“.

Nález jantarů:

Inv. č. 48.129. úlomek plochého kroužkovitého závěsku z jantaru. V zachované části dochován úzký kruhovitý otvor.

hmotnost: 1,69 g, rozměry: 30 × 30 mm (*tab. 47: 2*)

Další nálezy:

Inv. č. 48.126 bronzová jehlice, inv. č. 48.127–48.128 dva bronzové náramky (*tab. 47: 3–4*).

Hrob 2 z II. skupiny

Nálezové okolnosti:

Hrobová jáma byla zavalena dvěma balvany. Kostera měla na pravé ruce náramek, na prsou jehlici a součásti náhrdelníku, u loktů nádobu, vedle které ležel kámen. V inventáři NM jen část z uvedených předmětů.

Nálezy jantarů:

Inv. č. 48.146 náhrdelník sestavený z jednoho tenkého kroužkovitého jantarového korálku, z velkých plochých a příčně provrtaných jantarových korálků obdélného tvaru a z bronzových spirálovitých trubiček.

hmotnost jantarů: 50,93 g, rozměry: největší 40 × 30 a nejmenší 15 × 15 mm (*tab. 48: 1*)

Další nálezy:

Inv. č. 48.144 nádobka, inv. č. 48.145 zlomky bronzového náramku (*tab. 48: 2–3*).

Hrob 5 z II. skupiny

Nálezové okolnosti:

Hrobová jáma zavalena dvěma balvany. V ní špatně zachovaná kostra. U levé strany její lebky byla nalezena záušnice, v oblasti krku se vyskytovaly jantarové korálky a na hrudi bronzová jehlice, vedle pravé ruky ležely střepy z nádoby. V inventární knize NM je z daného hrobu evidován patrně jen jantarový náhrdelník.

Nálezy jantarů:

Inv. č. 48.152 náhrdelník sestavený z 29 jantarových korálků soudkovitého tvaru.

hmotnost: 15,26 g, rozměry: 13 × 9 až 7 × 10 mm (*tab. 49: 1*)

Hrob 6 z II. skupiny

Nálezové okolnosti:

Hrobová jáma obložena kamennými deskami a zavalena balvany. Na dně uložena kostra ve skrčené poloze, vedle jejího pravého lokte byly nalezeny střepy nádoby, na hrudi jantarové korálky a bronzové náramky.

Nálezy jantarů:

Inv. č. 48.156 náhrdelník z 52 čočkovitých až soudkovitých jantarových korálků různé velikosti.

hmotnost: 59,27 g, rozměry: 14 × 12 až 10 × 9 mm (*tab. 50: 1*)

Další nálezy:

Inv. č. 48.153 nádobka, inv. č. 48.154–48.155 dva vysoké bronzové náramky (*tab. 51: 7, tab. 50: 2–3, 3a*).

Z nekropolí u Únětic je v inventárních knihách NM evidována ještě skupina nálezů, u kterých není uvedeno číslo hrobu, ze kterého pocházejí.

Nálezy jantarů:

Inv. č. 48.192 tři jantarové korálky soudkovitého tvaru.

hmotnost: 0,94 g, rozměry: 10 × 8 až 5 × 9 mm (*tab. 49: 11–14*)

Inv. č. 48.193 tři jantarové korálky diskovitého tvaru.

hmotnost: 2,5 g, rozměry: 12 × 12 až 15 × 7 mm (*tab. 49: 4–8*)

Inv. č. 48.194 jantarový korálek ve tvaru zploštělého kužele s rytou výzdobou v soustředných kruzích na povrchu. Je provrtán jak svisle, tak i dvakrát z boku. Byl nepochybně součástí honosného náhrdelníku.

hmotnost: 1,07 g, rozměry: 17 × 18 mm (*tab. 49: 2*)
Inv. č. 48.195 zlomek velkého plochého a visle pro-
vrtaného jantarového korálku obdélného tvaru.

hmotnost: 9,12 g, rozměry: 32 × 19 mm (*tab. 49: 3*)
Inv. č. 48.196 náhrdelník z dvanácti drobných jan-
tarových korálků soudkovitého tvaru.

hmotnost: 6,7 g, rozměry: 9 × 6 až 5 × 5 mm
(*tab. 49: 14*)

Inv. č. 48.197 náhrdelník sestavený ze 37 jantar-
ových korálků soudkovitého tvaru nestejně velikosti.

hmotnost: 14,85 g, rozměry: 14 × 12 až 8 × 5 mm
(*tab. 49: 9*)

Inv. č. 48.198 náhrdelník sestavený ze 17 jantar-
ových korálků soudkovitého tvaru a z 5 bronzových
spirálovitých trubiček.

hmotnost: 7,89 g, rozměry: 11 × 7 až 8 × 5 mm
(*tab. 49: 10*)

Další nálezy bez uvedení čísla hrobu:

Inv. č. 48.174 bronzová jehlice, inv. č. 48.177–48.178
dva bronzové náramky, in. č. 48.179–48.188 bronz-
ové záušnice nebo jejich zlomky, inv. č. 48.189 bron-
zové spirálovité trubičky (3 kusy?), inv. č. 48.190
bronzová perla, inv. č. 48.191 závěsek(?) ze schrán-
ky kelnatky.

Veliš (okr. Jičín)

Nálezové okolnosti:

V inventární knize NM jsou z lokality Veliš (okr.
Jičín) inventarizovány předměty pravděpodobně
z obsahu kostrového hrobu. V kolonce Způsob
získání je uvedeno jen jméno „J. Hudský“.

Nálezy jantarů:

Inv. č. 47.745 náhrdelník z 12 jantarových soud-
kovitých, 9 trubkovitých kostěných korálků
a z bronzové spirálové trubičky. Jako přívěsků
je použito ulit *Caudita antignata Poli* (Středomo-
ří). Jedna z ulit je napodobenina odlitá z bílého
bronzu.

hmotnost: 17,02 g, rozměry: 8 × 7 až 6 × 2 mm
(*tab. 51: 1*)

Další nálezy:

Inv. č. 47.744 bronzový náramek (?).

„Velké Čičovice“, Čičovice (okres Praha-západ)

Nálezové okolnosti:

Dříve, tedy i v inventární knize NM, je nalezi-
ště vedeno pod jménem Velké Čičovice. Sbírk-
ové předměty únětické kultury s danou lokalitou
měly být do NM získány v rámci převzaté „sbírky
dr. K. Žebery“.

Hrob č. 3

Nálezy jantarů:

Inv. č. 112.007–112.016 osm jantarových korálků
z náhrdelníku, soudkovitého tvaru.

hmotnost: 10,1 g, rozměry: 14 × 14 až 10 × 7 mm
(*tab. 53: 1–11*).

Další nálezy:

Inv. č. 112.017 část zlatého kroužku, 112.018 zlo-
mek bronzové jehlice, inv. č. 112.006 nádobka.
(*tab. 52: 21*).

Hrob č. 5

Nálezy jantarů:

Inv. č. 112.022 až 112.039 celkem 19 jantarových
korálků (soudkovitého tvaru) z náhrdelníku.

hmotnost: 2,36; 0,9; 1,98; 0,55; 0,44; 0,86; 0,85;
0,48; 1,38; 0,81; 0,76; 0,64; 0,4; 0,42; 0,78; 0,68;
0,42 a 0,38 g, rozměry: 18 × 18 až 9 × 8 mm (*tab.*
52: 1–19)

Další nálezy:

Inv. č. 112.021 nádoba (*tab. 52: 20*).

Vepřek (okr. Mělník)

Objekt 386

Nálezy jantarů:

Inv. č. 203.025 čtyři drobné a popraskané jantarové
korálky, z pátého se dochovaly jen drobné zlomky.

Další nálezy:

Inv. č. 203.027 nádobka, inv. č. 203.026 zlomky
bronzového drátu (nenalezeno).

Objekt 100

Nálezy jantarů:

Inv. č. 203.020 kulovitý jantarový korálek.

Další nálezy:

Inv. č. 203.021 bronzová jehlice (nenalezeno).

Objekt 27

Nálezy jantarů:

Inv. č. 203.008 jantarový kroužek (nenalezeno).

Objekt 4

Nálezy jantarů:

Inv. č. 203.002 drobný jantarový korálek a několik
zlomků z dalších korálků soudkovitého tvaru.

hmotnost: 0,21 g, rozměry: 5 × 3 mm (*tab. 53:*
12–13)

Další nálezy:

Inv. č. 203.001 bronzová jehlice.

Zlonice (okr. Kladno)

Nálezové okolnosti:

Nálezy z daru, který Národní muzeum obdrželo
v roce 1879. „Z hrobů zlonických 12 korálů a část zá-
ponky na jednom konci provrtané mimo dva korál-
ky oblé z jakés vápenité hmoty“ (*Smolík 1881, 368*).

Nálezy jantarů:

Inv. č. 11.785 náhrdelník sestavený ze 7 soudkovi-
tých jantarových korálků, jednoho plochého ko-
rálku (původně se 2 otvory) a ze třech trubičkovi-
tých schránek kelnatky.

hmotnost: 7,51 g, rozměry: 14 × 13 až 5 × 10 mm

Inv. č. 11.789 zlomky jantarových korálků různé
velikosti.

hmotnost: 16,24 g (váženo v sáčku), rozměry:
10 × 10 až 4 × 8 mm (*tab. 53: 14–15*)

Další nálezy:

Inv. č. 11.783–11.784 dvě nádoby, inv. č. 11.786 bronzová jehlice, inv. č. 11.787–11.788 dvě zlaté záušnice.

Žvoleněves (okr. Kladno)

Nálezové okolnosti:

V roce 1891 prozkoumáno celkově 15 hrobů (z toho v devíti se nacházel nějaký předmět z jantaru, přičemž korálky nalezené v hrobech 3, 7 a 9 se rozpadly již při výzkumu) a několik kulturních jam. Většina hrobových jam měla kamenné obložení a byla i kameny zavalena. V hrobech byly kostry ve skrčené poloze, položené na pravém boku s hlavou buď k jihu, nebo k jihovýchodu (*Smolík 1891*, 411–431, T. XX, XXI).

Hrob I

Nálezové okolnosti:

U levé ruky lidské kostry byly nalezeny jantarové korálky, při levé straně lebky ležela bronzová jehlice, u kolen se našel malý oblázek.

Nálezy jantarů:

Inv. č. 11.899–11.902 tři soudkovité provrtané jantarové korálky a jeden zploštělý.

hmotnost: 2,37 g, rozměry: 19 × 21 až 8 × 8 mm (*tab. 51: 5*).

Další nálezy:

Inv. č. 11.898 bronzová jehlice, inv. č. 11.913 oblázek (*tab. 51: 4, 6*).

Hrob II

Nálezové okolnosti:

Na prsou kostry byly nalezeny jantarové korálky, při levé straně lebky ležela bronzová jehlice a pod ní spočívala zlatá záušnice.

Nálezy jantarů:

Inv. č. 11.903–11.909 sedm válcovitých jantarových korálků různé velikosti.

inv. č. 11.903–11.905 váha celkem: 1,96 g, rozměry: 12 × 13 až 10 × 8 mm

inv. č. 11.906–11.909 váha celkem: 3,35 g (váženo v sáčku), rozměry: 9 × 11 až 10 × 5 mm (*tab. 53: 16–21*)

Další nálezy:

Inv. č. 11.910 bronzová jehlice, inv. č. 11.911 zlatá záušnice, inv. č. 11.912 oblázek (*tab. 53: 24, 22, 23*).

Hrob III

Nálezové okolnosti:

„Téměř po celé kostře rozházeny byly jantarové korálky, jež se však na vzduchu rozpadly“ (*Smolík 1892*, 418). Pod bradou kostry byla nádoba a u žeber bronzová jehlice.

Hrob IV

Nálezové okolnosti:

Z předmětů byl nalezen jen jeden jen jantarový korálek a to při dně hrobové jámy.

Nálezy jantarů:

Inv. č. 11.918 provrtaný jantarový korálek nepravidelného tvaru.

hmotnost: 1,38 g, rozměry: 15 × 15 mm (*tab. 51: 2*)

Hrob VII

Nálezové okolnosti:

Byl nalezen pouze jantar bez jiných milodarů.

Nálezy jantarů:

Inv. č. 11.919 provrtaný kulovitý jantarový korálek.

hmotnost: 1,38 g, rozměry: 11 × 11 mm (*tab. 51: 3*).

Hrob VIII

Nálezové okolnosti:

Podle popisu nálezové situace ležely pod krkem kostry kousky jantaru a bronzové trubičky, vedle nich byl nalezen bronzový náramek. Nádoba a bronzová jehlice se nacházely mezi lokty.

Nálezy jantarů:

Inv. č. 11.932–11.937 šest velkých provrtaných jantarových korálků nebo korálků se stopami po provrtání. Velmi poškozené.

hmotnost: 10,17; 5,35; 1,52; 4,29; 3,1 a 1,37 g, rozměry: 32 × 29; 40 × 23; 22 × 16; 26 × 25; 23 × 25 a 17 × 14 mm (*tab. 54: 1–6*)

Další nálezy:

Inv. č. 11.925–11.931 tři bronzové trubičky, inv. č. 11.920 bronzová jehlice, inv. č. 11.921–11.922 bronzový náramek, inv. č. 11.939 nádoba (*tab. 54: 7–16, tab. 55: 13*).

Hrob XI

Nálezové okolnosti:

O poloze jednotlivých předmětů v hrobě se uvádí, že bronzový náramek byl na levé paži, vedle něho se našly tři jantarové korálky, u pravé strany lebky ležela záušnice.

Nálezy jantarů:

Inv. č. 11.941 provrtaný kulovitý jantarový korálek s hlubokou rýhou nebo zářezem v povrchu.

hmotnost: 3,58 g, rozměry: 18 × 18 mm (*tab. 55: 1*)

Inv. č. 11.942 provrtaný soudkovitý jantarový korálek.

hmotnost: 0,42 g, rozměry: 10 × 7 mm (*tab. 55: 2*)

Inv. č. 11.943 masivní kroužkovitý (prstencový) jantarový korálek s otvorem o průměru 11 mm. Souběžně s hlavním otvorem je provrtán i při okraji.

hmotnost: 2,75 g, rozměry: 25 × 25 mm (*tab. 55: 3*)

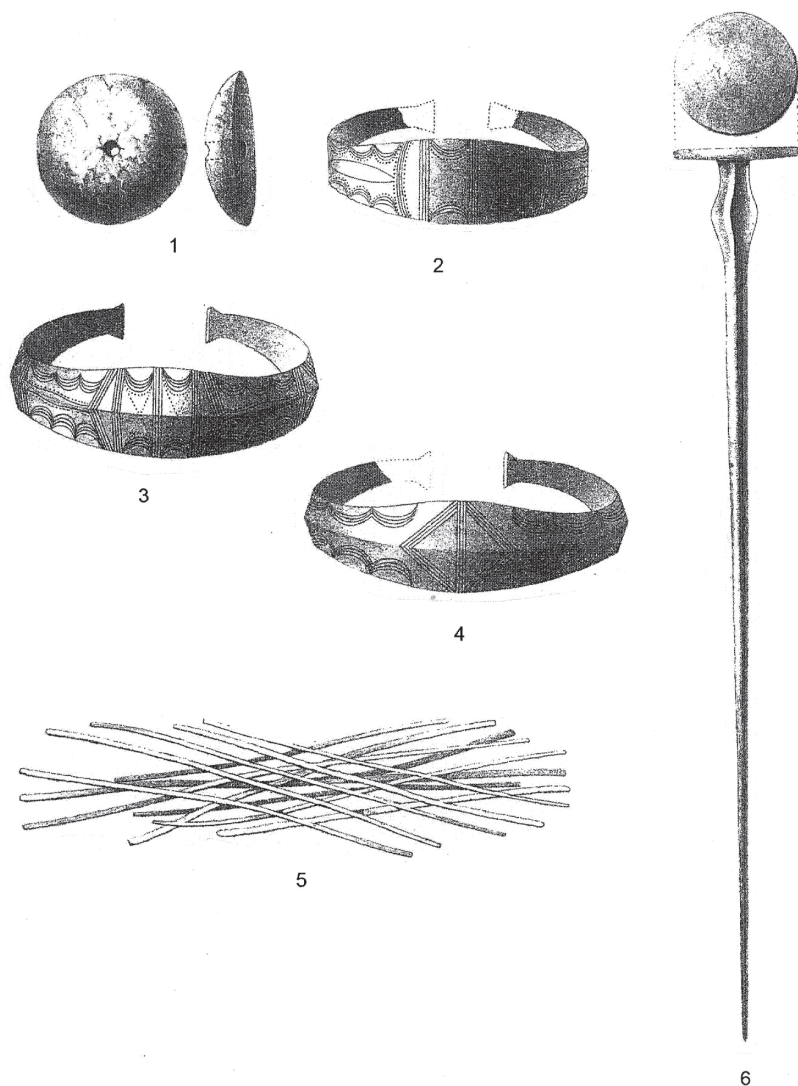
Další nálezy:

Inv. č. 11.940 bronzový náramek, inv. č. 11.944 zlomky bronzových záušnic (*tab. 55: 4–8*).

Hrob XII

Nálezové okolnosti:

V hrobě mělo být nalezeno asi kolem dvaceti předmětů: V oblasti prsou dvě bronzové jehlice, tři amorfní bronzové zlomky a bronzové šídlo, v oblasti krku nejméně 17 jantarových korálků, u lebky dvě zlaté záušnice, při okraji kamenného obložení malá nádoba.

Obr. 7 1–6 Hladoměř (okr. Plzeň) 1–6 (podle Smolík 1882, Tab. 1, 1 M 1:2; 2–6 M 1:1). – Fig. 7 1–6 Hladoměř (distr. of Plzeň) 1–6 (after Smolík 1882, Tab. 1, 1 M 1:2; 2–6 M 1:1).

Nálezy jantarů:

Inv. č. 11.945 náhrdelník z 11 malých soudkovitých jantarových korálek.

hmotnost: 4,67 g, rozměry: 11 × 9 až 7 × 6 mm

Další nálezy:

Inv. č. 11.946 bronzové šídlo, inv. č. 11.961 nádobka, inv. č. 11.962–11.963 dvě zlaté zlaté záušnice a patrně inv. č. 11.964–11.965 dvě bronzové jehlice (tab. 55: 9).

Hrob XIV

Nálezové okolnosti:

V hrobě mělo být nalezeno nejméně 12 předmětů, a to v oblasti krku jantarové korálky, u kolen dva bronzové náramky, nad nimi dvě bronzové jehlice a u nich nádoba, pod lebkou ležely dvě zlaté záušnice.

Nálezy jantarů:

Inv. č. 11.951–11.955 pět kulovitých provrtaných jantarových korálek.

hmotnost: 2,12 g, rozměry: 10 × 9 až 8 × 6 mm (tab. 55: 10)

Další nálezy:

Inv. č. 11.949–11.950 dva bronzové náramky, inv. č. 11.956–11.957 dvě zlaté záušnice a pravděpodobně i inv. č. 11.958 nádobka, inv. č. 11.959–960 dvě bronzové jehlice (tab. 55: 12, 11).

Žižice (okr. Kladno)

Nálezové okolnosti:

Soubor předmětů kultury únětické (inv. č. 48.070 až 48.106) pocházejících podle záznamů v inventárních knihách NM z pohřebiště od obce Žižice u Slaného. Šlo o nekropoli nejméně o 34 kostrových hrobech s kamenným obložením, které prozkoumal patrně J. Felcman. Zprávu o výzkumu publikoval V. Schmidt (1899, 562). Nálezové celky dnes nejde vesměs rekonstruovat. Jantarové artefakty měly být nalezeny ve čtyřech hrobech. V inventární knize jsou však zapsány jen dva nálezy.

Nálezy jantarů:

Inv. č. 48.098 dnes 29 jantarových korálek soudkovitého i diskovitého tvaru z náhrdelníku.

hmotnost: 12,38 g, rozměry: od 12 × 8 do 7 × 7 mm (tab. 56: 1)

Inv. č. 48.099 deset zlomků jantarových soudkovitých korálek.

hmotnost: 4,05 g, rozměry: 10 × 10 až 6 × 6 mm (tab. 56: 1a–1n)

3. Střední doba bronzová – kultura mohylová

Křenovice (okr. Písek)

Předměty z hromadného nálezů od obce „Křenovice u Bernatic (Písek)“ – 4 bronzové náramky, část bronzové jehlice, proužky zlaté folie, 618 jantarových korálek, jantarový kotouč a slitek bronzoviny – prodal Národnímu muzeu roku 1897 učitel E. Průcha (*Hostaš 1900*, 115–126; *Fröhlich 1997*).

Hromadný nález

Nález jantarů:

Inv. č. 13.394 diskovitý jantarový korálek, ve svém středu svisle provrtaný. Horní plocha je vrchlíkovitě vyklenuta, okraje jsou olámany, povrch odřen a poškrábán.

hmotnost: 8,21 g, rozměry: 38 × 35 mm (tab. 56: 2)

Inv. č. 13.395 svisle provrtaný dvojkónický jantarový korálek se zkorodovaným povrchem.

rozměry: 15 × 14 mm (tab. 56: 4)

Inv. č. 13.396 obdobný jantarový korálek jako inv. č. 13.395.

rozměry: 14 × 12 mm (tab. 56: 3)

Inv. č. 13.397 svisle provrtaný dvojkónický jantarový korálek se zkorodovaným povrchem.

rozměry: 15 × 15 mm (tab. 56: 5)

Inv. č. 13.398, svisle provrtané válcovité až terčovité jantarové korálky v původně uváděném počtu 615 kusů (dochováno jen 585 kusů). Některé mají silně zkorodovaný povrch nebo jsou mechanicky otěrem poškozeny.

hmotnost: 59,23 g, rozměry: 7 × 5 až 4 × 2 mm (tab. 57: 1)

Další nálezy:

Inv. č. 13.388–13.391 čtyři otevřené náramky, inv. č. 13.392 úlomek plochého slitku bronzové suroviny, inv. č. 13.393 třicet tenkých úzkých proužků ze zlaté folie, inv. č. 13.399 horní část bronzové jehlice a snad i inv. č. 13.400 slitek bronzoviny.

Hladoměř u Blovic (okr. Plzeň)

V roce 1881 bylo prozkoumáno osm mohylových nekropolí. Nálezy evidované ve sbírce NM daroval NM p. E. hr. Palaffy, tehdejší majitel statku na kterém byly mohyly (*Smolík 1882*).

Mohyla 6

Mohylový násep o průměru 19 m a ve výšce 1,50 m. Obsah byl nejbohatší. Uprostřed hrobu nalezena bronzová jehlice, vedle ní dva náramky, zbytky prstenu z bronzového drátu a jantarový korálek. Ve vzdálenosti asi 1,5 m od těchto nálezů na severovýchodní straně byla bronzová jehlice a dva náramky. Uzké proužky ze zlatého plechu byly rozházeny v rozličné výši (*Smolík 1822*, 10, T. 1)

Nálezy jantarů:

Inv. č. 13.650 diskovitý jantarový korálek ve svém středu svisle provrtaný.

hmotnost: 33 g, rozměry: 62 × 20 mm (obr. 7: 1)

Další nálezy:

Inv. č. 13.644–13.645 dvě bronzové jehlice, 13.646–13.649 bronzové náramky a 13.651 úzké proužky ze zlatého plechu (obr. 7: 2–6).

Hvoždany (okr. Tábor), revír Hemery

V revíru Hemery bylo rozkopáno a zničeno několik mohylových nekropolí, zmiňovaných ve starší literatuře pod lokalitami Rataje u Bechyně, Radčice na Tábořsku aj. Nálezy evidované ve sbírce NM pocházejí z výzkumů J. L. Píče z let 1894–1897 na kat. ú. obce Hvoždany v poloze Hošková (*Píč 1897*, 1–18, 1899, 1–14; *Sklenář – Sklenářová – Slabina 2002*, 20).

Mohyla 18

Nálezové okolnosti:

Mohylový násep o průměru 14,10 m a výšce 1,70 m měl tvořit dva metry mocný kamenný věnec a kamenný kužel. Při kopání na jihozápadní straně je uváděn nález bronzových hrotů šípů, od nich asi metr dále k východu v polovině výše kužele „popeliště“. Poblíž bronzových šipek západním směrem byly nalezeny bronzové pukličky a plíšky, východně od šipek ležela bronzová jehlice. Téměř při středu mohylového násypu byly lidské zuby, dvě větší nádoby, miska obsahující popel a uhlí, vedle ní železný nůž, vlevo měla být malá tuhovaná miska a šálek, za nimi „nalezen v popelišti nákrčník. Kostra nebyla nalezena. Jižně od nákrčníku se nacházela dvě železná kopí s tulejí, kus železného udidla a železný kroužek. „Ku straně severní pak rovněž pod kuzelem vyskytl se pěkný jantarový kroužek, jakoby prsten na dětský prst, a konečně zlomek železného dýky s řapem“ (*Píč 1896*). Vzhledem tomu že se jantarový korálek našel na dně mohyly v blízkosti nálezů pozdějšího pohřbu (železný nůž, hroty kopí, tuhované nádoby), nelze ho z jistotou datovat do kultury mohylové.

Popisem zmiňované keramické nádoby nebyly vzhledem k absenci příslušného záznamu v inventárních zápisech NM patrně začleněny do sbírkové

ho fondu (jde o mohyly ze střední doby bronzové s druhotným mladším halštatským-laténským? pohřbem).

Nálezy jantarů:

Inv. č. 57.526 kulovitá zploštělá jantarová perla s velkým provrtem.

hmotnost: 2,2 g, rozměry: 13 × 22 mm (*tab. 58: 1*)

Další nálezy:

Inv. č. 57.512–57.518 zlomek bronzového hrotu šípu, 57.519–57.520 a 57.521 dvě malé bronzové pukličky a z další pouze zlomek, inv. č. 57.522–57.523 lodkovité, 21 cm dlouhé kování, inv. č. 57.524 bronzová jehlice, inv. č. 57.525 zlomky bronzového nákrčníku z kulaté bronzové tyčinky, inv. č. 57.527–57.528 zlomek železného hrotu kopí s podélným listem a kónickou tulejí, inv. č. 57.529 zlomky železné pasové zápony s plochým šestihranným terčíkem, inv. č. 57.530 zlomky železného eliptického kruhu se stopami nasazeného malého kroužku na obvodu (*tab. 58: 2–18*).

Mohyla 21

Nálezové okolnosti:

Mohylový násep o průměru 9 m a výšce 1 m měl klasickou konstrukci, kamenný věnec, hliněný obal a kamenný kužel. Ve středu kužele byla nalezena bronzová jehlice se dvěma tenkými náramky položenými podél ní. Z dalších nálezů je uváděn bronzový prsten a jantarový korálek.

Nálezy jantarů:

Inv. č. 57.560 jantarová perla knoflíkovitého tvaru na jedné straně plochá, na druhé mírně klenutá. Je opatřena malým excentrickým otvorem.

hmotnost: 2,2 g, rozměry: 25 × 30 mm (*tab. 59: 1*)

Další nálezy:

Inv. č. 57.556 bronzová jehlice, inv. č. 57.557–57.558 bronzové náramky, inv. č. 57.559 obě spirály z prstenu (*tab. 59: 2–5*).

Mohyla 23

Nálezové okolnosti:

Mohyla o průměru 8 m a výšce cca 1 m. V kamenném kuželu byly nalezeny dva jantarové korálky.

Nálezy jantarů:

Inv. č. 57.561 téměř kulovitá jantarová perla s mírně kónickým vrtáním ve směru delší osy.

hmotnost: 2,3 g, rozměry: 15 × 15 mm (*tab. 56: 9*)

Inv. č. 57.562 zlomky části jantarové perly podobné č. 57.561.

hmotnost: 2,21 g, rozměry: 13 × 17 mm (*tab. 56: 6–8*)

Velká Dobrá (okr. Kladno)

Mohylové pohřebiště ze střední až mladší doby bronzové zkoumané v letech 1890 a 1891 profesorem J. L. Píčem z NM Praha a J. Szombathym z DPM Vídeň (*Píč 1892, 481–502, T. XX.; Hrala 1973: 56–57*).

Mohyla 4

Nálezové okolnosti:

Mohylové těleso o průměru 8 m a jen asi 0,50 m vysoké. Ve středové části „pod kuželem odkryto popeliště“ a pod ním vypálená hlína. Při západní straně „popeliště“ byl nalezen jeden zlomený a jeden celý náramek, poblíž nich ležela bronzová jehlice, od jižní strany této situace pocházejí ještě dva další bronzové náramky. O něco hlouběji, téměř uprostřed mohyly, byly v „popelišti“ jantarové korálky.

Nálezy jantarů:

Inv. č. 48.276 rekonstruovaný náhrdelník, který tvoří tři ploché čtyřúhelníkové a třikrát příčně provrtané jantarové korálky, z nichž dva jsou opatřeny malým provrtaným ouškem a zbývající má ve stejném místě jen výčnělek, a 23 menších soudkovitých korálek různé velikosti.

hmotnost: 11,93 g, rozměry: 42 × 16, 42 × 17, 30 × 15 mm, 9 × 5, 5 × 3 až 7 × 3 mm (*tab. 60: 1*)

Další nálezy:

Inv. č. 48.271 bronzová jehlice, inv. č. 48.272–48.275 čtyři bronzové náramky v různém stavu dochování (*tab. 60: 2–7*).

Řepeč (okr. Tábor)

Mohylové pohřebiště v lese zvaném Atlas, které bylo z části zkoumané J. L. Píčem v roce 1897 (*Píč 1898, 1*).

Mohyla 3

Nálezové okolnosti:

Mohyla v průměru 8 m s kamenným věncem po obvodu. Pod středem kuželovitého násypu byl nalezen pohřeb (spálené kůstky a popel) uložený jen v zemi. U zbytků po kremaci ležely dosti těsně vedle sebe bronzový prsten, dva náramky a jehlice, směrem S–J byly za sebou ještě tři prsteny a dvě miskovité nádoby.

Nálezy jantarů:

Inv. č. 48.292 hnědočerný jantarový korálek nízkého kónického těla, na obou základnách kónicky navrtaný.

hmotnost: 7,57 g, rozměry: 37 × 10 mm (*tab. 59: 6*)

Další nálezy:

Inv. č. 48.286 bronzový náramek, inv. č. 48.287 bronzový náramek, inv. č. 48.285 bronzová jehlice, inv. č. 48.288–48.291 čtyři bronzové prsteny stejného typu, inv. č. 48.293–48.294 dvě mísy na nožce (*tab. 59: 7–10, tab. 61: 9–10*).

4. Mladší doba bronzová

4.1 Milavečská kultura

Přeštice (okr. Plzeň-jih)

Soubor předmětů vedených v inventárních knihách NM se shodnými a velmi stručnými údaji o místě původu a způsobu i době jejich získání do muzejní

sbírky, tj. lokalita „Přeštice, nal. při regulaci (patrně toku řeky Úhlavy) pod Skalou“, „Daroval Ing. Volf 21. VI. 1905“. Není zřejmé, zda jde o hrobový nález nebo depot. V inventáři jsou nálezy zařazeny do období milavečské kultury (Šaldová 1981, 93–152).

Nálezy jantarů:

Inv. č. 13.330 osm jantarových korálků vesměs soudkovitého tvaru, jen jeden má boční stěny konkávní. Vodou porušený povrch je u některých otlučen nebo ve velkých kusech odražen.

hmotnost: 66,15 g, rozměry: 38 × 30 až 22 × 20 cm (tab. 61: 1–8)

Další nálezy:

Inv. č. 13.326–13.329 dvě dvojice bronzových náramků.

4.2 Knovízská kultura

Jenišovice (okr. Mělník)

Nálezové okolnosti:

Jantarové korálky z velkého hromadného nálezu bronzových předmětů a jednoho železného kroužku objeveného roku 1897 v lomu na úpatí Jenišovického vrchu. Kovové věci – šálkovité nádoby, nášivky, kroužky, prsteny, štítové spony, srpy, nůž, náramky, nákrčníky, zlomky bronzů a jantarové korálky byly uloženy ve velké zásobní nádobě (Pič 1897, 693–702; Kytlicová 1959, 120–157). Depot je časově řazen na přelom mladší a pozdní doby bronzové, a to do doby knovízské kultury.

Nálezy jantarů:

Inv. č. 16.149 podlouhlý, olivovitý, na průřezu oválný jantarový korálek s podélným otvorem.

hmotnost: 0,73 g, rozměry: 18 × 9 mm (tab. 62: 1)

Inv. č. 16.150 dva podobné jantarové korálky (t.j. jako inv. č. 16.149), silně porušené.

hmotnost: 1,38 g, rozměry: 18 × 10 a 17 × 12 mm (tab. 62: 2–3)

Další nálezy:

Inv. č. 15.947–16.066 bronzové knoflíky (57 ks); inv. č. 16.067–16.070 proužky z bronzového plechu, inv. č. 6.071–16.109 bronzové spirálky, inv. č. 16.110 až 16.114 bronzové prsteny, inv. č. 16.115–16.121 bronzové nákrční kruhy, inv. č. 16.122–16.123 dva bronzové srpy, inv. č. 16.124 bronzový terč, inv. č. 16.125 bronzová tyčinka, inv. č. 16.126 bronzová tyčinka, inv. č. 16.127–16.130 bronzové náramky, inv. č. 16.131 bronzový nůž, inv. č. 16.132 bronzová štítovitá spona, inv. č. 16.133 bronzová spirála asi z předchozí spony, inv. č. 16.134 bronzová štítovitá spona, inv. č. 16.135 zkroucený bronzový drát, inv. č. 16.136–16.147 koflíky z bronzového plechu, inv. č. 16.148 bronzový terč, inv. č. 16.151 bronzový prsten a inv. č. 16.152 železný kroužek (tab. 62: 17; T. 63: 1–11).

4.3 Piliňská kultura

Dreveník, obec Žehra (Slovenská republika)

Nálezové okolnosti:

Depot cca 220 předmětů z bronzů, jantaru, kamene, ale i olova a skelné pasty z období piliňské kultury, objevený při výzkumu NM na Slovensku v roce 1931 (Neustupný 1939).

Nálezy jantarů:

Inv. č. 43.032 podlouhlý, olivovitý, a podélně provrtaný jantarový korálek s profilovanými boky. Část nahoře odlomena.

hmotnost: 0,74 g, rozměry: 17 × 10 mm (tab. 63: 12)

Inv. č. 43.033 plochý, kulovitý, nepravidelný a uprostřed provrtaný jantarový korálek.

hmotnost: 0,59 g, rozměry: 16 × 15 × 5 mm (tab. 63: 13)

Inv. č. 43.036 43.038, 43.039, 43.040, 43.041 až 43.045, 43.049, 43.050, 43.052, 43.056 čtrnáct provrtaných jantarových nepravidelných kulovitých korálků různé velikosti a šest podobných bez inv. č.

hmotnost: inv. č. 46.036: 0,09 g; inv. č. 43.038: 0,13 g; inv. č. 43.039: 0,10 g; inv. č. 43.040: 0,18 g; inv. č. 43.041: 0,10 g; inv. č. 43.042: 0,25 g; inv. č. 43.043: 0,10 g; inv. č. 43.044: 0,19 g; inv. č. 43.045: 0,25 g; inv. č. 43.049: 0,31 g; inv. č. 43.050: 0,47 g; inv. č. 43.052: 0,20 g

hmotnost: korálky bez inv. č.: 0,13 g, rozměry: 19 × 10 mm až 6 × 4 mm (tab. 63: 14–42)

5. Mladší doba halštatská

5.1 Bylanská kultura

Bylany (okr. Kolín)

Jáma

Nálezy jantarů:

Inv. č. 110.049 provrtaný kulovitý jantarový korálek. hmotnost: 1,7 g, rozměry: 10 × 14 mm (tab. 63: 43)

Hrob 3

Nálezy jantarů:

Inv. č. 110.611–110.620 jantarový náhrdelník.

hmotnost: 2,80 g, rozměry: 24 × 10 až 5 × 7 mm (tab. 63: 44)

Další nálezy:

Inv. č.: 110.610 železný nůž (tab. 63: 45).

Hrob XXIX

Nálezy jantarů:

Inv. č. 110.530 šedesát soudkovitých jantarových korálků různé velikosti a drobné zlomky dalších.

hmotnost: 3,04 g, rozměry: 6 × 7 až 4 × 2 mm (tab. 64: 1)

Další nálezy:

Inv. č. 110.531–110.533 tři náramky, inv. č. 110.534 až 110.546 tři náramky, inv. č. 110.547 bronzový

ovál, inv. č. 110.548–110.552 zlomky bronzových tyčinek, inv. č. 110.553–110.557 pět bronzových kroužků, inv. č. 110.558–110.559 dva bronzové kroužky, inv. č. 110.560 zlomek železné tyčinky, inv. č. 110.561 zlomky bronzů, inv. č. 110.562 zlomky železa, inv. č. 563 zlomky bronzových kroužků, inv. č. 110.564–110.565 dva otevřené bronzové kroužky (*tab. 64: 2–33; tab. 65: 11–20*).

Praha 6 – Střešovice (okr. Praha)

Nálezové okolnosti:

Předměty údajně pocházející z kostrového hrobu nalezeného v prostoru cihelny Hubálka, které byly zakoupeny do NM roku 1908. Údaje v inventární knize: „Kostrový hrob; Prag-Streschowitz – Hubalhof (Praha-Střešovice – Na Hubálce)“ a ostatní zjistitelné okolnosti shrnuje naposledy práce v Památkách archeologických z roku 1999 (*Fridrichová – Koutecký – Slabina 1999, 323, Abb. 2*).

Nálezy jantarů:

Inv. č. 66.884–66.885 dvě provrtané jantarové perly nízkého kroužkovitého tvaru.

hmotnost: 0,13 a 0,1 g, rozměry: 4 × 7 mm a 3 × 7 mm (*tab. 65: 3–4*)

Inv. č. 66.882 zlomek plochého jantarového závěsku, který je třikrát provrtán.

hmotnost: 0,84 g, rozměry: 12 × 13 mm (*tab. 65: 2*)

Další nálezy:

Inv. č. 66.878 bronzový náramek, inv. č. 66.879 bronzový náramek, inv. č. 66.880 obdélný tenký kostěný „závěsek“, inv. č. 66.881 zlomek závěsku podobného předchozímu, inv. č. 66.883 malý kroužek z hranaté bronzové tyčinky.

5.2 Slezskoplatěnická kultura

Platěnice (okr. Pardubice)

Eponymní pohřebiště s hroby mladší až pozdní doby halštatské (HaC–HaD/LA?), ale i z mladší doby bronzové, zkoumané roku 1901 *J. L. Pičem* (1903, 467–508, 1905, 53–88), roku 1926 *J. Böhm*em ze Státního archeologického ústavu v Praze (cf. *Vokolek 1993*) a v letech 1998–1999 *V. Vokolkem* z VČM Hradec Králové. Celkem je uváděno přes 300 hrobů. Na základě nálezů evidovaných v inventárních knihách NM a publikovaných informací nelze zatím stanovit náplň jednotlivých hrobových celků. Dochované nálezy v NM však byly v současné době nově zpracovány. Níže uvedené nálezy jantarů a zjištěné podrobnosti vycházejí jen z údajů v inventárních knihách NM.

Hrob 32

Nálezy jantarů:

Inv. č. 110.260 provrtaný kuželovitý korálek.

hmotnost: 10,58 g, rozměry: 31 × 19 mm (*tab. 65: 1*)

Žárový hrob

Nálezové okolnosti:

Skupina předmětů uváděná v inventáři NM se shodnými průvodními údaji: „Plátenice, žárové hroby; Kopali: Dr. Píč a Landa; V pracovně nalezeno“.

Nálezy jantarů:

Inv. č. 17.992 provrtaný plochý jantarový korálek (chybí?).

Další nálezy:

Inv. č. 17.988 bronzová destičková hlavice a část železného dřívku jehlice, inv. č. 17.989 bronzová destičková hlavice jehlice, inv. č. 17.990 bronzový kroužek, inv. č. 17.991 bronzová jehlice.

5.3 Kultura mohylová doby halštatské?

Křepice (okr. Strakonice?)

Inv. č. 111.322 jantarový korálek (chybí).

6. Doba laténská

Hrádek (obec Manětín, okr. Plzeň-sever)

Nálezové okolnosti:

Lokalita dříve uváděna pod názvem Manětín-Hrádek nebo Hrádek u Manětína. Rozsáhlá nekropole z období Ha C/D-LT A v poloze „Na hrobech“, zkoumaná po roce 1964. Z celkového počtu odkrytých 226 hrobů byly jantarové artefakty nalezeny v šesti z nich. Kromě jantarových předmětů z hrobu č. 38 je popis ostatních nálezů převzat z inventárních záznamů NM a nálezové zprávy vedoucí výzkumu *dr. E. Soudské* (1994). Předměty nebyly pro zpracování dostupné.

Hrob 13

Nálezové okolnosti:

Hrob s kamenný krytem. V jeho SZ rohu byla lahvovitá nádoba, JV od ní ve středu hrobu ležely střepy hrncovité amfory a misky, při jejich východní straně modré skleněné korálky, jantarový kroužek, jantarový korálek a železná zápona (ArÚ, Nálezová zpráva č.j. 5918/68).

Nálezy jantarů:

Inv. č. 250.059 plochý jantarový kroužek, průměr 0,18 cm (nenalezen).

Inv. č. 250.060 kulovitý jantarový korálek, průměr 0,10 cm (nenalezen).

Další nálezy:

Inv. č. 250.056–250.057 zlomky keramiky, inv. č. 250.058 skleněné perly v počtu 24 kusů, inv. č. 250.061 železná zápona.

Hrob 38

Nálezové okolnosti:

Nepravidelná hrobová jáma s kamenným obložním, ve které byl pohřben dospělý jedinec. Mezi

kameny se vyskytovaly střepy nádob, další střepy byly nalezeny ve výplni hrobu spolu se zlomky železného kroužku, železnou tyčinkou a jantarovým prstencem. Ve středové části hrobové jámy se nacházela poklopená nádobka, východně od ní zlatý kroužek a na sever od něho kroužek železný (ArÚ, Nálezová zpráva č.j. 5918/68).

Nálezy jantarů:

Inv. č. 250.179 jantarový prsten.

hmotnost: 1,2 g rozměry: průměr vnější 19 cm, průměr vnitřní 10 mm (tab. 65: 5)

Další nálezy:

Inv. č. 250.176 miska, inv. č. 250.177 zlomky keramiky ze stejné mísy, inv. č. 250.178 zlomky keramiky, inv. č. 250.180 železný kroužek, inv. č. 250.181 kroužek ze zlatého drátu, inv. č. 250.182 zlomek železné tyčinky, inv. č. 250.183 dva úlomky železa (tab. 65: 6–10).

Hrob 66

Nálezové okolnosti:

Hrobová jáma obdélného půdorysu s kostrou dítěte. V jejím JZ rohu stála neporušená miska, SV a V od ní ležely střepy další misky, přibližně ve středu hrobu byl nalezen jantarový závěsek. Proplavením hrobové výplně získána část železné spony a tyčinkovité železné úlomky (ArÚ, Nálezová zpráva č.j. 5256/69).

Nálezy jantarů:

Inv. č. 250.294 zlomek jantarového závěsku s otvorem.

rozměry: 3 × 28 mm (nenalezeno)

Další nálezy:

Inv. č. 250.289 miska zdobená kolkovanými kroužky, inv. č. 250.290 přepálený zlomek železa, inv. č. 250.291–250.292 zlomky keramiky, inv. č. 250.293 zlomek železné tyčinky, inv. č. 250.295–250.296 zlomky železné tyčinky, inv. č. 250.297 zlomky spony.

Hrob 74

Nálezové okolnosti:

Hrobová jáma s pohřbem dospělého jedince uzavřená kamenným krytem. U severní stěny ležely zbytky dřevěné desky a na jejím povrchu drobné bronzové terčíky s nýty. Maskovitá spona nalezena v hlinité výplni u východní stěny v jižní části, u západní stěny se vyskytovaly keramické milodary, mísa a lahvovitá nádoba. V hlinité výplni u jižního úseku východní stěny byla nalezena unikátní bronzová maskovitá (antropomorfní) spona (ArÚ, Nálezová zpráva č.j. 5256/69).

Nálezy jantarů:

Inv. č. 250.328 bronzová spona samostřílové konstrukce s lučikem v podobě postavy muže, která byla zdobena jantarem (zachovány pouze 4 zbytky v dekoraci prsou), kolkovanými soustřednými kroužky a jemným rýžkami (obr. 2).

Další nálezy:

Inv. č. 250.326 hluboká miska, inv. č. 250.327 zlomky keramiky stejně nádoby, inv. č. 250.329 bronzové terčíky, inv. č. 250.333 dřevo s otvorem.

Hrob 196

Nálezové okolnosti:

Velká hrobová jáma obdélného půdorysu s kamenným krytem. Po odebrání první vrstvy kamenů byly nalezeny střepy lahvovité nádoby a mísy, západně od nich dva ploché železné kroužky, při JZ okraji hrobu zlomky dvou bronzových spon. V severní části hrobu byly nalezeny dvě oválné jámy a v nich železné hřebíky a zlomky železné tyčinky, zhruba ve středu hrobové jámy stály dvě nádoby, do kterých byl původně uložen žárový pohřeb snad malého dítěte spolu se zbytky spon, zlomkem jehlice a se zlatem plátovaným jantarovým terčíkem (ArÚ, Nálezová zpráva č.j. 9364/75).

Nálezy jantarů:

Inv. č. 250.918 zlatem plátovaná jantarová perla na železné podložce, průměr 22 mm (nenalezeno).

Další nálezy:

Inv. č. 250.831 lahvovitá nádoba, inv. č. 250.832 hluboká mísa, inv. č. 250.833 okrajový stěp, inv. č. 250.834–250.872 různé zlomky železných tyčinek, hřebíků a kroužků, inv. č. 250.873–250.900 zlomky železných hřebíků, trubiček atd., inv. č. 250.901 zlomky keramiky, inv. č. 250.902–250.903 zlomky spony, železných tyčinek, inv. č. 250.904–250.906 zlomky bronzových spon, inv. č. 250.907–250.910 železné faléry, inv. č. 250.911–250.917 zlomky železných falér, hřebíků a tyčinek.

Hrob 215

Nálezové okolnosti:

Hrob s kamenným krytem, ve kterém se nepodařilo najít žádné ostatky pohřbeného jedince. Z hrobové výbavy byly nalezeny u JV rohu hrobové jámy drobný zlatý kroužek, při západní stěně střepy ze tří nádob, V od nich zlomek železného nože a ve středové části dva železné kroužky. Proplavením hrobové výplně získány drobné zlomky korálků a fragment bronzového náramku (ArÚ, Nálezová zpráva č.j. 9365/75).

Nálezy jantarů:

Inv. č. 250.976 zlomky jantarového kroužku a fragmenty z tmavšího i světlejšího modrého skleněného korálku (nenalezeno).

Další nálezy:

Inv. č. 250.970 otevřený zlatý kroužek, inv. č. až 250.972–250.9723 zlomek ze dvou železných kroužků, inv. č. 250.974 část železného nože, inv. č. 250.975 zlomek bronzového náramku, inv. č. 250.977 zlomky lahvovité nádoby, inv. č. 250.978 lahvovitá nádoba, inv. č. 250.979 střepy mísy, inv. č. 250.980 střepy pravděpodobně hrncovité nádoby.

Stradonice (okr. Beroun)*Nálezové okolnosti:*

Jantarové předměty s udávaným původem z oppida „Hradiště u Stradonic (Beroun)“ byly do sbírek NM zakoupeny od několika sběratelů. Při jejich revizi a vyhodnocení bylo zjištěno, že inventární čísla na předmětech neodpovídají v několika případech číslům v inventárních knihách, nebo se ve sbírce vykytují předměty jak bez inventárních čísel, tak s duplicitními inventárními čísly (*tab. 66: 1–15; tab. 67: 1–25; tab. 68: 1–22*).

Jantarové předměty zakoupené od Ing. Dr. F. X. Cacha, který je však získal od kladenského hodináře Lorbera.*Nálezy jantarů:*

Inv. č. 80.086 mírně poškozený bochníčkovitý jantarový korálek.

hmotnost: 0,6 g, rozměry: 11 × 7 mm

Inv. č. 80.087 zaoblený terčovitý jantarový korálek.

hmotnost: 0,8 g, rozměry: 14 × 6 mm

Inv. č. 80.088 vodorovně seříznutý jantarový korálek s ostrými hranami.

hmotnost: 0,7 g, rozměry: 12 × 6 mm

Inv. č. 80.129 téměř válcovitý, nepravidelně a nesoúměrně odřezaný jantarový korálek s úzkým otvorem ve směru delší osy.

hmotnost: 0,8 g, rozměry: 12 × 9 mm

Inv. č. 80.130 polovina nízkého a širokého válcovitého jantarového korálku.

hmotnost: 2,8 g, rozměry: 24 × 12 mm

Skupina jantarových nálezů, které pocházejí z tzv. „Bergerovy sbírky“.

Inv. č. 80.827–80.844 celkem 18 provrtaných válcovitých jantarových korálků se zkosenou, oblou nebo kolmou hranou.

Inv. č. 80.845–80.847 tři zlomky jantarových korálků stejného typu jako inv. č. 80.126–80.844.

Inv. č. 80.848 velký jantarový korálek válcovitého tvaru s otvorem v místě podélné osy. Hrany má zaoblené, krajové plochy jsou konkávní (dovnitř prohnuté).

rozměry: 22 × 22 mm

Inv. č. 80.849 velký jantarový korálek soudkovitého tvaru s vrtáním v místě podélné osy.

rozměry: 20 × 22 mm

Inv. č. 80.850 zlomek velkého jantarového korálku stejného typu jako inv. č. 80.848.

rozměry: průměr 20 mm

Inv. č. 80.851–80.853 tři kuličky z jantaru.

rozměry: 10 × 10, 12 × 12, 10 × 10 mm

Inv. č. 80.854 podlouhlý válcovitý jantarový korálek s vrtáním v místě podélné osy, poškozen.

rozměry: 19 × 10 mm

Inv. č. 80.855 asi polovina jantarového korálku stejného typu jako inv. č. 80.854.

rozměry: 21 × 17 mm

Inv. č. 80.856 jantarový korálek válcovitého tvaru s otvorem v místě podélné osy. Na jednom konci je odlomen.

rozměry: 15 × 8 mm

Inv. č. 80.857 patrně polotovar válcovitého jantarového korálku (bez otvoru).

rozměry: 25 × 10 mm

Inv. č. 80.858–80.859 jantarové korálky podlouhlého osmibokého tvaru s otvorem v místě podélné osy.

rozměry: 15 × 11 a 11 × 14 mm.

Inv. č. 80.860 snad polotovar jantarového korálku kvadratického tvaru.

rozměry: 25 × 10 mm

Inv. č. 80.861 snad polotovar velkého jantarového korálku soudkovitého tvaru.

rozměry: 20 × 21 mm

Inv. č. 80.862 zlomek jantaru válcovitého tvaru.

rozměry: průměr 2,3 cm

Inv. č. 80.863 částečně vybroušený jantarový váleček s otvorem v místě podélné osy – asi nedokončený korálek.

rozměry: 21 × 22 mm

Inv. č. 80.864 atypický úlomek jantaru v tvaru nepravého tetraedru.

rozměry: 35 × 26 mm

Inv. č. 80.865–80.878 kousky jantaru opracované do tvaru kávových zrněk – nejspíše vložky do prstenů.

rozměry: 1,9 × 1,6 × 0,6, 2,1 × 1,1 × 0,8, 1,7 × 1,35 × 0,7 cm

Inv. č. 81.584 velký prsten z bronzového hraněného proužku s ozdobnou jantarovou vložkou protáhlého vejčitého tvaru, vykládanou uprostřed zlatou půlměsícovitou fólií (nenalezen).

Inv. č. 81.599 bronzový prsten ze slabé tyčinky a s masivním elipsovitém lůžkem, do kterého je zalepena jantarová vložka (zalepení pravděpodobně recentní).

hmotnost prstenu: 1,6 g, rozměry vložky: 9 × 7 mm

Inv. č. 81.602 železný prsten s jantarovou vložkou (nenalezen).

rozměry: průměr 26 mm

Inv. č. 81.603 obdobný železný prsten jako inv. č. 81.602 (nenalezen).

rozměry: průměr 20 mm

Inv. č. 81.605 část železného prstenu stejného typu jako č. inv. 81.575–81.578. Zachována jantarová perla (nenalezen).

rozměry: průměr 25 mm

Inv. č. 81.606 část železného prstenu hruškovitého tvaru s jantarovou vložkou.

hmotnost prstenu: 4,69 g, rozměry vložky: 16 × 11 mm

Inv. č. 81.608 část železného prstenu stejného typu jako č. inv. 81.602 (nenalezen). Jantarová perla odloupnuta?

rozměry: průměr 1,9 cm

Skupina jantarů, která pochází z tzv. „Sbírký Buchtelovy (dříve Mikšovy)“.

Inv. č. 26.439 malý provrtaný jantarový korálek.

hmotnost: 0,5 g, rozměry: 10 × 5 mm

Jantarový předmět, který NM daroval Dr. K. Hlávka. Inventární kniha v kolonce *Původ* uvádí „Stradonitz-Stradonice (Ger. Bez. Pürglitz-Křivoklát)“.

Nález jantarů:

Inv. č. 66.164 zlomek ozdoby (?) z jantaru (nenalezeno).

Ptení (okr. Prostějov)

Nálezové okolnosti:

Kolekce jantarových předmětů, kterou mělo NM získat formou daru od Ed. Krizdy. Jako místo původu je vedena obec „Pten-Ptení (Ger. Bez. Plumenau-Plumlov)“. Níže uvedené popisy sbírkových předmětů jsou převzaty z inventárních knih NM, neboť v originále nebyly věci dostupné.

Nález jantarů:

Inv. č. 65.808 okrouhlá silná jantarová perla s malým kulatým otvorem, průměr 2,7 cm (nenalezeno, rozměry podle inv. knihy). Inv. č. 65.809 okrouhlá silná jantarová perla s malým kulatým otvorem, průměr 2,7 cm (nenalezeno, rozměry podle inv. knihy).

Inv. č. 65.810 okrouhlá silná jantarová perla s malým kulatým otvorem. Povrch silně poškozen, průměr 2,7 cm (nenalezeno, rozměry podle inv. knihy).

Inv. č. 65.811 okrouhlá, nahoře a dole oploštělá jantarová perla s malým kulatým otvorem. Povrch poškozen, průměr 2,4 cm (nenalezeno, rozměry podle inv. knihy).

7. Doba římská

Stehelčeves (okr. Kladno)

Nálezové okolnosti:

V inventárních knihách NM je pod inv. číslý 46.643–46.657 zapsáno 15 předmětů s uváděným původem „Stehelčeves, žárové hroby římské“, které se roku 1936 dostaly do muzea jako součást sbírky MUDr. Jana Axamita. Hrobové celky nelze rekonstruovat.

Nález jantarů:

Inv. č. 46.644 soudkovitý jantarový korálek.

hmotnost: 5,82 g, rozměry: 23 × 22 mm (*tab. 69: 6*)

Další nálezy:

Inv. č. 46.643 hliněný přeslen nebo korálek, inv. č. 46.645 bronzový slitek, inv. č. 46.646–46.649 části různých (?) bronzových nádob, inv. č. 46.650 až 46.456 různé železné předměty nebo jejich části, inv. č. 46.657 bronzová přezka.

Žvoleňves (okr. Kladno)

Nálezové okolnosti:

Hrob nalezen při stavbě cukrovaru ve Zvoleňvesu prozkoumaného J. Felcmanem. Kostra ležela na zádech ve směru od SZ–JV, lebka byla rozpadlá, levá ruka spočívala v klíně, pravá na dolejší části prsou. Pohřbený měl na každém rameni sponu, kolem krku náhrdelník a druhé dvě spony ležely na prsou (*Schmidt 1896, 281*).

Nález jantarů:

Inv. č. 51.382 pravděpodobně jen zbytek honosného náhrdelníku složeného z provrtaných kostěných kroužků, který jsou prostrídány skleněnými korálky. Uprostřed byl knoflíčkovitý jantarový korálek.

hmotnost jantaru: 8,93 g, rozměry: 15 × 15 mm (*tab. 69: 1*)

Další nálezy:

Inv. č. 51.378–51.379 dvě železné spony, 51.380–51.381 dvě oválné stříbrné spony (*tab. 69: 2–4*).

Žatecko

Nálezové okolnosti:

Podle zápisů v inventární knize NM byl níže uváděný předmět inventární zakoupen od Karla Chaury, starožitníka v Praze II. Jako naleziště napsáno je „Žatecko“.

Nález jantarů:

Inv. č. 20.616 náhrdelník z 43 kulovitých jantarových korálků.

hmotnost: 7,54 g, rozměry: 13 × 9 až 4 × 4 mm (*tab. 69: 5*)

8. Doba stěhování národů

Praha 8 – Dolní Chabry (okr. Praha)

Nálezové okolnosti:

Soubor předmětů evidovaných v inventární knize NM jako obsah „Pozdně římského kostrového hrobu vinařického stupně, porušeného roku 1952 při výkopu kanalizace ve Spořické ulici nalezeného“. Do sbírek NM byl zařazen v roce 1953 po převzetí od nově ustaveného ArÚ ČSAV v Praze (*Rataj 1953, 30–32, 41–42, 132, 139*).

Nález jantarů:

Inv. č. 83.338 jantarový korálek nepravidelného bochníčkovitého tvaru.

rozměry: 14 × 12 × 5 mm (*tab. 70: 1*)

Inv. č. 83.339–83.340 dva ploché terčovitě jantarové korálky.

rozměry: 9 × 8 × 3 a 7 × 72 mm (*tab. 70: 2–3*)

Inv. č. 83.341 jantarová perla hruškovitého tvaru s horní části ve tvaru houby.

rozměry: 21 × 12 × 11 mm (*tab. 70: 4*)

Inv. č. 83.342 hruškovitý jantarový korálek obdobný jako inv. č. 83.341.

rozměry: 20 × 13 × 9 mm (*tab. 70: 5*)

Inv. č. 83.343 hruškovitý jantarový korálek obdobný jako inv. č. 83.341.

rozměry: 18 × 14 × 11 mm (*tab. 70: 11*)

Inv. č. 83.344 hruškovitý jantarový korálek obdobný jako inv. č. 83.341.

rozměry: 20 × 14 × 9 mm (*tab. 70: 6*)

Inv. č. 83.345–83.347 tři prakticky téměř stejné hruškovité jantarové korálky obdobné jako inv. č. 83.341. Poslední dva výrazněji poškozeny (*tab. 70: 8, 9*).

rozměry: všechny cca 16 × 8 × 8 mm

Inv. č. 83.348 plochý hruškovitý korálek z jantaru. Lehce vyklenutá dolní část je od prismatické horní oddělena nízkým prohnutým krčkem.

rozměry: 15 × 13 × 7 mm (*tab. 70: 14*)

Inv. č. 83.349 jantarový korálek obdobný jako inv. č. 83.348

rozměry: 12 × 10 × 8 mm (*tab. 70: 15*)

Inv. č. 83.350 devět zlomků hruškovitých jantarových korálků.

rozměry: 9 × 7 × 5 mm, 11 × 13 × 6 mm, 13 × 9 × 5 mm, 11 × 10 × 8 mm, 11 × 8 × 7 mm, 13 × 11 × 7 mm, 12 × 13 × 6 mm, 11 × 17 × 9 mm, 7 × 10 × 5 mm (*tab. 70: 7, 12, 13, 16, 17, 19–20, 22, 23*)

Další nálezy:

Inv. č. 83.330–83.331 dvojdílné bronzové spony, inv. č. 83.332 jehla z oblé bronzové tyčinky, inv. č. 83.333 bronzový kroužek, inv. č. 83.334–83.335 bronzové kroužky, inv. č. 83.336 zbytek železného vědrovitého závěsku, inv. č. 83.337 drobný kroužek, inv. č. 83.351–83.372 skleněné korálky (*tab. 70: 18, 21, 24–26; tab. 71: 1–13; tab. 69: 7–11*).

Praha 8 – Libeň, poloha „Na Košince“ (okr. Praha)

Nálezové okolnosti:

Do Národního muzea v Praze roku 1892 V. Požárckým získaná část předmětů z rozrušeného hrobu (dvojhrobu nebo dvou hrobů) z místa stavby přádelny v Praze-Libni, „Na Košince“ (*Piř 1892, 156, 157; Svoboda 1965, 260, T. XXXIII*).

Nálezy jantarů:

Inv. č. 51.103 knoflíkovitý jantarový korálek nízkého dvojkónického těla se seříznutým lomem. Značně zvětřalý povrch je poškozen.

hmotnost: 2,05 g, rozměry: 20 × 20 mm (*tab. 72: 2*)

Další nálezy:

Inv. č. 51.097–51.098 dvě stříbrné spony, inv. č. 51.099–51.100 dvě malá obdélná plochá stříbrná kování, inv. č. 51.101 nákrčník ze stříbrného drátu, inv. č. 51.102 náramek ze stříbrné tyčinky (*tab. 72: 1, 3, 4–7*).

Praha 6 – Podbaba, Meilbekova cihelna (okr. Praha)

Nálezové okolnosti:

Část nálezů z rozsáhlého kostrového pohřebiště v prostoru hliníku někdejší Meilbekovy cihel-

ny v Praze-Podbabě. Kromě ojedinělých věcí ze soukromých sbírek jsou ve sbírce NM evidovány jednak nálezy získané v daném místě roku 1890 archeologickým výzkumem J. L. Piře – konkrétně jde o předměty ze 40 kostrových hrobů orientovaných ve směru Z–V, jednak nálezy získané z rozrušených hrobů po Piřově výzkumu (*Piř 1892, 633; Svoboda 1965, 261–265, T. XLVI–XLI*).

Kostrový hrob 3

Nálezové okolnosti:

Natažená kostra. „Při levé straně hlavy šedočerná nádobka, při obojím boku kostry po straně pozlacené spony, a při krku sedm jantarových korálků“ (*Svoboda 1965, 262*).

Nálezy jantarů:

Inv. č. 51.132 jantarový kulovitý korálek. Zvětřalý povrch poškozen (*tab. 73: 1*).

Inv. č. 51.133 mírně zploštělý kulovitý jantarový korálek s kruhovitým svislým otvorem.

Inv. č. 51.134 hranolovitý jantarový korálek s otvorem v podélné ose.

hmotnost všech dohromady: 11.91 g, rozměry: 7 × 1 × 10 mm, 11 × 10 mm?

Další nálezy:

Inv. č. 51.131 nádobka, inv. č. 51.135–51.137 skleněné korálky (*tab. 73: 2–4*).

Kostrový hrob 13

Nálezové okolnosti:

Kustod NM obsah hrobu jen zaznamenal v knize přírůstků.

Nálezy jantarů:

Inv. č. 51.165 jantarový korálek knoflíkovitého těla. hmotnost: 3,88 g, rozměry: 24 × 20 mm (*tab. 73: 5*)

Inv. č. 51.166 jantarový korálek knoflíkovitého těla. hmotnost: 1,64 g, rozměry: 18 × 17 mm (*tab. 73: 6*)

Další nálezy:

Inv. č. 51.167 hliněný přeslen, inv. č. 51.168 zlomek železné přezky, 51.169 nádoba (*tab. 73: 7–8*).

Kostrový hrob 21

Nálezové okolnosti:

Podle vyprávění dělníků měla kostra na prsou množství korálků (skleněných a jantarových) a provrtaný psí zub. U pravého kolena dvě nádoby. Mezi nádobkami dva hřebeny s pouzdem. Pod hřebeny nalezeny korálky. Bez údajů, kde ležely, byly nalezeny ještě bronzová přezka a dvě přezky ze stříbrné tyčinky (*Svoboda 1965, 262*).

Nálezy jantarů:

Inv. č. 51.209 jantarový korálek nízkého kroužkovitého těla.

hmotnost: 0,71 g, rozměry: 15 × 14 mm (*tab. 74: 1*)

Inv. č. 51.210 jantarový korálek nízkého prstencového hraněného těla (nenalezen).

Inv. č. 51.211 jantarový korálek kónického těla.

hmotnost: 0,75 g, rozměry: 13 × 14 mm (*tab. 74: 2*)

Další nálezy:

Inv. č. 51.186 nádoba, inv. č. 51.187 nádoba, inv. č. 51.188 rekonstruovaný (?) náhrdelník z drobných hnědých soudkovitých a modrých trubičkovitých skleněných korálek, mezi nimiž visí provrtaný zvířecí zub (nenalezeno), inv. č. 51.189 kostěný hřeben, inv. č. 51.190 pouzdro pro hřeben, inv. č. 51.191 bronzová přezka, inv. č. 51.192–51.193 dvě přezky z oblé stříbrné tyčinky, inv. č. 51.194 bronzová přezka, inv. č. 51.195–51.208 skleněné korálky, inv. č. 51.212–51.219 korálky ze skleněné pasty (tab. 74: 3–21; tab. 75: 1–2, 2a; tab. 76: 1–3).

Kostrový hrob 22

Nálezové okolnosti:

U kostry za hlavou nalezen trojdílný kostěný hřeben s trojúhelníkovitou rukojetí, podél hlavy hnědočerná nádoba, u krku tři korálky.

Nálezy jantarů:

Inv. č. 51.225 nízký válcovitý jantarový korálek.
hmotnost: 0,74 g, rozměry: 10 × 10 × 5 mm (tab. 76: 4)

Další nálezy:

Inv. č. 51.220–51.221 nádoby, inv. č. 51.222 kostěný hřeben, inv. č. 51.223–51.224 korálky ze skleněné pasty (tab. 76: 5–9).

Kostrový hrob 40

Nálezové okolnosti:

Hrob byl vyloupen. Nalezena stříbrná pozlacená spona 10 cm nad kostrou. Při holenních kostech velký jantarový korálek. U hlavy nalezena nádoba. U pravé nohy kostěný hřeben.

Nálezy jantarů:

Inv. č. 51.264 velký jantarový korálek dosti zploštělé kulovitého tvaru.
hmotnost: 47,48 g, rozměry: 55 × 31 mm (tab. 76: 10)

Další nálezy:

Inv. č. 51.261 stříbrná pozlacená spona, inv. č. 51.262 nádoba, inv. č. 51.263 trojdílný kostěný hřeben.

Zničené hroby

Nálezy jantarů:

Inv. č. 51.314 nízký válcovitý jantarový korálek s asymetricky umístěným otvorem.
rozměry: 28 × 15 mm (tab. 73: 13)

Inv. č. 51.315 černožlutý jantarový korálek dvojkónického těla se zaobleným lomem.

hmotnost: 2,81 g, rozměry: 13 × 13 mm (tab. 73: 11)

Inv. č. 51.322 červenohnědý nízký jantarový korálek nepravidelného kroužkovitého těla se širokým otvorem.

hmotnost: 1,08 g, rozměry: 15 × 17 mm (tab. 73: 12)

Inv. č. 51.336 polovina plochého oště čockovitého jantarového korálku.

hmotnost: 0,32 g, rozměry: 12 × 13 mm (tab. 73: 10)

Inv. č. 51.332 bochníčkovitý jantarový korálek s oploštělou baňatostí.

hmotnost: 15,18 g, rozměry: 37 × 39 mm (tab. 73: 9)

Světec (okr. Teplice)

Nálezové okolnosti:

Kolekce předmětů pocházejících podle inventárních knih NM od obce „Světec u Bíliny“ z „rozrušeného pohřebiště“ (*Pič 1905*, 338 a další). Do sbírek muzea měly být zakoupeny. Někdy jsou uváděny spolu s předměty, u kterých je u místa původu ještě poznamenáno „Důl Valerie“, jako nálezy z jednoho hrobu (*Svoboda 1965*, 274–275, T. CX).

Nálezy jantarů:

Inv. č. 50.805 velký pískově hnědý jantarový korálek nízkého dvojkónického těla se zaobleným lomem.

hmotnost: 34,98 g, rozměry: 51 × 19 mm (tab. 77: 1)

Další nálezy:

Inv. č. 50.797–50.798 dvě stříbrné spony, inv. č. 50.799 stříbrný cedníček, inv. č. 50.800 stříbrné kování ve tvaru ryby, inv. č. 50.801–50.802 bronzový náramek a část dalšího, inv. č. 50.803 část železného nože, inv. č. 50.804 bronzová přezka, inv. č. 50.806 závěsek z ulity mlže *Cypraea*, inv. č. 50.807 části trojdílného kostěného hřebene, inv. č. 51.397 bronzová perla, inv. č. 51.398–51.399 dvě zdobené perly ze zlatého plechu, inv. č. 51.401–51.402 dva skleněné korálky (tab. 77: 2).

Úherce (okr. Louny)

Nálezové okolnosti:

Náhodný nález hrobu při kopání hlíny v roce 1885 u obce Úherce. Rakev nalezena asi 2 metry pod povrchem, nebyla ničím obložena. V hlíně na hrudi kostry nalezeny čtyři korálky a dvě pozlacené stříbrné spony, pravděpodobně v oblasti krku 10 zlatých závěsků z náhrdelníku. Z blíže neudané polohy pocházejí dvě malé stříbrné přezky, dva esovité stříbrné závěsky a čtyři stříbrné úlomky. Asi 30 cm za hlavou kostry byly hliněná nádoba a skleněná miska (*Smolík 1886*, 321–326, T. XIII; *Svoboda 1965*, 277, T. XXXI).

Nálezy jantarů:

Inv. č. 50.794 mírně soudkovitý korálek z temně červeného jantaru.

hmotnost: 1,85 g, rozměry: 15 × 15 mm (tab. 78: 1)

Inv. č. 50.795 plochý soudkovitý korálek nepravidelného mírně zaobleného těla.

hmotnost: 0,8 g, rozměry: 14 × 6 (4) mm (tab. 78: 2)

Další nálezy:

Inv. č. 50.774 nádoba, inv. č. 50.775–50.776 dvě stříbrné spony, inv. č. 50.777 stříbrná přezka, inv. č. 50.778–50.779 dva stříbrné závěsky ze silného oblého drátu, inv. č. 50.780 stříbrná zláčená destička, inv. č. 50.781 drobný zlomek stříbrného plechu, inv. č. 50.782–50.791 zlaté závěsky se žlábkovaným ouškem a kruhovitým tělem, jejichž prázdný střed je vyplněn peltoidními útvary, inv. č. 50.792 korá-

lek z modrozeleného skla, inv. č. 50.793 korálek ze zeleného skla, inv. č. 50.796 mělká miska ze špinavě zeleného skla (*tab. 78: 3–23*).

Žáluží (okr. Praha-východ)

Nálezové okolnosti:

Soubor nálezů z rozsáhlého kostrového pohřebiště v prostoru hliníku Límanovy cihelny poblíž Žáluží u Čelákovic. Jde zejména o předměty získané systematickým výzkumem NM ve spolupráci se StArÚ v Praze (prof. dr. J. Schráníl a J. Böhm i další), tj. 56, resp. 59 hrobů. Další skupinu tvoří předměty z rozrušených hrobů, získaných před uváděným výzkumem i po něm. Komplexní zpracování provedl až počátkem 60. let minulého století B. Svoboda (1965, 281–295, T. LXXXV–CIX).

Hrob XXI/26

Nálezové okolnosti:

Kostra byla natažena s rukama podél těla. Za lebkou byl nalezen levý humerus vepře. Téměř u lebky, po pravé straně, dlouhé železné nůžky a miska, na prsou byl náhrdelník. K náhrdelníku patřila ulita se stopami železa na konci. Pod spodní částí byl aureus císaře Anthemia (467–472) s ouškem, v pánvi ležely dvě stříbrné pozlacené esovité spony a velká železná přezka. U dlaně levé ruky malá přezka a železná tyčinka. Na pravé straně ve výši dlaně hliněný přeslen (*Svoboda 1965, 278*).

Nálezy jantaru:

Inv. č. 43.550 kroužkovitý korálek nanejvýš širokého těla z temně hnědého jantaru. Byl součástí honosného náhrdelníku tvořeného především korálky ze skelné pasty i olámanou ulitou *Cypraea*.

hmotnost: 2,55 g, rozměry: 21 × 22 mm (*tab. 77: 3*)

Další nálezy:

Inv. č. 43.526 mísa, inv. č. 43.527 hliněný přeslen, inv. č. 43.528 železné nůžky, inv. č. 43.529 velká kruhová železná přezka, inv. č. 43.530 železná přezka, inv. č. 43.531 zlomky železné přezky, inv. č. 43.532–43.533 dva zlomky tenkého bronzového plíšku, inv. č. 43.534 amorfní kousek prskyřice, inv. č. 43.535–43.549 korálky ze skleněné pasty, inv. č. 43.551 korodovaná mušle *Cypraea vinosa* se stopami železa při hrotu, inv. č. 43.552 levý humerus mladého vepře, inv. č. 43.553 aureus císaře Anthemia (467–472), inv. č. 43.554–43.555 dvě stříbrné pozlacené esovité spony (*tab. 77: 4–12*).

Hrob XLII/46

Nálezové okolnosti:

Porušená kostra, v místě žeber, nalezeny stopy skořápky vejce. Na tomtéž místě ležel náhrdelník ze skleněných a jantarových perel. Směrem k hlavě nalezena stříbrná pozlacená spona. Po pravé straně, v pravděpodobném místě pánve byla nalezena bronzová přezka (*Svoboda 1965, 291–292*).

Nálezy jantaru:

Inv. č. 43.818–43.834 v písemné dokumentaci je uváděn náhrdelník ze 17 vesměs skleněných korálků a jednoho jantarového (nenalezen).

Další nálezy:

Inv. č. 43.816 bronzová pozlacená spona, inv. č. 43.817 elipsovité bronzová přezka.

Tzv. „zničený hrob 4“

Nálezy jantaru:

Inv. č. 43.902 kroužkovitý oblý jantarový korálek s excentricky umístěným otvorem (*cf. Svoboda 1965, 282, T. CVIII:8*).

hmotnost: 4,5 g, rozměry: 21 × 22 mm

Další nálezy:

Inv. č. 43.903 kostěný hřeben, inv. č. 43.906 zlomek železného nože (*tab. 77: 13*).

9. Raný středověk

Český Brod (okr. Kolín)

Nálezové okolnosti:

Podle inventárních knih NM byl předmět darován „ryt. z Obertrantu“. V kolonce „Původ“ je napsáno „Česky Brod“.

Nálezy jantaru:

Inv. č. 54.704 dvojkónický hraněný jantarový korálek.

rozměry: 9 × 14 mm (*tab. 79: 1*)

Debrno (okr. Praha-západ, dříve Kralupy n. Vltavou)

Nálezové okolnosti:

Při odvážení hlíny z pole jihozápadně od obce byly porušeny slovanské hroby. Část z nich měla být dokonce odborně prozkoumána (*Felcman 1909, 558–564*). Podle inventárních knih NM se do muzejních sbírek dostala část předmětů (bronzové, cínové a stříbrné náušnice, keramické perly a zlomek bronzové kaptorgy s vytepaným motivem života) spolu s jantarovými výrobky jako dary J. Felcmana a J. Kindla (podrobné shrnutí viz *Sláma 1977, 34–35*).

Nálezy jantaru:

Inv. č. 54.410 náhrdelník složený z jednoho kulovitěho a lehce zploštělého korálku jantaru (průměr 14 mm), z devíti vyhraněných dvojkónických jantarových korálků (průměr 10–12 mm), ze dvou jantarových korálků tvaru zploštělých krychlí s okosenými rohy (průměr 8 mm) a z osmi různotvarých a různobarevných skleněných korálků.

hmotnost náhrdelníku: 14,27 g (*tab. 79: 2*)

Inv. č. 54.409 značně poškozený, vyhraněný jantarový korálek nepravidelného dvojkónického tvaru (dar J. Kindl).

hmotnost: 0,34 g, rozměry: 7 × 8 mm (*tab. 79: 3*)

Dobroměřice (okr. Louny)

Nálezové okolnosti:

Vlastní výzkum NM, provedený roku 1931 v katastrálním území „Dobroměřice (okr. Louny)“ na pozemku u domu číslo popisné 268, při kterém bylo prozkoumáno čtrnáct kostrových hrobů ve třech paralelních řadách. Směr hrobů byl sever–východ. Jámy byly obloženy dřevěnými prkny po stranách, kostry byly překryté prknem. Bohatou hrobovou výbavu činily keramické nádoby, okovaná vědra, nože, náhrdelník ze skleněných a jantarových perel a bronzová lichoběžníkovitá kaptorga se stylizovaným zvířecím ornamentem. V jednom z hrobů se nacházely předměty z jantaru.

Hrob Ia

Nálezové okolnosti:

Hrob se silně rozpadlou dětskou kostrou v poloze na zádech ve směru Z–V, obloženou shora a ze stran dřevěnými deskami. Na pravé klíční kosti leželo torzo bronzové kaptorgy, u lebky bylo nalezeno 12 bronzových esovitých záušnic, v okolí krku ležely dva jantarové korálky (*Bubeník 1988*, 67, 214, T. CCL).

Nálezy jantarů:

Inv. č. 55.276–55.277 dvě dvojkónické hraněné jantarové perly.

hmotnost: 0,39 g, rozměry: 7 × 11 a 7 × 10 mm.
(*tab. 80: 1–2*)

Další nálezy:

Inv. č. 55.275 zlomky bronzové ostatkové skříňky, 55.278–55.285 osm bronzových záušnic, 55.286–55.289 čtyři bronzové záušničky (*tab. 80: 3–14c*).

Droužetice (okr. Strakonice)

Nálezové okolnosti:

Při cestě z Droužetic k Černíkovu bylo v roce 1923 narušeno kostrové pohřebiště. Většina ze 14 objevených hrobů bylo zničena, pět prozkoumal B. Dubský. Hrobové jámy byly obloženy vápencovými kameny, kostry byly uloženy ve směru Z–V v mírně pokrčené poloze. Milodary tvořily bronzové, stříbrné a olovené esovité záušnice a skleněné i jantarové perly (*Lutovský 1993*, 63; *Dubský 1925*, 210).

Soubor nálezů z příslušné lokality, obsahující jantarové předměty, má v inventární knize NM mimo uvedeného místa původu ještě poznámky ke způsobu získání: „B. Dubský, 1932, Hroby“ a špatně srozumitelný popis předmětu s jantary.

Nálezy jantarů:

Inv. č. 55.404 náhrdelník složený ze dvou jantarových korálků – úzké a dvojkónické hraněné (oba poškozeny) a z deseti korálků skleněných.

hmotnost náhrdelníku: 10,64 g, rozměry jantarových korálků: 13 × 13 a 9 × 8 mm

Ostatní nálezy: Inv. č. 54.400–54.403 čtyři stříbrné esovité záušnice (*tab. 80: 15*).

Chrástany (okr. Rakovník)

Nálezové okolnosti:

Podle inventární knihy NM jde o nález, který do sbírek daroval Ing. J. Jiráček z Rakovníka. Jako místo původu je uvedena lokalita Chrástany bez dalšího upřesnění. Podle *J. Bubeníka (1988*, 67, 217–218, T. CCLVIII) má jít o předměty z kostrových hrobů zničených při stavbě železniční tratě u obce Chrástany.

Nálezy jantarů:

Inv. č. 54.776 náhrdelník složený z jedenácti jantarových korálků (jednoho poškozeného osmibokého hranolového, jednoho nepravidelného nízkého hranolového, dvou silně zvětřalých, vyhraněných poškozených dvojkónických korálků, tří nepravidelných dvojkónických vyhraněných korálků, čtyř poškozených nízkých nepravidelných vyhraněných korálků) a tří korálků skleněných (jednoho nízkého sytě modrého a dvou poškozených ze zeleného skla).

hmotnost jantarových korálků: 8,6 g, rozměry: 14 × 13 až 4 × 6 mm (*tab. 81: 1–14*).

Ostatní nálezy:

Inv. č. 54.771–54.775 pět bronzových esovitých záušnic z části poškozených.

Klecany, pozemková parcela 452 (okr. Praha-východ)

Nálezové okolnosti:

Výzkumem StAÚ, který provedl A. Knor roku 1937 v zámeckém parku na místě výstavby umělého jezírka, bylo prozkoumáno pět slovanských hrobů a jedna sídlištní jáma kultury únětické. V některých hrobech byli pohřbeni uloženi v rakvích, v jiných hrobech byli obloženi kameny. Hrobovou výbavu tvořily keramické nádoby, bronzový pozlacený gombík, závěsek a železný nůž (*Archiv AÚ, čj. 1945/37*). Jeden z hrobů obsahoval jantarový předmět. Nálezy z uvedeného výzkumu převzalo NM do svých sbírek v roce 1939. Popis i starších nálezů uvádí *J. Sláma (1977*, str. 50–51).

Hrob I

Nálezové okolnosti:

Hrobová jáma obložená a překrytá plochými vápencovými deskami, v ní kostra dospělého jedince. U její pravé nohy byla nalezena nádoba, v oblasti krku ležely tři jantarové korálky.

Nálezy jantarů:

Inv. č. 55.473 tři dvojkónické hraněné jantarové korálky, největší s excentrickým otvorem.

hmotnost: 1,7 g, rozměry: 12 × 12 mm (*tab. 80: 16–18*)

Další nálezy:

Inv. č. 55.472 nádoba.

Libice nad Cidlinou (okr. Nymburk)**Nálezové okolnosti:**

Jedno z nejdůležitějších míst raného středověku v Čechách, které zkoumal R. Turek v letech 1949–53 a 1967–73. Počátky slovanského osídlení jsou ze 6. století a další stopy osídlení pocházejí z 8., 9. a 10. století. Na začátku 9. století se ve východní části akropole začalo pohřbívat. Bylo prozkoumáno téměř 300 hrobů. Na lokalitě se záchranné výzkumy vedou i nadále (Turek 1946, 1966–68).

Jižní sonda 3205**Nálezy jantarů:**

Inv. č. 309.846 kulovitý jantarový korálek zdobený ryhováním.

hmotnost: 2,9 g, rozměry: 15 × 9 mm (tab. 81: 15)

Hrob CCXXXVI**Nálezy jantarů:**

Inv. č. 309.456 hranolovitý hraněný (fasetovaný) jantarový korálek.

hmotnost: 0,6 g, rozměry: 9 × 8 × 5 mm (tab. 81: 16)

Hrob CCLXVIII**Nálezy jantarů:**

Inv. č. 310.058 čtyřboký hranolovitý jantarový korálek.

hmotnost: 1,9 g, rozměry: 12 × 10 × 7 mm (tab. 82: 1)

Další nálezy:

Inv. č. 310.036–310.043 osm stříbrných náušnic tvaru trojboké pyramidy s jemnou granulací; 310.044–310.045 dvě esovité záušnice z tenkého drátu; inv. č. 310.046 válcovitá perla z karneolu; 310.047 perla z průsvitného skla; 310.048 stříbrný gombík (výška 34,5 mm, průměr 25–28 mm); 310.049 zlomky stříbrné rýhované perly; 310.050 stříbrný gombík (výška 36 mm, průměr 27 mm); 310.051 pětilaločná stříbrná perla s granulací; 310.052 karneolová perla; 310.053 stříbrná kaptorga zdobená filigránem; 310.054 stříbrná perla zdobená granulací; 310.055 karneolová perla; 310.056 stříbrná perla zdobená granulací; 310.057 křišťálová perla; 310.059 karneolová perla (tab. 82: 2–24).

Hrob CLIX**Nálezy jantarů:**

Inv. č. 310.060–310.061 náhrdelník ze 403 drobných skleněných perliček vesměs nazelenalé barvy, dvou hranolových modrých, dvou oblých nažloutlých perel a plochého jantarového křížku s rozšiřujícími se rameny (výška 33,5 mm, šířka 25 mm, síla 5,5–6 mm); (Turek 1978, 1–4, 62–63, T.11,1); (tab. 83: 2).

Inv. č. 309.555 dvojkónická jantarová perla.

hmotnost: 0,5 g, rozměry: 8 × 9,5 × 10,5 mm (tab. 83: 1)

Bez uvedení bližších nálezových okolností

Část předmětů, které byly NM darovány a pocházejí z tzv. Javůrkovy sbírky, kde je za místo původu uvedena lokalita „Libice nad Cidlinou“.

Nálezy jantarů:

Inv. č. 42.715 provrtaný jantarový korálek s hraněným povrchem. (tab. 86: 26).

Libice nad Cidlinou, poloha u nádraží

Soubor předmětů, které mají v inventářích NM v kolonci *Původ* uvedeno „Libice n. Cidlinou (okr. Poděbrady) u nádraží“ a v kolonci *Žpůsob získání* „Výkop, Píč-Haisl“. V roce 1896, při rozšiřování nádraží, objevily se kulturní jámy a kostrové hroby. Hroby byly uspořádány v šesti pravidelně rozložených řadách směr S–J, kostry byly uloženy na zádech ve směru Z–V. Některé rakve obložené prknem a na povrchu obložené drobnějším opukovým kamenem. Pohřebišťe datované denárem Boleslava II. (Hellich 1897, 677–678).

Řada II**Hrob 27****Nálezové okolnosti:**

Hrob dítěte v rakvi. Na hrdle mělo jantarový náhrdelník a pod ním „pletence“ ze skleněných korálek. „Uprostřed pletence žlutý čtyřnásobný sloupek a z něho dolů splývající 2 malé praménky temně červených korálek z nějaké smůly“ (Píč 1897, 679).

Nálezy jantarů:

Inv. č. 54.207 náhrdelník složený z jednoho poškozeneho válcovitého, jednoho seříznutého soudkovitého a 22 nepravidelných hraněných jantarových korálek.

hmotnost: 13,81 g, rozměry: 1,6 × 1,4 až 0,9 × 0,9 cm (tab. 84: 1–24)

Další nálezy:

Inv. č. 54.208 náhrdelník z kamenných a skleněných korálek (tab. 84: 25).

Libice nad Cidlinou, poloha „U cukrovaru“

Nálezy z 82 hrobů řadového pohřebišťe, prozkoumaného v roce 1891. Jejich podélná osa měla orientaci V–Z, ve čtyřech hrobech je uváděn předmět z jantaru (Píč 1892).

Hrob 3**Nálezové okolnosti:**

Kostra dospělého jedince (ženy) obložená dřevem. Kolem lebky a při krku byly nalezeny dva bronzové kroužky s přes sebe přeloženými konci a 8 stříbrných esovitých záušnic, kolem krku perly ze skla, keramiky a jantaru. Ve výčtu hrobového inventáře je uvedeno i několik střepů z nádoby.

Nálezy jantarů:

Inv. č. 54.228 náhrdelník složený ze dvou jantarových vyhraněných korálek (výška 0,8 a 0,5 cm, průměr 1,0 až 1,1 cm), téměř kulovité perly z bílého skla (0,6 × 0,7 cm) a dvou pramének drobných korálek z bílého, nazelenalého, světle zeleného, tmavě zeleného, žlutého a modrého skla (nenalezeno); (tab. 87: 1).

Další nálezy:

Inv. č. 54.218–54.225 osm stříbrných záušnic, inv. č. 54.226–54.227 dva bronzové kroužky (*tab. 87: 2–11*).

Hrob 47

Nálezové okolnosti:

Pohřeb ženy, u jejíž lebky byly nalezeny dvě záušnice, v oblasti krku korálky a u levé strany u žeber ležel nožik s krátkým řapem.

Nálezy jantarů:

Inv. č. 54.242 náhrdelník složený z dvojkónické hraněné jantarové perly, jantarové soudkovité perly, kulaté achátové perly a z korálků skleněných – jednoho trojdílného a tří dvoudílných modrých, jednoho dvoudílného a jednoho jednoduchého žlutého, jednoho jednoduchého bílého zlaceného. hmotnost: 4,4 g, rozměry: 1 × 0,9 cm (*tab. 85: 1*)

Další nálezy:

Inv. č. 54.243 zlomek železného nože, inv. č. 54.244–54.245 bronzové pozlacené záušničky (*tab. 85: 2–4*).

Hrob 50

Nálezové okolnosti:

Pohřeb mladé osoby, nejspíše ženského pohlaví. U její lebky leželo 10 malých záušniček, u krku byla nalezena řada korálků.

Nálezy jantarů:

Inv. č. 54.260 náhrdelník složený z cínové perly, osm dvojkónických vyhraněných korálků jantarových, dále jedné velké dvojdílné perly, jedné ploché kvádrovitě perly s velkým otvorem, dvou velkých trojdílných a dvou nepravidelných válcových iridovaných korálků – všechny z modrého skla. hmotnost: 14,7 g, rozměry: 6 × 7 mm. (*tab. 86: 1–15*)

Další nálezy:

Inv. č. 54.250–54.259 deset esovitých bronzových postříbřených záušnic (*tab. 86: 16–25*).

Hrob 71

Kostra pohřbeného jedince beze stop po rakvi nebo prkně. U lebky bylo deset esovitých záušnic, u krku hojně korálků ze skla, jantaru a cínu. Dále nalezena část cínové destičky.

Nálezy jantarů:

Inv. č. 54.267 náhrdelník složený z cínové perly (deformována, částečně rozpadlá), čtyř vyhraněných zaoblených jantarových korálků (dva silně poškozeny), z jedné hranolovité jantarové perly se skosenými rohy, ze dvou nízkých a osmi soudkovitých křemenitých perliček a z drobných rozpadlých korálků ze sklovité nebo vápenité (?) hmoty, z nichž některé mají na povrchu rýhování. hmotnost: 14,1 g, rozměry: 13 × 12 až 4 × 2 mm (*tab. 85: 12*)

Další nálezy:

Inv. č. 54.266 náhrdelník složený ze skleněných korálků a provrtané mušličky kauri,

inv. č. 54.268–54.269 zlomek cínové prolamované duté perly, inv. č. 54.270–54.274 pět bronzových esovitých záušnic (*tab. 85: 5–11a*).

Liblice (okr. Kolín)

Nálezové okolnosti:

Dar Antonína Formánka Národnímu muzeu v roce 1897. V kolonce *Poznámka* inventární knihy NM je uvedeno „Hroby“, v kolonce *Původ* Liblice (okr. Čes. Brod).

Nálezy jantarů:

Inv. č. 54.449 dvojkónický vyhraněný jantarový korálek.

hmotnost: 0,7 g, rozměry: 13 × 7 mm (*tab. 86: 27*)

Mělník-Rousovice (okr. Mělník)

Nálezové okolnosti:

Nálezy z pohřebiště objeveného při stavbě cukrovaru u bývalé obce Rousovice, dnes místní části města Mělník. Z předpokládaného počtu asi 120 až 150 hrobů uspořádaných v řadách po 15 až 20, bylo soustavně prozkoumáno 60 hrobů (*Matiěgka 1913*). Kostry ležely ve směru Z–V, ale i S–J. Některé hrobové jámy byly obloženy plochými kameny, v jiných byly nalezeny stopy dřevěných obložení. Pohřebiště s bohatou výbavou, kterou tvořily keramické nádoby, okovaná dřevěná vědra, železné nože, ocilky a náhrdelník ze skleněných a jantarových perel, bronzové esovité záušnice, pozlacený gombík a bronzová kaptorga. Nalezen i denár Břetislava I. Část nalezených předmětů je uložena v mělnickém muzeu, část z nich se dostala prostřednictvím daru pana Hammerbauera do sbírek NM (*Matiěgka 1913*, 105–113).

Hrob I

Nálezové okolnosti:

Pohřeb mladého jedince pravděpodobně ženského pohlaví. U pravé ruky kostry byl nalezen nožik, v oblasti krku jantarový korálek.

Nálezy jantarů:

Inv. č. 18.773 dvojkónický hraněný (fasetovaného brusu) jantarový korálek.

hmotnost: 0,7 g, rozměry: 12 × 12 × 7 mm (*tab. 88: 1*)

Další nálezy:

Inv. č. 18.772 železný nožik (*tab. 88: 2–3*).

Přovice (okr. Příbram)

Nálezové okolnosti:

Výzkum NM v roce 1939. V inventárních knihách je uváděno „Přovice (okr. Blatná) – č. parc. 517“ (*Tůrek R. 1946*, 105–122, 220–221, 212; *Eisner 1955*, 215–226).

Mohyla I. Hrob III

Nálezy jantarů:

Inv. č. 55.653 náhrdelník, který tvoří: 15 jantarových perliček (z nich 3 jsou ostře řezané, dvojj-

kónické a vyhraněné, 1 podobná hrubší perlička, 1 hrubá šestihhranná hranolová, na obou koncích nepravidelně kónicky seřezaná, 1 vyšší nepravidelná dvojkónická a vyhraněná, 1 nepravidelná dvojkónická vyhraněná se skosenými rohy na obvodu, 1 drobná zaoblená udělaná z poloviny odříznuté dvojkónické vyhraněné, 7 zcela nepravidelných perliček, z nichž některé vznikly z větších rozlámaných sekundárním provrtáním a devět skleněných. Všechny jsou poškozeny a zkorodovány.

rozměry: výška 0,5 až 1,1 cm, průměr 1,0 až 1,7 cm (tab. 87: 25)

Další nálezy:

Od inv. č. 55.654–55.668 celkem 13 bronzových esovitých záušnic a 2 obdobné stříbrné, údajně nalezen i drobný střípek z keramické nádoby (tab. 87: 14–24).

Mohyla II

Předměty nalezené u dětského pohřbu 1. Na různých místech mohylového násypu nalezeny zlomky keramiky.

Nálezy jantarů:

Inv. č. 201.887 náhrdelník složený z 11 dvojkónických hraněných jantarových korálků.

hmotnost: 14,5 g, rozměry: 10 × 12 × 8 mm, 12 × 12 mm, 11 × 7 mm, 8 × 10 mm, 8 × 12 mm, 14 × 13 × 7 mm, 12 × 7 mm, 10 × 9 mm, 7 × 12 mm, 15 × 9 mm, 11 × 6 mm. (tab. 88: 4–14)

Další nálezy:

Inv. č. 201.883–201.886 čtyři bronzové esovité záušnice, inv. č. 201.888–202.002 střepy z keramických nádob (tab. 88: 15–32).

Praha 1 – Hradčany (okr. Praha)

Nálezové okolnosti:

Předmět bez nálezových okolností s udaným místem původu „Praha-Hradčany“. Podle inventární knihy NM se do muzejních sbírek dostal s předměty tzv. Buchtelovy (dříve Mikšovy) sbírky.

Nálezy jantarů:

Inv. č. 26.775 jantarový korálek, plochý dvojkónický a z boků vyhraněný.

hmotnost: 0,5 g, rozměry: 14 × 15 × 9 mm (tab. 89: 1)

Praha 4 – Modřany (okr. Praha)

Nálezové okolnosti:

Patrně část nálezového celku z rozrušeného kostrového hrobu, který byl podle záznamů v inventární knize NM zkoumán muzeem dne 12. 10. 1937 v „Modřanech, okr. Praha-venkov“. Další údaje o místě nálezů shrnuje *Ľ. Sláma (1977, 112–114)*.

Nálezy jantarů:

Inv. č. 48.993 plochý dvojkónický a z boků vyhraněný jantarový korálek.

hmotnost: 0,7 g, rozměry: 14 × 16 × 7 mm (tab. 89: 2)

Další nálezy:

Inv. č. 48.990 bronzová esovitá záušnička, inv. č. 48.991–48.992 dvě skleněné perly (světle zelená a červenohnědá).

Praha 5 – Motol, Pod Homolkou (okr. Praha)

Nálezové okolnosti:

Nálezy z výzkumu kostrového pohřebiště, který provedl roku 1935 StAÚ. Předměty byly roku 1939 předány do NM a v jeho přírůstkové knize jsou vedeny pod lokalitou „Praha XVII – Motol – Pod Homolkou“. V odborné literatuře je naleziště uváděno jako „Motol, Praha 5, ulice V úvalu“ (cf. *Turek 1950, 78–81; Sláma 1977, 115–117*). Na pohřebiště se přišlo při stavbě silnice. Prozkoumáno bylo 29 hrobů, ze dvou z nich jsou uváděny jantarové předměty (*ARÚ, Nálezová zpráva čj. 1797/36, Turek, R. 1950, 59–94*). Největší část pohřebiště, 204 hrobů, zkoumal v letech 1975–1976 J. Kovářík.

Hrob II

Nálezové okolnosti:

Hrob byl z větší části zničen před zahájením výzkumných prací. Ze zachráněných nálezů jsou uváděny nádobka, esovité záušnice, skleněné a jantarové korálky z náhrdelníku.

Nálezy jantarů:

Inv. č. 55.422 náhrdelník tvořený osmi různě velkými, dvojkónickými, vesměs vyhraněnými jantarovými perlami a jednou perlou skleněnou.

hmotnost: 4,9 g, rozměry: 9 × 7 až 10 × 10 mm (tab. 89: 3–10)

Další nálezy:

Inv. č. 55.423–55.431 devět bronzových esovitých záušnic, inv. č. 55.421 nádobka (tab. 89: 11–20).

Hrob XXI

Nálezové okolnosti:

Dětský hrob s prkenným obložím. Až na lebku velmi špatně dochovaná kostra měla orientaci JZZ–SVV. U její levé ruky ležel železný nůž, pod lebku jantarový korálek a zlomek bronzového plíšku (je uváděn jako nezvěstný).

Nálezy jantarů:

Inv. č. 55.446 dvojkónická vyhraněná jantarová perla.

hmotnost: 0,8 g, rozměry: 12 × 10 mm (tab. 88: 21)

Další nálezy:

Inv. č. 55.447 zlomky železného nože s řapem (tab. 88: 22).

Praha 5 – Motol (okr. Praha)

Nálezové okolnosti:

Nejsou známy. Jde o jednotlivé předměty nebo předměty z nálezových celků (vesměs asi z kostrových hrobů), které pocházejí z „Hlavsovy sbírky“ a mají jako místo původu uvedenu lokalitu „Mo-

tol u Prahy“. Nálezy byl publikovány R. Turkem (1950, 81) a J. Slámou (1977, 117–118).

Kostrový hrob

Nálezy jantarů:

Inv. č. 21.293 náhrdelník složený z kulovité perly z křišťálu, ze dvou jantarových korálek ve tvaru kvádrů se skosenými rohy a z 39 kulovitých i dvojitých korálek z čirého žlutého, modrého i zlatavého skla.

hmotnost: 22,06 g, rozměry jantaru: 15 × 14 × 9 mm, 15 × 12 × 9 mm (*tab. 90: 4*)

Další nálezy:

Inv. č. 21.292 nádoba, inv. č. 21.294 zbytky stříbrné filigránní náušničky, inv. č. 21.295 část stříbrné záušničky (*tab. 90: 5*).

Bez příslušnosti k hrobovému celku

Nálezy jantarů:

Inv. č. 21.305 zřejmě jako součást náhrdelníku, hranolovitý jantarový korálek vyhraněný, trojitá skleněná perla se zbytkem zlacení, průsvitná dvojitá skleněná perla.

hmotnost: 2,1 g, rozměry: 14 × 10 × 8 mm (*tab. 90: 1–3*)

Praha 6 – Střešovice, Na Hubálce (okr. Praha)

Nálezové okolnosti:

Soubor předmětů, které podle zápisu v inventární knize NM pocházejí z kostrového hrobu, nalezeného na lokalitě „Streschowitz – Hubalhof“ (Praha-Střešovice – Na Hubálce). Do sbírek muzea byly zařazeny v roce 1908.

Nálezy jantarů:

Inv. č. 66.884–66.885 dvě jantarové perly nízkého válečkovitého tvaru, z toho jedna ve fragmentárním stavu.

hmotnost: 0,13 a 0,1 g, rozměry: 7 × 0,4 cm

Další nálezy:

Inv. č. 66.878–66.879 dva bronzové náramky, inv. č. 66.880 čtyřhranný tenký závěsek z kostěného plátku, inv. č. 66.881 fragment z předchozího předmětu nebo z předmětu podobného typu, inv. č. 66.882 náramek z tenké bronzové tyčinky (chybí?), inv. č. 66.883 malý kroužek z hranaté bronzové tyčinky.

Praha 6 – Střešovice, bývalá Strahovská cihelna (okr. Praha)

Nálezové okolnosti:

V areálu se od poloviny 19. st. postupně odkrývaly a ničily slovanské kostrové hroby. V. Krolmusovi se částečně podařilo zachránit pohřebiště. Podle jeho údajů kostry ležely v natažené poloze a některé z hrobů byly obloženy kameny. Hrobovou výbavu tvořily keramické nádoby, náhrdelníky ze skleněných a jantarových perel, ostruhy a železná sekera.

V inventární knize NM je jako místo původu uvedeno „Praha, Strahovská cihelna“ a kolonka

Způsob získání obsahuje jméno „V. Krolmus“. Podle J. Slámy (1977, 127–128) se mělo z početných nálezů V. Krolmuse dochovat ve sbírce NM jen pět nádob a náhrdelník (*Píč 1909, 345*).

Nálezy jantarů:

Inv. č. 54.885 náhrdelník složený z podélné osmihranné karneolové perly, dvou větších a dvou menších nízkých válcovitých korálek z modrého skla, jedné jantarové dvojkónické vyhraněné perly, dvou nízkých zaoblených korálek z černé pasty s inkrustací (většinou vypadlou) ve dvou protínajících se pravidelných vlnicích a jimi uzavíraných očkách a jedné perly z tmavošedé pasty (nenalezeno).

Praha 9 – Čakovice (okr. Praha)

Nálezové okolnosti:

Pod inv. čísly 54.723–54.728 je v inventářích NM uvedena skupina předmětů z lokality „Čakovice (okr. Praha-venkov)“, získaná do muzea darováním od prof. MUDr. J. Matiegky. Z další poznámky „Hroby“ je zřejmá alespoň část nálezových okolností. V prostoru bývalého cukrovaru mezi ulicemi „Cukrovarská“ a „K Avii“ bylo v roce 1908 zničeno nejméně 5 kostrových hrobů obsahujících keramické nádoby, esovité záušnice, jantarové perly, náhrdelník ze skleněných perel a mušle kauri (*Sláma 1977, 90*).

Nálezy jantarů:

Inv. č. 54.727 nízký dvojkónický a vyhraněný jantarový korálek (*tab. 90: 6*).

Inv. č. 54.728 jantarový korálek podobný předchozímu, avšak o něco vyšší.

hmotnost: 1,9 g, 1,5 g, rozměry: 15 × 15 × 9 mm, 13 × 12 × 10 mm (*tab. 90: 7*).

Ostatní nálezy:

Inv. č. 54.723–54.725 tři bronzové esovité záušnice, inv. č. 54.726 náhrdelník ze skleněných korálek a jedné mušle kauri. U záznamů k jantarovým perlám je ještě poznámka „K tomu: zlomek železa“.

Řepov (okr. Mladá Boleslav)

Nálezové okolnosti:

Od roku 1888 soustavně prokopávané pohřebiště s kostrami orientovanými Z–V. Nálezy získané při prokopávání obecní cesty a při pracích vedle ní. Mezi předměty pocházejícími z pohřebiště se vyskytl i denár Boleslava II. (r. 967–999). Z předmětů evidovaných ve sbírce NM, kam se měly dostat jako dar „pana J. Repše“, nelze rekonstruovat jednotlivé nálezové hrobové celky. Jen z malé části byly zkoumané J. L. Píčem, který z nich vyzvedl keramické nádoby, kování věder, jantarové a skleněné perly, nože, esovité záušnice a prsteny (*Píč 1892, 710*).

Nálezy jantarů:

Inv. č. 54.460 tři dvojkónické vyhraněné jantarové perly (dvě větší a jedna menší) a jedna plochá

perla světle hnědé barvy, které patrně pocházejí z jednoho náhrdelníku.

hmotnost perly: 3,1 g, rozměry: 12 × 11 × 9 mm, 10 × 11 × 9 mm, 12 × 13 × 9 mm, 8 × 9 × 4 mm (*tab. 91: 1–3, 5*)

Inv. č. 54.461 podlouhlá olivovitá (vřetenovitá) vyhraněná jantarová perla.

hmotnost: 0,6 g, rozměry: 14 × 9 mm (*tab. 91: 4*)

Straškov (okr. Litoměřice)

Nálezové okolnosti:

Soubor nálezů s udaným místem původu „Straškov“ a doplňujícím údajem „Hrob slovanský“. Do sbírek NM se dostal společně s předměty zakoupenými do NM v rámci tzv. Chaurovy sbírky.

Nálezy jantarů:

Inv. č. 34.307 dvě kulovité jantarové perly (jedna zdobena ryhováním), osm dvojkónických vyhraněných korálků a jeden čtyřboký hranolovitý vyhraněný korálek, všechny nejspíše z jednoho náhrdelníku.

hmotnost: 5,9 g, rozměry: 12 × 12 × 9 mm až 6 × 6 × 3 mm (*tab. 91: 6–16*)

Další nálezy:

Inv. č. 34.308–34.310 tři bronzové esovité záušnice (*tab. 91: 17–19*).

Straškov (okr. Litoměřice)

Nálezové okolnosti:

Osm předmětů z lokality „Straškov (Roudnice n. L.)“. Kromě doplňujícího údaje „Hroby“ nejsou zmiňovány další nálezové okolnosti. Předměty daroval NM „správce velkostatku Roudnice“, jako nálezce je jmenován „E. Matějček“.

Nálezy jantarů:

Inv. č. 54.941 náhrdelník tvořený deseti dvojkónickými vyhraněnými jantarovými a čtyřmi skleněnými (modrou válečkovitou, jednoduchou bílou sekanou se stříbřením a dvěma úzkými bílými perlami.

hmotnost: 8,6 g, rozměry: 10 × 7 až 5 × 5 mm (*tab. 91: 20–33*)

Další nálezy:

Inv. č. 54.934–54.936 tři stříbrné záušničky, inv. č. 54.937–54.940 čtyři bronzové záušnice.

Štítary (okr. Kolín)

Nálezové okolnosti:

Předmět, který nemá kromě lokality „Štítary (okr. Kolín)“ uvedeny jiné nálezové okolnosti. Do sbírek NM se dostal jako dar od pana Eduarda Fialy (*Píř 1909, 348*).

Nálezy jantarů:

Inv. č. 55.169 náhrdelník složený z řady 46 zploštělých kulovitých jantarových korálků, ze tří podobných korálků z modrého skla, jednoho kónického

a jednoho rourkovitého s vývalky, zhotovených z černé sklovité hmoty.

hmotnost: 15 g, rozměry: 17 × 9 mm až 6 × 4 mm (*tab. 92: 1*)

Tetín (okr. Beroun)

Nálezové okolnosti:

Nálezy mají pocházet z Tetína „Od kostry č. 1 u Sv. Michala“. Do NM se dostaly spolu se sbírkou MUDr. Jana Axamita. Je nepochybné, že jde o část předmětů, které jmenovaný získal počátkem 20. století vlastním výzkumem kostrových hrobů slovanského řadového pohřebiště v okolí hřbitova u kostela sv. Jana Nepomuckého, původně sv. Michala v Tetíně (*Sláma 1977, 161*).

Nálezy jantarů:

Inv. č. 46.996 náhrdelník ze 3 jantarových a 15 skleněných korálků.

hmotnost jantaru: 4,1 g, rozměry: 14 × 14 × 9 mm, 14 × 14 × 9 mm, 12 × 13 × 9 mm (*tab. 92: 2–19*)

Další nálezy:

Inv. č. 46.997 dvojkónická železná perla o průměru 1,3 cm.

Tursko (okr. Praha-západ)

Nálezové okolnosti:

Dva předměty získané podle inventáře NM vlastním výkopem muzea roku 1920 v lokalitě „Tursko (okr. Praha-venkov)“. V kolonce inventární knihy *Poznámka* je údaj „Hrob slov.“ doplněný tužkou o poznámku „k tomu najít zbytek č. 32/20“. Pravděpodobně jde o torzo z dochovaných předmětů, které při záchranném výzkumu dvanácti hrobů u Turska v uvedeném roce našel A. Stocký (*cf. Sláma 1977, 165–166*).

Nálezy jantarů:

Inv. č. 55.736 dvě nepravidelně dvojkónické vyhraněné jantarové perly a jedna plochá prstencovitá perla z tmavomodrého skla.

hmotnost: 1,7 g, rozměry: 13 × 12 × 10 mm (*tab. 93: 1–3*)

Tušovice (okr. Příbram)

Nálezové okolnosti:

Dar V. Landy. Za lokalitou se uvádí Tušovice (okr. Blatná). Bylo zde kolem 22 hrobů, z toho 5 mělo jantar jako milodar.

V letech 1897 a 1899 prozkoumáno pohřebiště. Zčásti se jednalo o mohylové pohřebiště sestávající minimálně z 12 zřetelných mohyl a blíže neurčeného počtu plochých hrobů (celkem bylo prozkoumáno více než 20 kostrových hrobů). Hroby byly buď obloženy nebo překryté kamenem. Bohatou výbavu tvořily keramické nádoby, okovaná vědra, nože, ocilky, záušnice, náušnice i náhrdelníky (*Lu-*

tovský – Smejtek 1988, 149–158; Hykeš – Landa 1913, 164; Píč 1909, 349).

Hrob II

Nález jantaru:

Inv. č. 54.061 náhrdelník složený ze dvou jantarových korálek (jeden dvojkónický vyhraněný a druhý soudkovitý, nepravidelný, poškozený), šesti kulovitých a jedenácti válcovitých korálek z vápenité hmoty místy sklovitého povrchu.

hmotnost náhrdelníku: 9 g; rozměry jantarových korálek: 7 × 11 mm, 13 × 13 × 8 mm (*tab. 93: 4*)

Další nálezy:

Inv. č. 54.060a-f šest bronzových esovitých záušnic nebo jejich částí, inv. č. 54.058 nádoba, inv. č. 54.059 nádoba-mísa (*tab. 93: 5–12*).

Hrob III

Nález jantaru:

Inv. č. 54.064a–c tři nepravidelné dvojkónické vyhraněné jantarové perly.

hmotnost: 3,3 g, rozměry: 14 × 11 mm; 10 × 10 mm a 14 × 13 mm (*tab. 93: 13–15*)

Další nálezy:

Inv. č. 54.062 nádoba, inv. č. 54.063 esovitá bronzová záušnice (*tab. 93: 16*).

Hrob IV

Nález jantaru:

Inv. č. 54.066 náhrdelník, který tvoří 7 dvojkónických vyhraněných jantarových korálek, 5 korálek z vápenaté a sklovité hmoty a 1 prstenc z bronzového plíšku.

hmotnost náhrdelníku: 11,56 g, rozměry jantarových korálek: 13 × 13 × 9 mm až 9 × 12 × 11 mm (*tab. 94: 3–15*)

Další nálezy:

Inv. č. 54.065a–b dvě stříbrné esovitě záušnice, inv. č. 54.065c bronzová esovitě záušnička.

Hrob V

Nález jantaru:

Inv. č. 54.067 náhrdelník složený z jantarové, hruškovité, dosti poškozené perly, čtyř hranolovitých jantarových korálek se zkosenými rohy (z toho jeden je nepravidelný) a ze 22 korálek skleněných (1 čtyřdílný, 5 dvojitých a 3 jednoduché z modrého skla, 1 dvojitý ze zeleného skla, 4 dvojitě a 8 jednoduchých z bílého skla).

hmotnost náhrdelníku: 31,22 g, rozměry: přívěsek 18 × 11 × 6 mm; jant. perly výška 12 × 14 mm, 12 × 9 mm, 11 × 14 mm a 11 × 8 mm (*tab. 94: 1–2*).

Hrob VIII

Nález jantaru:

Inv. č. 54.071 náhrdelník ze šestnácti skleněných korálek (1 trojdílný, 5 dvojdílných modrých, 2 dvojdílné pozlacené, 7 dvojdílných a 1 jednoduchý žluté barvy) a z jedné hranolovité jantarové perly.

hmotnost jantaru: 1,48 g, rozměry jantaru: 13 × 11 mm (*tab. 95: 1*)

Další nálezy:

Inv. č. 54.070 nádoba, inv. č. 54.072–54.075 čtyři bronzové esovitě záušnice nebo jejich zlomky (jedna pozlacená?), inv. č. 54.076 esovitě záušnice stříbrná, inv. č. 54.078–54.079 tři bronzové esovitě záušnice (jedna postříbřená? + zlomky stříbrných bez čísla?), inv. č. 54.080 železný nůž s řapem, inv. č. 54.081–54.082 torza dvou bronzových pozlacených gombíků, inv. č. 54.083 zlomky stříbrné hrozníčkovité náušnice (*tab. 95: 2–14*).

Úherce (okr. Louny)

Nálezové okolnosti:

Předmět z dané lokality s nepříliš jasnými nálezovými okolnostmi. Podle záznamů v inventární knize NM by měl pocházet z kostrového „hrobu C! nalezeného na parcele 690“ (*Píč 1895, 433*). Do muzejních sbírek se měl dostat jako „dar Jos. a Ant. Macky“. Bez příslušného komentáře jej později mezi blíže nepopisovanými nálezy uvádí ve své práci *J. Sláma (1977, 168, Abb. 40:14)*.

Nález jantaru:

Inv. č. 54.989 tři perly pocházející pravděpodobně z náhrdelníku – 1 kulovitá mírně zploštělá jantarová, 1 kvadratická karneolová se zkosenými rohy a 1 stříbrná dvojkónická, zdobená filigránem.

hmotnost: 0,7 g, rozměry jantarové perly: 12 × 7 mm (*tab. 95: 15–17*)

Velíz, obec Kublov (okr. Beroun)

Nálezové okolnosti:

Pravděpodobně předměty z některého slovanského kostrového hrobu, které roku 1857 prozkoumal páter *V. Krolmus (1859, 42–44)* poblíž kostela sv. Jana Křtitele na návrší Velíz v poloze Na klášteře. Další údaje shrnuje *J. Sláma (1977, 62)*.

Nález jantaru:

Inv. č. 55.030 zlomek hranolovité jantarové perly se zkosenými rohy a drobné zlomky dvou podobných (nenalezeno).

Volenice (okr. Louny)

Nálezové okolnosti:

Předměty z hrobu (*Píč 1909, 350*) které NM muzeum dle zápisu v inventární knize získalo roku 1906 asi prostřednictvím kněze (?) „P. C. Straky“.

Nález jantaru:

Hrob II

Inv. č. 55.049 patrně součást náhrdelníku, kterou představují tři dvojkónické vyhraněné a silně poškozené jantarové perly.

hmotnost: 2,3 g, rozměry: 12 × 11 × 6 mm, 11 × 12 × 9 mm, 9 × 10 mm (*tab. 95: 18–20*)

Žákolany (okr. Kladno)*Nálezové okolnosti:*

Nález pocházející z některého kostrového hrobu objeveného v prostoru bývalého cukrovaru roku 1882. Do sbírek NM se spolu s ostatními předměty dostal prostřednictvím J. Felcmana.

Další hroby byly zkoumány v roce 1908. Významné doplnění v podobě 14 hrobů přinesl výzkum vedený M. Šolem v 70. letech 20 století (*Šolle 1982*, 174–216; *1985*, 343–345). Raně středověké hrobové nálezy z uvedené lokality uvádí v souhrnu práce J. Slámy (*1977*, 174–178, Abb. 12, 42, Taf. LII).

Nálezy jantarů:

Inv. č. 54.678 šest jantarových korálků z náhrdelníku – 2 kulovité, 2 hranolovité s okosenými rohy a 2 podobné hranolovité, plošší.

hmotnost: 5,2 g, rozměry: 13 × 8 × 11 mm, 12 × 10 × 12 mm, 11 × 11 mm, 7 × 7 mm, 11 × 11 × 7 mm, 11 × 10 × 8 mm (*tab. 96: 1–6*)

Další nálezy:

Inv. č. 54.677 náhrdelník ze skleněných korálků, inv. č. 54.679–54.680 dvě stříbrné esovité záušnice, inv. č. 54.681–54.684 čtyři stříbrné hrozníčkovité záušnice nebo jejich zlomky, inv. č. 54.685 zlomky stříbrné košíčkovité záušnice, inv. č. 54.686 zlomek stříbrného plíšku s granulací (zl. prsten?), inv. č. 54.687 fragment stříbrného gombíku, inv. č. 54.688–54.689 železné kování a drždla dvou dřevěných věder.

Žalany (okr. Teplice)

Nálezy, které podle záznamů v inventární knize NM pocházejí z lokality „Žalany (Schallan) u Teplic“ a muzeum je získalo „vlastním výkopem“. V roce 1937 prozkoumána část slovanského pohřebiště (83 kostrových hrobů). Hroby byly uspořádány v podélných a příčných řadách. Jámy byly většinou obloženy kameny. Kameny v některých případech byly položeny na kostech, výjimečně se vyskytly i stopy dřevěných prken, na kterých byla položena těla. Orientace koster Z–V. Hrobovou výbavu tvořily esovitá záušnice, skleněné a jantarové perly, bronzové prsteny, keramické nádoby i okovaná vědra, nože, železná jehla a vaječné skořápky. Byly zde zjištěny mince z druhé poloviny 11. století Spytihněra II. a Vratislava II. Předmět z jantaru však obsahoval jen jeden hrob (*Svoboda 1963*, 266–307).

Hrob 62*Nálezy jantarů:*

Inv. č. 52.236a jantarový korálek dvojkónický, hraněný (fasetovaný).

hmotnost: 0,8 g, rozměry: 11 × 11 mm (*tab. 96: 7–8*)

Další nálezy:

Inv. č. 52.234 nádoba, inv. č. 52.235 hliněný korálek, 52.236b–52.237 skleněné korálky (*tab. 96: 9–11*).

Žalov, obec Roztoky (okr. Praha-západ)*Nálezové okolnosti:*

Nálezy pocházející ze sbírky holiče K. Chaloupeckého, která byla do NM zakoupena roku 1913. Kromě uvedené lokality „Žalov (okr. Praha-venkov)“ k nim neexistují žádné další údaje.

Nálezy jantarů:

Inv. č. 54.621 náhrdelník složený z jednadvaceti korálků, a to ze čtyř jantarových hranolovitých se zkosenými rohy a jednoho bronzového kulovitého, ze 16 skleněných – 7 modrých (1 kulovitý, 1 sekaný jednoduchý, 1 sekaný trojitý, 4 sekané dvojité), 5 bílých (sekaných dvojitých) a dále 1 tmavomodrý dvojkónický, 1 bleděmodrý válcovitý, 1 žlutý sekaný dvojitý, 1 zlacený sekaný dvojitý.

hmotnost: 11,9 g, rozměry jantarových korálků: 13 × 12 mm, 14 × 12 mm, 15 × 11 mm, 15 × 11 mm a 10 × 10 mm (*tab. 96: 17*)

Inv. č. 54.622 náhrdelník složený z devíti dvojkónických vyhraněných jantarových korálků (poškozeny), jednoho jantarového hranolovitého (nepravidelného) se zkosenými rohy a jednoho černého skleněného s barevnými proužky na své jedné polovině.

hmotnost: 8,9 g, rozměry jantarových korálků: 13 × 8 mm až 8 × 10 mm (*tab. 96: 16*).

Inv. č. 54.624 čtyři perly z náhrdelníku – 1 čočkovitá jantarová perla, 1 hranolovitá hraněná (fasetovaná) jantarová perla, 1 sekaná dvojitá ze žluté a 1 kulovitá perla z bílé skleněné hmoty.

hmotnost: 3,5 g, rozměry: 19 × 3 mm. (*tab. 96: 12–15*)

Inv. č. 54.625 čtyři perly z náhrdelníku – 1 dvojkónická vyhraněná jantarová perla, 1 karneolová krychlová perla se zkosenými rohy a 2 oblé křemenné perly (nenalezeno).

Inv. č. 54.626–54.627 dvě jantarové perly – kulovitá a soudkovitá (nenalezeno).

Želenice (okr. Kladno)*Nálezové okolnosti:*

Slovanské pohřebiště náhodně objevené při orbě západně od obce v poloze „Na skalkách“. V letech 1891, 1893 a 1894 zde bylo soustavným archeologickým výzkumem V. Schmidta a J. Felcmana prozkoumáno 105 hrobů. Starší hroby byly obloženy dřevem. Kamenné obložení hrobové jámy se vyskytovalo u hrobů mladších. Vzácně skrčené kostry uložené ve směru Z–V. Jen polovina hrobů měla milodar jako keramické nádoby, nůž, nůžky, oclky, bronzové esovité záušnice s několikanásobnou kličkou a perly. Jantarové předměty jsou uváděny ve dvou hrobech (*Felcman – Schmidt 1896*, 1–30, 368–369, 465–466 a 719–738; *Sláma 1977*, 181–188).

Hrob 64*Nálezové okolnosti:*

Hrob s dvěma pohřby – ženy a dítěte. Žena měla u nohou nádobu a pod lebkou bronzovou záuš-

nici, u krku dítěte se našlo 8 korálků a u levé strany jeho lebky ležela postříbřená bronzová záušnice.

Nálezý jantarů:

Inv. č. 54.144 části náhrdelníku, ze kterého se dochovaly 3 silně zvětřené jantarové perly (průměr 1,3 až 1,5 cm) a asi osm olivovitých korálků nebo jejich zlomků ze skla vesměs zelenavých odstínů (nenalezeno).

Další nálezý:

Inv. č. 54.141 nádoba, inv. č. 54.142 postříbřená bronzová esovitá záušnice, inv. č. 54.143 bronzová esovitá záušnice.

Hrob 72

Nálezové okolnosti:

Hrob s kostrou dospělé osoby, která měla u nohou nádobu, u pravé ruky železný nůž a v oblasti krku i níže na prsou 5 korálků.

Nálezý jantarů:

Inv. č. 54.153 část náhrdelníku – dvě dvojkónické hraněné jantarové perly, dvě hranolovité hraněné jantarové perly (rozměry: 1,1 × 1,0 × 0,8 cm), a jedna kulovitá perla z modrého skla

hmotnost: 3.51 g, rozměry: 11 × 12 mm, 10 × 12 mm, 12 × 13 × 9 mm, 12 × 11 × 7 mm (tab. 97: 1–5)

Žižice (okr. Kladno)

Nálezové okolnosti:

Předměty z 18 slovanských hrobů, které v roce 1898 prozkoumal J. Felcman mezi obcemi Žižice a Zvoleněves na poli parcelní číslo 123 v poloze „V Rostelích“. Většina koster v poloze V–Z na zádech a byli zde i 4 skrčenci. Jámy obloženy dřevem, skrčenci kamenem. Většina hrobů obsahovala milodary, především keramické nádoby, náhrdelníky, stříbrné a bronzové záušnice a gombíky. Ve třech hrobech se vyskytly jantarové artefakty (*Schmidt 1900; Felcman 1900, 1898, 227–237*).

Hrob 7

Nálezové okolnosti:

Kostrá mladé dívky se železným nožem v oblasti pasu a zbytky náhrdelníku u krku.

Nálezý jantarů:

Inv. č. 54.034 perly z náhrdelníku – 1 plochá jantarová se šesti podélnými rýhami, 1 bronzová dutá čtverhranná (ve tvaru podušky), 3 skleněné olivovité, 1 skleněná trojitá, 1 skleněná dvojitá, soudkovité a 5 drobných kulovitých.

hmotnost: celkem 16,30 g, rozměry jantarové perly: 14 × 11 mm. (tab. 97: 6–16)

Další nálezý:

Patrně nedochované – železný nůž ve zlomcích uvádí již *J. Sláma* jako ztracený (1977, 191), totéž se může týkat i v inventární knize NM zmíněných zlomků skleněných a jantarových korálků.

Hrob 10

Nálezové okolnosti:

Kostrá dítěte, která měla u chodidel zbytky železného kování dřevěného vědra – obloukovitě držadlo a tři obručovitá kování (nedochovaly se), u krku korále z náhrdelníku a při hlavě stříbrnou náušničku (*Sláma 1977, 191, Abb. 45: 10, 20*).

Nálezý jantarů:

Inv. č. 54.035 perly z náhrdelníku – 2 nižší soudkovité jantarové, 4 skleněné olivovité (podélně rýhované).

hmotnost: celkem 24,83 g, rozměry jantarových perel: 12 × 12 × 7 mm, 10 × 11 × 8 mm (tab. 97: 17–20, 22)

Další nálezý:

Inv. č. 54.036 stříbrná hrozníčkovitá náušnice (tab. 97: 21).

Hrob 11

Nálezové okolnosti:

Dětská kostra uložená v hrobové jámě s dřevěným obložím. U jejího krku byly nalezeny korále z náhrdelníku, pod rozpadlou lebku ležely čtyři kroužkovité náušničky (*Sláma 1977, 191, Abb. 47: 4, 5, 7, 8, 9*).

Nálezý jantarů:

inv. č. 54.041 perly z náhrdelníku – 2 ploché jantarové, 7 menších a spíše kulovitých jantarových korálků, 5 skleněných olivovitých (nenalezeno).

Další nálezý:

Inv. č. 54.037–54.039 tři bronzové hrozníčkovité náušnice, inv. č. 54.040 zlomky nejspíše obdobné bronzové náušnice. K popisu náhrdelníku v inventární knize NM je připojena ne zcela jasná poznámka „Žel. nůž v pochvě, 123 mm, s ulomeným hrotem. Zlomky jantarových korálků“ (tab. 97: 23–28).

10. Jantar neznámé kultury a lokality

Ve sbírce Oddělení pravěku a antického starověku NM jsou dále jantarové předměty, které byly zakoupeny od různých sběratelů, ale nebyly zařazeny do určitých kulturních skupin nebo nebyla informace o jejich původu. U některých artefaktů je použito jiné číslování než má oficiální evidenční (katalogizační) číselná řada, protože jsou dnes ve sbírce zahrnuti pod jiným, později přiděleným číslem bez odkazu na původní (viz odkazy na tzv. inventář J. L. Píče.)

10.1 Bergerova sbírka (tab. 98: 1–6; tab. 99: 1–10; tab. 100: 1–15; tab. 101: 1–7)

Neznámá lokalita

Inv. č. 1804A tři velké amorfní kusy jantaru.

hmotnost: celkem 79,24 g, rozměry: 49 × 40 mm, 55 × 40 mm, 75 × 50 mm

Inv. č. 1125A čtyři jantarové korálky elipsoidního tvaru.
rozměry: 35 × 17 mm

Drahlečice (Drahelčice, okr. Praha-západ?)

Inv. č. 1110A–1127A devět kulovitých-zploštělých jantarových korálků různé velikosti.

1110A hmotnost: 23,99 g, rozměry: 43 × 46 mm;
1112A hmotnost: 12,99 g, rozměry 38 × 38 mm;
1113A hmotnost: 5,61 g, rozměry: 26 × 27 mm;
1114A hmotnost: 5,14 g, rozměry: 26 × 27 mm;
1115A hmotnost: 4,98 g, rozměry: 22 × 22 × 11 mm;
1116A hmotnost: 2,81 g, rozměry: 24 × 24 × 10 mm;
1117A hmotnost: 2,61 g, rozměry: 20 × 20 × 9 mm;
1118A hmotnost: 1,86 g, rozměry: 18 × 18 × 8 mm;
1119A hmotnost: 1,43 g, rozměry: 18 × 19 mm;
1120A–1123A hmotnost: 8,37 g, rozměry: 12 × 20 až 18 × 19 mm;
1124A–1127A hmotnost: 7,7 g, rozměry: 21 × 10 až 12 × 11 mm

Inv. č. 1123A čtyři kulovité jantarové korálky.
rozměry: 3,5 × 1,7 cm

Inliska (Juliska v Praze 6 – Dejvice???)

Inv. č. 1073A jantarový korálek.
hmotnost: 4,15 g, rozměry: 30 × 26 mm

Vokovice (Praha 6)

Inv. č. 1899A jantarový korálek.
hmotnost: 1,36 g, rozměry: 15 × 16 mm
Inv. č. 189BA jantarový korálek.
Inv. č. 1486A dva amorfní kusy jantaru a jeden malý jantarový korálek.
hmotnost: 12,12 g, rozměry: 26 × 23 mm a 10 × 10 mm

Únětice (okr. Praha-západ)

Inv. č. 1533A náhrdelník z 22 jantarových korálků.
hmotnost: 4,57 g, rozměry: 10 × 9 až 2 × 7 mm
Inv. č. 1530–1532A tři amorfní kusy jantaru.
hmotnost: 1530A = 13,58 g; 1531A = 6,08 g, rozměry: 35 × 43 mm a 40 × 14 mm
Inv. č. 1534–1540 sedm jantarových korálků.
hmotnost: 1534A–1538A = 6,97 g; 1539A = 0,47 g; 1540A = 0,4 g, rozměry: 14 × 14 až 10 × 10 mm

10.2 Bunzlova sbírka (tab. 101: 8–11)

Inv. č. 19.727 jantarový korálek kvadratický se zaoblenými hranami, provrtaný.
hmotnost: 3,5 g, rozměry: 15 × 12 × 9 mm
Inv. č. 19.728–19.730 jeden vyhraněný jantarový korálek a dva kulaté.
Inv. č. 19.728 hmotnost: 0,53 g, rozměry: 10 × 7 mm; inv. č. 19.729 hmotnost: 0,63 g, roz-

měry: 12 × 6 cm; inv. č. 19.730 hmotnost: 1,43 g, rozměry: 7 × 6 mm
V poznámce černě: „Sbírka Bunzlova“ (viz poznámka a popis u č. 19676) – „Kostrové hroby mezi Černým Volem a Kamýkem“.

10.3 Kejkrtova sbírka (tab. 101: 16)

Inv. č. 221.348 jantarový korálek ve tvaru trapezoidu.
hmotnost: 10,9 g, rozměry: 29 × 34 × 16 mm

Bez údajů

Inv. č. 17.996 jantarový korálek broušeného dvanáctistěnu.
rozměry: 15 × 16 × 14 mm, hmotnost: 0,10 g (v poznámce z inventárních knih: „Nalezeny pospolu v krabici v pracovně, bez jakéhokoli udání.“; v kolonce *Dárce* – „Neznámý“; v kolonce *Naleziště* – „Neznámo“) (tab. 101: 14).

11. Jantar neznámé kultury

Letky, obec Libčice nad Vltavou (okr. Praha-západ)

Inv. č. 56.657 jantarový závěsek oblý, nahoru oploštělý s lichoběžníkovým zaobleným otvorem v horní části (*Sláma 1977*, 66–69).
rozměry: 31 × 30 × 14 mm (tab. 101: 15)

Vražkov (okr. Litoměřice)

Inv. č. 57.412 zlomky plochého prstenu z jantaru, jehož vnější okraj je dosti zúžený a zaoblený, vnitřní rovný. Na jednom místě uprostřed malý kulatý provrtaný otvor. Velmi poškozeno, chybí ca 2/3.
hmotnost: 1,25 g, rozměry: 50 × 30 mm

Dánsko

Inv. č. 106.053 kousek jantaru z Dánska (výměna s muzeem v Kodani spolu s materiálem ze starší doby bronzové, nenalezen).

12. Jantar bez inventárního čísla a s uvedenou lokalitou

Praha 6-Sedlec

Náhrdelník z pěti jantarových (4 vyhraněné o velikosti 18 × 10 mm, 15 × 15 mm, 12 × 12 mm, 18 × 14 mm a 1 krychlový o velikosti 16 × 17 mm) a osmi skleněných korálků.
hmotnost celkem: 14,09 g (tab. 102: 1)

Summary

Amber is a transparent or deep translucent, usually golden brown fossil resin from extincted coniferous trees. It is usually found in sediments mainly of Tertiary Age. The most famous is from the Baltic Oligocene. In the prehistory and the Early Middle Ages was an important trade commodity, which is further processed in jewelery workshops (beads, pendants, rings and inserts into rings and pedants, unique handle inlaid bronze daggers, sculptures, etc.). Amber had also magical-religious and therapeutic significance.

The basis of this work consists of a complete list (catalog) of amber artifacts stored in the collection of the Department of Prehistory and Ancient Antiquity of the National Museum in Prague. I processed this topic in the range of the grant under the Ministry of Culture of the Czech Republic in 1999–2000 (Nr. RK99P03OMG034). The aim of the proposed project was focused on collecting artifacts from the Neolithic to the Early Middle Ages. They were objects from archaeological sites located primarily in the former Czechoslovak Republic (after 1918) and from foreign deposits (Denmark).

Total of 2,166 artifacts from amber had been collected in the Department of Prehistory and Protohistory until 2000. According to the relative chronology 22 findings were from the Eneolithic, 951 pieces from the Late Bronze Age, from 672 pieces from the Middle Bronze Age, 87 pieces from the Early Bronze Age, 7 pieces from the Hallstatt period, 66 pieces from the La Tène period, 52 pieces from the Roman period, 21 pieces from the Migration Period and 288 pieces from the Early Middle Ages. There were also amber objects in the collection, which were purchased from various collectors, not included in certain cultural groups or there was any information about their origin.

Artifacts from amber can be divided according to the shape: beads, necklaces, pendants, rings, knobs, amber inserts into rings or amorphous pieces of amber. In connection with amber findings a bronze dagger with a handle decorated with inserts of amber, bronze buckle with anthropomorphic decoration with amber and 6 bronze or iron rings with inserts from amber are included in the inventory. Typological division amber artifacts was performed in individual archaeological periods and cultures, given that this organic material subject to rapid deterioration, it was necessary to make a comprehensive documentation surviving objects or only parts thereof.

All artifacts from amber were weighed on the scale type SCALTIC SBA-41, photographed and drawn, selected subjects were then analyzed on the FTIR spectrometer. The substantial part of the featured amber subjects were preserved before storing.

A database of amber artifacts from the graves in the context of a whole was created. For example in the grave finds from the classical period of the Únětice culture amber products are represented in 33% of all graves at Tursko (distr. of Prague-west), about 25% at Únětice (distr. of Prague-West), about in 71% at Zvoleněves (distr. of Kladno) etc. Based on these figures, it is possible to reflect the social structure of both individual burial sites and the entire society. Elemental analysis of amber are explaining its origin and trade contacts and complement thesis of cultural relations.

Common standard in the world's scientific literature is publishing of catalogs of the collections of these unique material sources from both – archaeological and art-historical perspective. Processing of large collections of the National Museum is contributed to decent representation of these one and only expressions crafts from prehistory to the Middle Ages.

Prameny a literatura

Prameny

- Aristotel:* De anima – O duši (překlad/přijevod Sironić, M. – Novaković, D.). Zagreb, 1996.
- Diodorus of Sicily:* In twelve volumes, Book II (překlad/translation by Oldfather, C. H.). London, 1961.
- Diogen Laertije:* Život i mišljenje istaknutih filozofa: u deset knjiga (překlad/přijevod Vilhar, A.). Beograd, 1985.
- Euripide:* Phaeton (reconstructed from the fragments and translated by Eliot, A.). London, 2008.
- Herodot:* Povijest. (překlad/přijevod Škiljan, D.). Zagreb, 2007.
- Homer:* Odiseja (překlad/přijevod Maretič, T.). Zagreb, 1961.
- Homer:* Ilijada (překlad/přijevod Maretič, T.). Zagreb, 2003.
- Plinius secundus:* Pliny, Naturalis Historia History (překlad/translation Rackham, H.). London, 1968.
- Plinius secundus:* Pliny, Naturalis Historia History (překlad/translation Eichholz, D. E.). London, 1971.
- Plinije Stariji:* Zemljopis starog svijeta: Naturalis Historia III, IV, VI (překlad/přijevod Pasini, U.). Split, 2004.
- Publije Ovidije Nazon:* Metarmofoze (překlad/přijevod Maretič, T.). Zagreb 1907.
- Pýtheás:* Peri ókeanú. On the ocean. (překlad/translation Roseman, C. H.). Chicago 1996.
- Tacitus:* Agricola (překlad/přijevod Kuzmić, M.). Zagreb 1908.
- Tacitus:* The Agricola an the Germania (překlad/translation Mattingly, G. H.). Harmondsworth 1973.

Literatura

- Badž, V. 1988:* Amajlije i talismani. Beograd
- Bakarić, L. – Križ, B. – Šoufek, M. 2006:* Pretpovijesni jantar i staklo iz Prozora u Lici i Novog Mesta u Dolenjskoj. Zagreb.
- Beck, C. W. 1985:* Criteria for “Amber trade”. The evidence in the Eastern European Neolithic. *Journal of Baltic Studies* 16/3, 200–209.
- Beck, C. W. 1986:* Succinum redivivum. *Acta praehistorica et archaeologica* 18, 189–190.
- Beck, C. W. – Bouzek, J. 1993:* Amber in archeology. Proceedings of the second international conference on amber in archeology, Liblice 1990. Praha.
- Böhm, J. 1928:* Poklad bronzových dýk na Kozích Hřbetech (Předběžná zpráva). *Památky Archeologické* 36, 1–14, Tab. I–III, V.
- Böhm, J. 1946:* Naše nejstarší města. Praha.
- Bonfante, G. 1985:* The word for Amber in Baltic, Latin, Germanic and Greek. *Journal of Baltic Studies* 16/3, (Special Issue: Studies in Baltic Amber), 316–319.

- Burdukiewicz, J. M. 1999:* Late Paleolithic Amber in Northern Europe. In: B. Kosmowska-Ceranowicz – H. Paner (ed): Investigations into Amber. Proceedings of the Interdisciplinary Symposium: Baltic Amber and other Fossil Resins, Gdańsk 1997, 99–110.
- Bubeník, J. 1988:* Slovanské osídlení středního Poohří. Praha.
- Čižmářová, J. 1996:* Bernstein auf dem keltischen Oppidum Staré Hradisko in Mähren. *Arheološki vestnik* 47, 173–182.
- Daum, M. 2000:* Mykene, Nürnberg, Stonehenge. Handel und Austausch in der Bronzezeit. *Abhandlungen der Naturhistorischen Gesellschaft Nürnberg e.V Band* 43. Nürnberg, 133–143.
- Demetri Olcott, M. 1985:* Tacitus on the Ancient Amber-Gatherers: A Re-Evaluation of Germania. *Journal of Baltic Studies* 16/3, 302–315.
- Divac, G. – Sedláček, Z. 1999:* Hortfund der Altbronzezeitlichen Dolche von Praha 6 – Suchdol. *Fontes Archaeologici Pragenses*, Suppl. 1.
- Drechster-Bižić, R. 1969:* Japodske kape i ogjavlja. *Vjesnik Arheološkog muzeja u Zagrebu* 3/1, 29–52, Tab. I–X.
- Dubský, B. 1925:* Pohřebiště z první doby křesťanské u Droužetic na Strakonicku. *Památky archeologické* 34, 210.
- Eisner, J. 1955:* Počátky českého šperku. *Památky archeologické* 46, 215–226.
- Felcman, J. 1893:* Hroby se skrčenými kostrami u Osluchova. *Památky archeologické* 16, 67–75.
- Felcman, J. 1895:* Hroby se skrčenými kostrami u Neprobilic. *Památky archeologické* 16, Praha, 439–443, tab. XXVI.
- Felcman, J. 1897:* Hroby se skrčenými kostrami u Neprobilic. *Památky archeologické* 17, 195–199, tab. XXVIII.
- Felcman, J. 1898:* Archeologická vycházka do východních Čech. *Památky archeologické* 18, 411–422.
- Felcman, J. 1898/99:* Pohřebiště Noutonické. *Památky archeologické* 18, 16–27, tab. VI, VII.
- Felcman, J. 1898:* Pohřebiště se skrčenými kostrami v Kamýku. *Památky archeologické* 18, 27–28
- Felcman, J. 1906:* Hroby se skrčenými kostrami v Tursku. *Památky archeologické* 21, 131–138.
- Felcman, J. 1909:* Hroby se skrčenými kostrami v Tursku. *Památky archeologické* 23, 242–250.
- Felcman, J. 1909:* Archeologický výzkum v roku 1906 až do roku 1908, předseřazený J. Felcmanem, em. ředitelem cukrovaru. *Památky archeologické* 23, 315–328, 547–564.
- Felcman, J. – Schmidt, V. 1896:* Archeologický výzkum „Údolí Svatojiřského“ a okolí. *Památky archeologické* 18, 13–40, 227–252, 551–564.

- Felcman, J. – Schmidt, V. 1893: Hroby se skrčeným kostrami v Holubicích. Památky archeologické 16, 115–138.
- Filipowiak, W. 2000: Wolin – raně středověké centrum na Baltu. In: A. Wiczorek – H.-M. Hinz (eds.): Střed Evropy okolo roku 1000. Příručka a katalog k výstavě. Praha, 59–60.
- Fridrichová, M. – Koutecký, D. – Slabina, M. 1999: Die Gräberfelder der Bylaner Kultur in Praha – III. Teil – Pohřebiště bylanské kultury v Praze – III. Část. Památky archeologické 90, 319–396, Abb. 2.
- Gardin, C. du 1993: L'ambre en France et ses relations avec le reste de l'Europe au Néolithique et à L'âge du Bronze. In: C. W. Beck – J. Bouzek – D. Dreslerová (eds.): Amber in archeology. Proceedings of the second international conference on Amber in archeology, Liblice 1990. Praha 1993, 67–75.
- Grilli, A., 1975: Eridano, Eletridi e via dell'ambra. Studi e ricerche sulla problematica dell'ambra I, 279–291.
- Gömöri, J. (ed.) 1999: Landscapes and monuments along the Amber Road : Results and Perspectives of Cultural Tourism. International Symposium Sopron-Eisenstadt, 15–18th October, 1995.
- Hájek, L. 1968: Kultura zvoncovitých pohárů v Čechách. Archeologické studijní materiály 5.
- Harding, A. F. – Huges-Brock, H. 1974: Amber in the Mycenaen World. Annual of the British School at Athens 69, 145–172.
- Harding, A. F. 2000: European societies in the Bronze Age. Cambridge.
- Hall, J. 2004: The Crystal Bible. A definitive guide to crystals. London.
- Havlík, A. 1909: Praehistorické nálezy v Rožďalovicích. Časopis Společnosti přátel starožitností českých 17, 17–20.
- Hellich, J. 1896/97: Archeologický výzkum ve středních Čechách. Památky archeologické 17, 671–694.
- Helm, O. 1877: Notizen über die chemische und physikalische Beschaffenheit des Bernsteins, Archiv der Pharmazie (Deutscher Apotheker-Verein) 211, 229–246.
- Hoffiller, V. 1905: Prehistorijsko groblje u Smiljanu kraj gopsića. Vjesnik hrvatskog arheološkog društva, 8/1, 193–203.
- Hostaš, K. 1900–1901: Mohyly na Husíně. Památky archeologické 19, 115–126.
- Hrala, J. 1973: Knovízská kultura ve středních Čechách. Archeologické studijní materiály 11.
- Hykeš, F. J. – Landa, V. 1913: Kostrové hroby z doby hradištné u Tušovic. Památky archeologické 25, 164.
- Chevalier, J. – Gheerbrant, A. 1983: Riječnik simbola. Zagreb.
- Childe, G. 1973: The Dawn of European Civilization. Frogmore.
- Katačić, R. 1970: Podunavlje i Jadran u epu Apolonija Rodanina. Godišnjak Centra za balkanološka ispitivanja Akademije naukami umjetnosti Bosne i Hercegovine 7, 71–132.
- Kytlicová, O. 1959: Příspěvek k otázce bronzových tepaných nádob z mladší a pozdní doby bronzové. Památky archeologické 50, 120–157.
- Kosmowska-Ceranowicz, B. 1993: Baltic amber and other fossil resins in Polish literature and works by polish authors in world literature: an annotated bibliography 1534–1993.
- Križ, B. – Turk, P. 2003: Steklo in jantar Novog Mesta. Katalog arheološke razstave. Novo Mesto.
- Krolmus, V. 1859: Kněze Krolmusa archaeologické pátrání a výtěžky v létě 1857. Památky archeologické 3, 42–44.
- Lutovský, M. 2001: Encyklopedie slovanské archeologie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. Praha.
- Lutovský, M. – Smejtek, L. 1988: Výzkum slovanského pohřebiště u Tušovic v roce 1897 ve světle původních zpráv. Časopis Národního muzea 157, 149–158.
- Malinowski, T. 1971: Über den Bernsteinbandel zwischen den südostlichen baltischen Ufergebieten und dem Suden Europas in der frühen Eizenzeit. Prähistorische Zeitschrift 46, 102–110.
- Matiegka, J. 1913: Nálezy u rousovického cukrovaru poblíže Mělníka. Památky Archeologické 25, 105–113, tab. IX.
- Michálek, J. 1976: Jantar v pravěku jižních Čech. Výběr 13, 229–233.
- Montelius, O. 1910: Der Handel in der Vorzeit. Prähistorische Zeitschrift 2, 249–291.
- Moucha, V. 1960: Příspěvek k datování velvarského hrobu – Datierung des Grabes von Velvary. Archeologické Rozhledy 12, 465–476, 497–498.
- Moucha, V. 1980: Sto let první publikace pohřebiště v Úněticích. Muzeum a současnost 3, 113–128.
- Moucha, V. 1999: Der Aunjetitzer Hortfund von „Kozí Hřbety“ bei Horoměřice (Röntgenographische und radiographische Untersuchung). In: J. Batora – J. Peška (eds.): Aktuelle Probleme der Erforschung der Frühbronzezeit in Böhmen und Mähren und in der Slowakei. Nitra, 137–148.
- Moucha, V. 2000: Hromadné nálezy ze starší doby bronzové na území Prahy – Hortfunde aus der älteren Bronzezeit auf dem Territorium Prags. Archaeologica Pragensia 15, 5–47, tab. I–XXIII.
- Mrázek, I. 1996: Drahé kameny v pravěku Moravy a Slezska. Brno
- Navarro, J. M. de 1925: Prehistoric Routes between Northern Europe and Italy defined by Amber Trade. The Geographical Journal 66/6, 481–507.
- Negróni Catacchio, N. 1978: L'ambra nella protostoria italiana. Ambra oro del nord. Venezia.
- Negróni Catacchio, N. 1985: L'ambra il Baltico i Veneti e gli scrittori antichi. I tesori dell'antica Polonia. Padova
- Neustupný, J. 1939: Poklad bronzů na Dreveníku ve Spiši. Sborník Národního muzea v Praze sv. I., část 2 1939–A (historický), 201–220.
- Palavestra, A. 1993: Praistorijski čilibar na centralnom Balkanu. Balkanološki institut, Sanu, Posebno izdanje 52. Beograd.
- Pleslová-Štiková, E. 1993: A Crescent-shaped necklace from Velvary, Bohemia. In: C. W. Beck – J. Bouzek (eds): Amber in Archaeology. Proceedings of the second international conference of amber in archaeology. Liblice 1990. Praha, 147–152
- Píč, J. L. 1891: Archeologický výzkum ve středních Čechách. Památky archeologické 15, 353–412.
- Píč, J. L. 1892: Archaeologický výzkum ve středních Čechách. Mohyly u Velké Dobré. Památky archeologické 15, 482–502, tab. XXII–XXIII.
- Píč, J. L. 1892: Archaeologický výzkum ve středních Čechách. Hroby s kostrami z počátku doby křesťanské. Památky archeologické 15, 689–728.
- Píč, J. L. 1895: Archaeologický výzkum ve středních Čechách. Hroby se skrčeným kostrami u Třeboule. Památky archeologické 16, 329–362.
- Píč, J. L. 1895: Archaeologický výzkum ve středních Čechách Hroby se skrčenými kostrami u Dřinov blíž Zlonic. Památky archeologické 16, 719–720, tab. XXXIX–XLII.
- Píč, J. L. 1895/96: Archaeologický výzkum ve středních Čechách. Popelovité jámy u Vepřku. Památky archeologické 16, 176–182, tab. XX.
- Píč, J. L. 1895/96: Archaeologický výzkum ve středních Čechách. Popelovité jámy u Radimi. Památky archeologické 16, 182–186, tab. XXI–XXIV.

- Píč, J. L. 1896:* Mohyly Bechyňské. Památky archeologické 17, 1–18, tab. I–VII.
- Píč, J. L. 1897:* Hromadný nález bronzů u Jenšovic. Památky archeologické 17, 693–702, tab. LXXXIII–LXXXI.
- Píč, J. L. 1896:* Archaeologický výzkum ve středních Čechách, Památky archeologické 17, 342–355, tab. XIX–XXI.
- Píč, J. L. 1896:* Archaeologický výzkum ve středních Čechách. Památky archeologické 17, 175–192, 367–410, 479–538, 671–694.
- Píč, J. L. 1897:* Archaeologický výzkum ve středních Čechách. Praha.
- Píč, J. L. 1898:* Mohyly Bechyňské II. Památky archeologické 18, 1–14, tab. I–V.
- Píč, J. L. 1898:* Pohřebiště u Bylan, Památky archeologické 18, 210–226.
- Píč, J. L. 1903:* Nový typ hrobů v Čechách. Památky archeologické 20, 467–508.
- Píč, J. L. 1905:* Z archeologického bádání r. 1904. Památky archeologické 21, 329–350.
- Píč, J. L. 1905:* Starožitnosti země České II-3. Čechy na úsvitě dějin. Zárové hroby v Čechách a příchod Čechů. Praha.
- Píč, J. L. 1909:* Starožitnosti země České III-1. Čechy za doby knížecí. Praha.
- Podborský, V. a kol. 1993:* Pravěké dějiny Moravy. Brno.
- Poláček, J. 1966:* Dívčí Kámen. Hradiště z doby bronzové. České Budějovice.
- Poláček, L. 2000:* Moravský obchod. In: A. Wiczorek – H.-M. Hinz (eds.): Střed Evropy okolo roku 1000. Příručka a katalog k výstavě. Praha, 56–57.
- Rittatore, V. 1975:* La diffusione dell'ambra in Europa e in Italia durante la protostoria. *Studia e ricerche sulla problematica dell'ambra I*, 215–219.
- Renfrew, C. 1969:* Trade and Culture Process in European Prehistory. *Curent Anthropology* 10/2–3, 151–169.
- Rýzner, Č. 1880:* Řadové hroby blízce Únětic. Skupení druhé. Památky archeologické 11, 289–308, 353–368.
- Schmidt, V. 1898–99:* Pohřebiště se skrčeným kostrami u Žižic. Památky archeologické 18, 562–563.
- Schmidt, V. 1896:* Hroby se skrčenými kostrami u Dřínova blízce Zlonic. Památky archeologické 16, 719–738, tab. XXXIX–XLI.
- Schmidt, V. 1896:* Archaeologický výzkum „Údolí Svatojiřského“ a okolí. Památky archeologické 17, 281.
- Schmidt, V. 1900:* Slovanský hřbitůvek u Žižic z prvních dob křesťanství. Památky archeologické 18, 227–238.
- Simić, S. 1964:* Narodna medicina u Kratovu. Zbornik za narodni život i običaje južnih Slavena 42, 309–443.
- Sláma, J. 1977:* Mittelböhmen im frühen Mittelalter. I. Katalog der Grabfunde. *Prachistorica* 5. Praha.
- Sklenář, K. – Sklenářová, Z. – Slabina, M. 2002:* Encyklopedie pravěku v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. Praha.
- Smolík, J. 1882–1884:* Mohyly v Hladomři mezi Blovicí, Hradištěm a Chocenicí. Památky archeologické 12, 7–14, Tab. 1.
- Smolík, J. 1885–1886:* Úherecký hrob. Památky archeologické 13, 321–326, tab. XIII.
- Smolík, J. 1891:* Hroby se skrčenými kostrami ve Zvoleněvsi. Památky archeologické 15, 411–432, tab. XX, XXI.
- Smolík, J. 1890/92:* Kamenný hrob u Velvar. Památky archeologické 15, 209–218, tab. XI.
- Smolík J. 1880:* Obchod s jantarem v pravěku. Památky archeologické 11, 325–330.
- Smolík, J. 1881:* Zprávy o drobnosti. Památky archeologické 11, 368.
- Srebrodoljski, B. 1984:* Jantar. Moskva.
- Srejović-Cermanović, A. 1979:* Rečnik grčke i rimske mitologije. Beograd.
- Spekke, A. 1957:* The Ancient Amber Routes and Geographical Discovery of the Eastern Baltic. Stockholm.
- Svoboda, B. 1963:* Hradištní pohřebiště s dřevěnou stavbou v Žalanech u Teplic. Památky archeologické 54, 266–307.
- Svoboda, B. 1965:* Čechy v době stěhování národů. *Monumenta archaeologica* 13. Praha.
- Stojanović, M. 2004:* Kulturna uloga čilibara: simbolička, magijska, lekovita. *glasilo podružnice Srpskog lekarskog društva Zajčar* 29, Supplementum 1, 39–45.
- Šaldová, V. 1981:* Rovinná sídliště pozdní doby bronzové v západních Čechách. Památky archeologické 77, 93–152.
- Šolle, M. 1982:* Slovanská pohřebiště pod Budčí. Památky archeologické 73, 174–216.
- Šolle, M. 1985:* Žárová mohyla pražského typu v Zákolanech, okr. Kladno. *Archeologické rozhledy* 37, 343–345.
- Tomková, K. 1998:* Bernstein im frühmittelalterlichen Böhmen. Památky archeologické 89, 64–103.
- Turek, R. 1946:* Slavnickova Libice. Praha.
- Turek, R. 1946:* Slovanské mohyly u Pňovic. Památky archeologické 62, 105–122, 212, 220–221.
- Turek, R. 1950:* Slovanské osídlení Chebska. *Obzor prehistorický* 14/2.
- Turek, R. 1950:* K počátkům Prahy. Památky archeologické 43, 59–94, 138–139.
- Turek, R. 1966–68:* Libice – knížecí hradisko 10. věku. Praha.
- Turek, R. 1976:* Libice. Pohřebiště na vnitřním hradisku. *Sborník Národního muzea A – Historie* 30/5, 249–316.
- Turek, R. 1978:* Libice. Pohřebiště na vnitřním hradisku. *Sborník Národního muzea A – Historie* 32/1–4.
- Turek, R. 1981:* Libice nad Cidlinou. Monumentální stavby vnitřního hradiska. *Sborník Národního muzea A – Historie* 35/1.
- Vokolek, V. 1993:* Pohřebiště lidu popelnicových polí v Platěnicích. *Východočeský sborník historický* 3, 1–53.
- Webster R. – Anderson, B. 1985:* Gems. Their Sources, Description and Identification. London.
- Wells, P. 1985:* Socio-Economic Aspects of the Amber Trade in Early Iron Age Slovenia. *Journal of Baltic Studies* 16/3, Special Issue: Studies in a Baltic Amber, 268–275.
- Wells, P. 1985a:* Mediterranean trade and culture change in Early Iron Age Central Europe. *Settlement and Society*. Leicester, 69–85.

Jiné zdroje

- Archiv Archeologického ústavu, Zpráva o výzkumu č. j. 1800/44
 Archiv Archeologického ústavu, Zpráva o výzkumu č. j. 753/47
 Archiv Archeologického ústavu, Nálezová zpráva č. j. 2278/22
 Archiv Archeologického ústavu, Nálezová zpráva č. j. 593/27
 Archiv Archeologického ústavu, Nálezová zpráva č. j. 5256/69
 Archiv Archeologického ústavu, Nálezová zpráva č. j. 5918/68
 Archiv Archeologického ústavu, Nálezová zpráva č. j. 9364/75
 Archiv Archeologického ústavu, Nálezová zpráva č. j. 9365/75
 Archiv Archeologického ústavu, Nálezová zpráva č. j. 5918/68
 Archiv Archeologického ústavu, Nálezová zpráva č. j. 1945/37
 Archiv Archeologického ústavu, Nálezová zpráva č. j. 3019/79
 Archiv Archeologického ústavu, Nálezová zpráva č. j. 1797/36
 Archiv Národního muzea, Terénní zápisník J. L. Píče č. 8

Přílohy

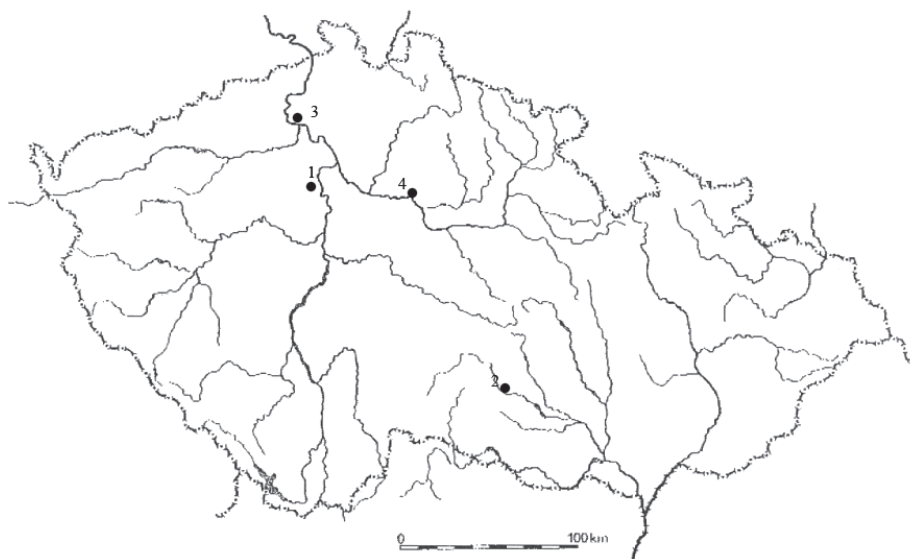
Mapa 1a Eneolit, kultura s kanelovanou keramikou. 1 Kazín (okr. Praha-západ), 2 Velvary (okr. Kladno). – *Map 1a* Eneolithic, Channeled Ware Culture. 1 Kazín (distr. of Prague-West, 2 Velvary (distr. of Kladno).

Mapa 1b Eneolit, kultura kulovitých amfor. 1 Brozany nad Ohří (okr. Litoměřice). – *Map 1b* Eneolithic, Globular Amphorae Culture. 1 Brozany nad Ohří (distr. of Litoměřice).

Mapa 1c Eneolit, kultura se šnúrovou keramikou. 1 Bylany (okr. Kolín). – *Map 1c* Eneolithic, Corded Ware Culture. 1 Bylany (distr. of Kolín).

Mapa 1d Eneolit, kultura se zvoncovitými poháry. 1 Kvíček (okr. Kladno), 2 Lhánice (okr. Třebíč), 3 Lovosice (okr. Litoměřice), 4 Rožďalovice (okr. Nymburk). – *Map 1d* Eneolithic, Bell Beaker Culture. 1 Kvíček (distr. of Kladno), 2 Lhánice (distr. of Třebíč), 3 Lovosice (distr. of Litoměřice), 4 Rožďalovice (distr. of Nymburk).

Mapa 2 Starší doba bronzová, únětická kultura. 1 Bezdědice (okr. Beroun), 2 Brázdim (okr. Praha-východ), 3 Dřínov (okr. Kladno), 4 Holubice (okr. Praha-západ), 5 Kamýk (okr. Praha-západ), 6 Kostelec nad Labem (okr. Mělník), 7 Krnsko (okr. Mladá Boleslav), 8 Ledce (okr. Kladno), 9 Mikulovice (okr. Pardubice), 10 Minice (okr. Mělník), 11 Neprobylice (okr. Kladno), 12 Noutonice (okr. Praha-západ), 13 Nymburk (okr. Nymburk), 14 Podlesí (okr. Hradec Králové), 15 Praha 6 – Bubeneč, 16 Malé Čičovice (okr. Praha-západ), 17 Praha 6 – Suchdol, 18 Praha 8 – Kobylisy, 19 Osluchov (okr. Kladno), 20 Řepov (okr. Mladá Boleslav), 21 Svrkyně (okr. Praha-západ), 22 Stará Boleslav (okr. Praha-východ), 23 Třebovle (okr. Kolín), 24 Praha 5 – Třebonice, 25 Tursko (okr. Praha-západ), 26 Únětice (okr. Praha-západ), 27 Veliš (okr. Jičín), 28 Velké Čičovice (okr. Praha-západ), 29 Vepřek (okr. Mělník), 30 Zlonice (okr. Kladno), 31 Zvoleněves (okr. Kladno), 32 Žižice (okr. Kladno). – *Map 2* Early Bronze Age, Únětice Culture. 1 Bezdědice (distr. of Beroun), 2 Brázdim (distr. of Prague-East), 3 Dřínov (distr. of Kladno), 4 Holubice (distr. of Prague-West), 5 Kamýk (distr. Prague-West), 6 Kostelec nad Labem (distr. of Mělník), 7 Krnsko (distr. of Mladá Boleslav), 8 Ledce (distr. of Kladno), 9 Mikulovice (distr. of Pardubice), 10 Minice (distr. of Mělník), 11 Neprobylice (distr. of Kladno), 12 Noutonice (distr. of Prague-West), 13 Nymburk (distr. of Nymburk), 14 Podlesí (distr. of Hradec Králové), 15 Prague 6 – Bubeneč, 16 Malé Čičovice (distr. of Prague-West), 17 Prague 6 – Suchdol, 18 Prague 8 – Kobylisy, 19 Osluchov (distr. of Kladno), 20 Řepov (distr. Mladá Boleslav), 21 Svrkyně (distr. of Prague-West), 22 Stará Boleslav (distr. of Prague-East), 23 Třebovle (distr. of Kolín), 24 Prague 5 – Třebonice, 25 Tursko (distr. of Prague-West), 26 Únětice (distr. of Prague-West), 27 Veliš (distr. of Jičín), 28 Velké Čičovice (distr. of Prague-West), 29 Vepřek (distr. of Mělník), 30 Zlonice (distr. of Kladno), 31 Zvoleněves (distr. of Kladno), 32 Žižice (distr. of Kladno).

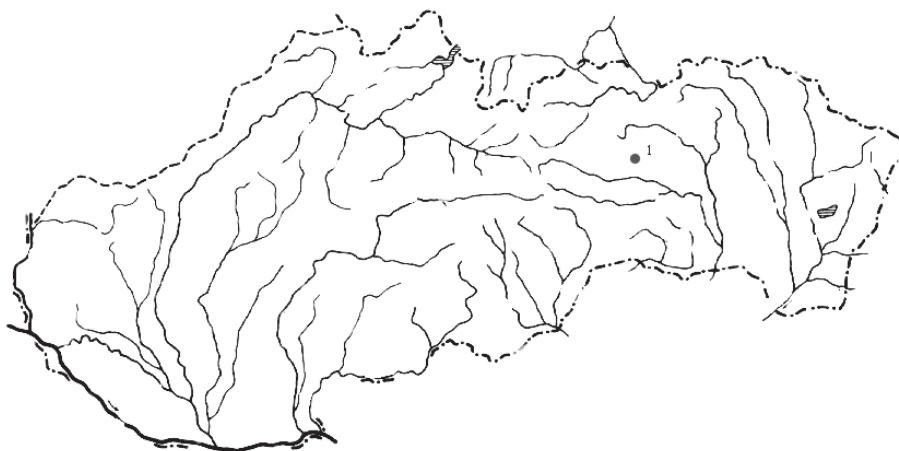
Mapa 3 Střední doba bronzová, kultura mohylová. 1 Křenovice (okr. Písek), 2 Hladoměř u Blovic (okr. Plzeň), 3 Hvožďany – revír Hemery (okr. Tábor), 4 Velká Dobrá (okr. Kladno), 5 Řepeč (okr. Tábor). – *Map 3* Middle Bronze Age, Tumuli Culture. 1 Křenovice (distr. of Písek), 2 Hladoměř u Blovic (distr. of Plzeň), 3 Hvožďany – forest distr. Hemery (distr. of Tábor), 4 Velká Dobrá (distr. of Kladno), 5 Řepeč (distr. of Tábor).

Mapa 4a Mladší doba bronzová, milavečská kultura. 1 Přeštice (okr. Plzeň-sever). – *Map 4a* Late Bronze Age, Milavce Culture. 1 Přeštice (distr. of Plzeň-South)

Mapa 4b Mladší doba bronzová, knovízská kultura. 1 Jenišovice (okr. Mělník). – *Map 4b* Knoviz Culture. 1 Jenišovice (distr. of Mělník)

Mapa 4c Mladší doba bronzová, piliňská kultura. 1 Dreveník, obec Žehra (Slovenska republika). – *Map 4c* Piliny Culture. 1 Dreveník, comunn. Žehra (Slovakia).

Mapa 5a Mladší doba halštatská, bylanská kultura. 1 Bylany (okr. Kolín), 2 Praha 6 – Střešovice. – *Map 5a* Younger Hallstatt Period, Bylany Culture. 1 Bylany (distr. of Kolín), 1 Prague 6 – Střešovice.

Mapa 5b Mladší doba halštatská, slezskoplatěnická kultura. 1 Platěnice (okr. Pardubice). – *Map 5b* Younger Hallstatt Period, Slezskoplatěnicka Culture. 1 Platěnice (distr. of Pardubice).

Mapa 5c Doba halštatská, mohylová kultura. 1 Křepice (okr. Strakonice). – *Map 5c* Hallstatt Tumulus Culture. 1 Křepice (distr. of Strakonice).

Mapa 6 Doba laténská. 1 Hrádek (obec Manětín, okr. Plzeň-sever), 2 Stradonice (okr. Beroun), 3 Ptení (okr. Prostějov). – *Map 6* La Tène Period. 1 Hrádek (municip. Manětín, distr. of Plzeň-North), 2 Stradonice (distr. of Beroun), 3 Ptení (distr. of Prostějov).

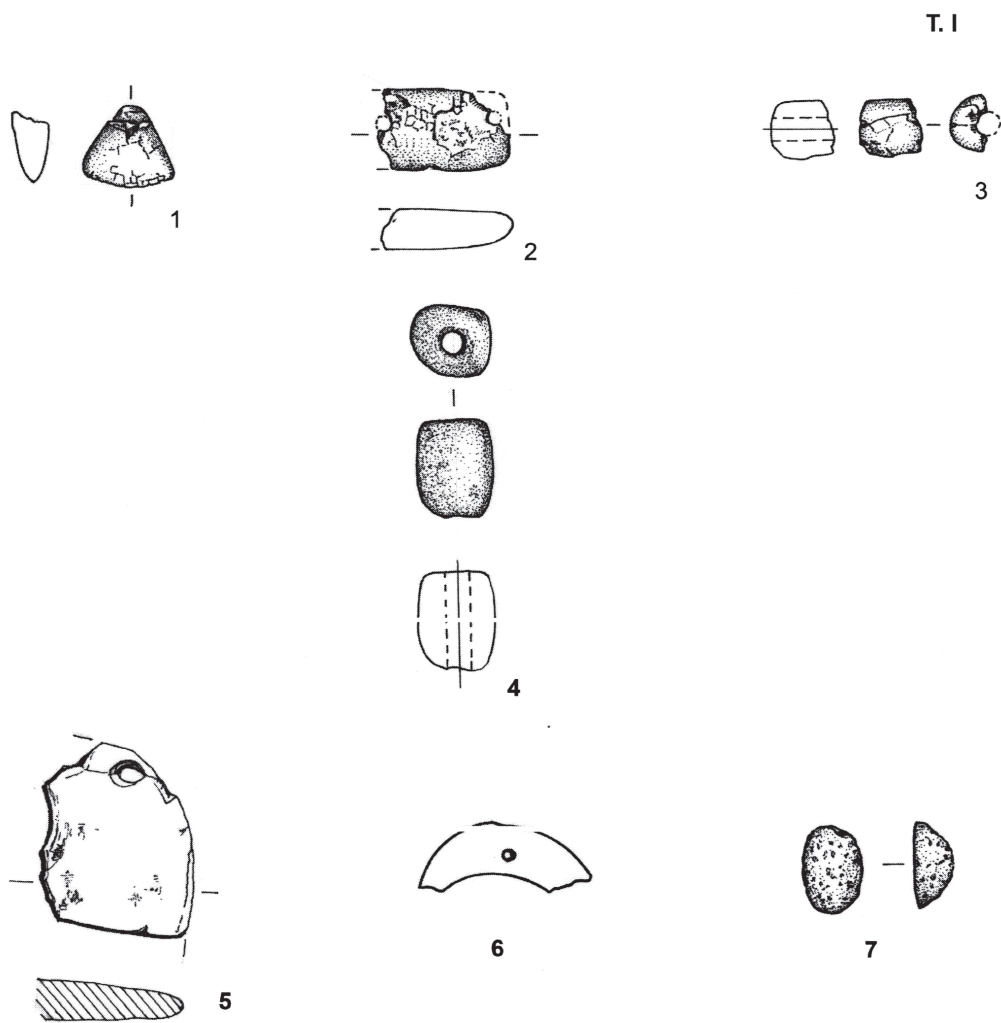
Mapa 7 Doba římská. 1 Stehelčeves (okr. Kladno), 2 Zvoleněves (okr. Kladno), 3 Žatecko. – *Map 7* Roman Period. 1 Stehelčeves (distr. of Kladno), 2 Zvoleněves (distr. of Kladno), 3 Žatec area.

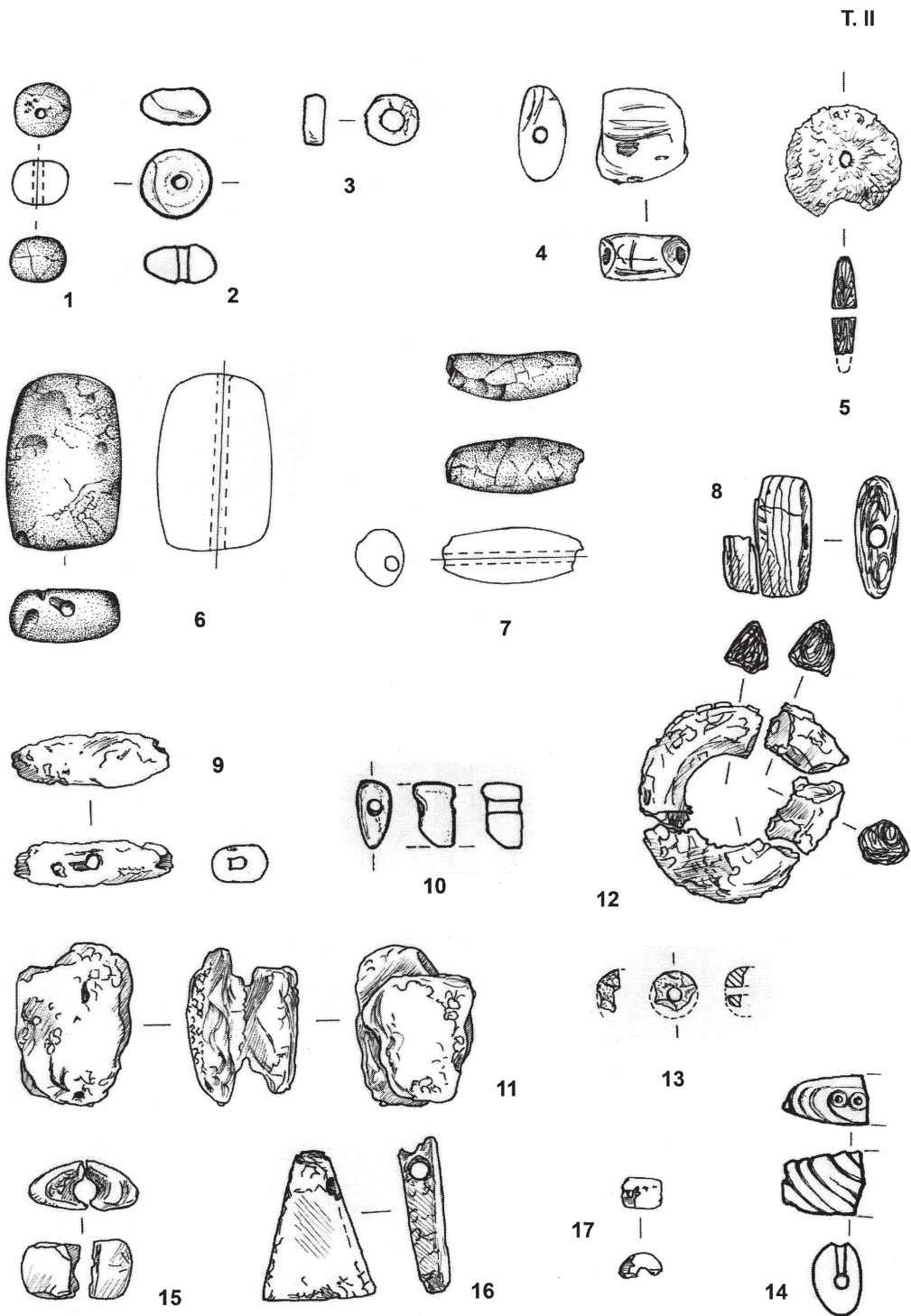
Mapa 8 Doba stěhování národů. 1 Praha 8 – Dolní Chabry, 2 Praha 8 – Libeň, 3 Praha 6 – Podbaba, 4 Světec (okr. Teplice), 5 Úherce (okr. Louny), 6 Záluží (okr. Praha-východ). – *Map 8* Migration Period. 1 Praha 8 – Dolní Chabry, 2 Praha 8 – Libeň, 3 Praha 6 – Podbaba, 4 Světec (distr. of Teplice), 5 Úherce (distr. of Louny), 6 Záluží (distr. of Prague-East).

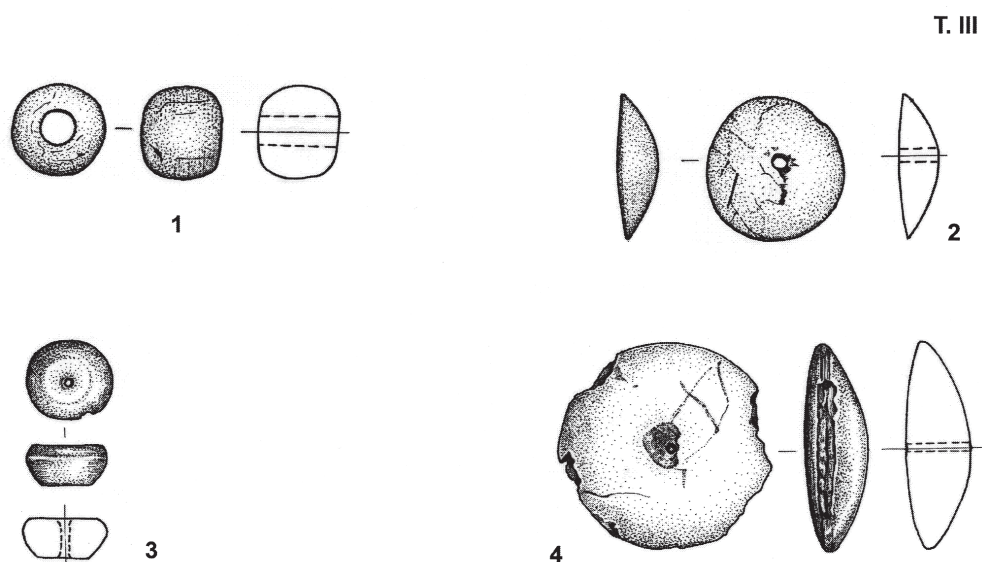
Mapa 9 Raný středověk. 1 Český Brod (okr. Plzeň), 2 Debrno (okr. Praha-západ), 3 Dobroměřice (okr. Louny), 4 Droužetice (okr. Strakonice), 5 Chrástany (okr. Rakovník), 6 Klecany (okr. Praha-východ), 7 Libice nad Cidlinou (okr. Nymburk), 8 Liblice (okr. Kolín), 9 Mělník-Rousovice (okr. Mělník), 10 Pňovice (okr. Příbram), 11 Praha 1 – Hradčany, 12 Praha 4 – Modřany, 13 Praha 5 – Motol, 14 Praha 6 – Střešovice, 15 Praha 9 – Čakovice, 16 Řepov (okr. Mladá Boleslav), 17 Straškov (okr. Litoměřice), 18 Štítary (okr. Kolín), 19 Tetín (okr. Beroun), 20 Tursko (okr. Praha-západ), 21 Tušovice (okr. Příbram), 22 Úherce (okr. Louny), 23 Velíz (okr. Beroun), 24 Volenice (okr. Louny), 25 Zákolany (okr. Kladno), 26 Žalany (okr. Teplice), 27 Žalov (okr. Praha-západ), 28 Želenice (okr. Kladno), 29 Žižice (okr. Kladno). – *Map 9* Early Medieval Ages. 1 Český Brod (distr. of Plzeň), 2 Debrno (distr. of Prague-West), 3 Dobroměřice (okr. Louny), 4 Droužetice (okr. Strakonice), 5 Chrástany (okr. Rakovník), 6 Klecany (distr. of Prague-East), 7 Libice nad Cidlinou (distr. of Nymburk), 8 Liblice (distr. of Kolín), 9 Mělník-Rousovice (distr. of Mělník), 10 Pňovice (distr. of Příbram), 11 Prague 1 – Hradčany, 12 Prague 4 – Modřany, 13 Prague 5 – Motol, 14 Prague 6 – Střešovice, 15 Praha 9 – Čakovice, 16 Řepov (distr. of Mladá Boleslav), 17 Straškov (distr. of Litoměřice), 18 Štítary (distr. of Kolín), 19 Tetín (distr. of Beroun), 20 Tursko (distr. of Prague-West), 21 Tušovice (distr. of Příbram), 22 Úherce (distr. of Louny), 23 Velíz (distr. of Beroun), 24 Volenice (distr. of Louny), 25 Zákolany (distr. of Kladno), 26 Žalany (distr. of Teplice), 27 Žalov (distr. of Prague-West), 28 Želenice (distr. of Kladno), 29 Žižice (distr. of Kladno).

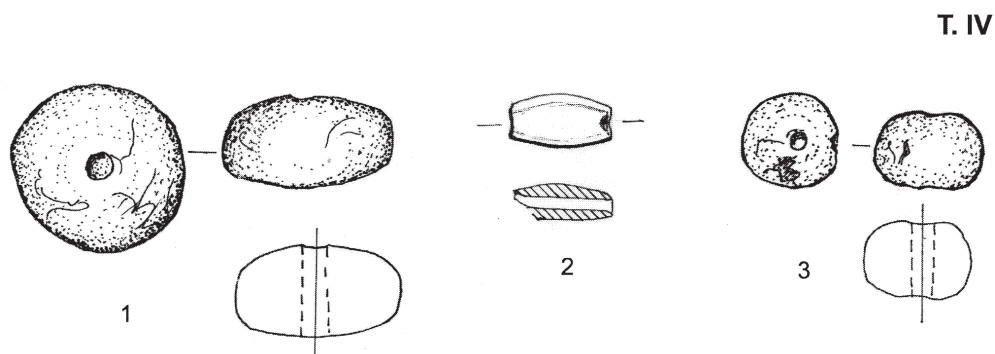
Tab. I Typy jantarových artefaktů z eneolitu. – *Tab. I* Forms of the ambers artefacts from the Enolithic.

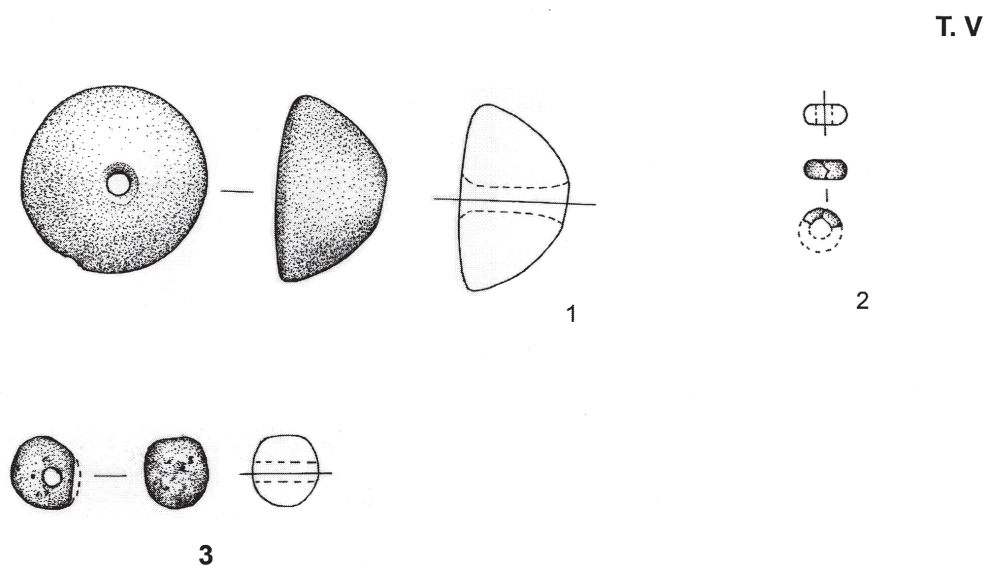
Tab. II Typy jantarových artefaktů ze starší doby bronzové. – Tab. II Forms of the amber artefacts from the Early Bronze Age.

Tab. III Typy jantarových artefaktů ze střední doby bronzové. – *Tab. III* Forms of the amber artefacts from the Middle Bronze Age.

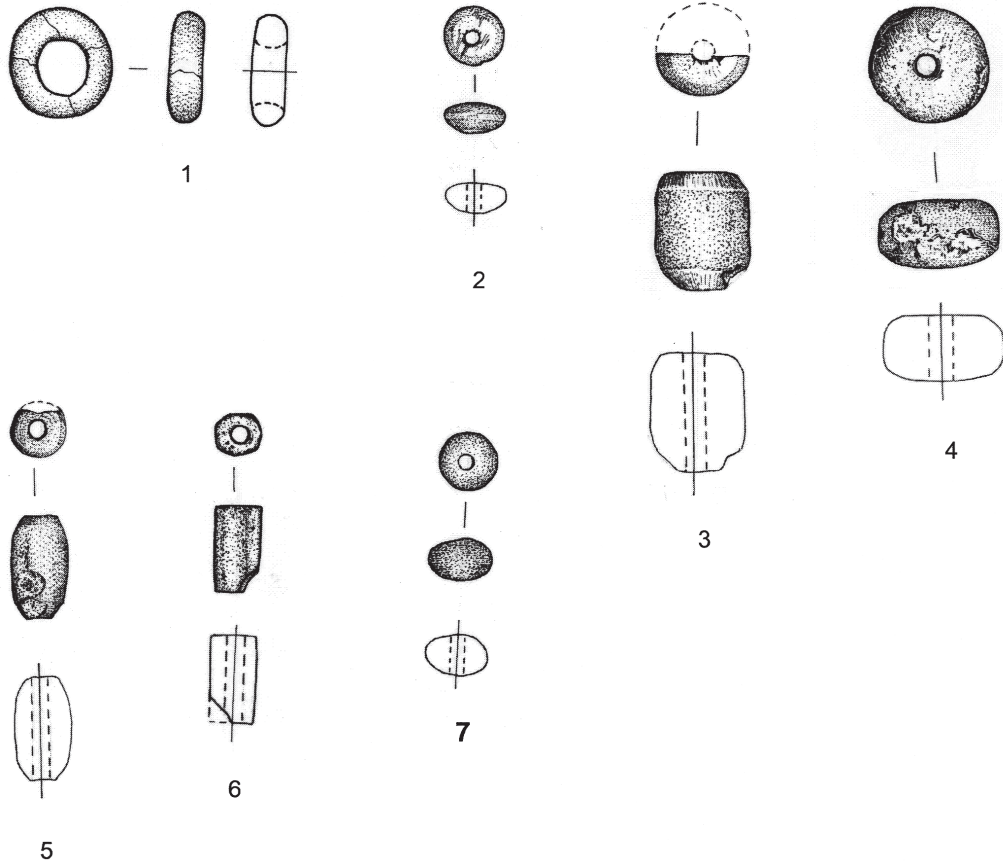

Tab. IV Typy jantarových artefaktů z mladší doby bronzové. – *Tab. IV* Forms of the amber artefacts from the Late Bronze Age.

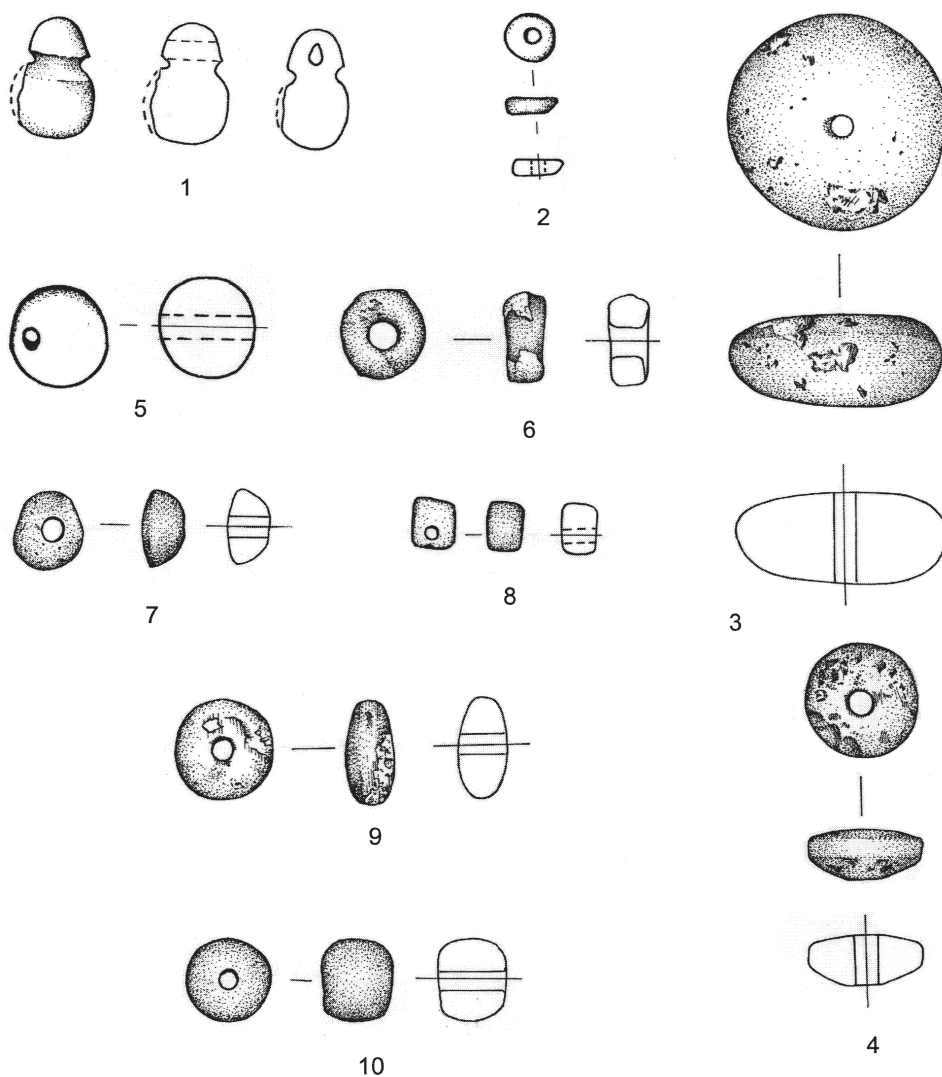

Tab. V Typy jantarových artefaktů z mladší doby halštatské. – *Tab. V* Forms of the amber artefacts from the Young Hallstatt Period.

T. VI

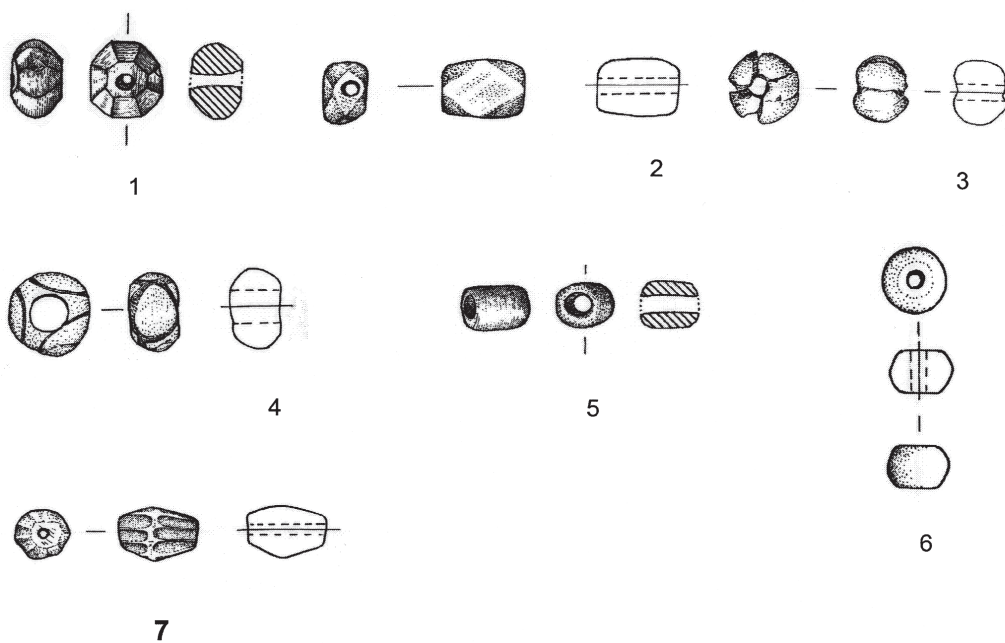

Tab. VI Typy jantarových artefaktů z doby laténské. – Tab. VI Forms of the amber artefacts from the La Tène Period.

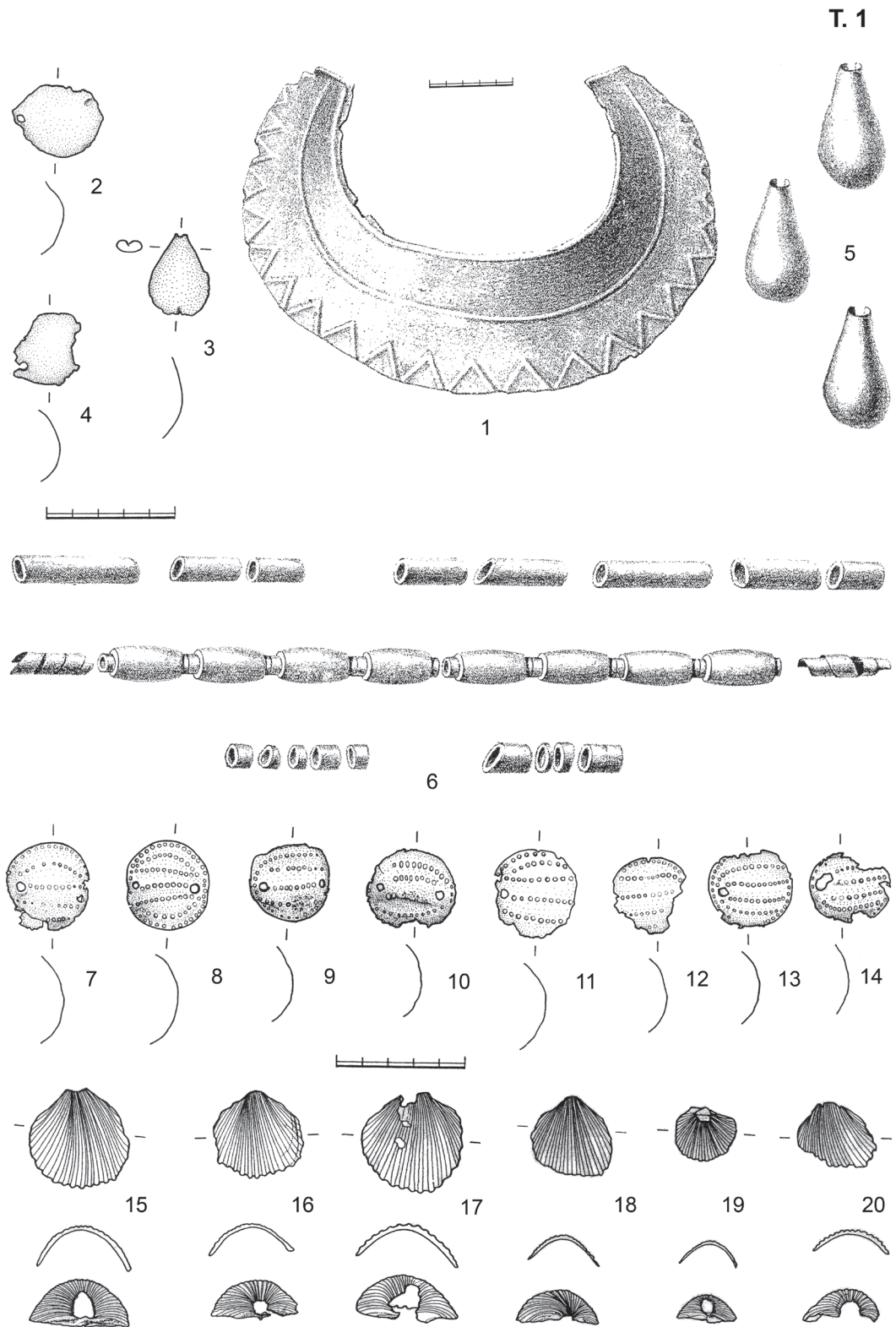

Tab. VII Typy jantarových artefaktů z doby stěhování národů. – Tab. VII Forms of the amber artefacts from the Migration Period.

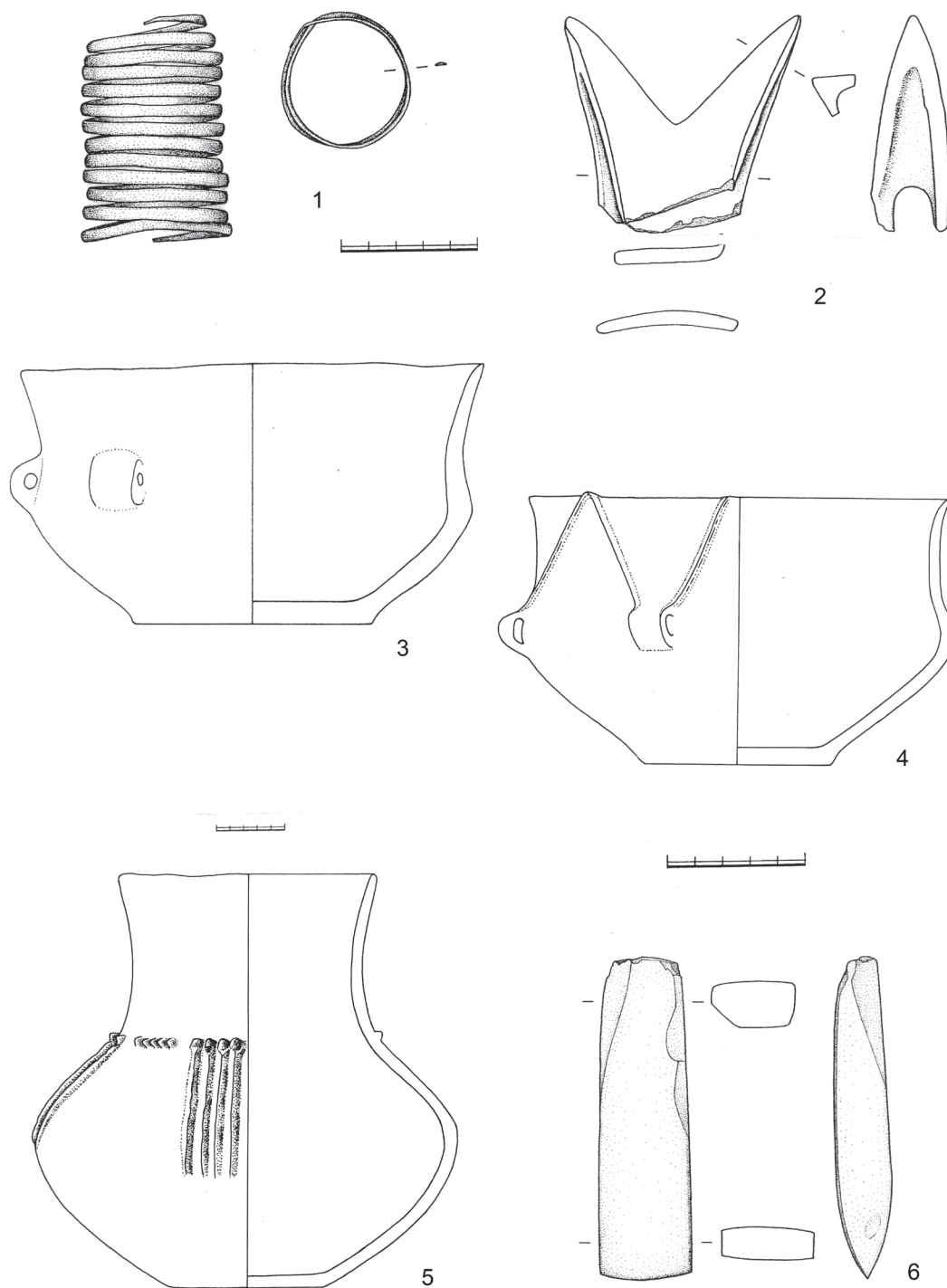
T. VIII

Tab. VIII Typy jantarových artefaktů z raného středověku. – *Tab. VIII* Forms of the amber artefacts from the Early Medieval.

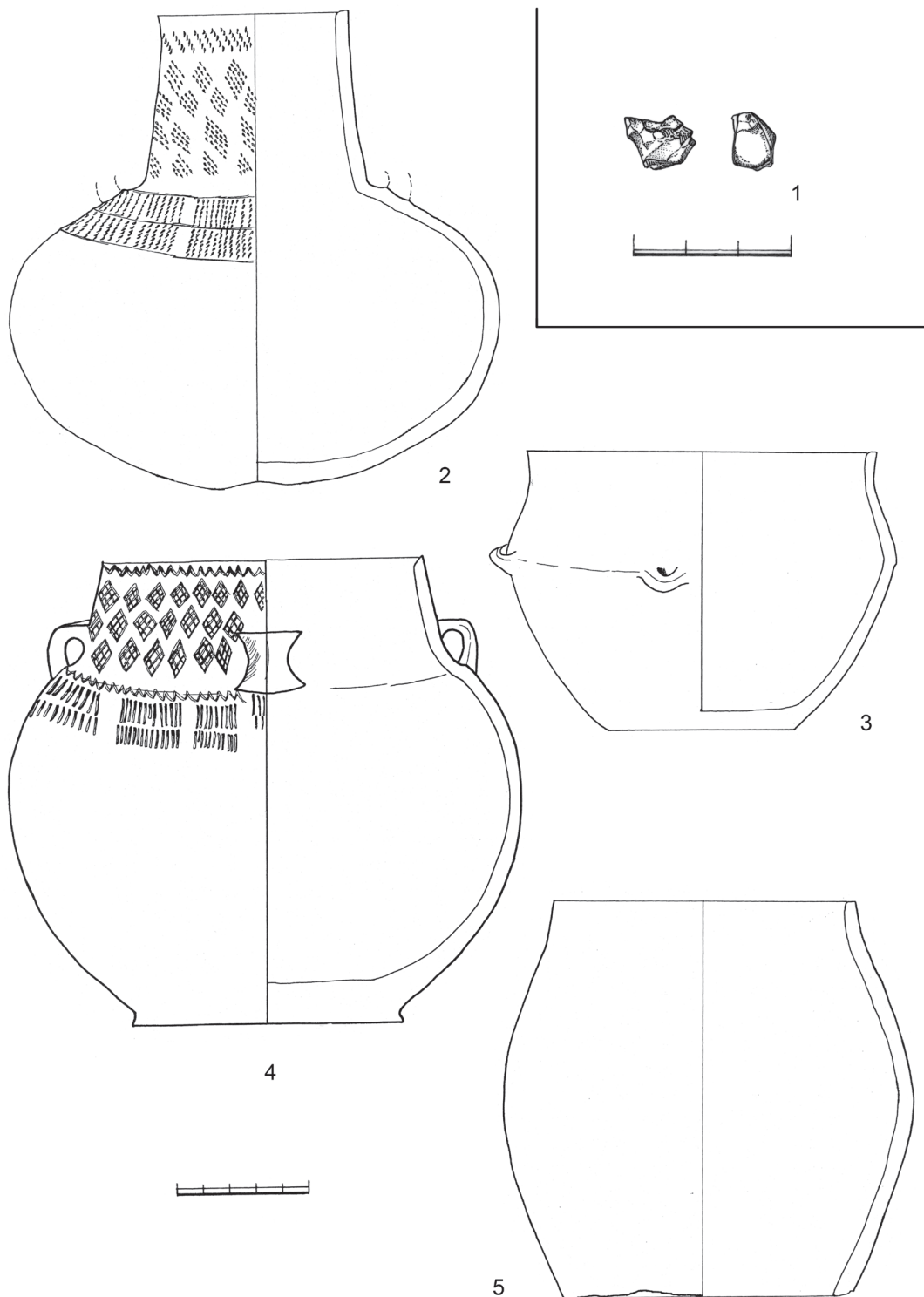

Tab. 11–20 Velvary (okr. Kladno). 1, 5–6 (podle Smolík 1890/92, Tab. XI); 1 M (měřítko) 1:3; 5–6 M 2:3; 2–4, 7–20 M 1:2. – Tab. 1
 1–20 Velvary (distr. of Kladno). 1, 5–6 (after Smolík 1890/92, Tab. XI); 1 S (scale) 1:3; 5–6 S 2:3; 2–4, 7–20 S 1:2

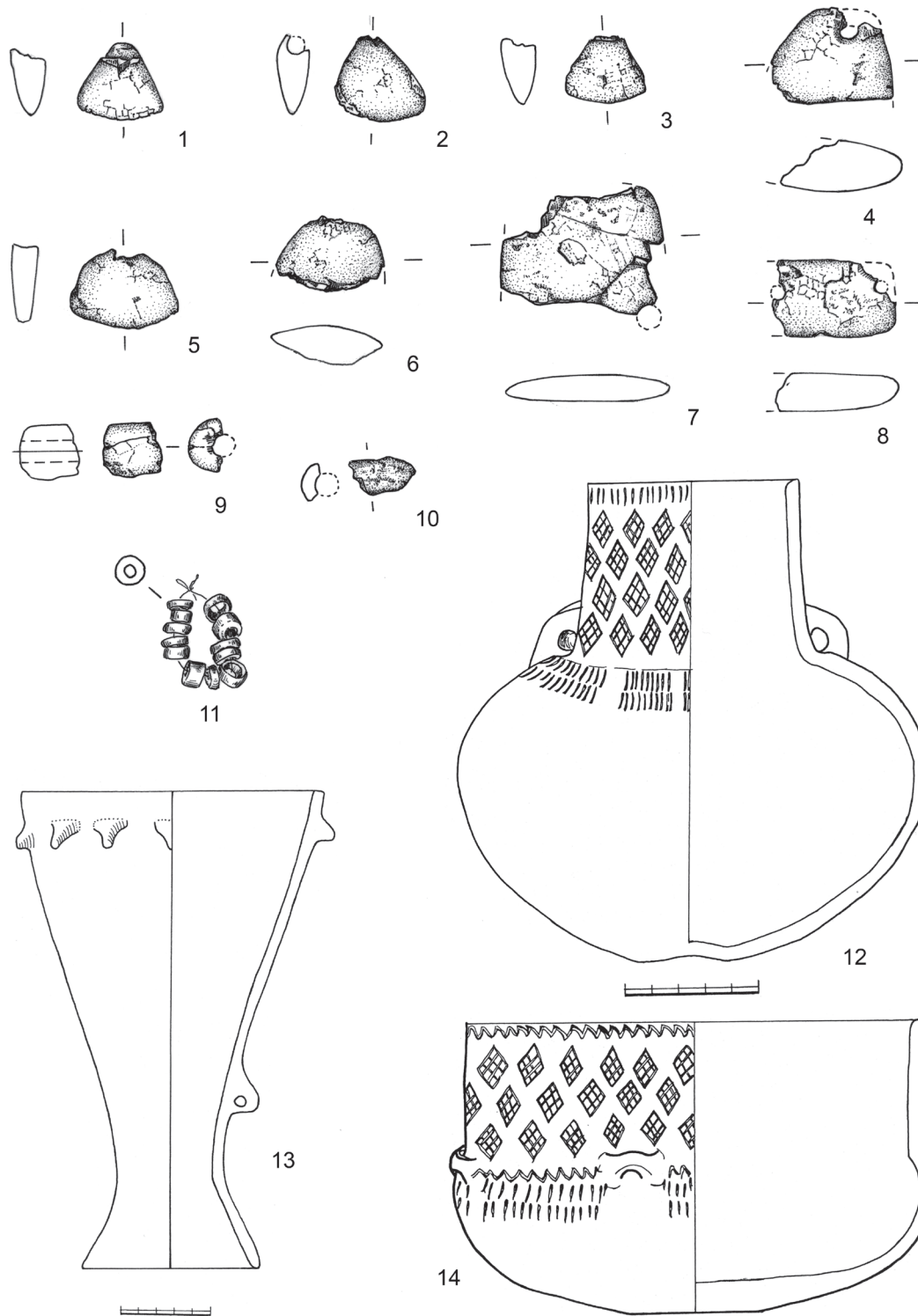
Tab. 2 1-6 Velvary (okr. Kladno). 1-4, 6 M 1:2, 5 M 1:4. - Tab. 2 1-6 Velvary (distr. of Kladno). 1-4, 6 S 1:2, 5 S 1:4.

T. 3

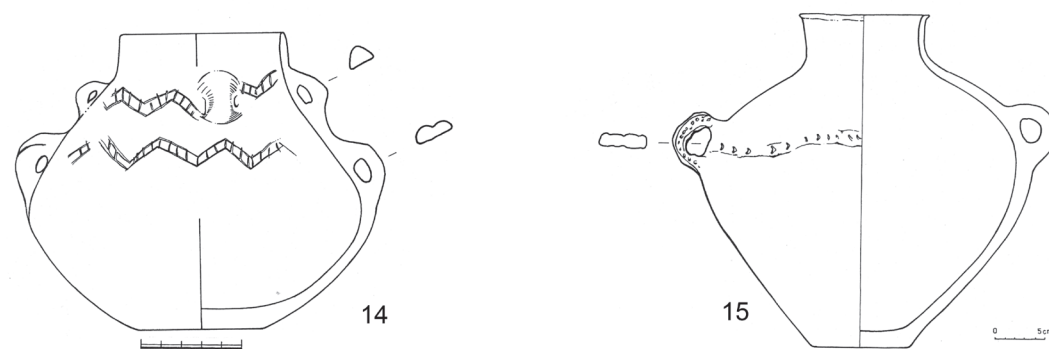
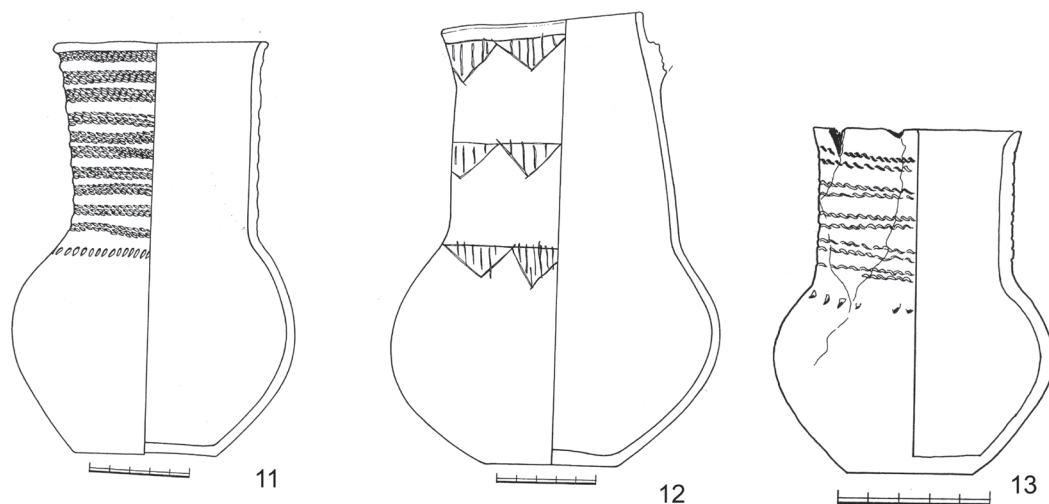
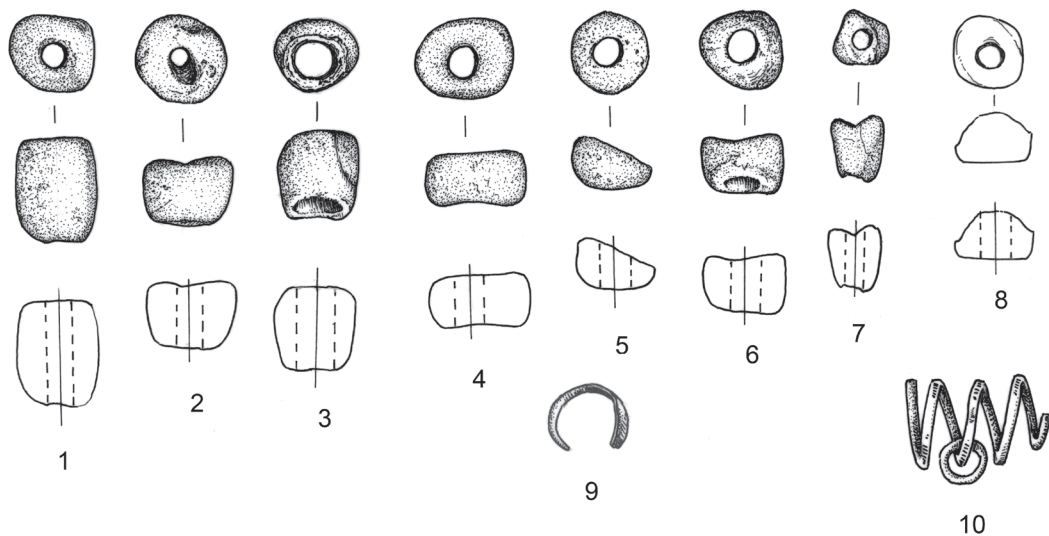
Tab. 31 Kazín (okr. Praha-západ). 2-5 Brozany (okr. Litoměřice). 1 M 1:1; 2-5 M 1:2. - Tab. 31 Kazín (distr. of Prague-West). 2-5 Brozany (distr. of Litoměřice). 1 S 1:1; 2-5 S 1:2.

T. 4

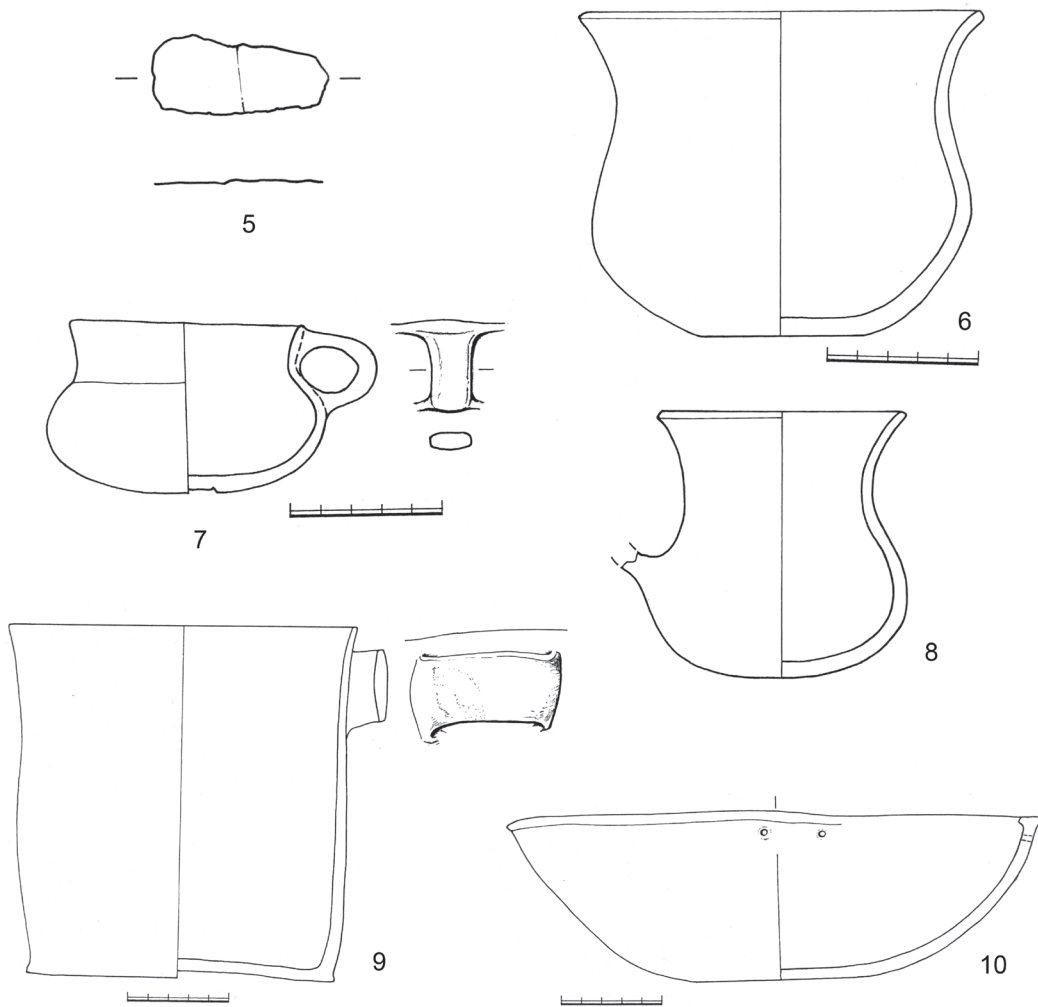
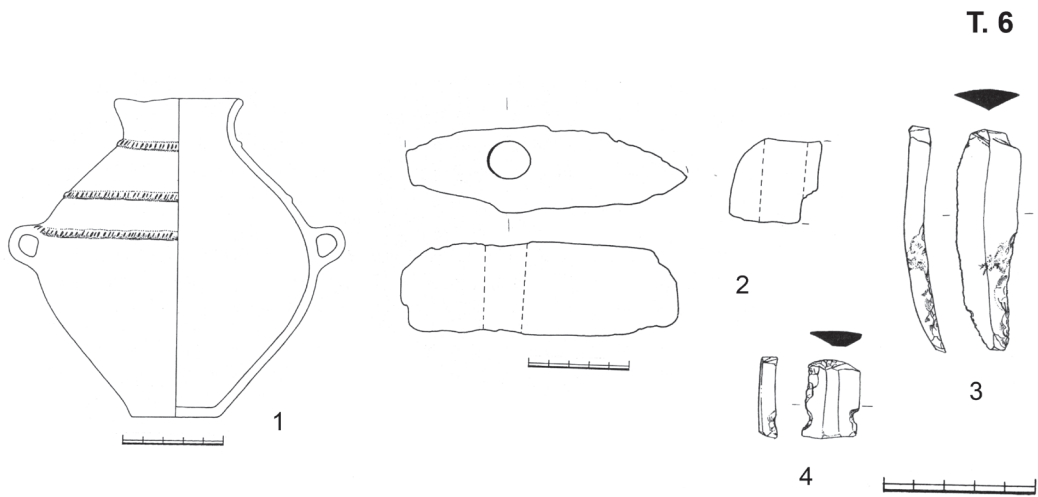

Tab. 4 1-14 Brozany nad Ohří (okr. Litoměřice). 1-11 M 1:1; 12, 14 M 1:2; 13 M 1:3. – Tab. 4 1-14 Brozany nad Ohří (distr. of Litoměřice). 1-11 S 1:1; 12, 14 S 1:2; 13 S 1:3.

T. 5

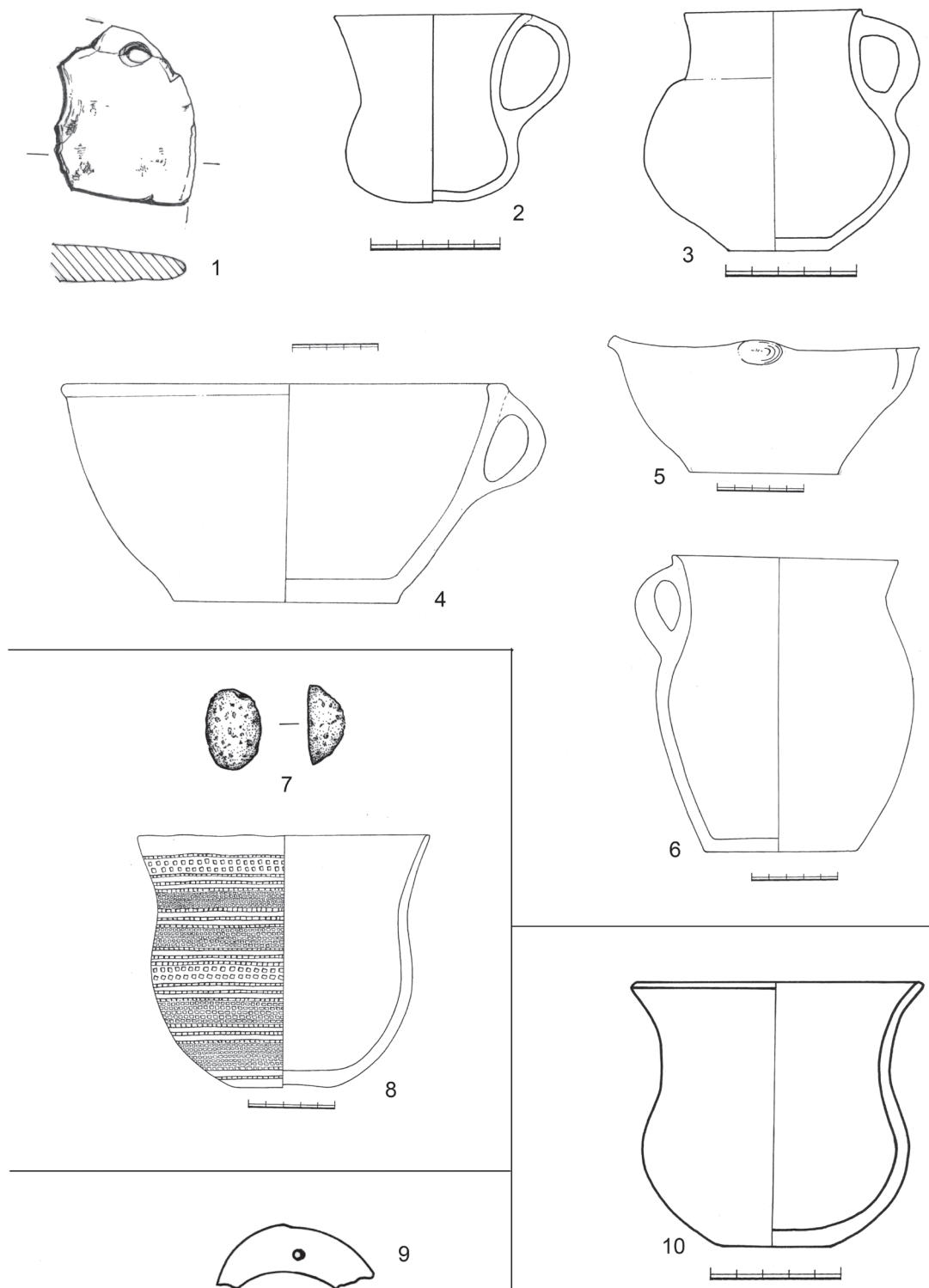

Tab. 5 1–15 Bylany (okr. Kolín). 1–10 M 1:1; 11, 12, 14 M 1:3; 13 M 1:2, 15 M 1:6. – Tab. 5 1–15 Bylany (distr. of Kolín). 1–10 S 1:1; 11, 12, 14 S 1:3; 13 S 1:2; 15 S 1:6.

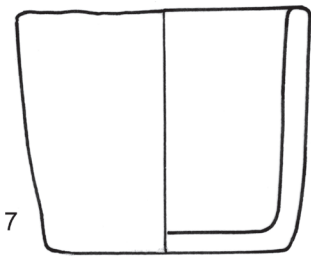
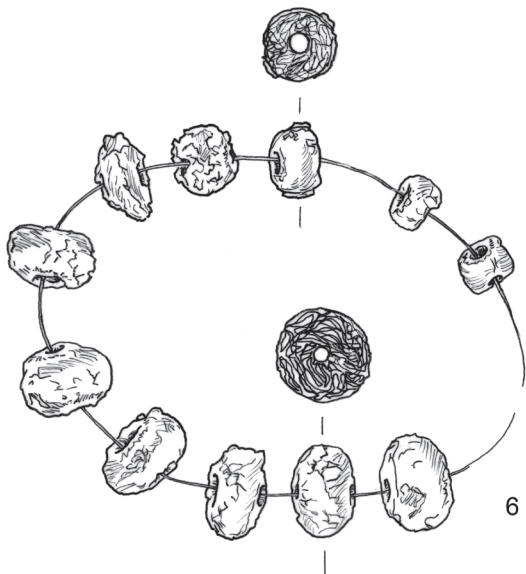
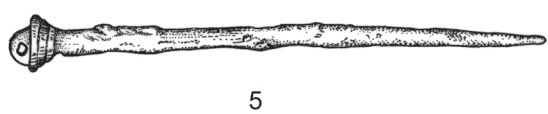
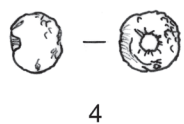
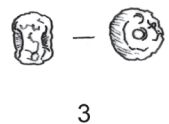
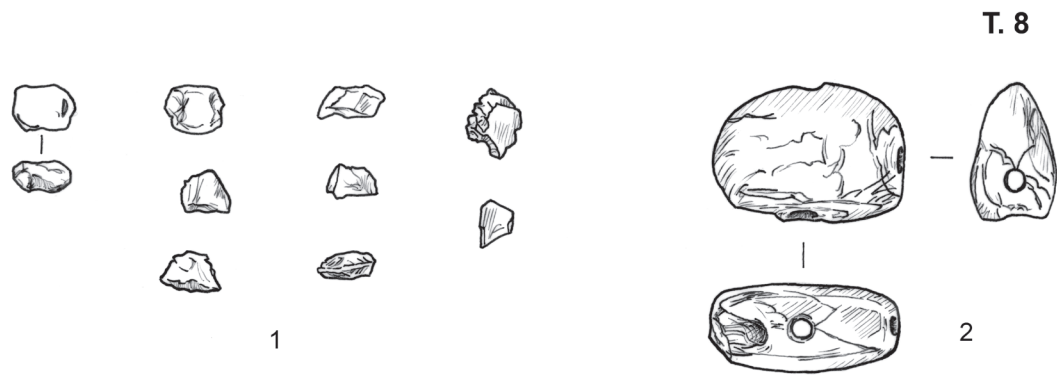

Tab. 6 1–4 Bylany (okr. Kolín). 5–10 Kviček (okr. Kladno). 1 M 1:6; 2, 9, 10 M 1:3; 3, 4, 6, 7, 8 M 1:2; 5 M 1:1. – *Tab. 6* 1–4 Bylany (distr. of Kolín). 5–10 Kviček (distr. of Kladno). 1 S 1:6; 2, 9, 10 S 1:3; 3, 4, 6, 7, 8 S 1:2; 5 S 1:1.

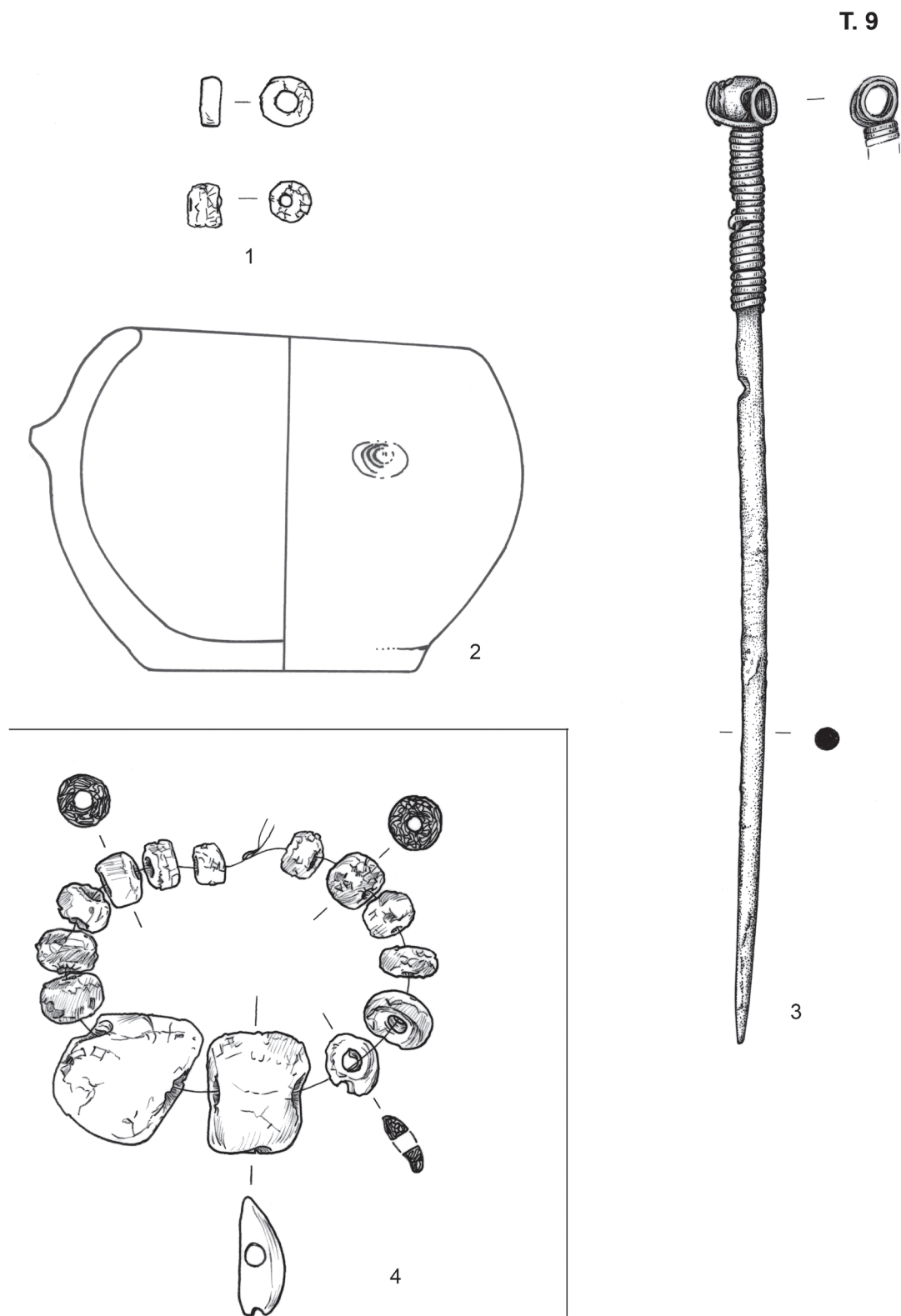
T. 7

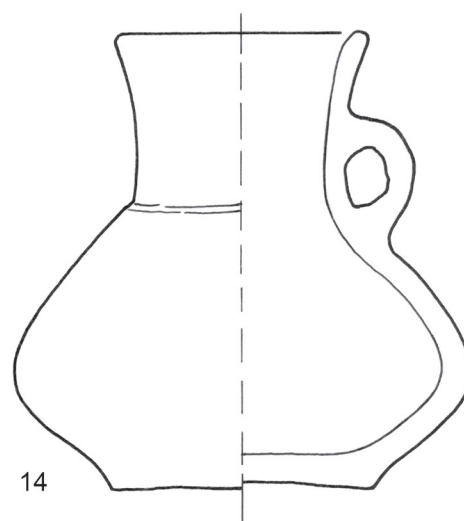
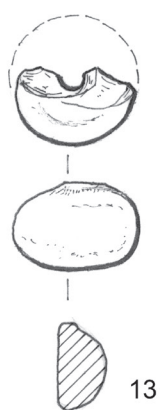
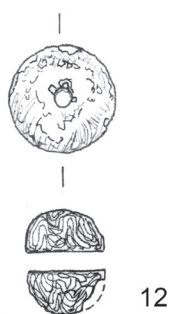
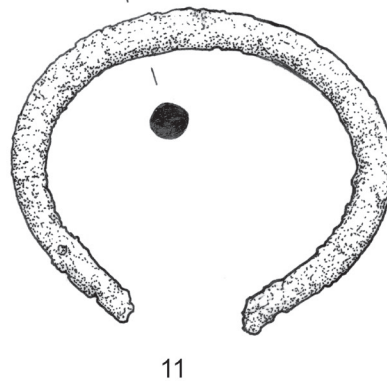
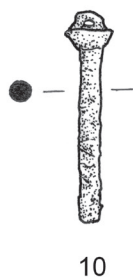
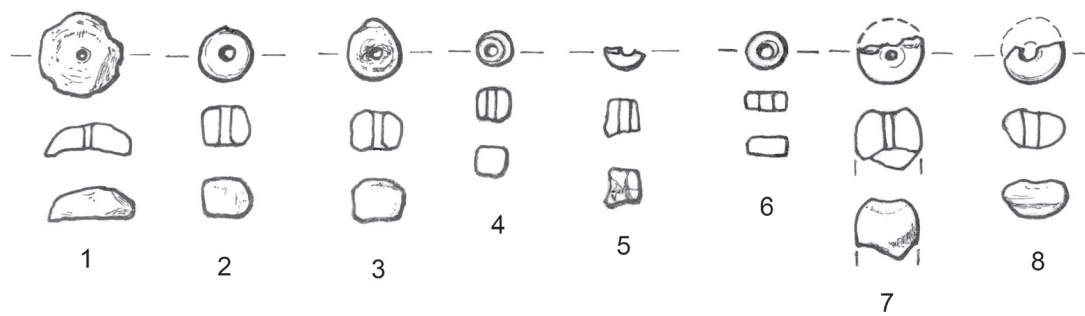
Tab. 71–6 Lhánice (okr. Třebíč). 7–8 Lovosice (okr. Litoměřice). 9 Rožďalovice (okr. Nymburk). 10 Kvíček (okr. Kladno). 1, 7, 9 M 1:1; 2, 3, 10 M 1:2; 4–6, 8 M 1:3. – Tab. 71–6 Lhánice (distr. of Třebíč). 7–8 Lovosice (distr. of Litoměřice). 9 Rožďalovice (distr. of Nymburk). 10 Kvíček (distr. of Kladno). 1, 7, 9 S 1:1; 2, 3, 10 S 1:2; 4–6, 8 S 1:3.

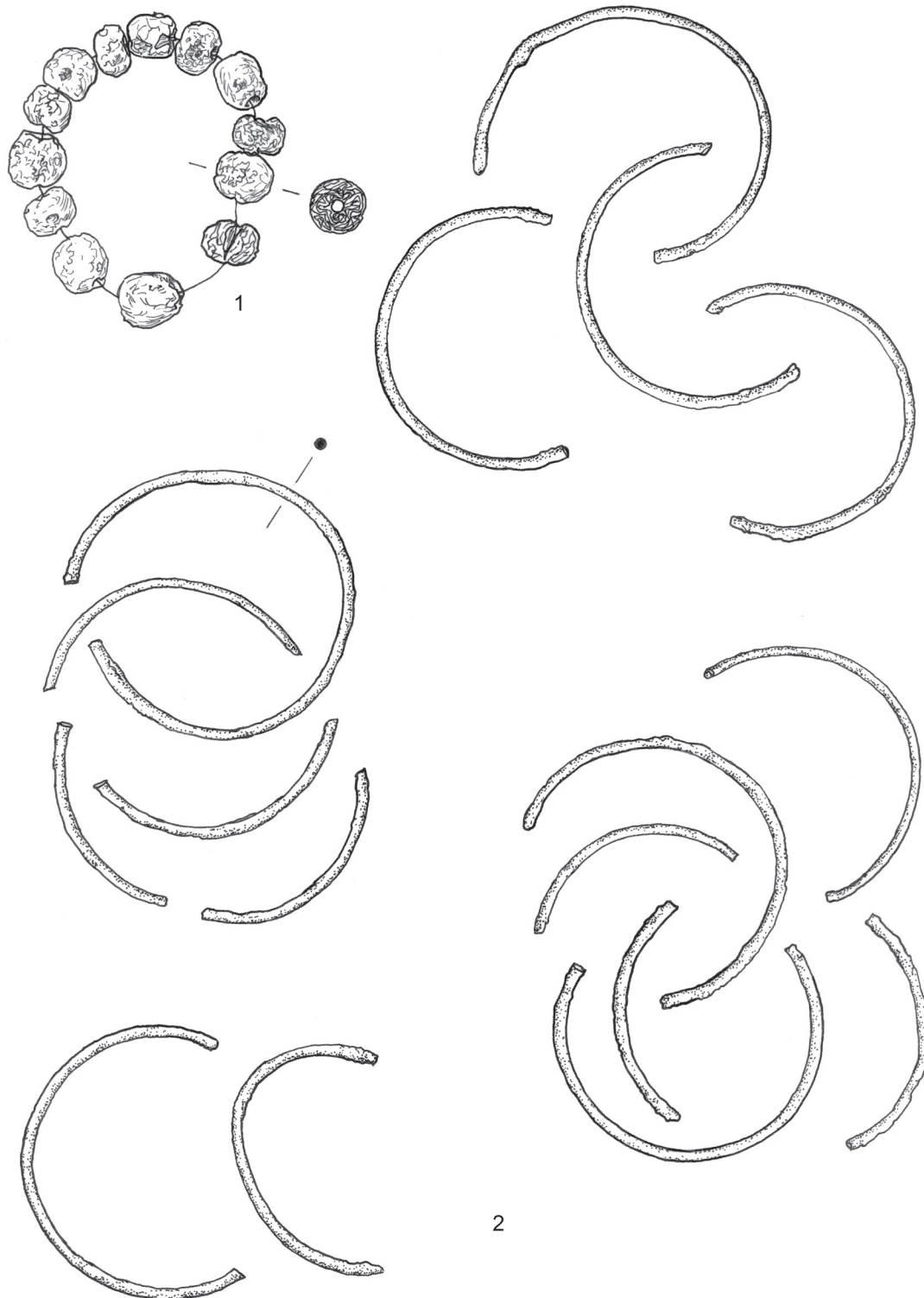
Tab. 8 1–2 Bezdědice (okr. Beroun). 3–4 Brázdim (okr. Praha-východ). 5–7 Dřínov (okr. Kladno). 1–7 M 1:1. – *Tab. 8* 1–2 Bezdědice (distr. of Beroun). 3–4 Brázdim (distr. of Prague-East). 5–7 Dřínov (distr. of Kladno). 1–7 S 1:1.

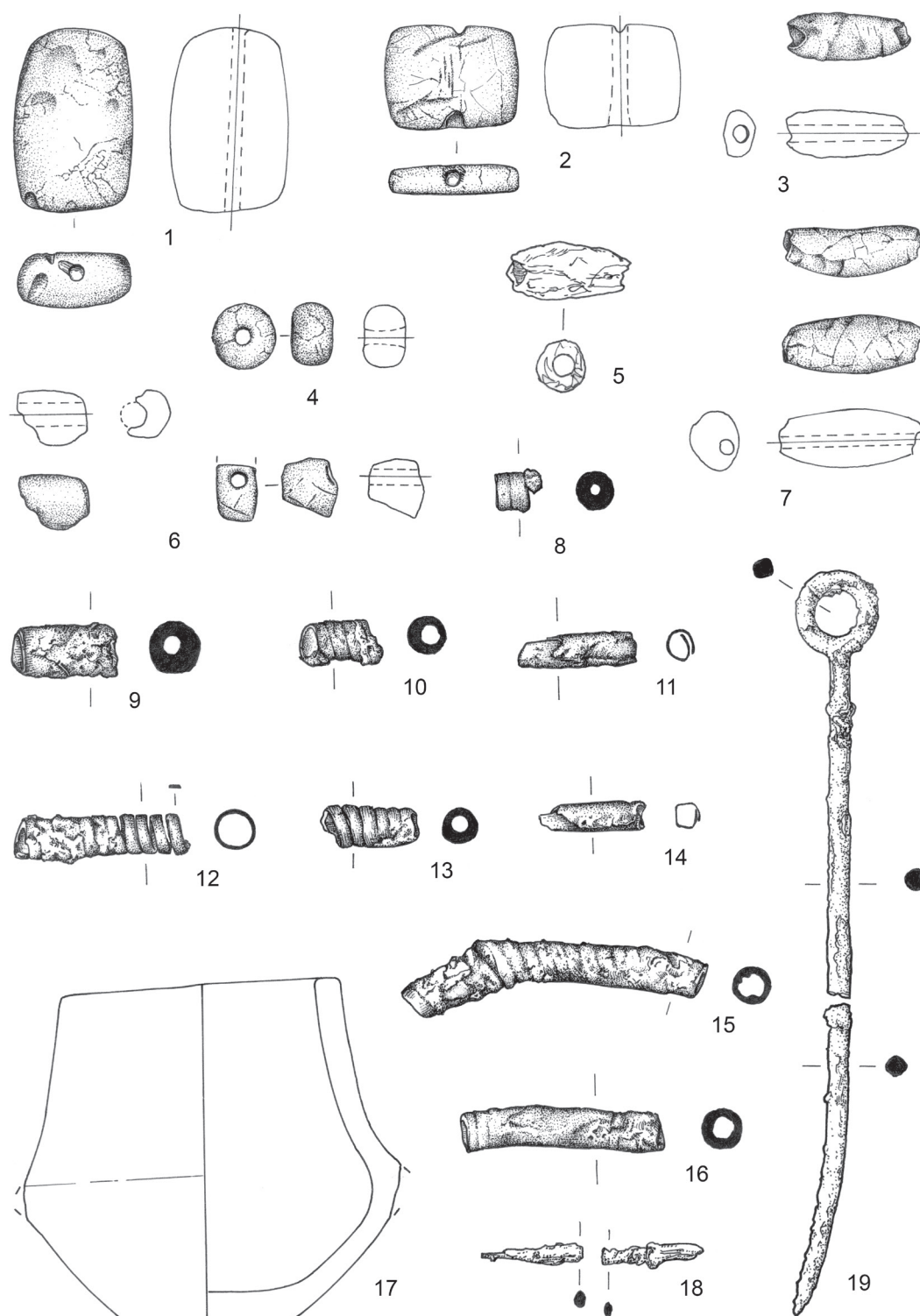
Tab. 91-4 Dřínov (okr. Kladno). 1-4 M 1:1. – Tab. 91-4 Dřínov (distr. of Kladno). 1-4 S 1:1.

Tab. 10 1–8 Dřínov (okr. Kladno). 9–14 Holubice (okr. Praha-západ). 1–14 M 1:1. – *Tab. 10* 1–8 Dřínov (distr. of Kladno). 9–14 Holubice (distr. of Prague-West). 1–14 S 1:1.

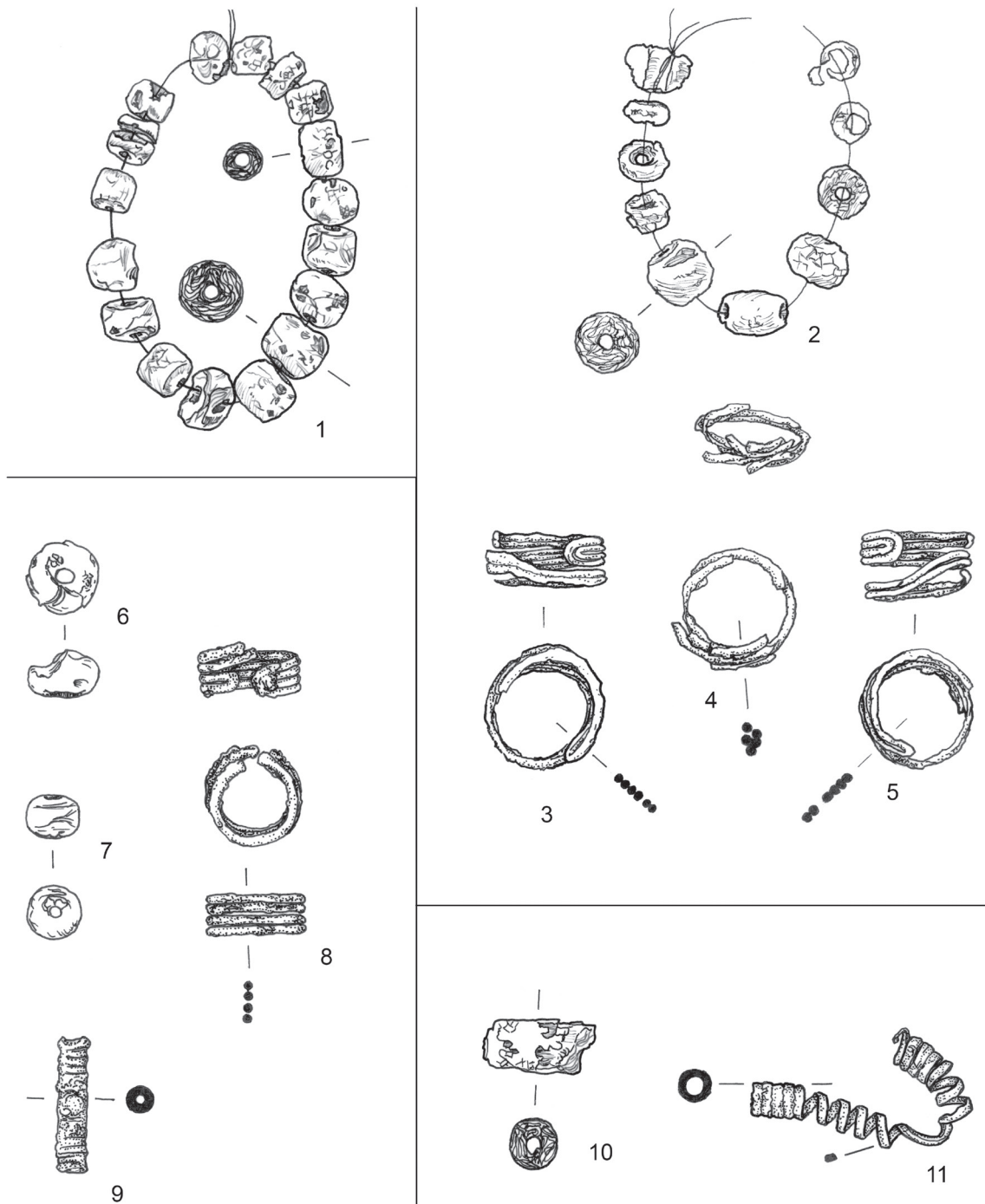

Tab. 111-2 Holubice (okr. Praha-západ). 1-2 M 1:1. – Tab. 111-2 Holubice (distr. of Prague-West). 1-2 S 1:1.

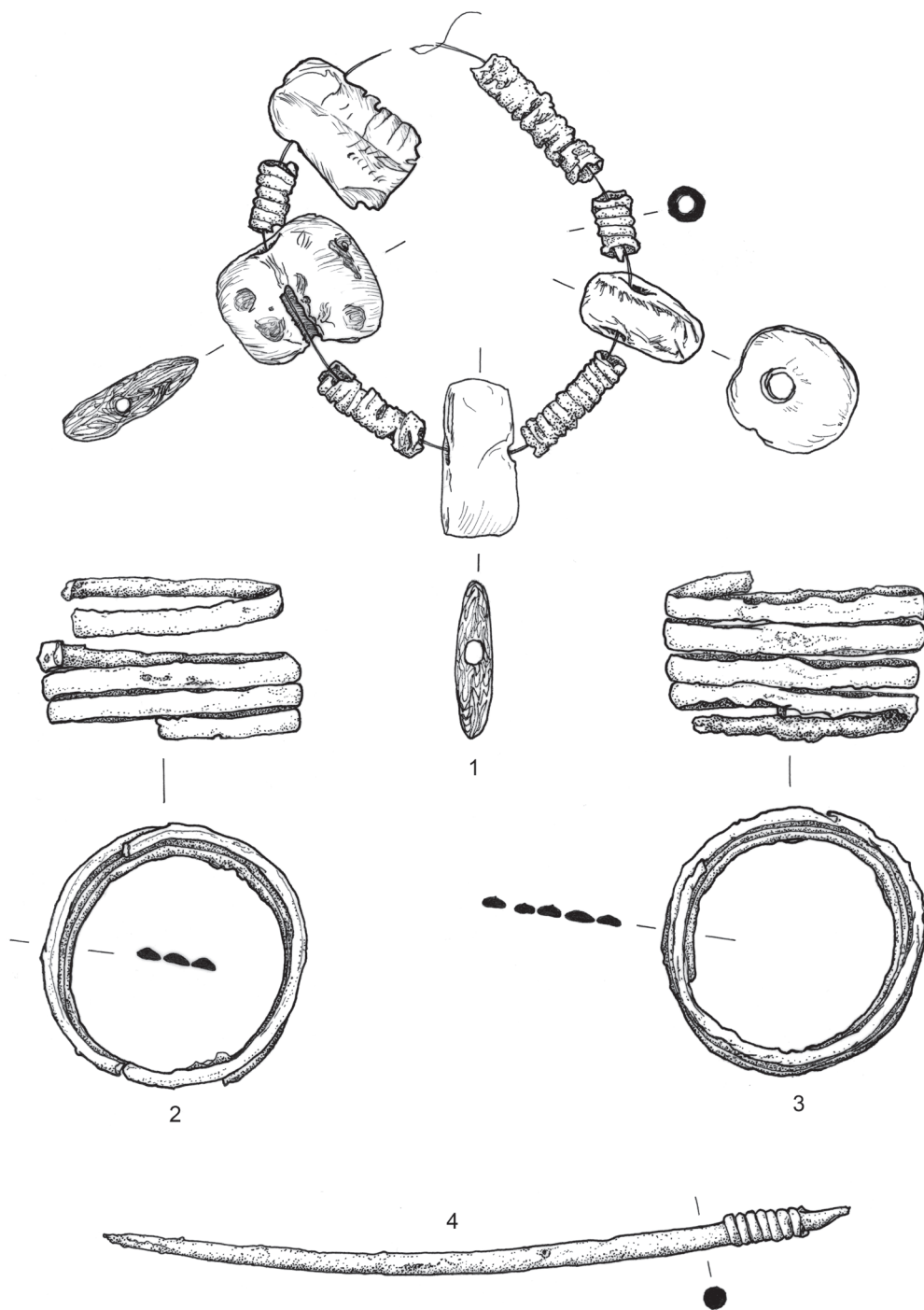

Tab. 12 1–19 Kamýk (okr. Praha-západ). 1–19 M 1:1. – Tab. 12 1–19 Kamýk (distr. of Prague-West). 1–19 S 1:1.

T. 13

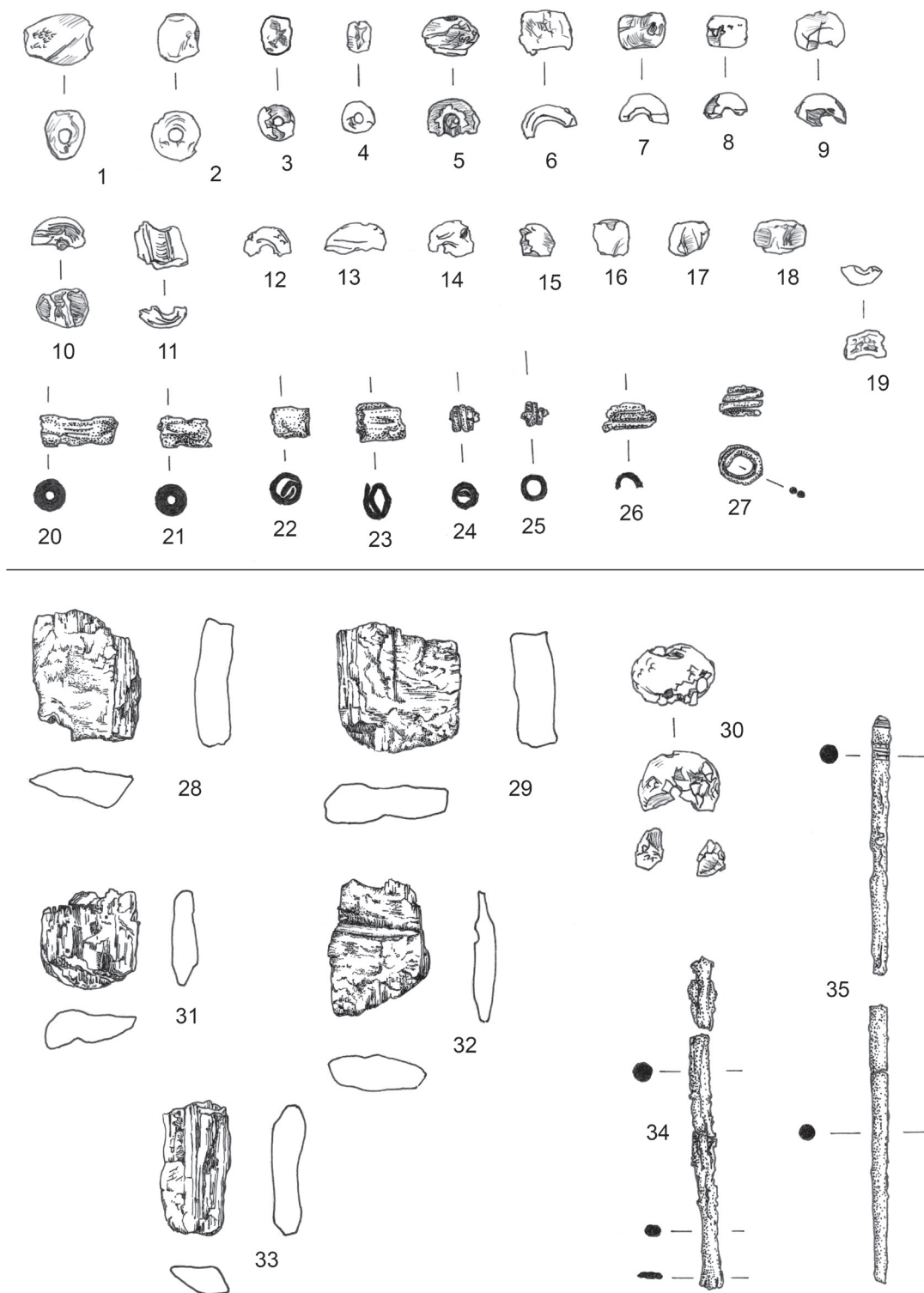

Tab. 13 1–11 Kamýk (okr. Praha-západ). 1–11 M 1:1. – Tab. 13 1–11 Kamýk (distr. of Prague-West). 1–11 S 1:1.

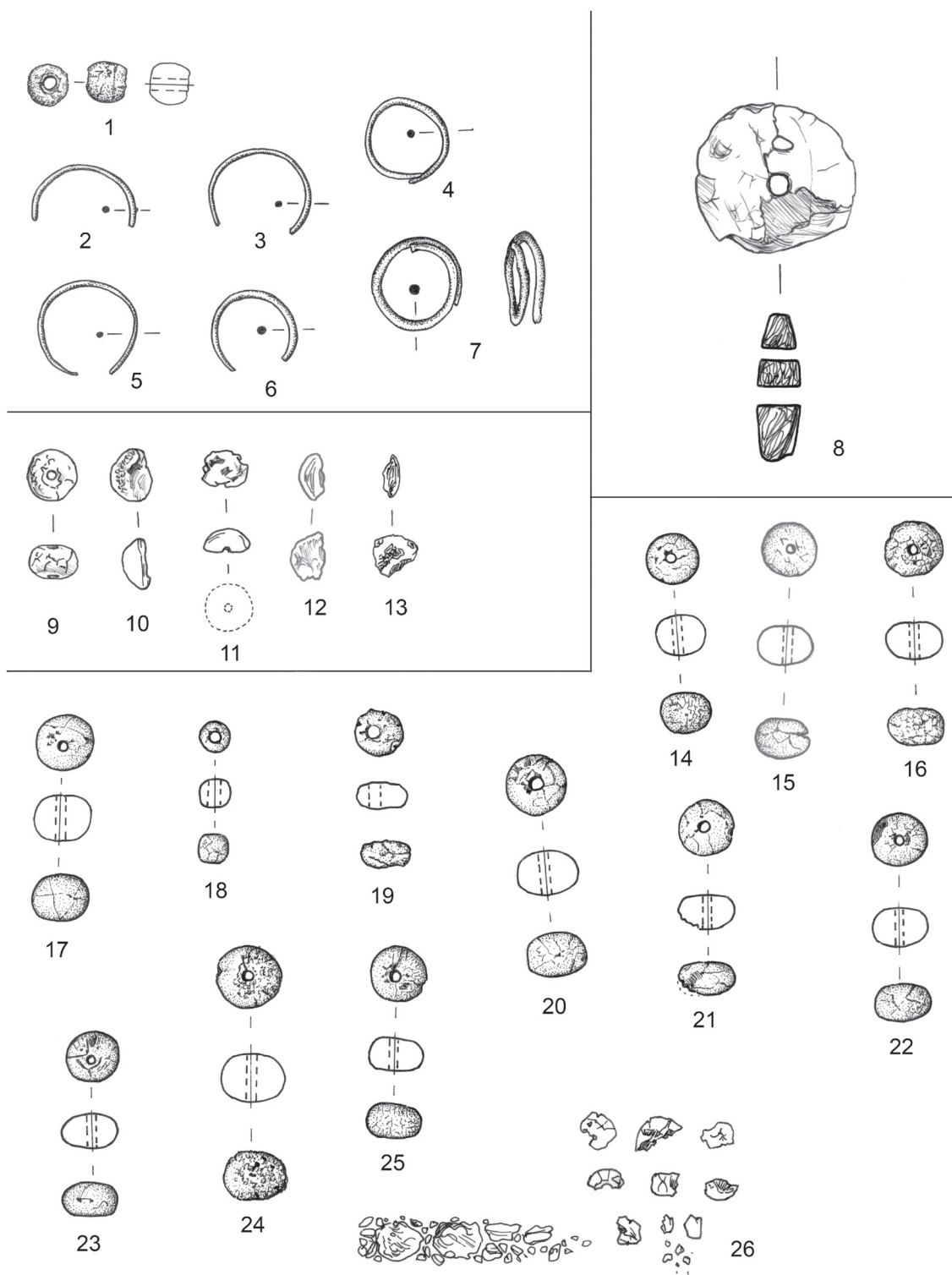

Tab. 14 1–4 Kamýk (okr. Praha-západ). 1–4 M 1:1. – Tab. 14 1–4 Kamýk (distr. of Prague-West). 1–4 S 1:1.

T. 15

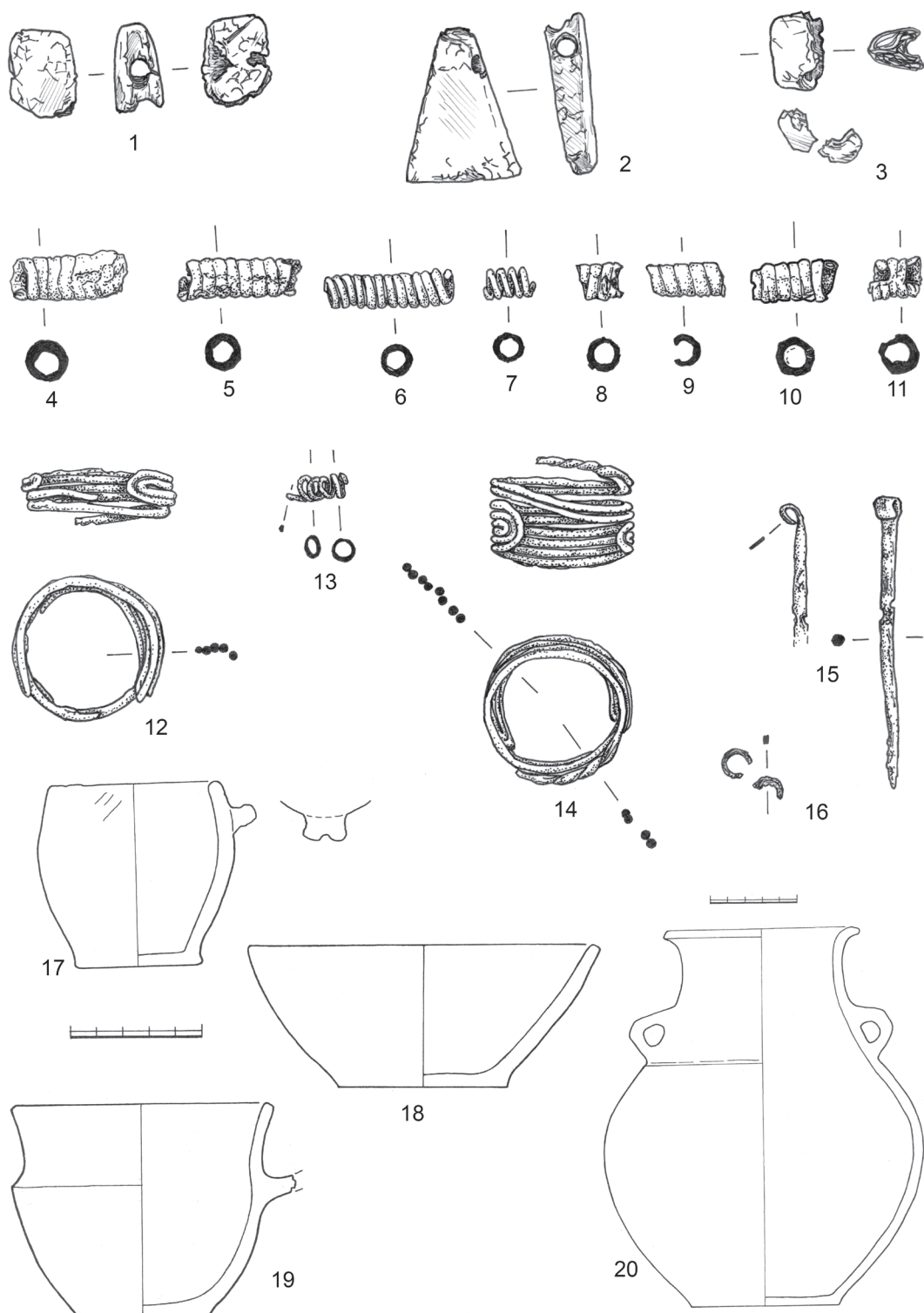

Tab. 15 1–35 Kamýk (okr. Praha-západ). 1–35 M 1:1. – Tab. 15 1–35 Kamýk (distr. of Prague-West). 1–35 S 1:1.

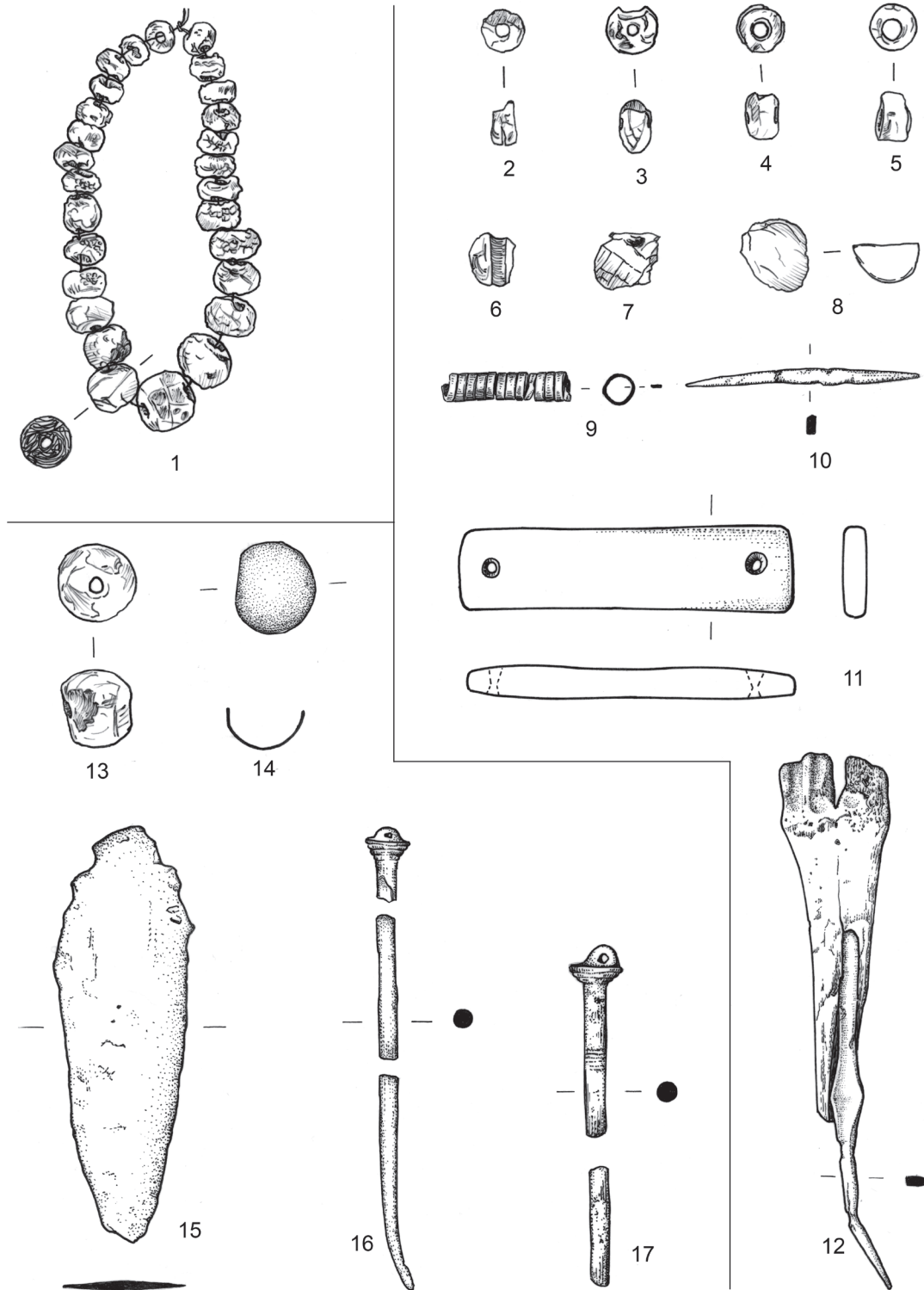

Tab. 16 1-7 Kamýk (okr. Praha-západ). 8-13 Kostelec nad Labem. 14-26 Krnsko (okr. Mladá Boleslav). 1-26 M 1:1. - Tab. 16 1-7 Kamýk (distr. of Prague-West). 8-13 Kostelec nad Labem. 14-26 Krnsko (distr. of Mladá Boleslav). 1-26 S 1:1.

T. 17

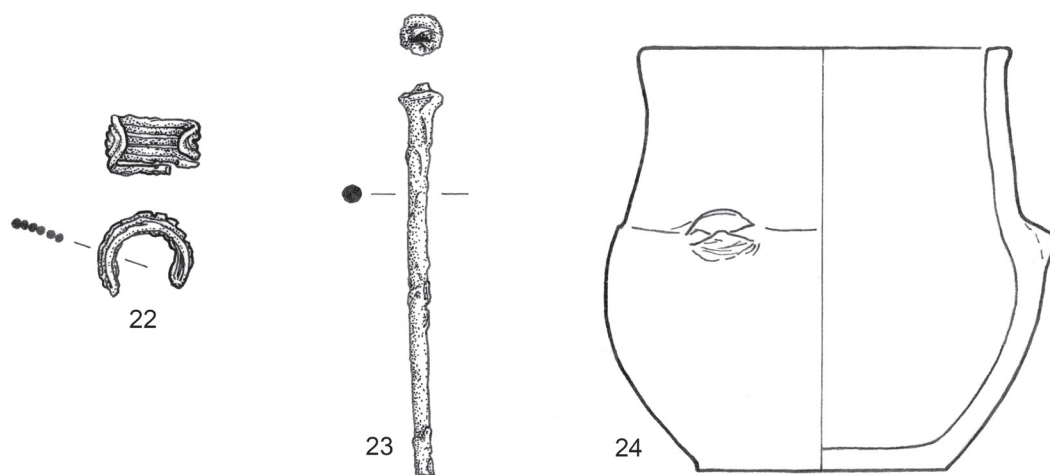
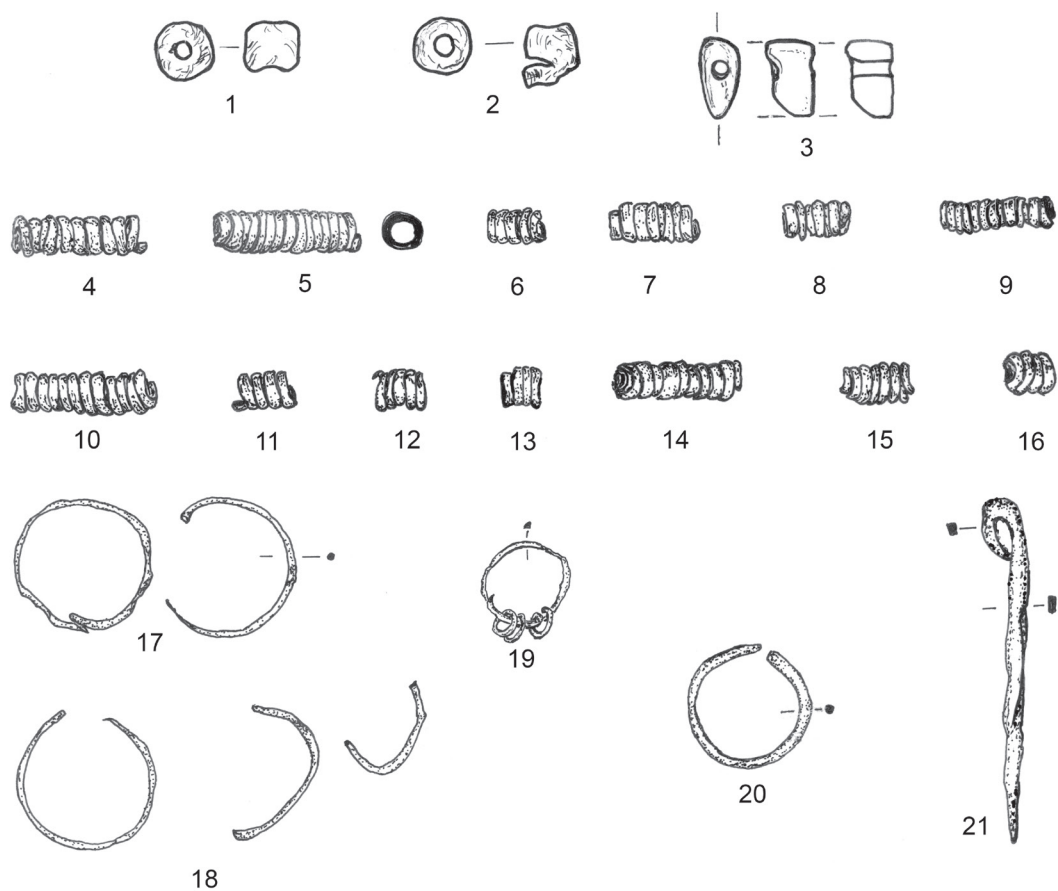

Tab. 171-20 Krnsko (okr. Mladá Boleslav). 1-16 M 1:1; 17-19 M 1:2; 20 M 1:3. – Tab. 171-20 Krnsko (distr. of Mladá Boleslav). 1-16 S 1:1; 17-19 S 1:2; 20 S 1:3.

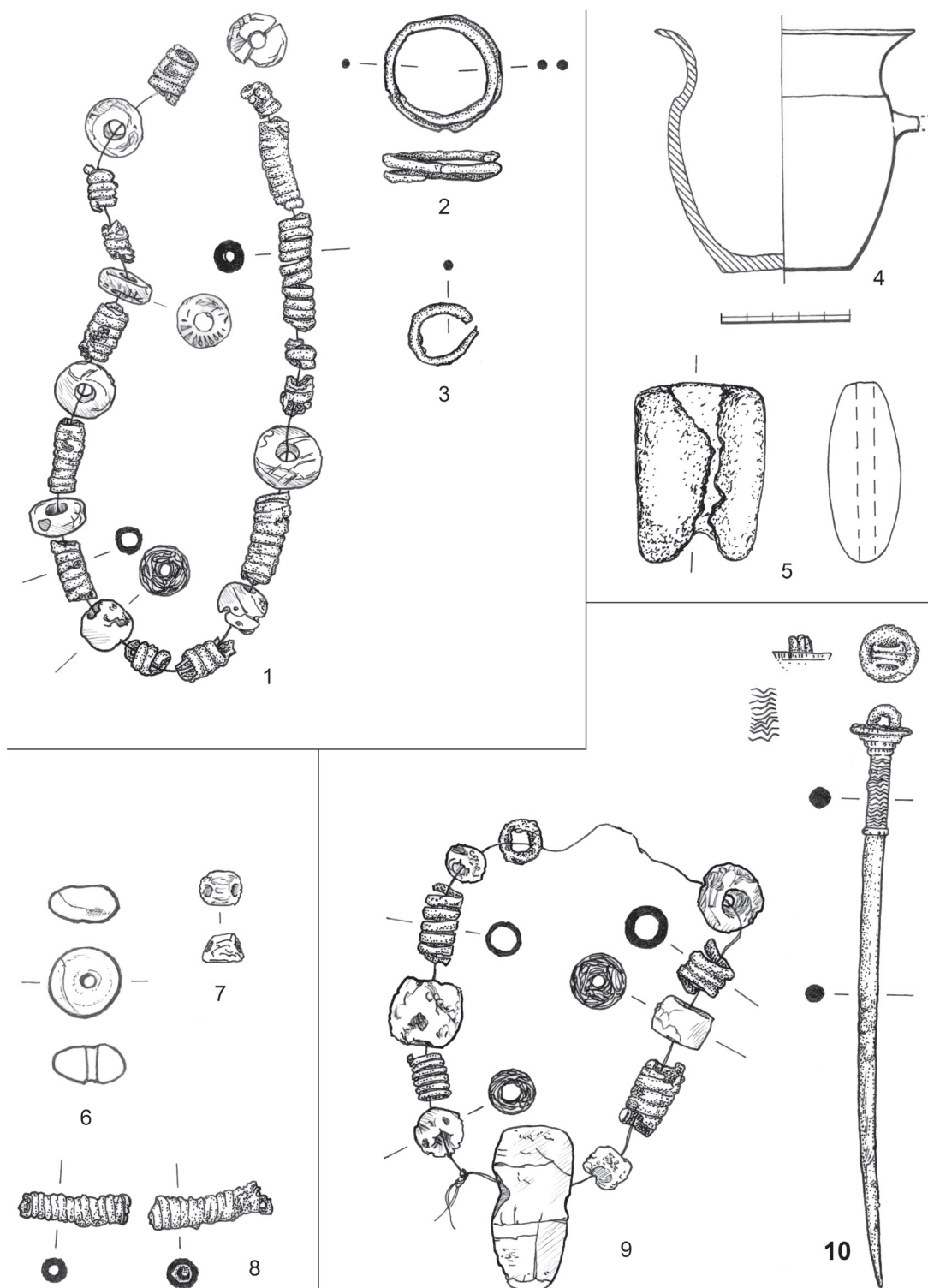

Tab. 18 1 Ledce (okr. Kladno). 2-12 Mikulovice (okr. Pardubice). 1-12 M 1:1. – Tab. 18 1 Ledce (distr. of Kladno). 2-12 Mikulovice (distr. of Pardubice). 1-12 S 1:1.

T. 19

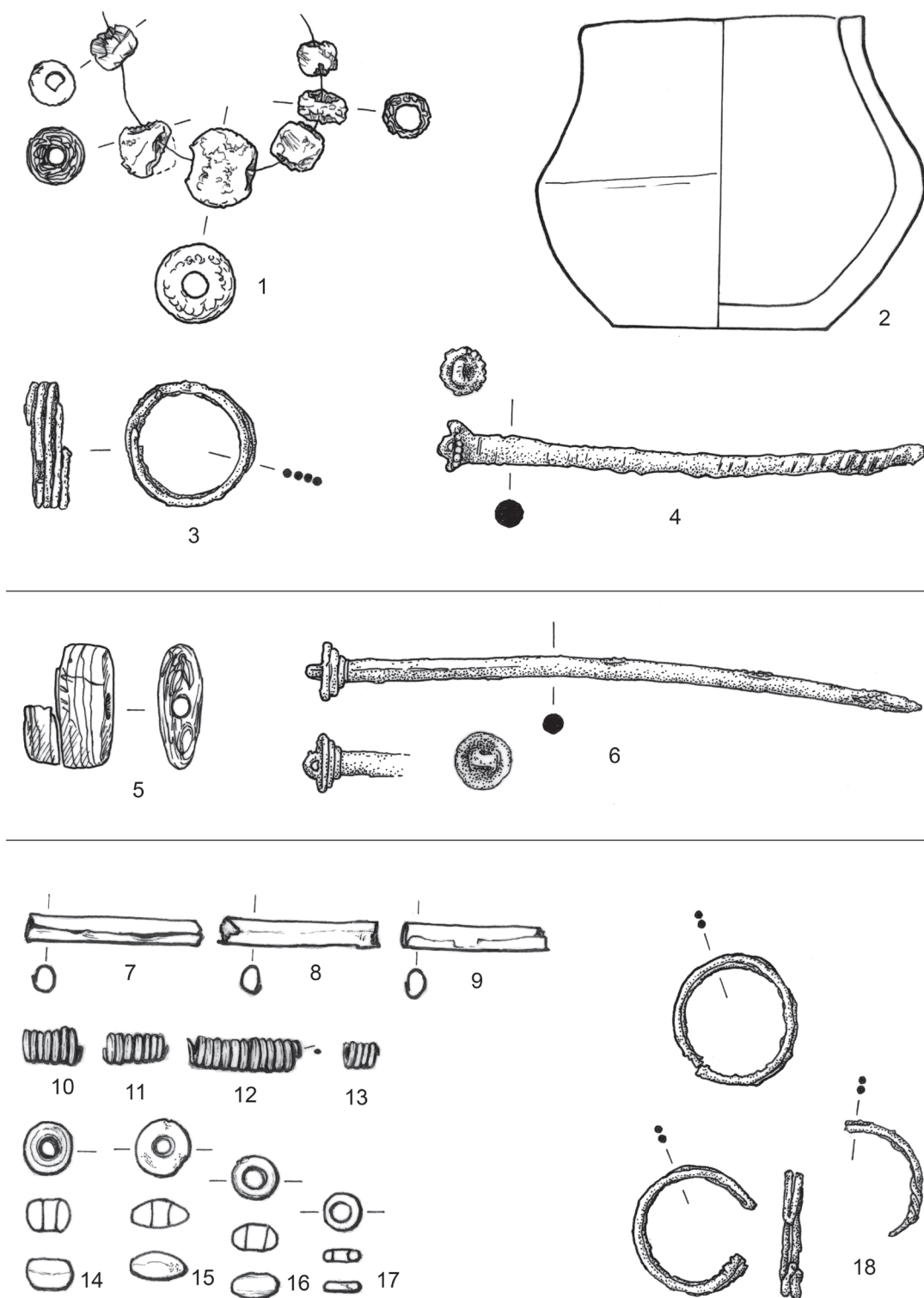

Tab. 19 1–21 Minice (okr. Mělník). 22–24 Neprobylice (okr. Kladno). 1–24 M 1:1. – Tab. 19 1–21 Minice (distr. of Mělník). 22–24 Neprobylice (distr. of Kladno). 1–24 S 1:1.

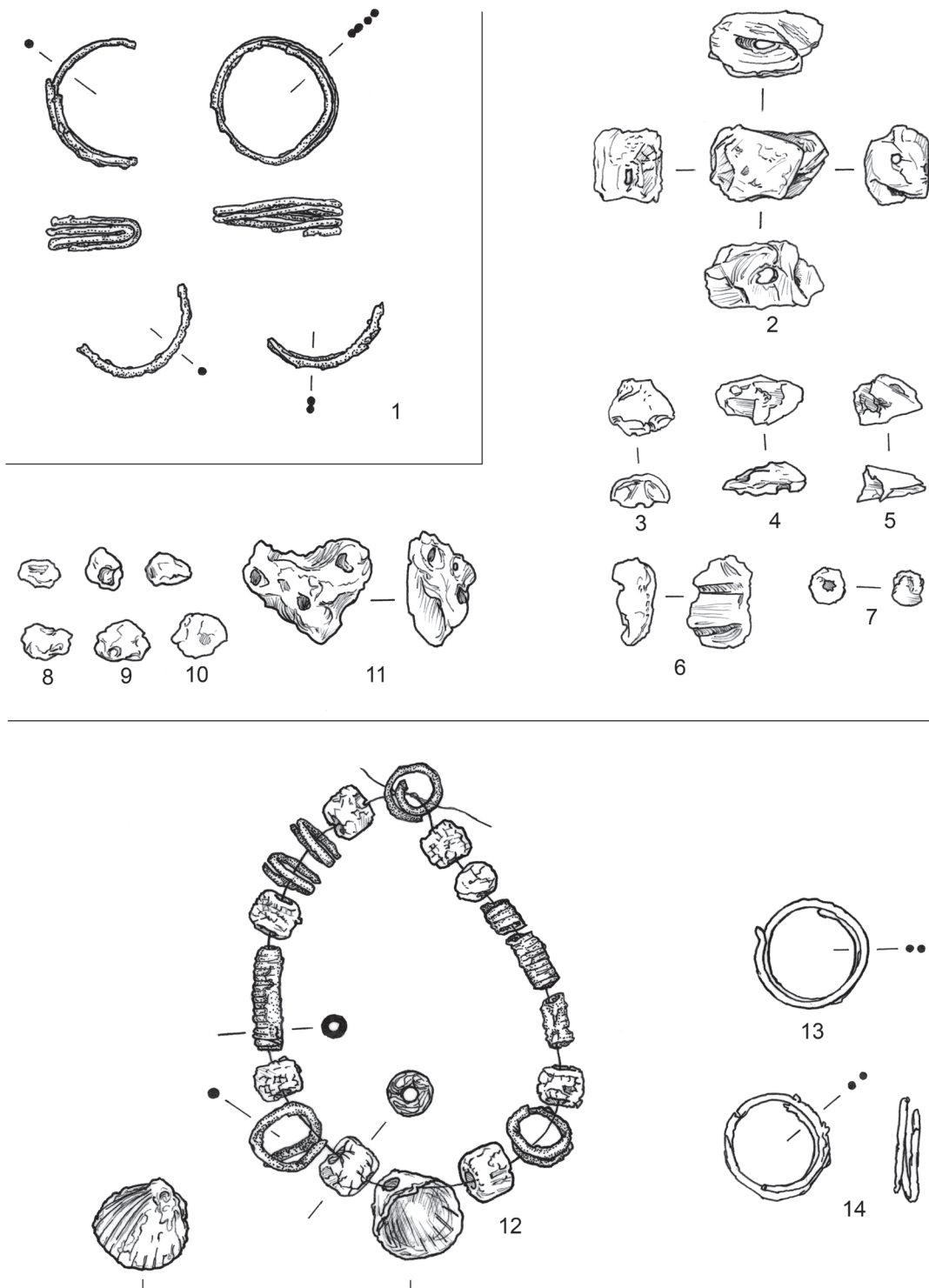

Tab. 20 1–3, 6–10 Neprobylice (okr. Kladno). 4–5 Minice (okr. Mělník). 1–3, 5–10 M 1:1; 4 M 1:2. – Tab. 20 1–3, 6–10 Neprobylice (distr. of Kladno). 4–5 Minice (distr. of Mělník). 1–3, 5–10 S 1:1; 4 S 1:2.

T. 21

Tab. 21 1-18 Neprobylice (okr. Kladno). 1-18 M 1:1. – Tab. 21 1-18 Neprobylice (distr. of Kladno). 1-18 S 1:1.

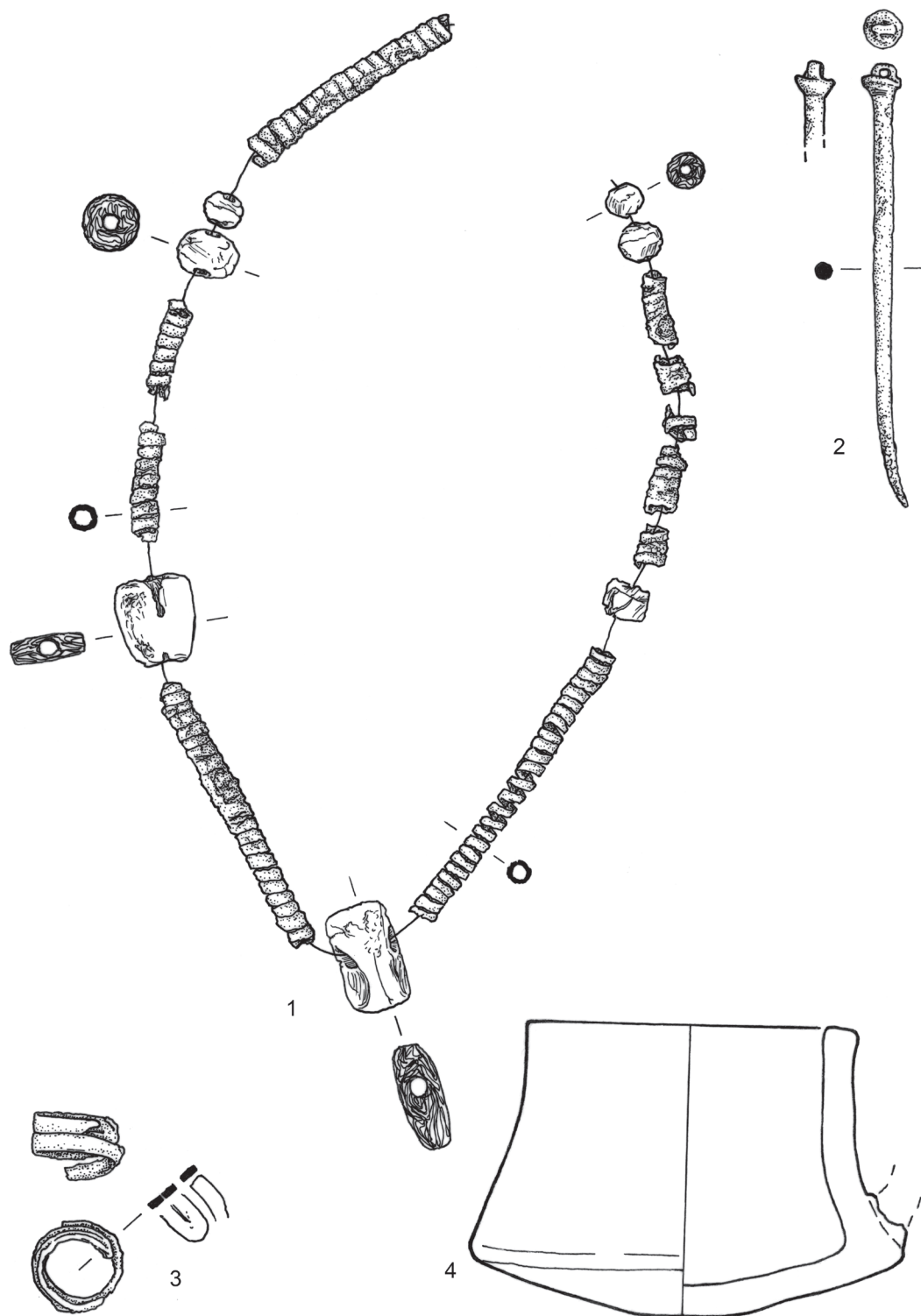
Tab. 22 1–11 Neprobylice (okr. Kladno). 12–14 Noutonice (okr. Praha-západ). 1–14 M 1:1. – Tab. 22 1–11 Neprobylice (distr. Kladno). 12–14 Noutonice (distr. of Prague-West). 1–14 S 1:1.

T-23

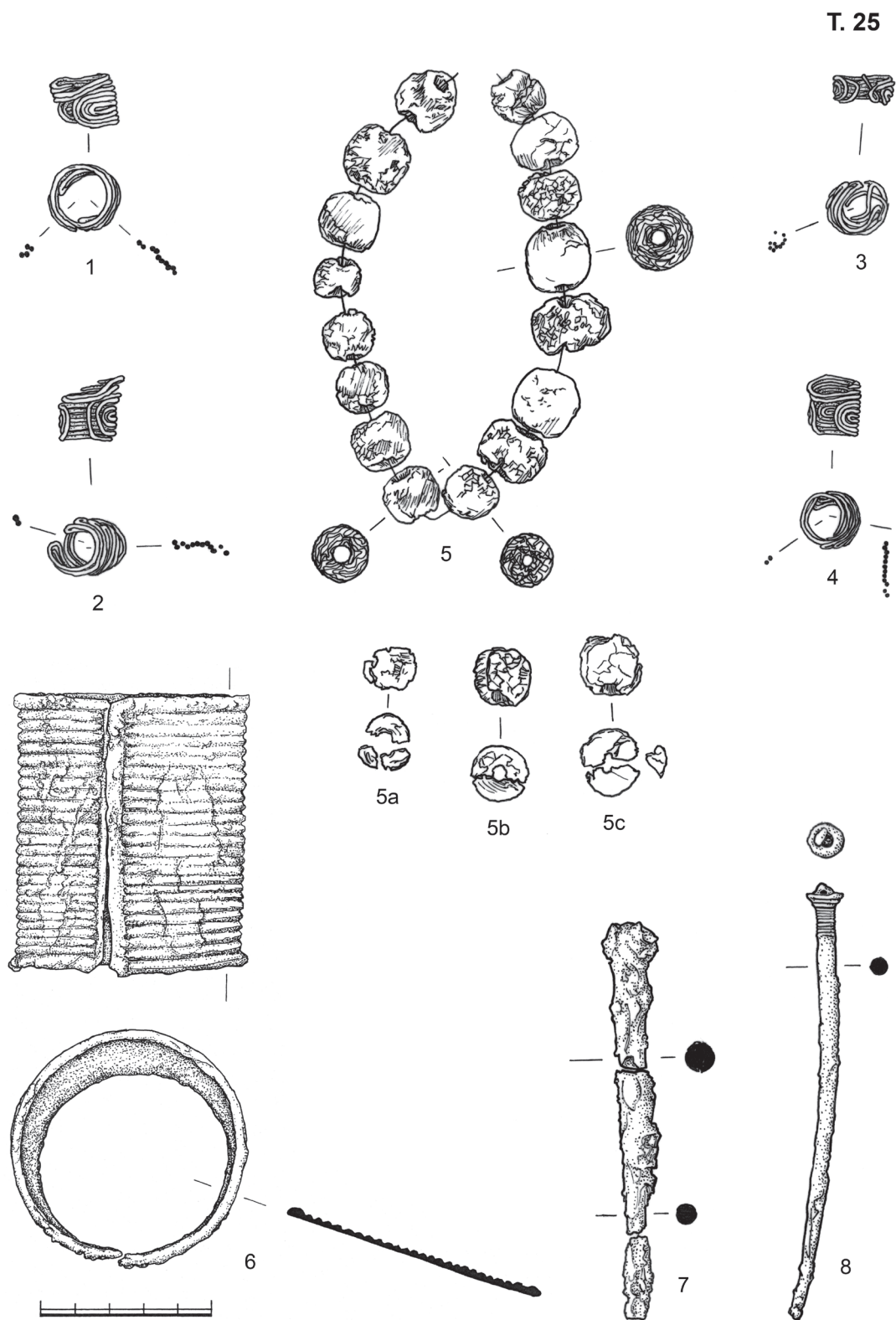

Tab. 23 1-6 Noutonice (okr. Praha- západ). 1-6 M 1:1. - Tab. 23 1-6 Noutonice (distr. of Prague-West). 1-6 S 1:1.

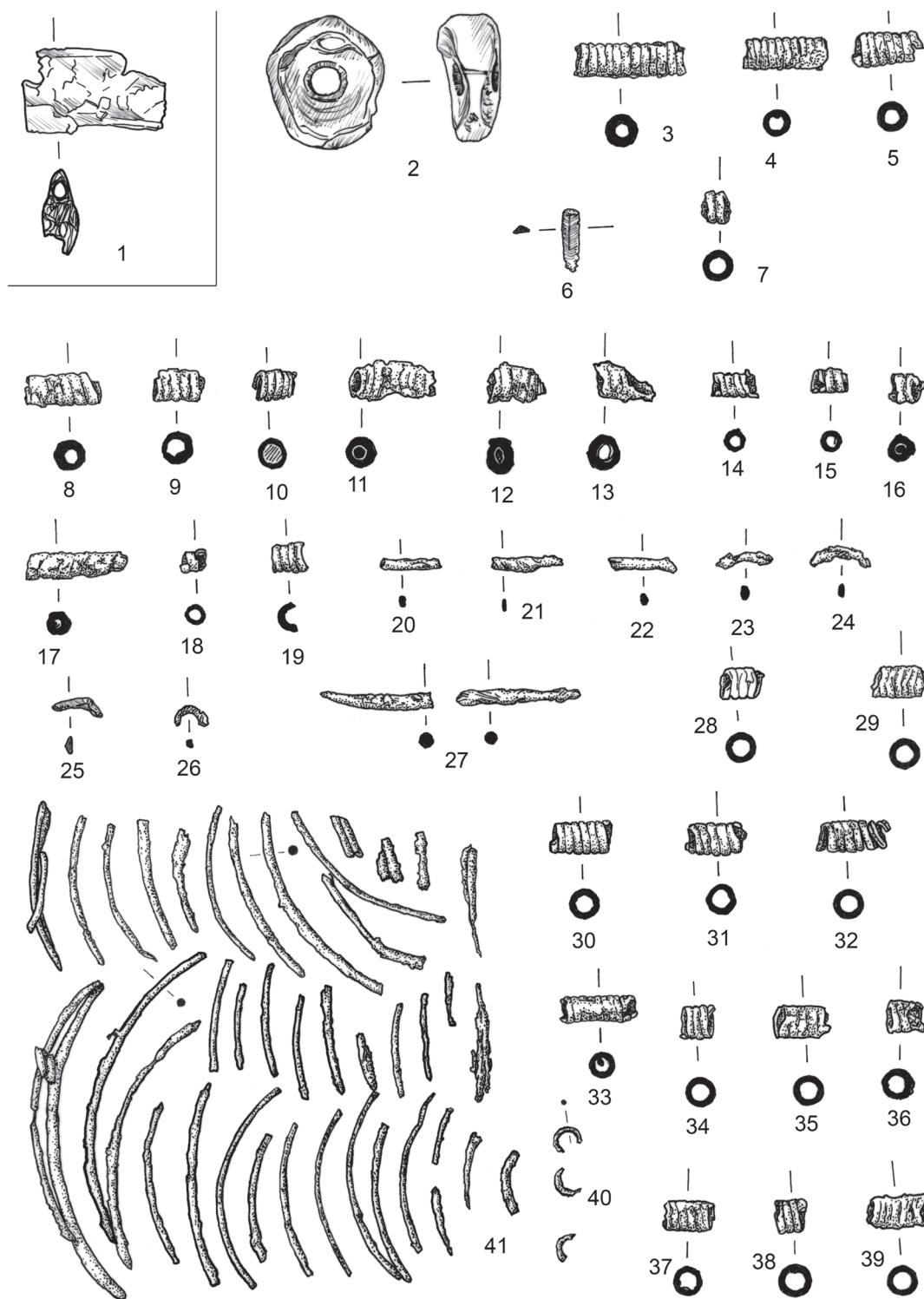
T. 24

Tab. 24 1–4 Noutonice (okr. Praha-západ). 1–4 M 1:1. – *Tab. 24* 1–4 Noutonice (distr. of Prague-West). 1–4 S 1:1.

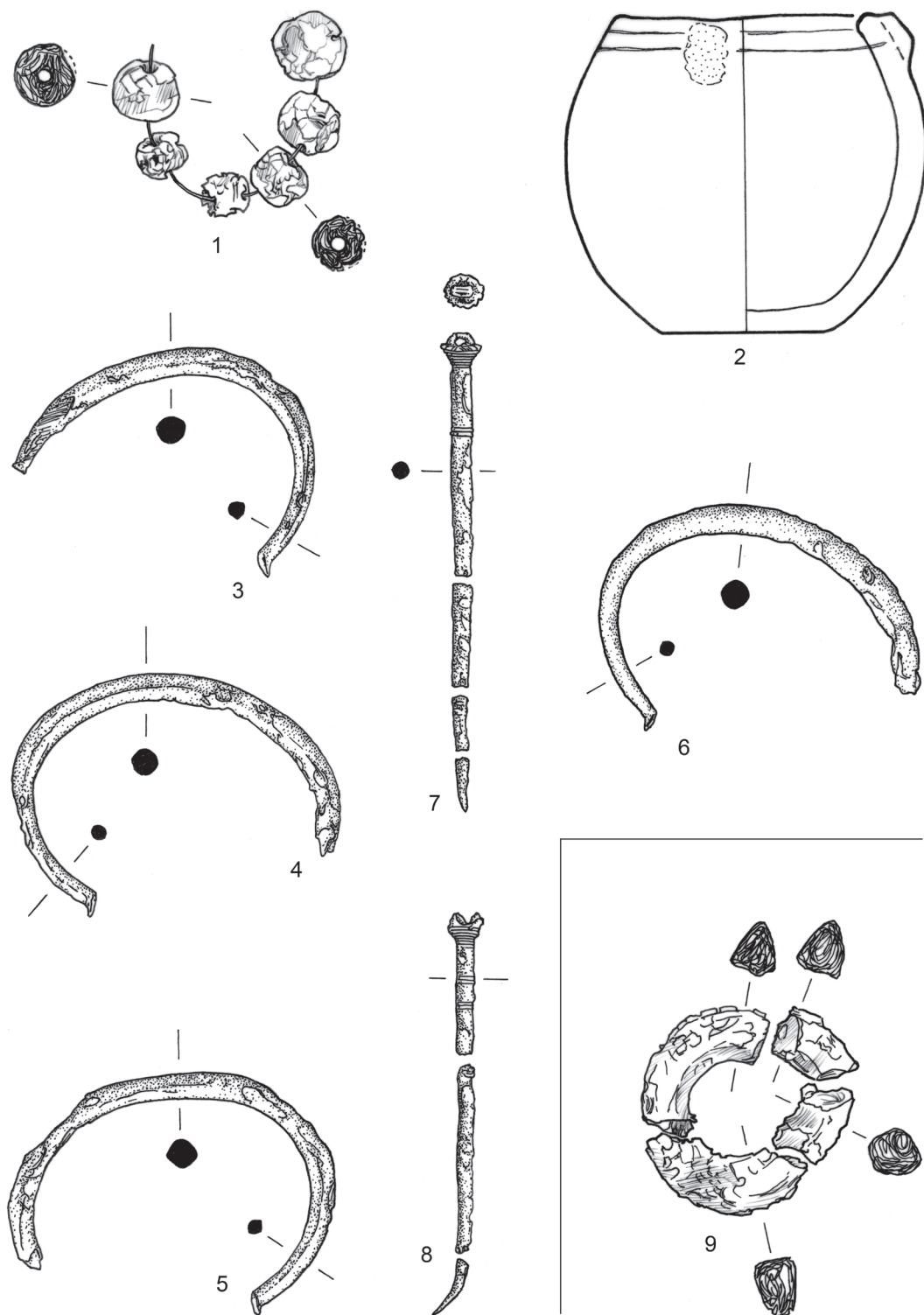

Tab. 25 1-8 Noutonice (okr. Praha-západ). 1-8 M 1:1. – Tab. 25 1-8 Noutonice (distr. of Prague-West). 1-8 S 1:1.

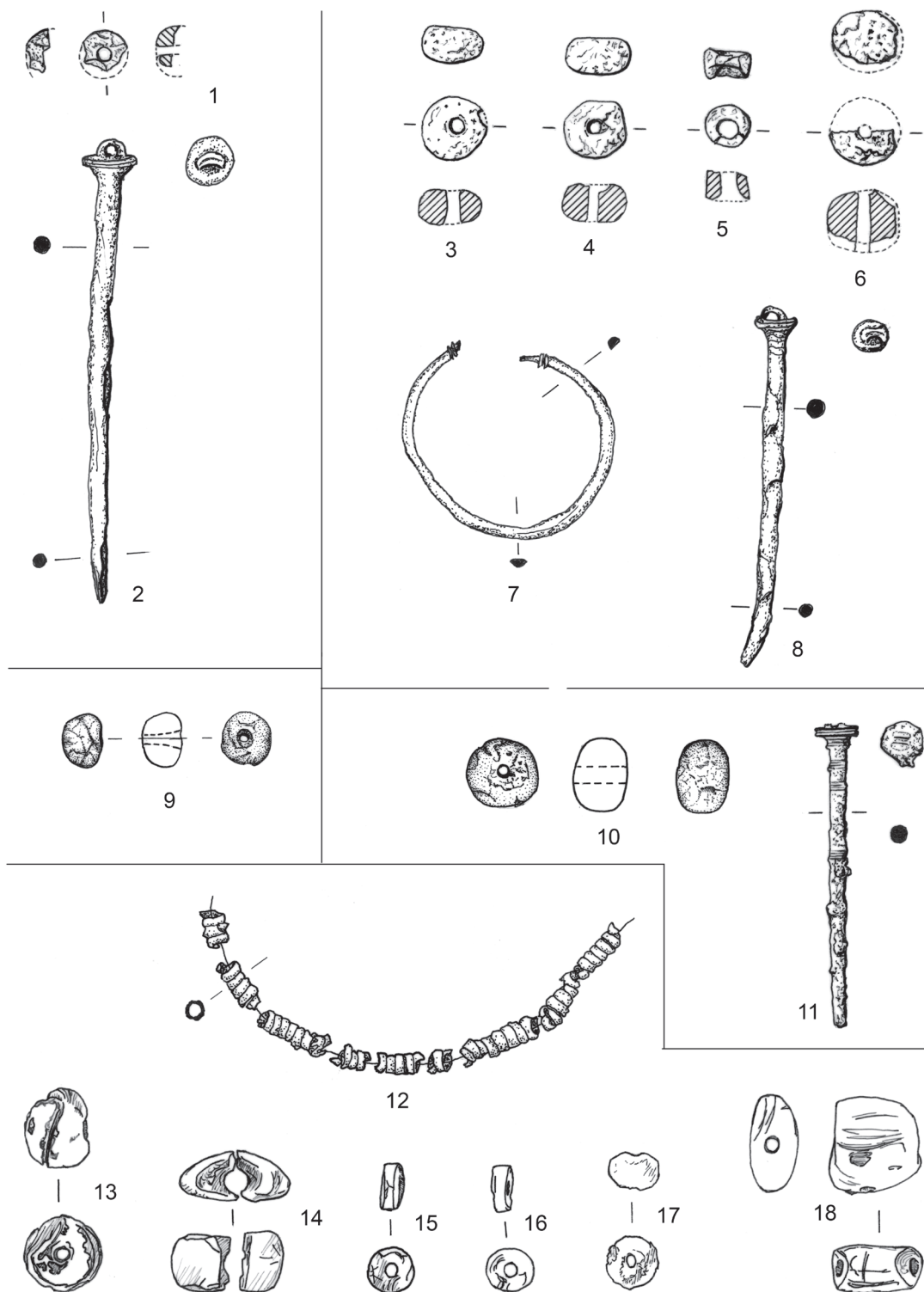

Tab. 26 1 Nymburk (okr. Nymburk). 2-39 Podlesí (okr. Hradec Králové). 1-39 M 1:1. – Tab. 26 1 Nymburk (distr. of Nymburk). 2-39 Podlesí (distr. of Hradec Králové). 1-39 S 1:1.

T. 27

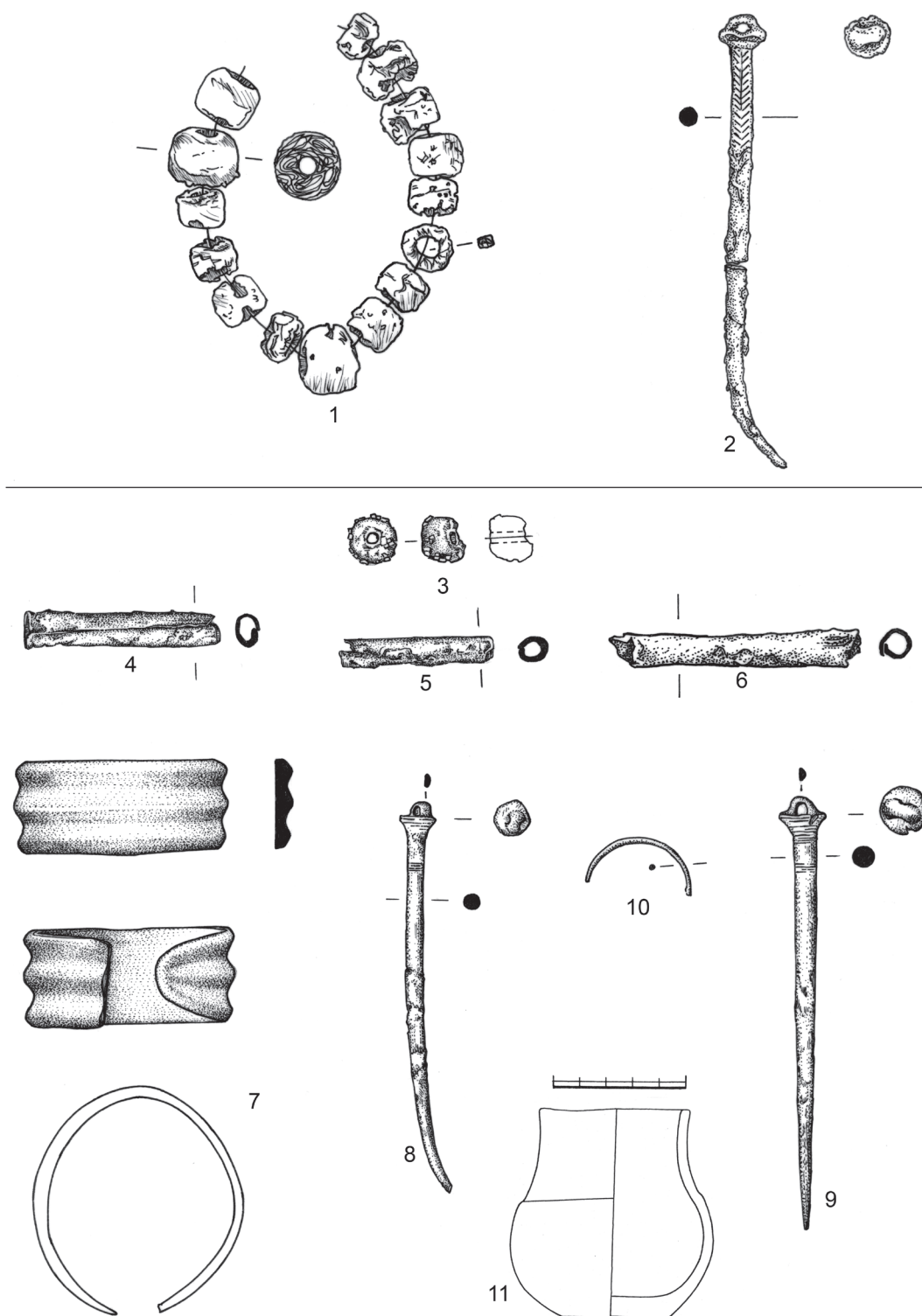

Tab. 271-9 Praha 6 – Bubeneč (okr. Praha). 1-9 M 1:1. – Tab. 271-9 Praha 6 – Bubeneč (distr. of Prague). 1-9 S 1:1.

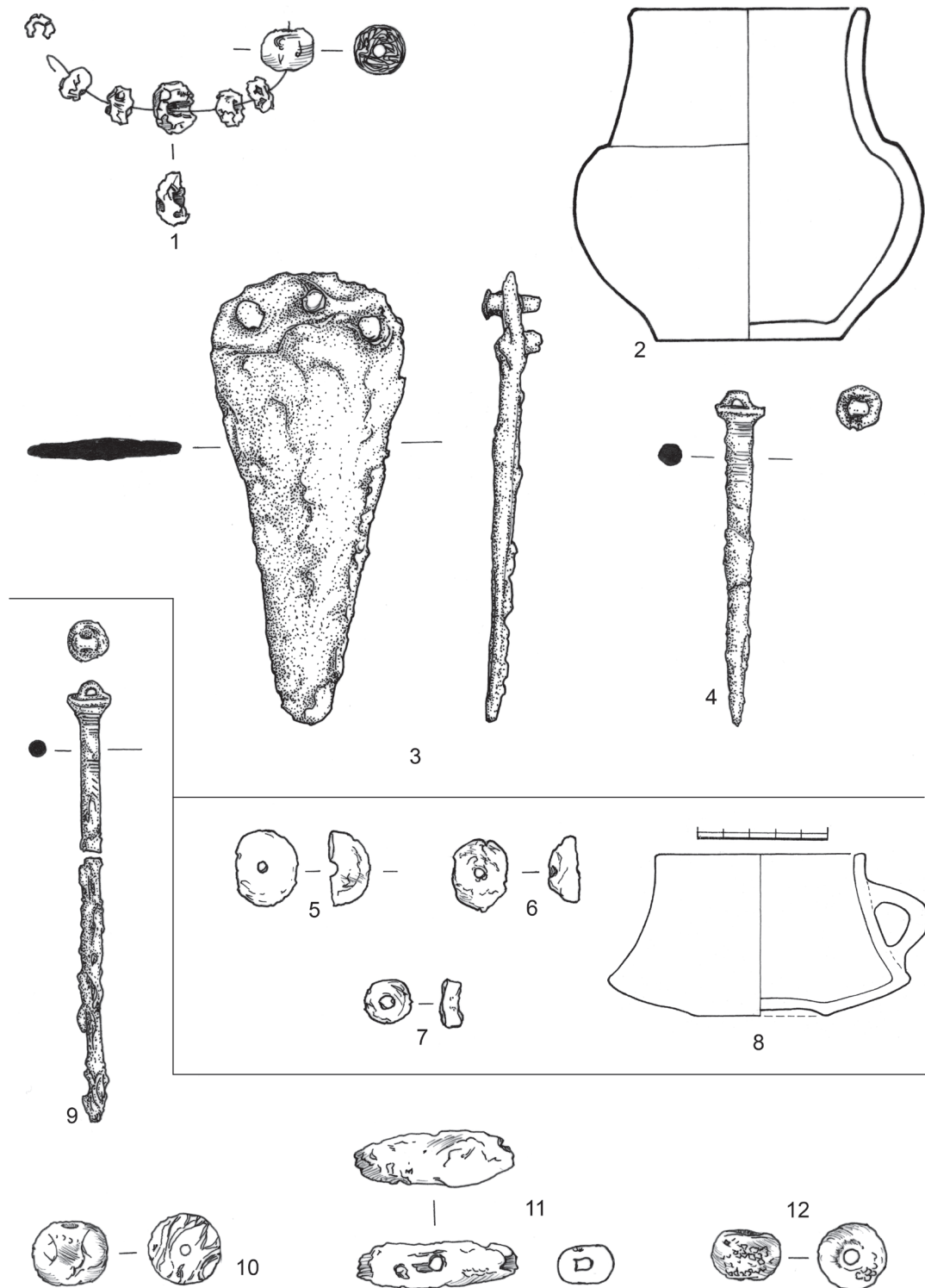

Tab. 28 1–18 Malé Čičovice (okr. Praha-západ). 1–18 M 1:1. – Tab. 28 1–18 Malé Čičovice (distr. of Prague-West). 1–18 S 1:1.

T. 29

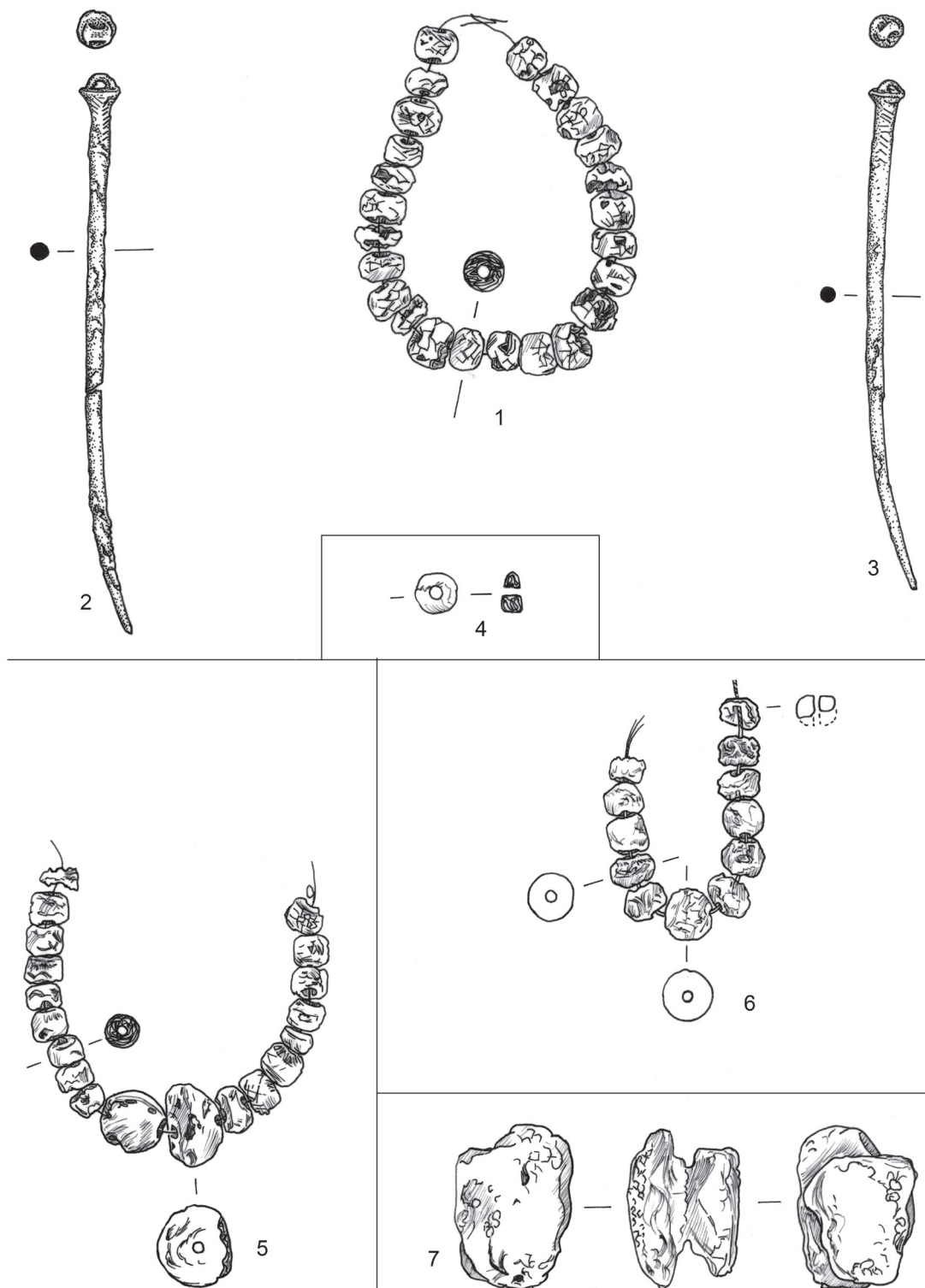

Tab. 29 1–11 Malé Čičovice (okr. Praha-západ). 1–10 M 1:1; 11 M 1:2. – Tab. 29 1–11 Malé Čičovice (distr. of Prague-West). 1–10 S 1:1; 11 S 1:2.

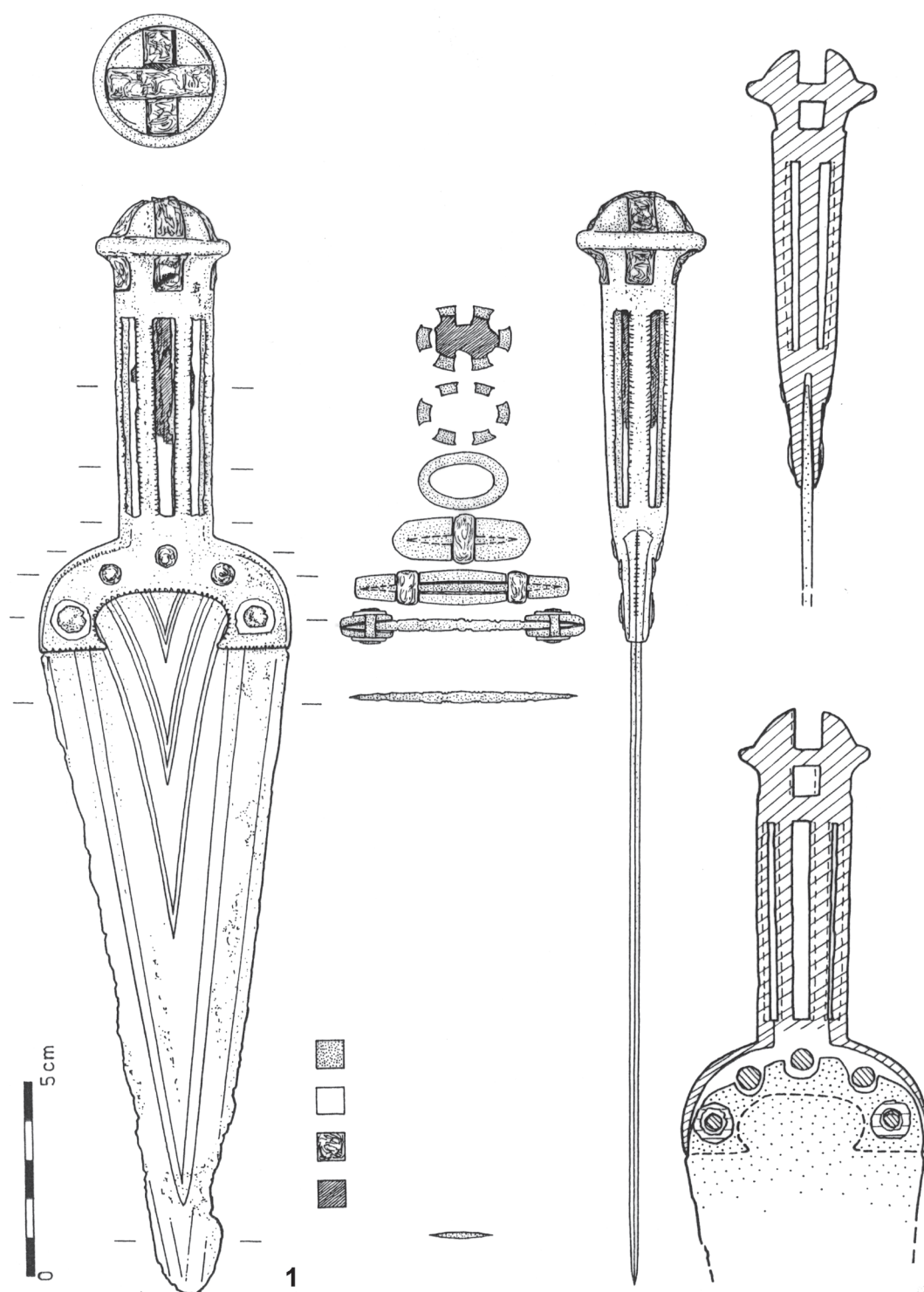

Tab. 30 1–12 Malé Čičovice (okr. Praha-západ). 1–7, 9–12 M 1:1; 8 M 1:2. – Tab. 30 1–12 Malé Čičovice (distr. of Prague-West). 1–7, 9–12 S 1:1; 8 S 1:2.

T. 31

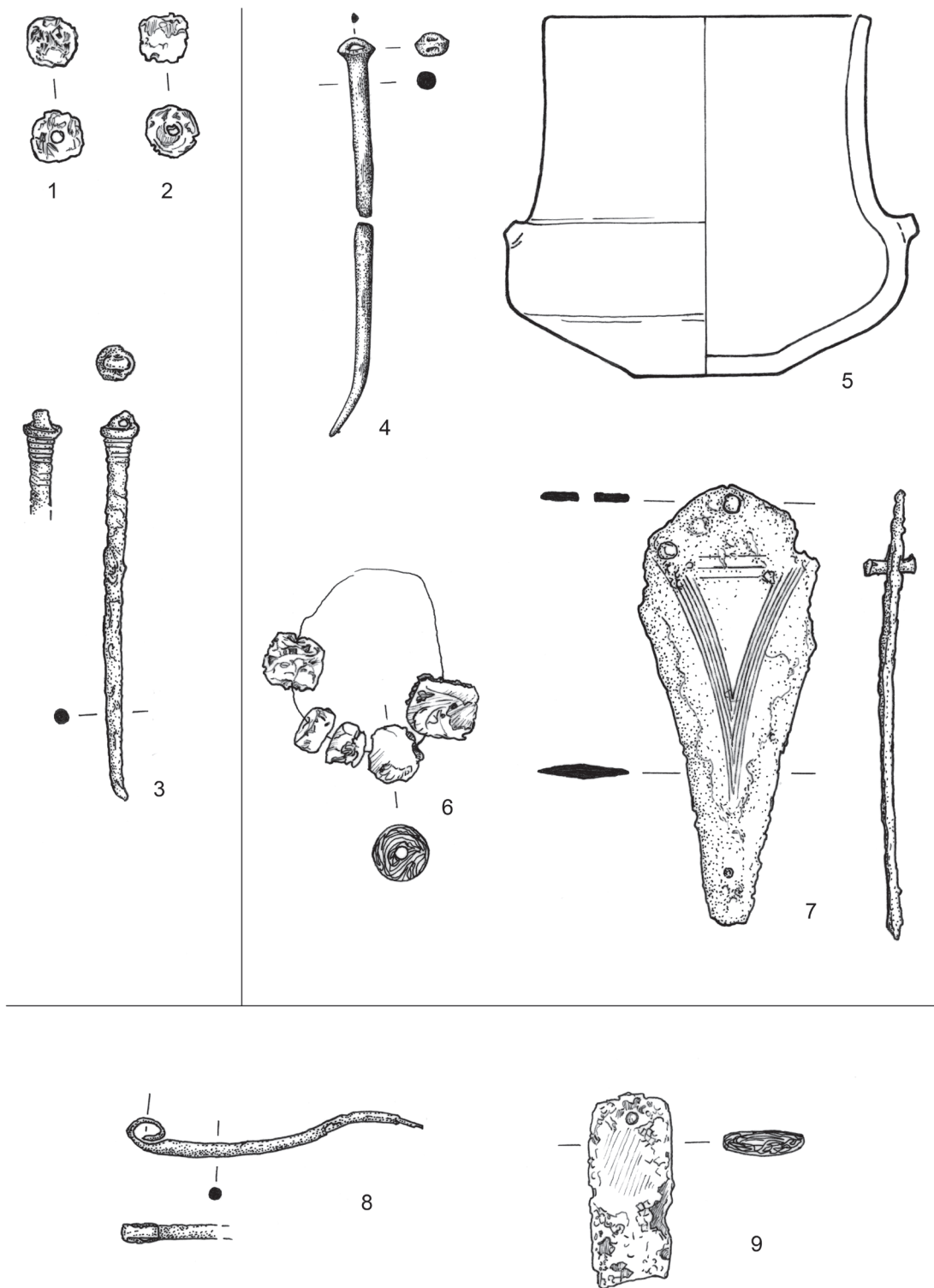

Tab. 31 1–3, 5 Malé Čičovice (okr. Praha-západ). 4 Řepov (okr. Mladá Boleslav). 6 Praha 8 – Kobylisy (okr. Praha). 7 Osluchov (okr. Kladno). 1–7 M 1:1. – Tab. 31 1–3, 5 Malé Čičovice (distr. of Prague-West). 4 Řepov (distr. of Mladá Boleslav). 6 Praha 8 – Kobylisy (distr. of Prague). 7 Osluchov (distr. of Kladno). 1–7 S 1:1.

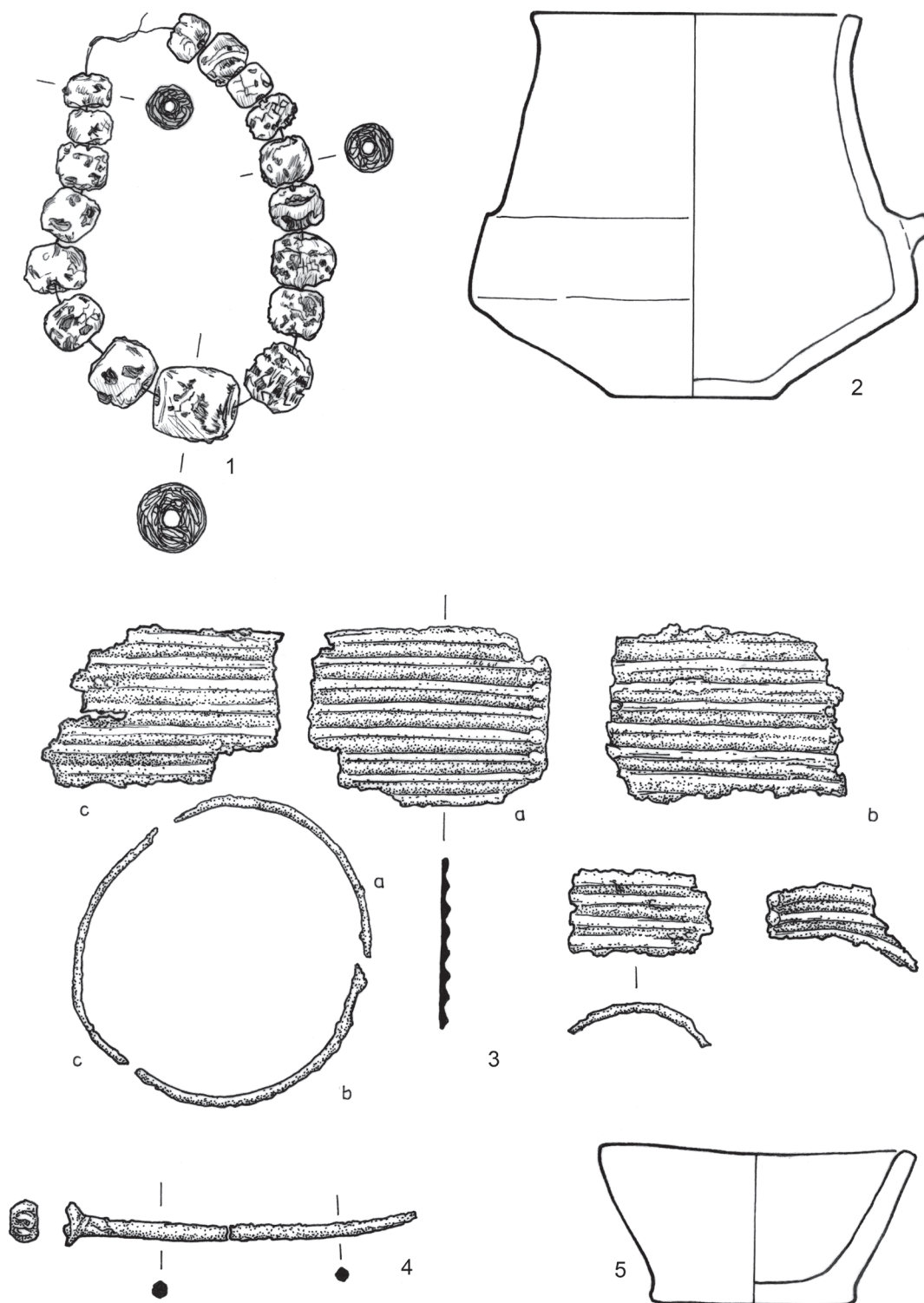

Tab. 321 Praha 6 – Suchdol – Koží hřbety (okr. Praha). 1 (podle Divac – Sedláček 1999). – Tab. 321 Praha 6 – Suchdol – Koží hřbety (distr. of Prague). 1 (after Divac – Sedláček 1999).

T. 33

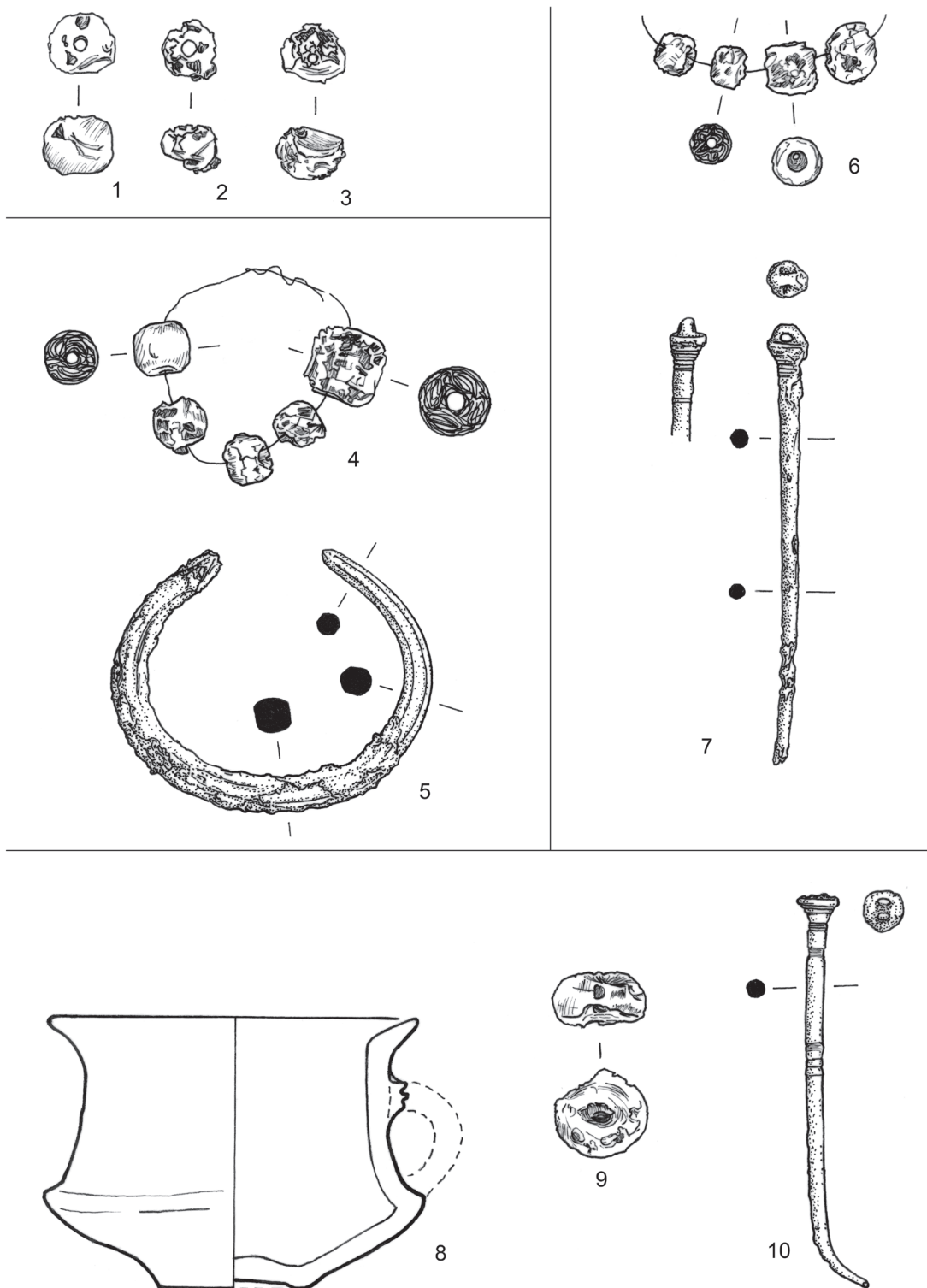

Tab. 33 1-9 Svrkyně (okr. Praha-západ). 1-9 M 1:1. - Tab. 33 1-9 Svrkyně (distr. of Prague-West). 1-9 S 1:1.

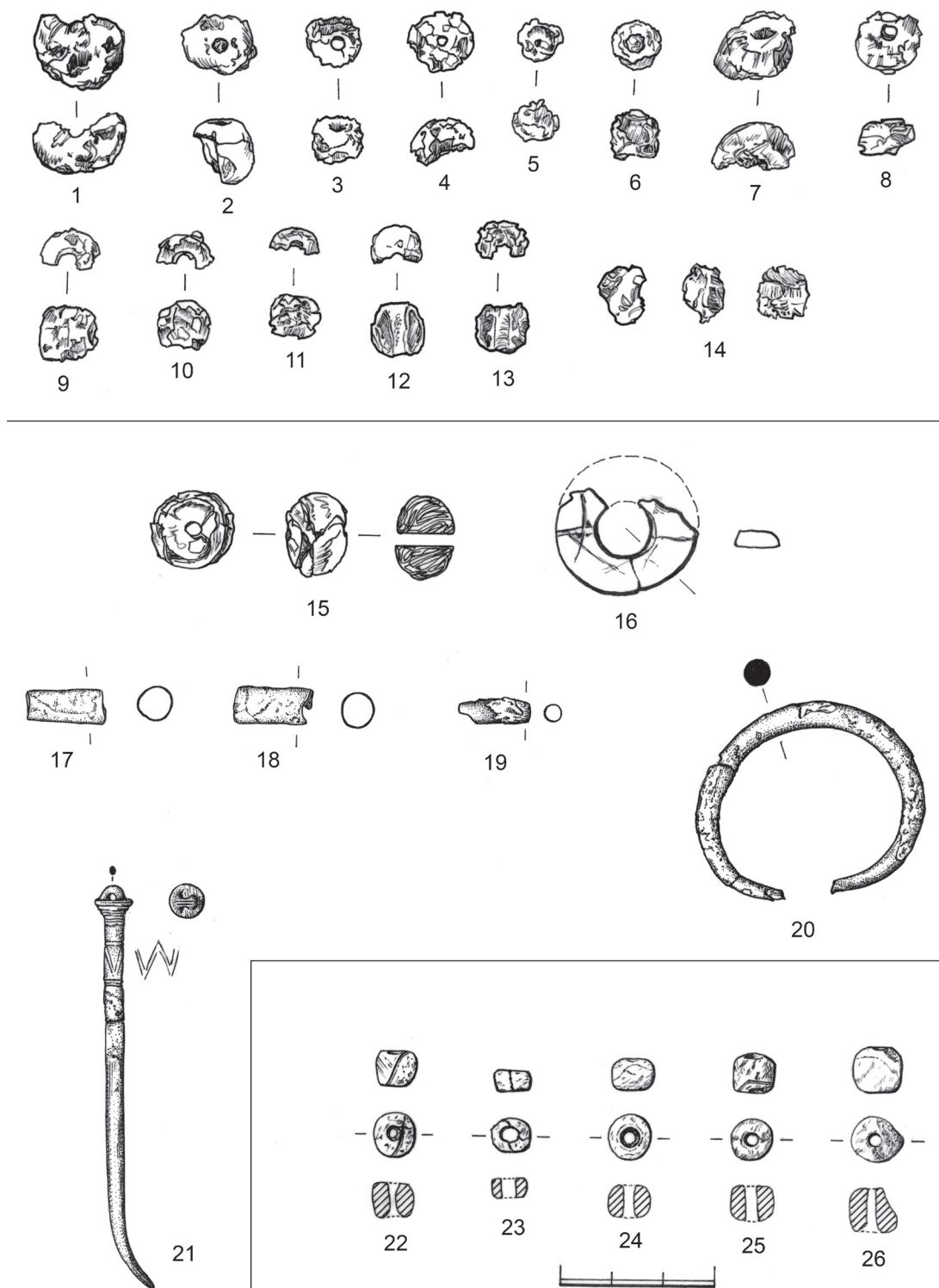

Tab. 34 1-5 Svrkyně (okr. Praha-západ). 1:5 M 1:1. - Tab. 34 1-5 Svrkyně (distr. of Prague-West). 1:5 S 1:1.

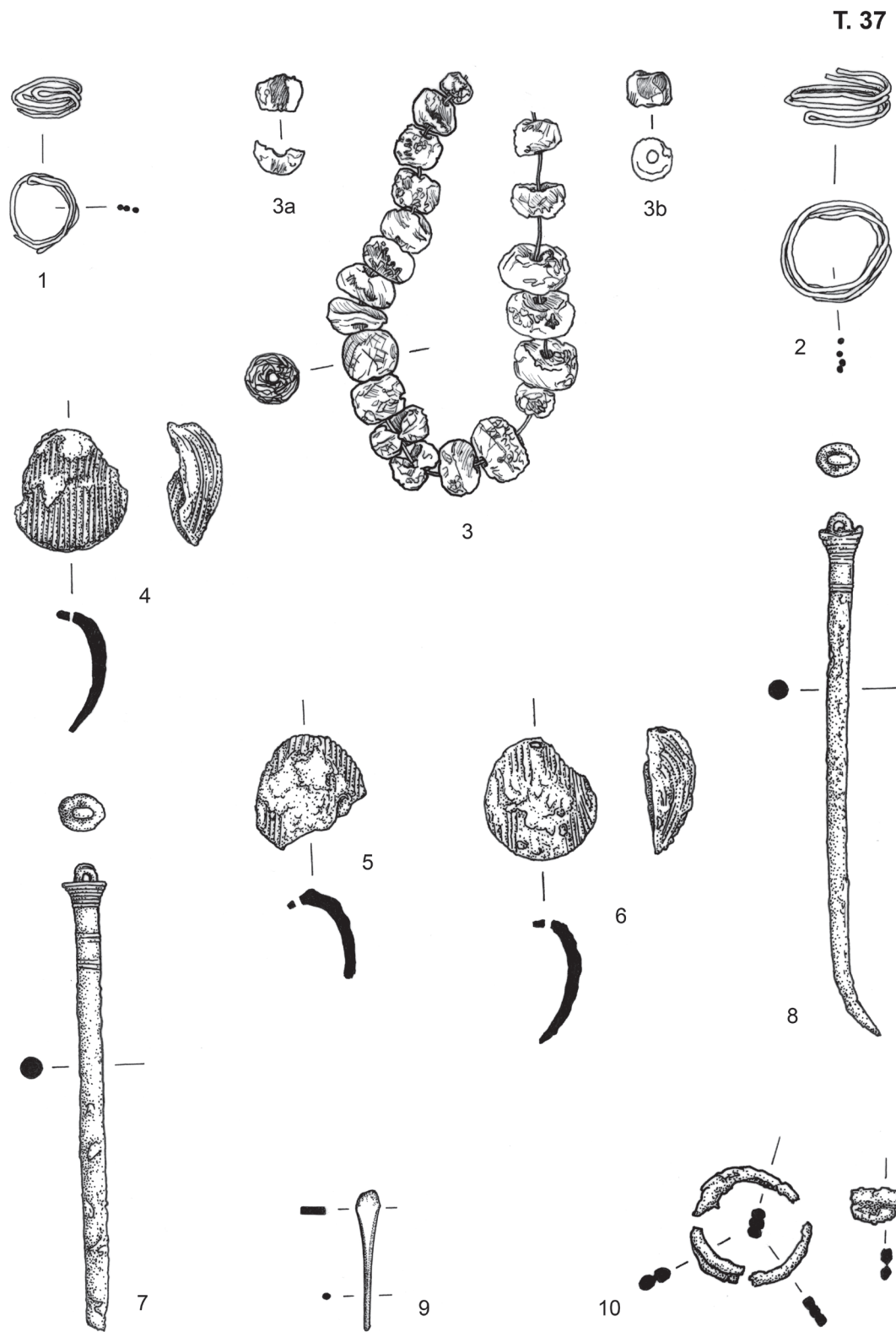
T. 35

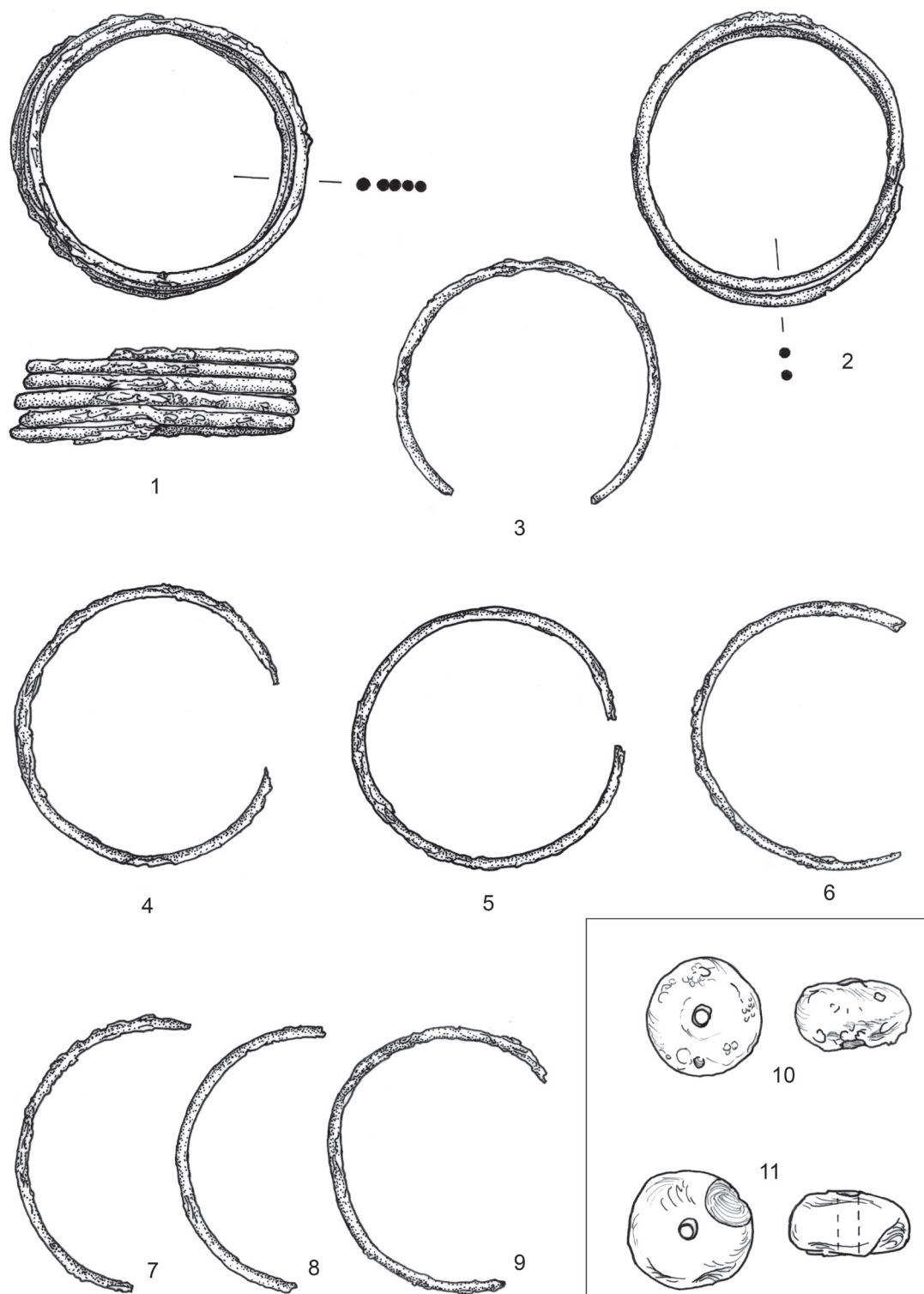
Tab. 35 1–10 Svrkyně (okr. Praha-západ). 1–10 M 1:1. – Tab. 35 1–10 Svrkyně (distr. of Prague-West). 1–10 S 1:1.

Tab. 36 1–14 Svrkyně (okr. Praha-západ). 15–21 Třebovle (okr. Kolín). 22–26 Praha 5 – Třebovle. 1–26 M 1:1. – Tab. 36 1–14 Svrkyně (distr. of Prague-West). 15–21 Třebovle (distr. of Kolín). 22–26 Prague 5 – Třebovle. 1–26 S 1:1.

Tab. 371-10 Tursko (okr. Praha-západ). 1-10 M 1:1. - Tab. 371-10 Tursko (distr. of Prague-West). 1-10 S 1:1.

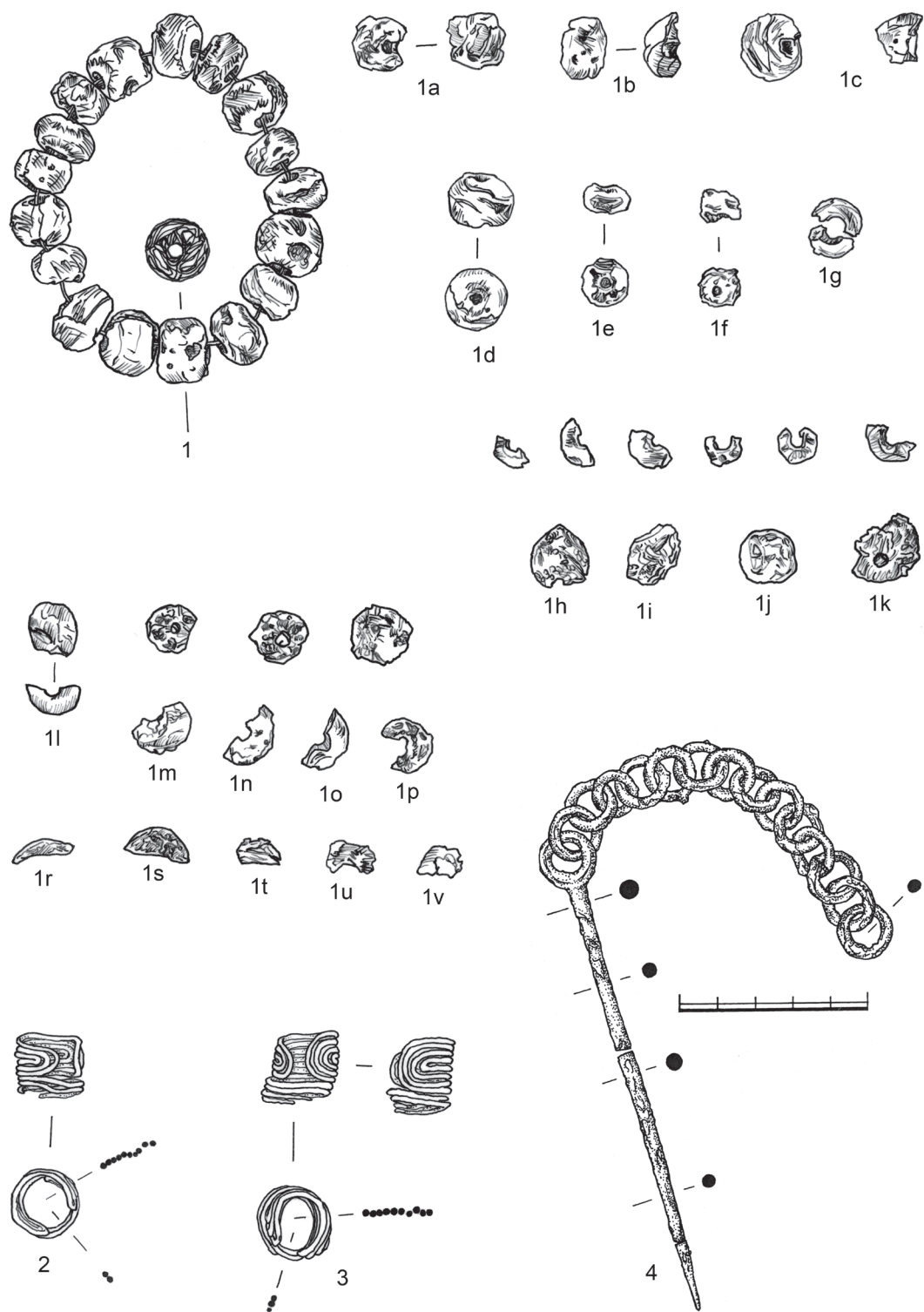

Tab. 38 1-11 Tursko (okr. Praha-západ). 1-10 M 1:1. – Tab. 38 1-11 Tursko (distr. of Prague-West). 1-10 S 1:1.

T. 39

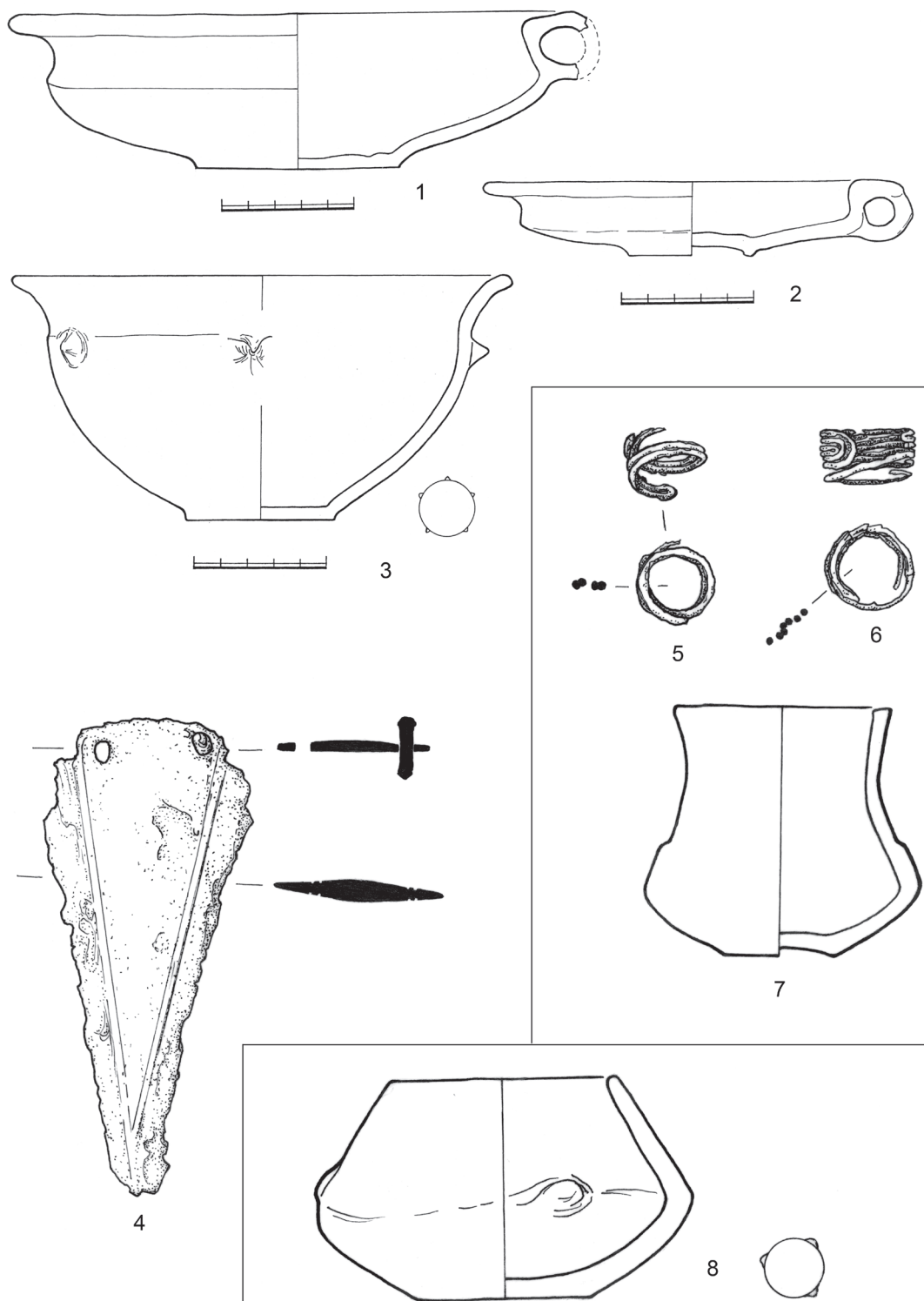

Tab. 39 1–13 Tursko (okr. Praha-západ). 1–13 M 1:1. – Tab. 39 1–13 Tursko (distr. of Prague-West). 1–13 S 1:1.

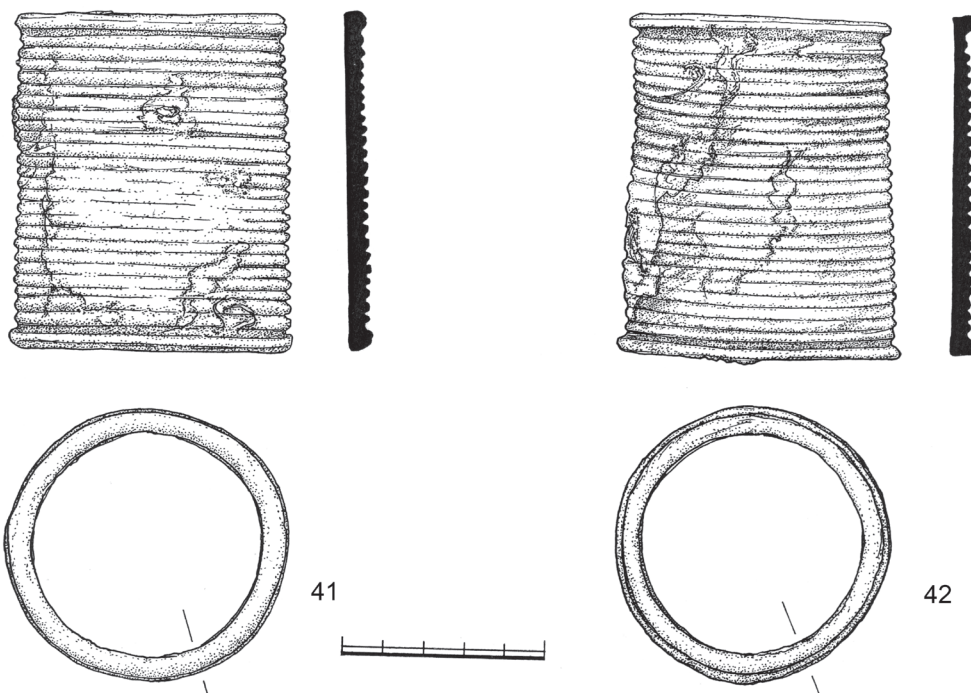
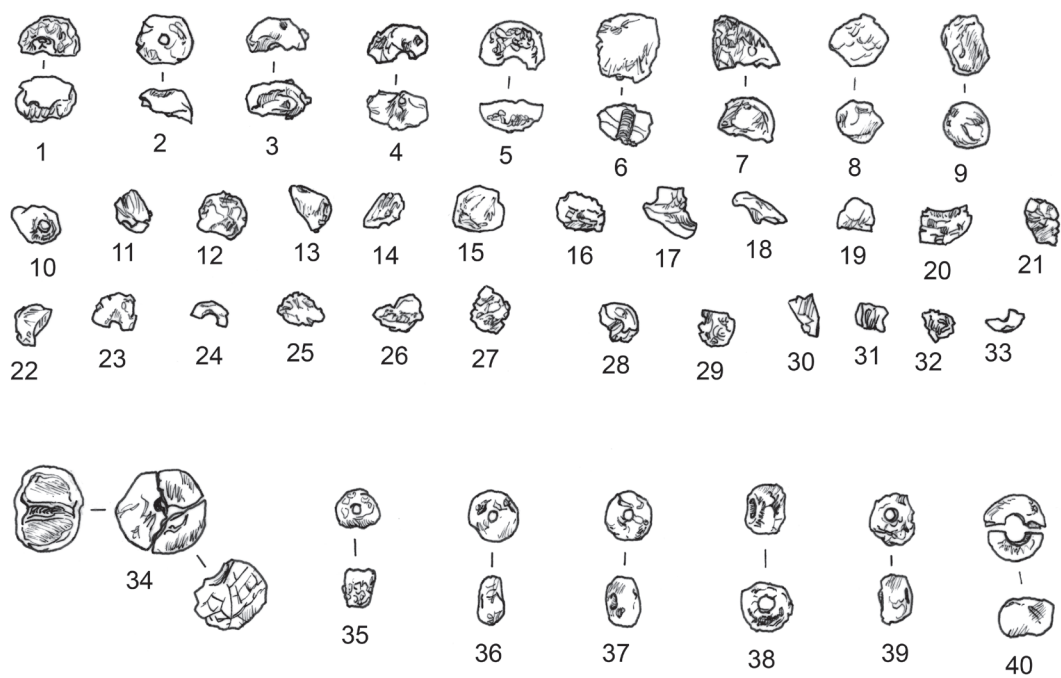
Tab. 40 1-4 Tursko (okr. Praha-západ). 1-3 M 1.1; 4 M 2:3. - Tab. 40 1-4 Tursko (distr. of Prague-West). 1-3 S 1.1; 4 S 2:3.

T. 41

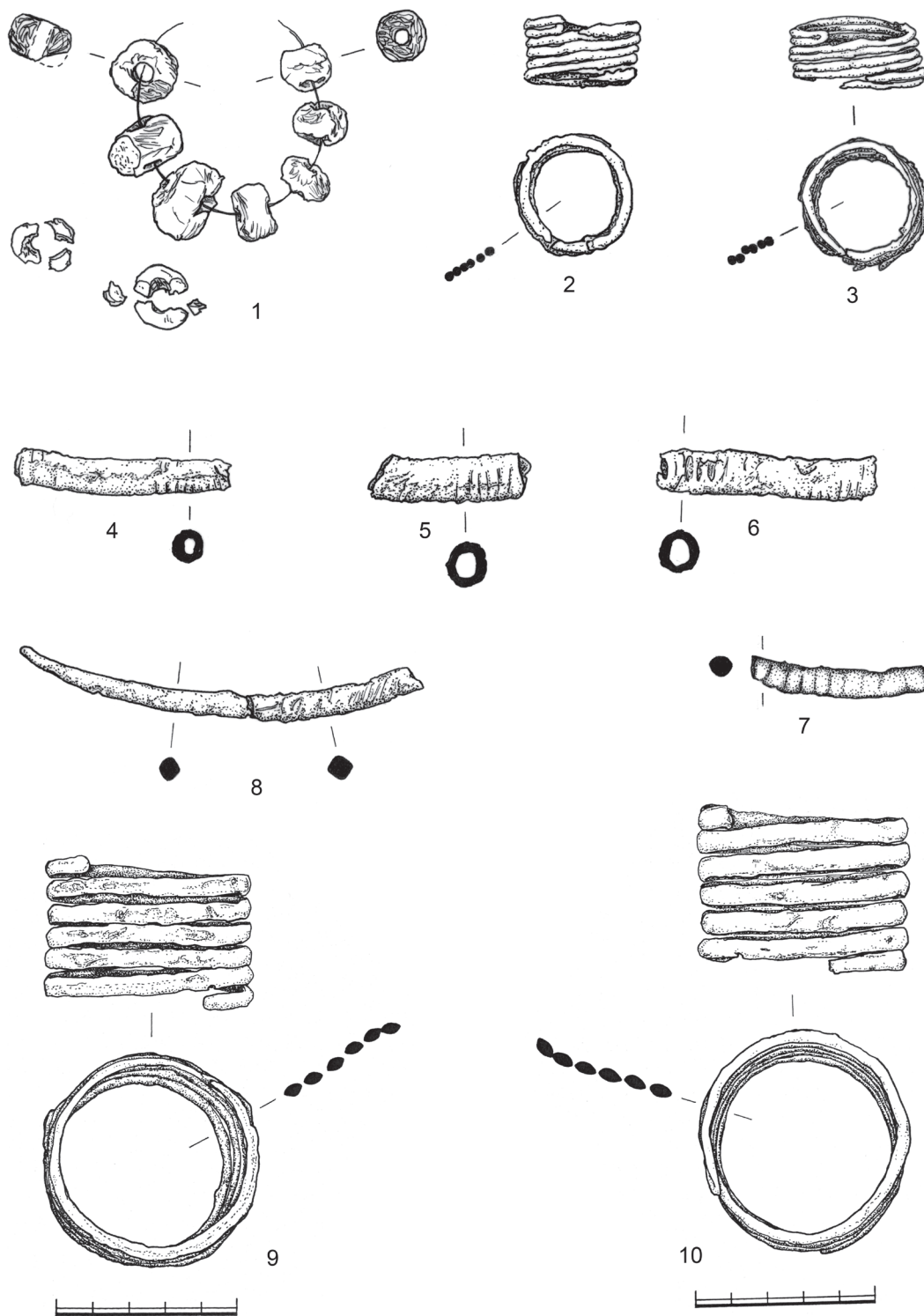
Tab. 41 1-8 Tursko (okr. Praha-západ). 1-3 M 1:2; 4-8 M 1:1. - Tab. 41 1-8 Tursko (distr. of Prague-West). 1-3 S 1:2; 4-8 S 1:1.

T. 42

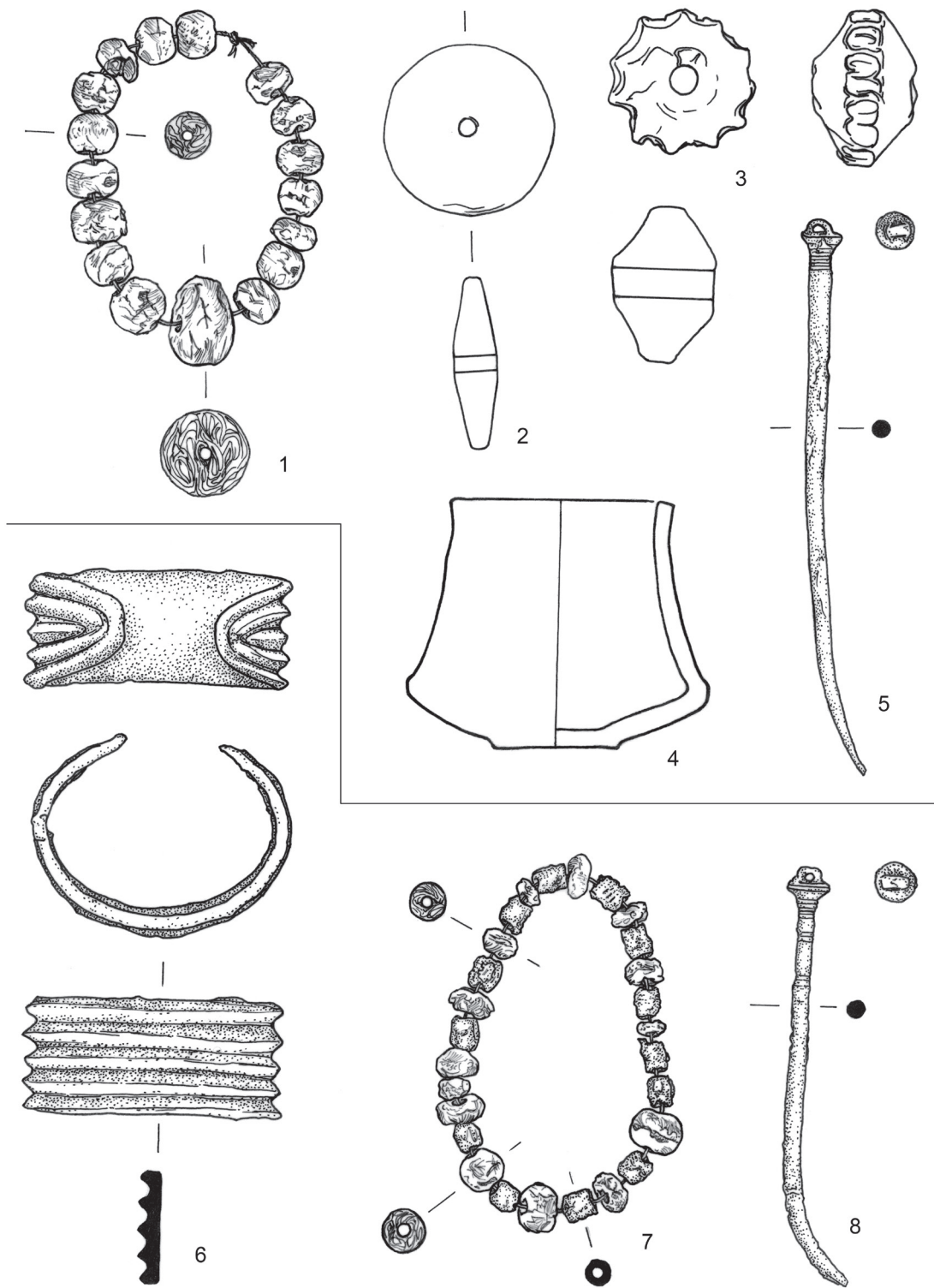

Tab. 42 1-42 Tursko (okr. Praha-západ). 1-40 M 1:1; 41-42 M 2:3. - Tab. 42 1-42 Tursko (distr. of Prague-West). 1-40 S 1:1; 41-42 S 2:3.

T. 43

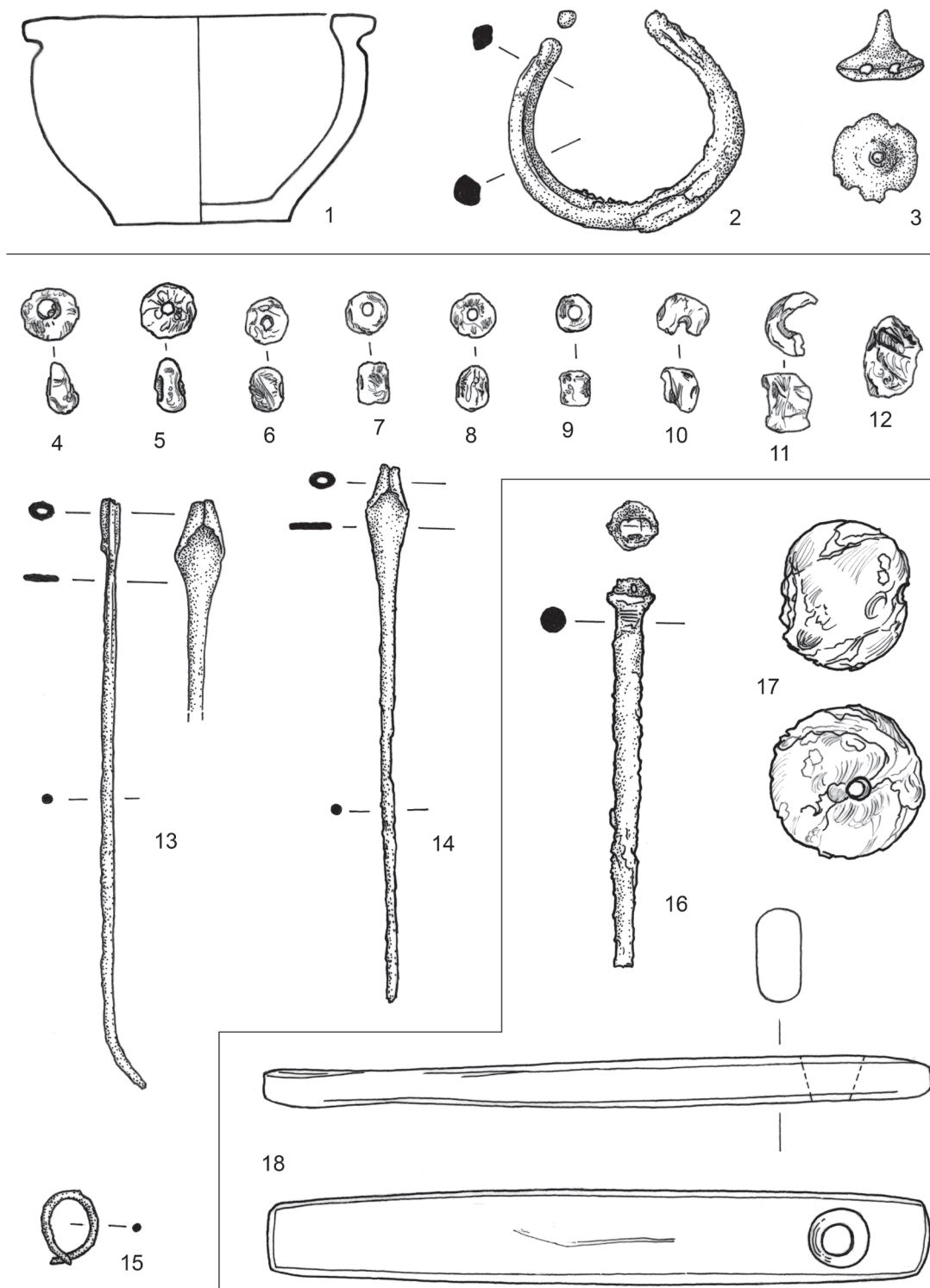

Tab. 43 1–10 Tursko (okr. Praha-západ). 1–8 M 1:1; 9–10 M 2:3. – Tab. 43 1–10 Tursko (distr. of Prague-West). 1–8 S 1:1; 9–10 S 2:3.

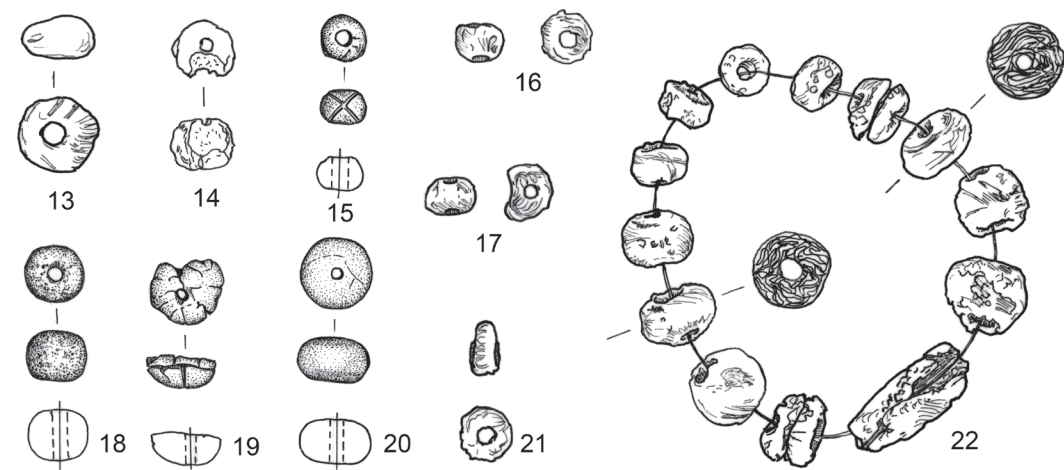
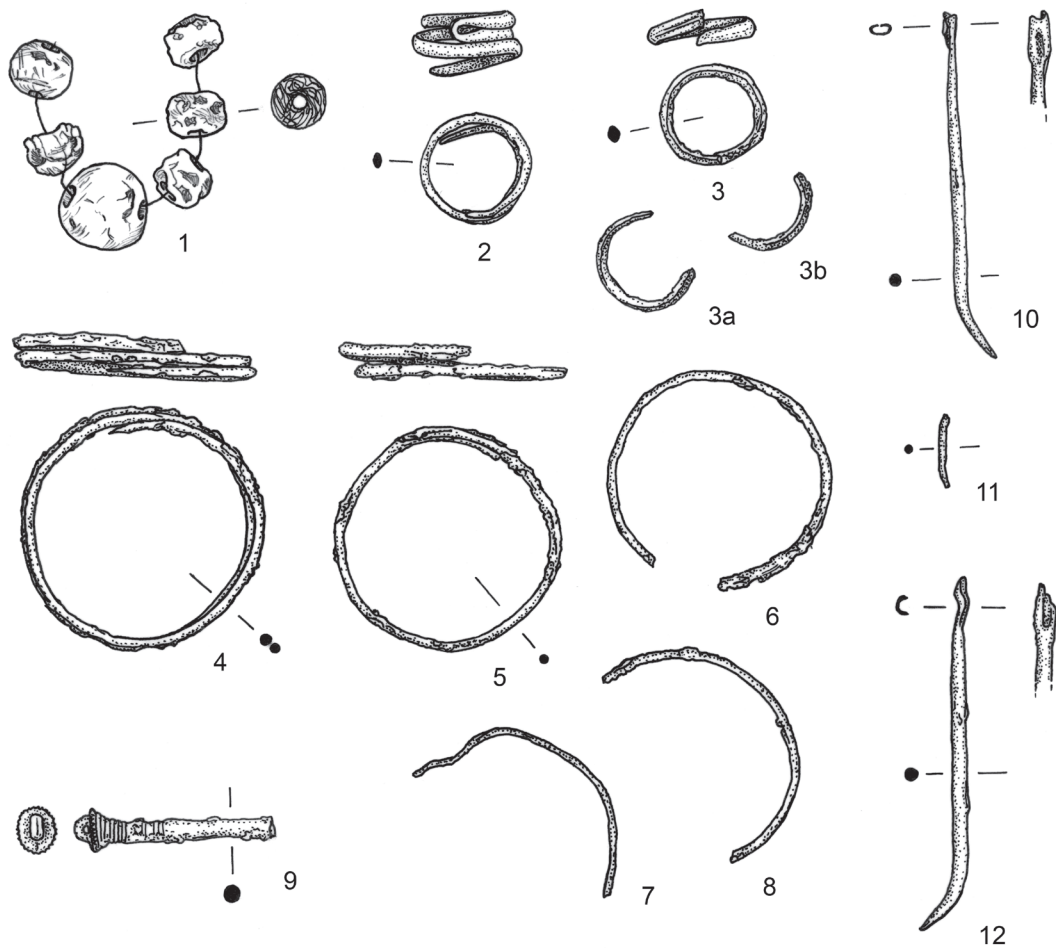

Tab. 44 1–8 Tursko (okr. Praha-západ). 1–8 M 1:1. – Tab. 44 1–8 Tursko (distr. of Prague-West). 1–8 S 1:1.

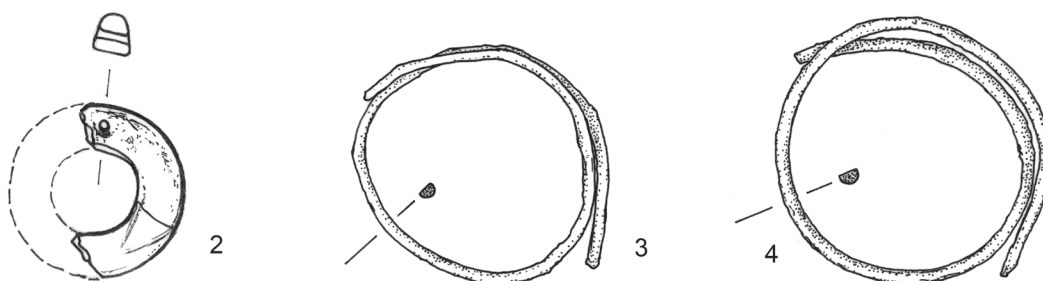
T. 45

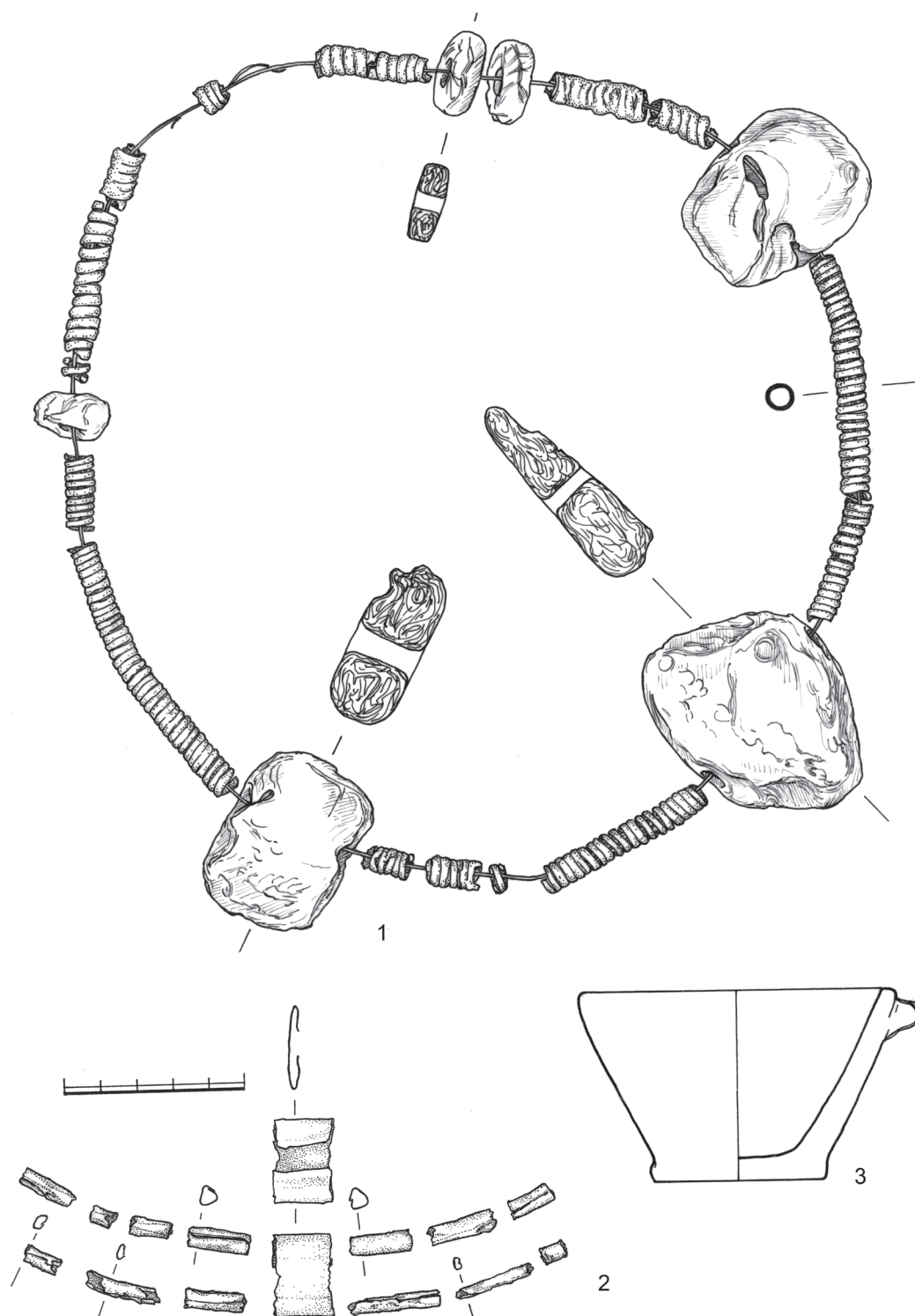
Tab. 45 1-18 Tursko (okr. Praha-západ). 1-18 M 1:1. – Tab. 45 1-18 Tursko (distr. of Prague-West). 1-18 S 1:1.

Tab. 46 1–22 Tursko (okr. Praha-západ). 1–22 M 1:1. – Tab. 46 1–22 Tursko (distr. of Prague-West). 1–22 S 1:1.

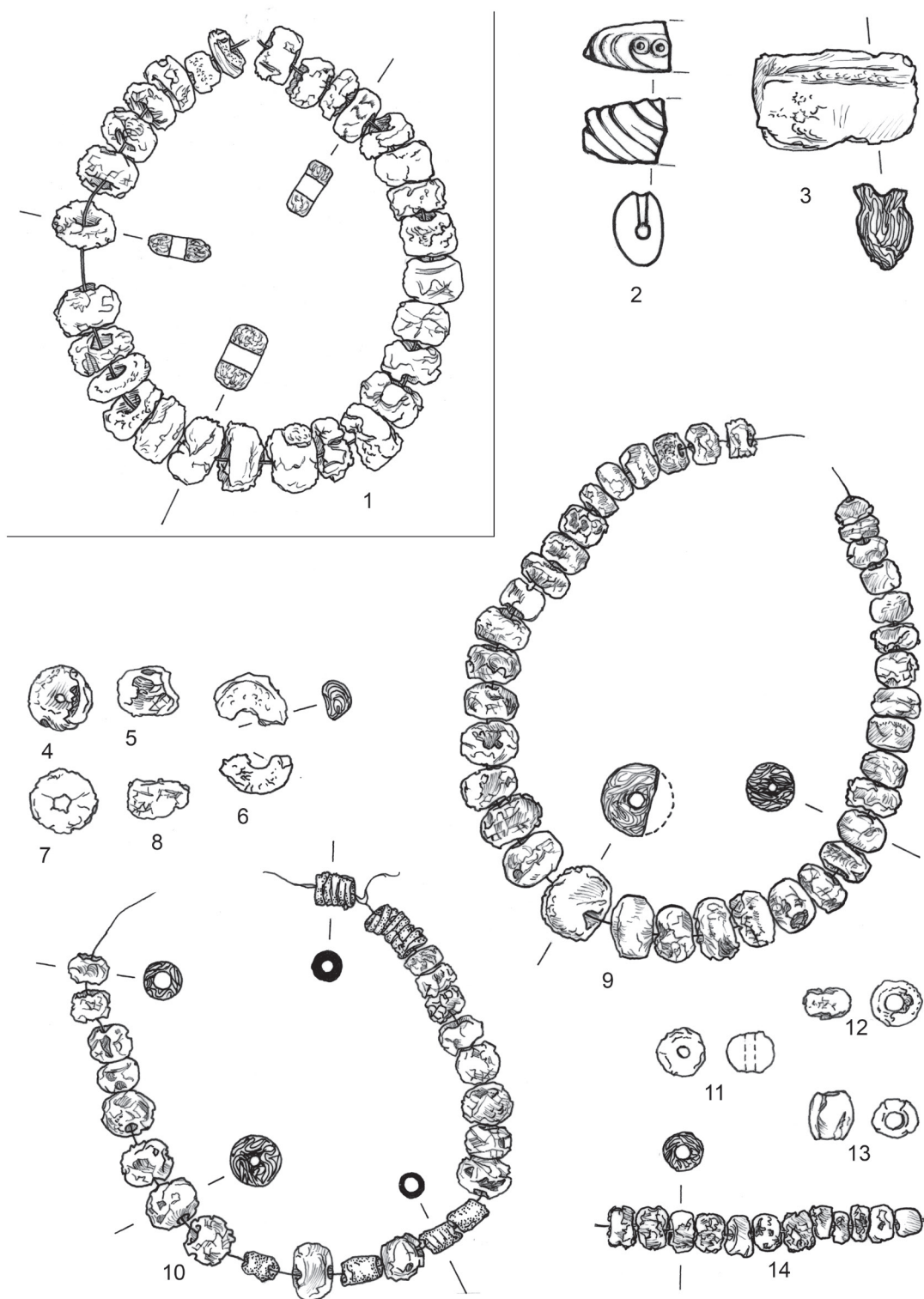

Tab. 471-4 Únětice (okr. Praha-západ). 1-4 M 1:1. – Tab. 471-4 Únětice (distr. of Prague-West). 1-4 S 1:1.

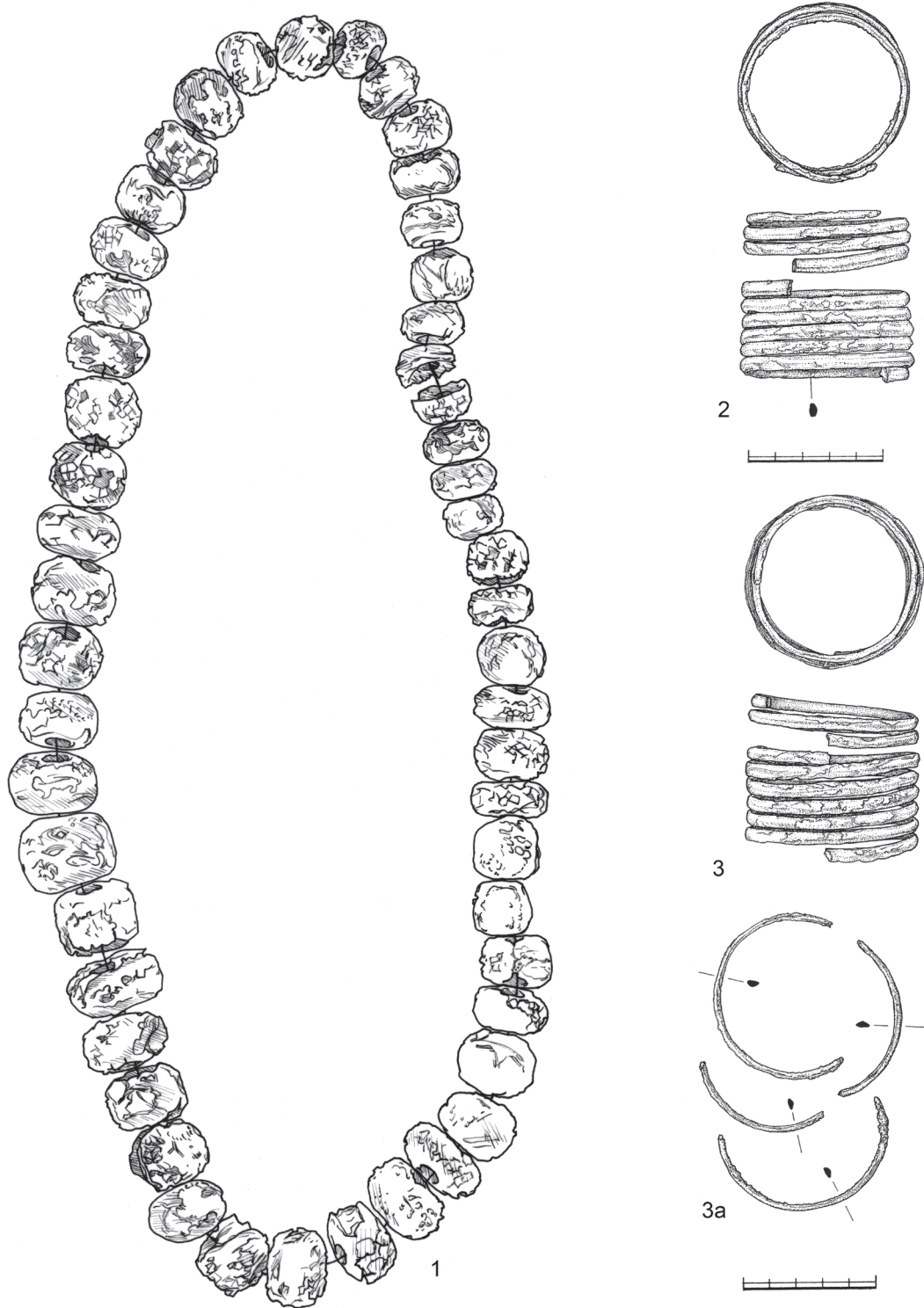

Tab. 48 1-3 Únětice (okr. Praha-západ). 1, 3 M 1:1; 2 M 2:3. – Tab. 48 1-3 Únětice (distr. of Prague-West). 1, 3 S 1:1; 2 S 2:3.

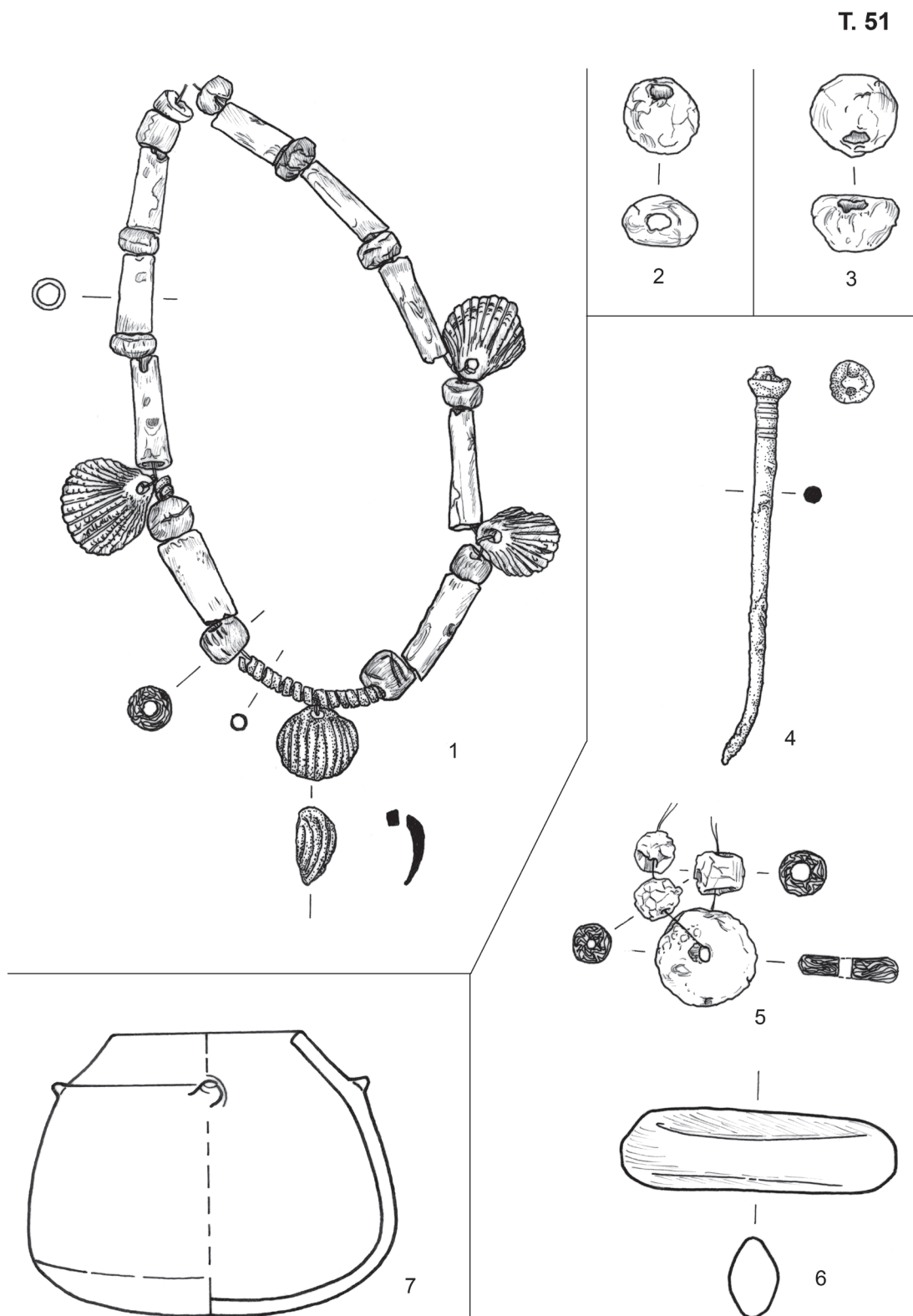
T. 49

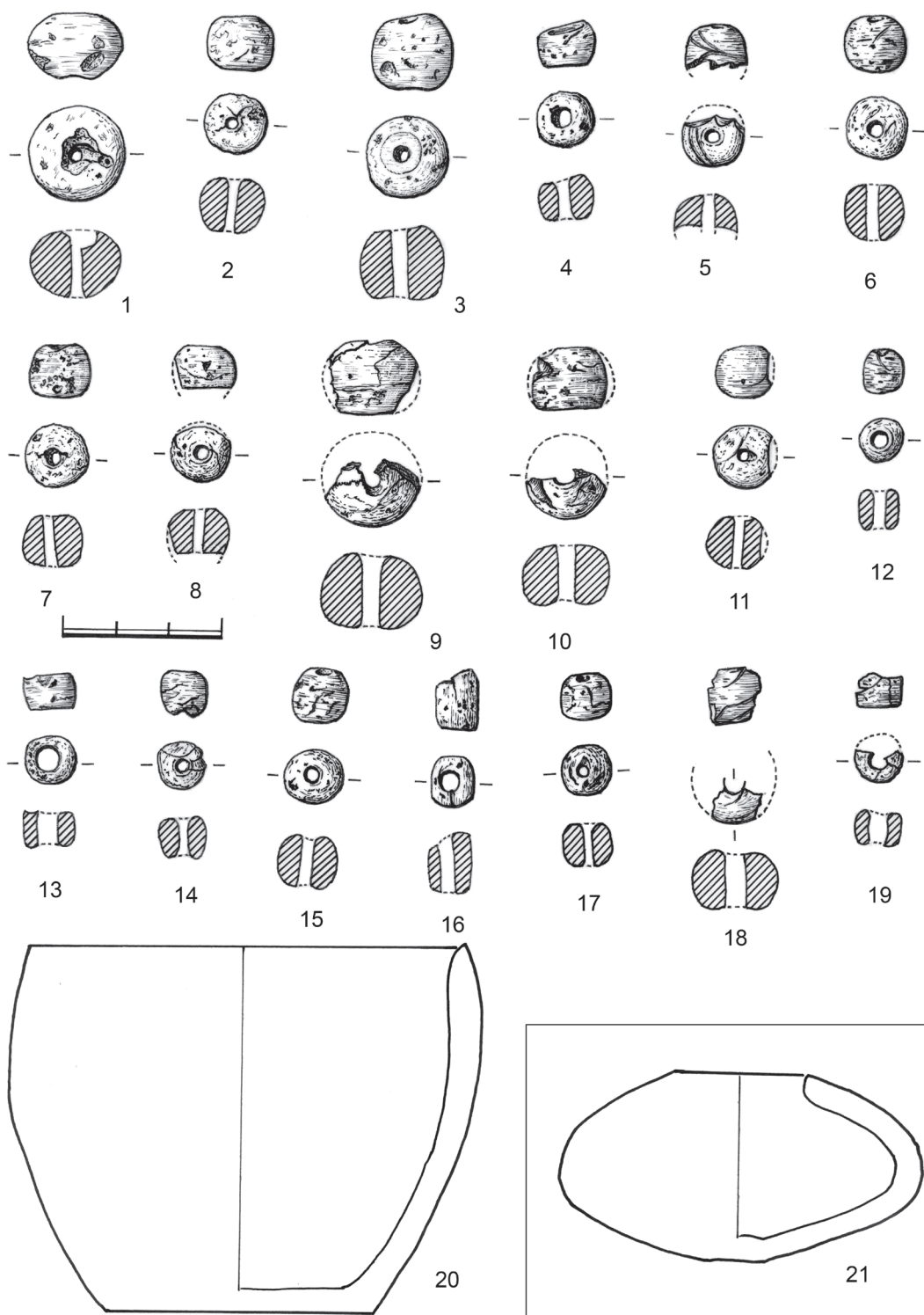
Tab. 49 1-14 Únětice (okr. Praha-západ). 1-14 M 1:1. – Tab. 49 1-14 Únětice (distr. of Prague-West). 1-14 S 1:1.

Tab. 50 1–3a Únětice (okr. Praha-západ). 1 M 1:1; 2–3a M 1:2. – Tab. 50 1–3a Únětice (distr. of Prague-West). 1 S 1:1; 2–3a S 1:2.

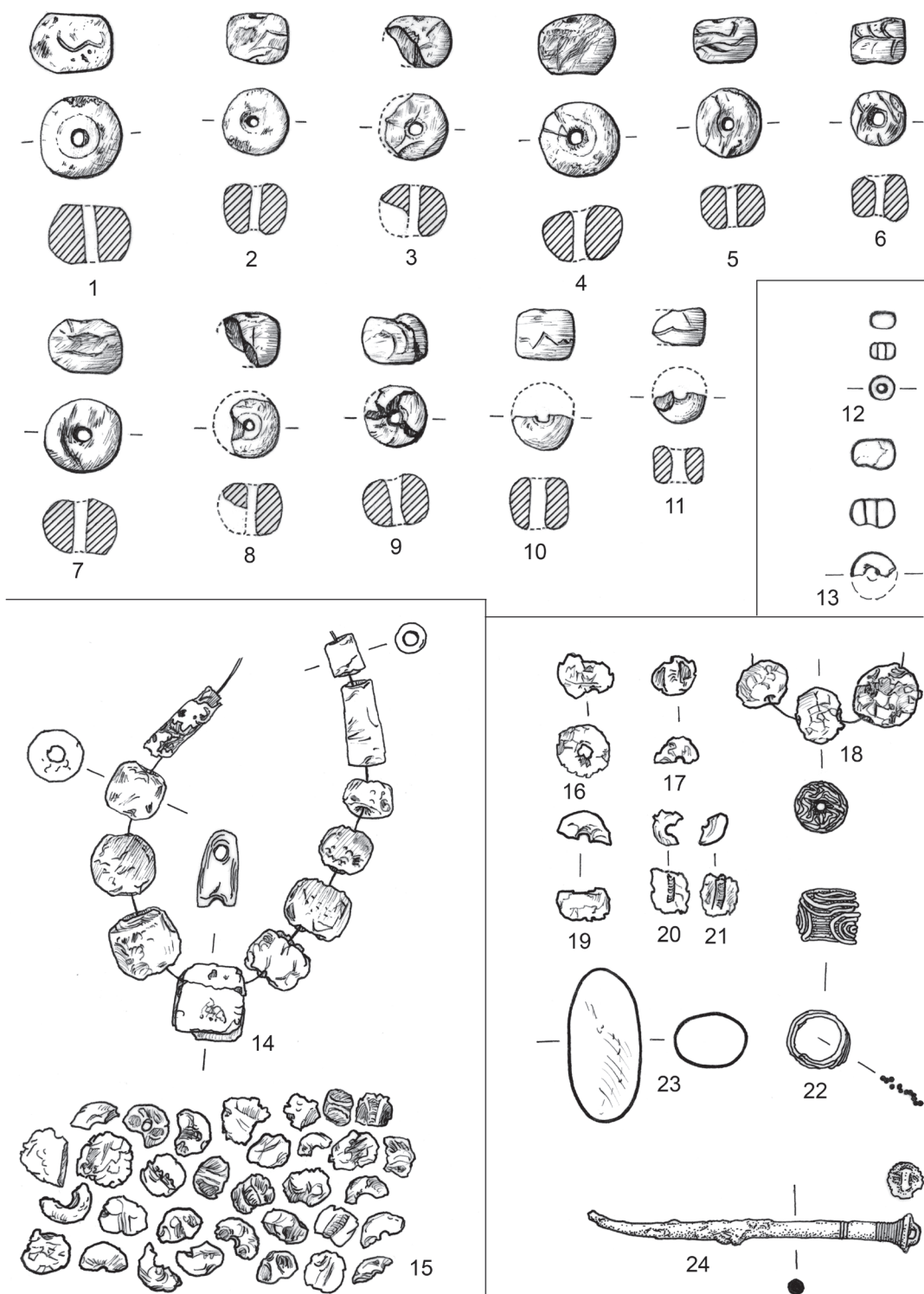

Tab. 511 Veliš (okr. Jičín). 2–6 Zvoleněves (okr. Kladno). 7 Únětice (okr. Praha-západ). 1–7 M 1:1. – *Tab. 511* Veliš (distr. of Jičín). 2–6 Zvoleněves (distr. of Kladno). 7 Únětice (distr. of Prague-West). 1–7 S 1:1.

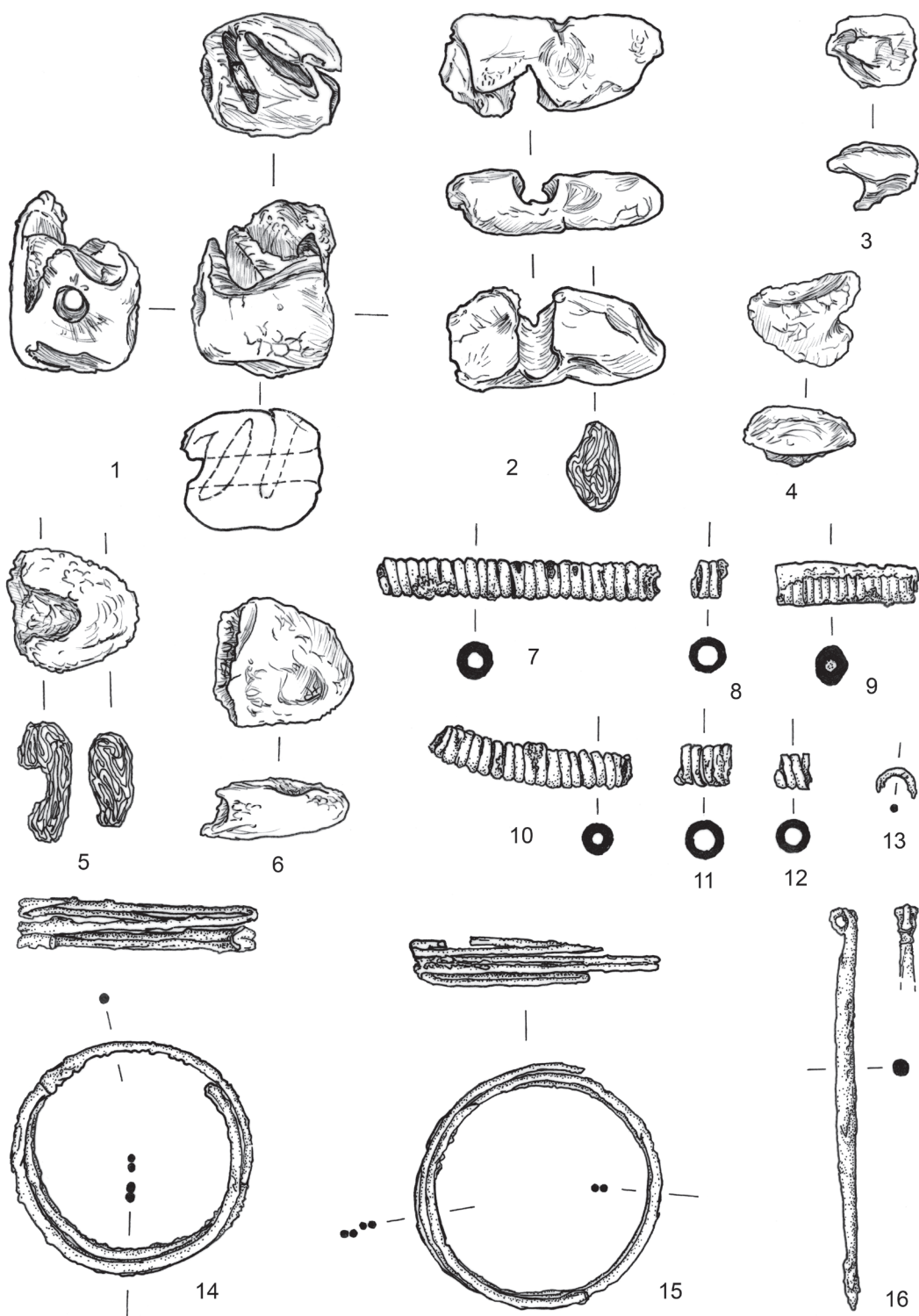

Tab. 52 1–21 Velké Čičovice (okr. Praha-západ). 1–21 M 1:1. – Tab. 52 1–21 Velké Čičovice (distr. of Prague-West). 1–21 S 1:1.

T. 53

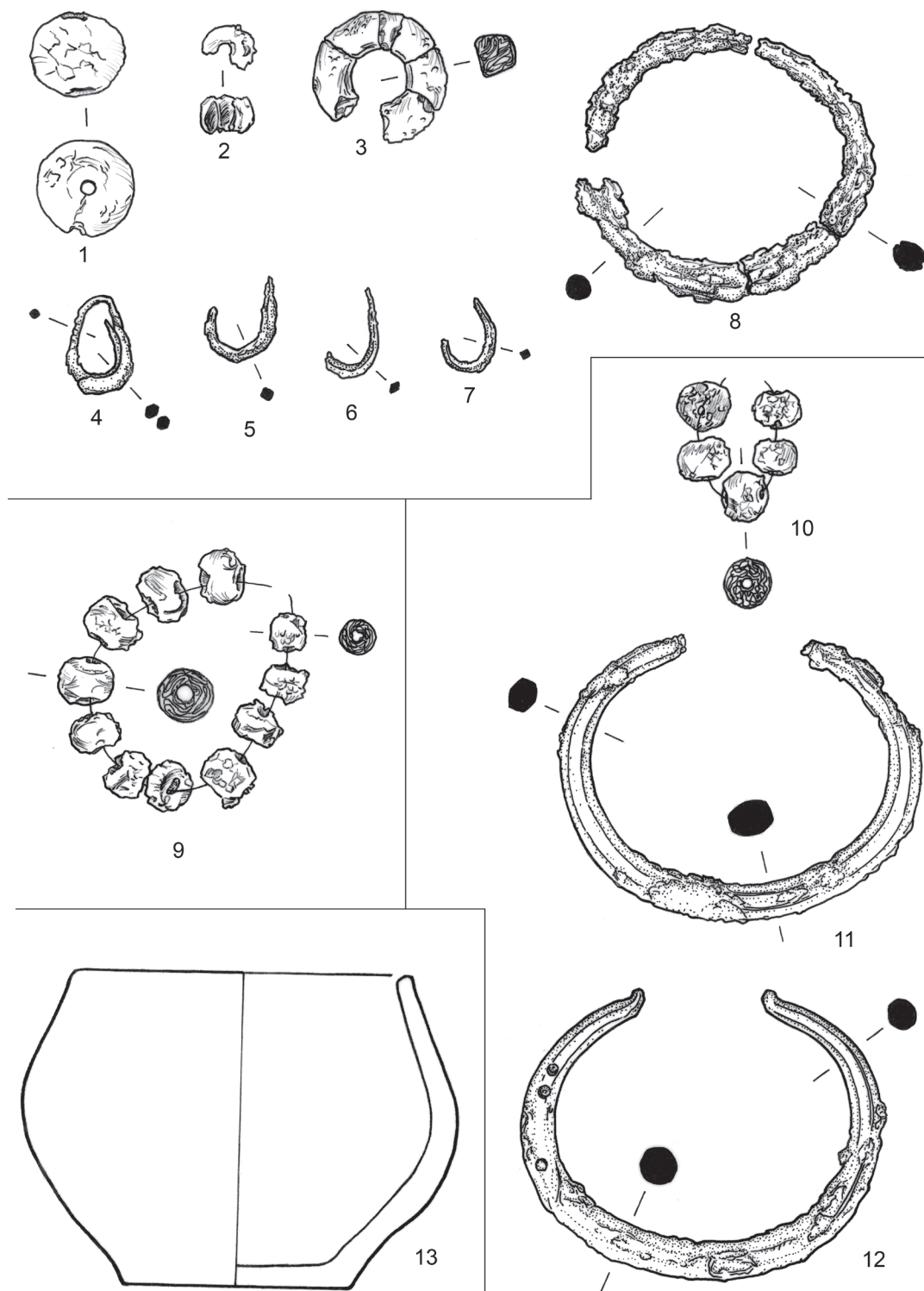

Tab. 53 1–11 Velké Čičovice (okr. Praha-západ). 12–13 Vepřek (okr. Mělník). 14–15 Zlonice (okr. Kladno). 16–24 Zvoleněves (okr. Kladno). 1–24 M 1:1. – Tab. 53 1–11 Velké Čičovice (distr. of Prague-West). 12–13 Vepřek (distr. of Mělník). 14–15 Zlonice (distr. of Kladno). 16–24 Zvoleněves (distr. of Kladno). 1–24 M 1:1.

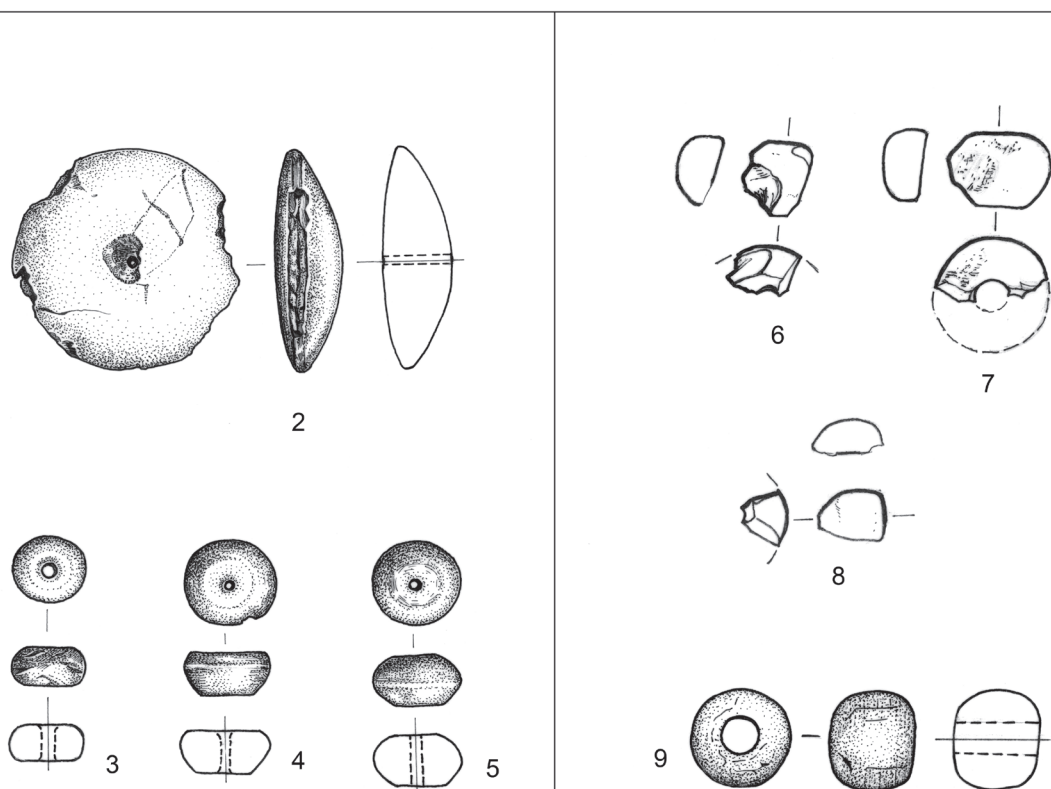
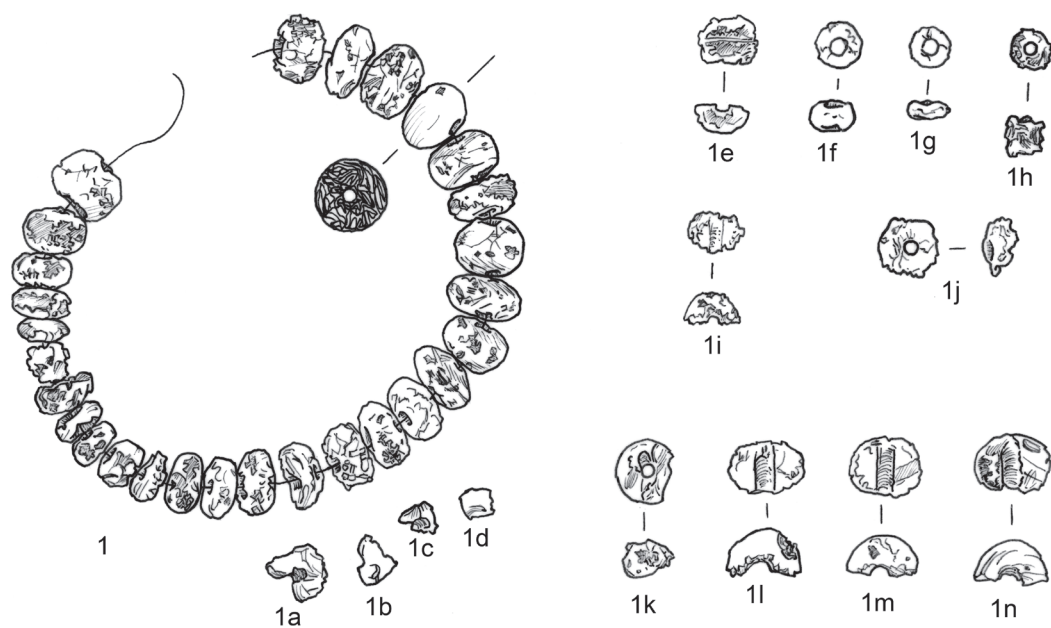

Tab. 54 1-16 Zvoleněves (okr. Kladno). 1-16 M 1:1. – Tab. 54 1-16 Zvoleněves (distr. of Kladno). 1-16 S 1:1.

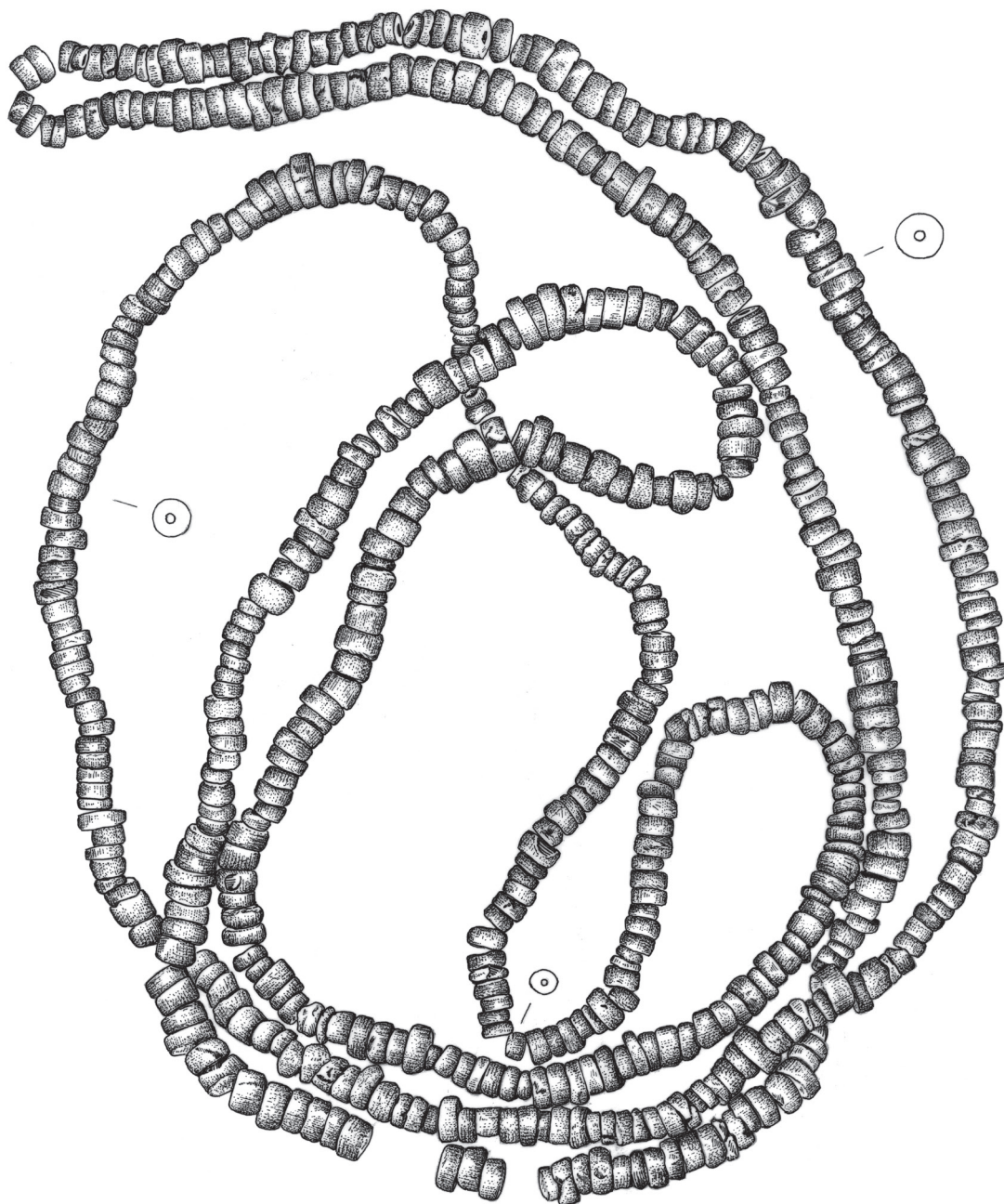
T. 55

Tab. 55 1–12 Zvoleněves (okr. Kladno). 1–12 M 1:1. – Tab. 55 1–12 Zvoleněves (distr. of Kladno). 1–12 S 1:1.

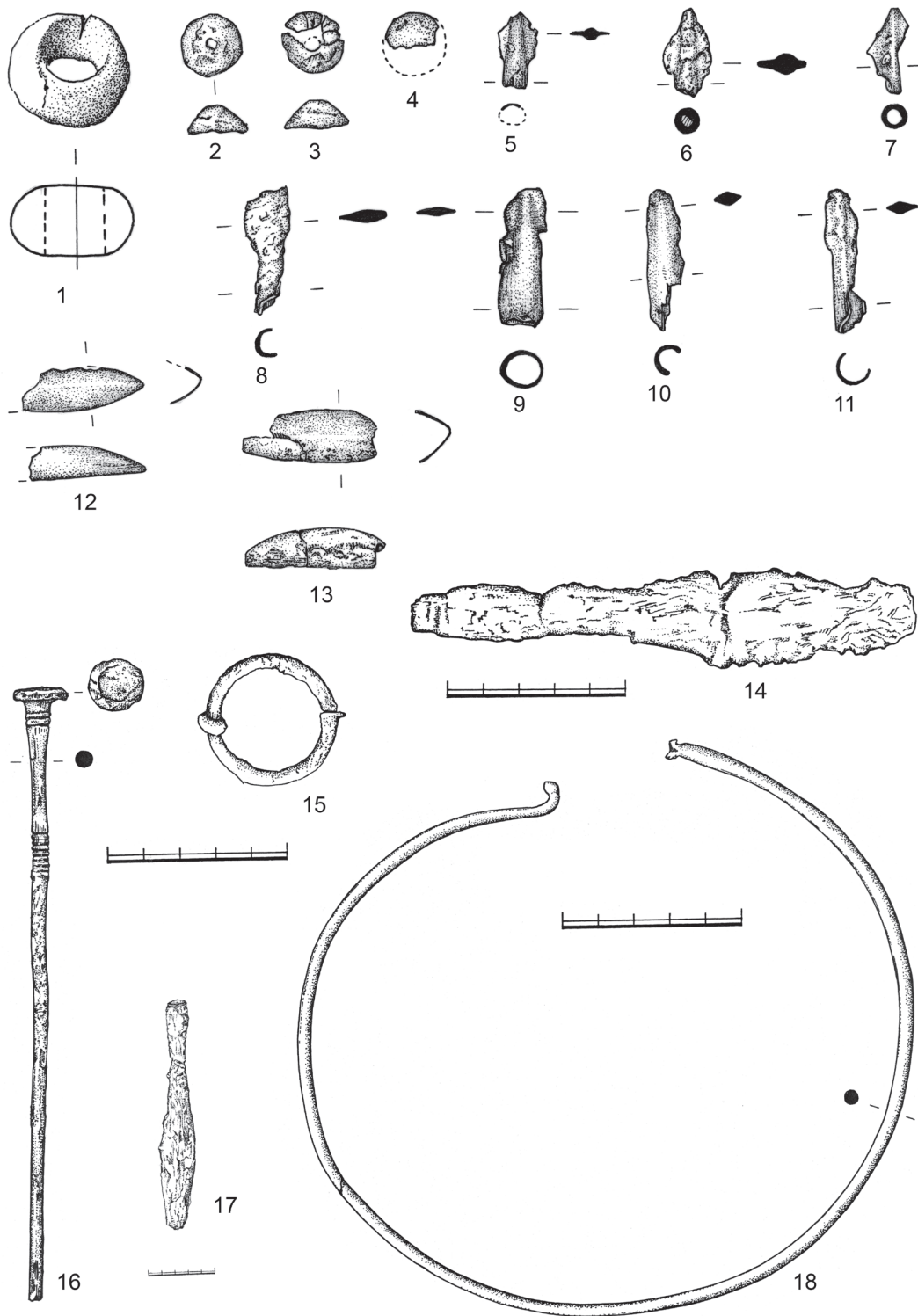

Tab. 56 1-1 Žižice (okr. Kladno). 2-5 Křenovice (okr. Písek). 6-9 Hvoždany (okr. Tábor). 1-9 M 1:1. - Tab. 56 1-1 Žižice (distr. of Kladno). 2-5 Křenovice (distr. of Písek). 6-9 Hvoždany (distr. of Tábor). 1-9 S 1:1.

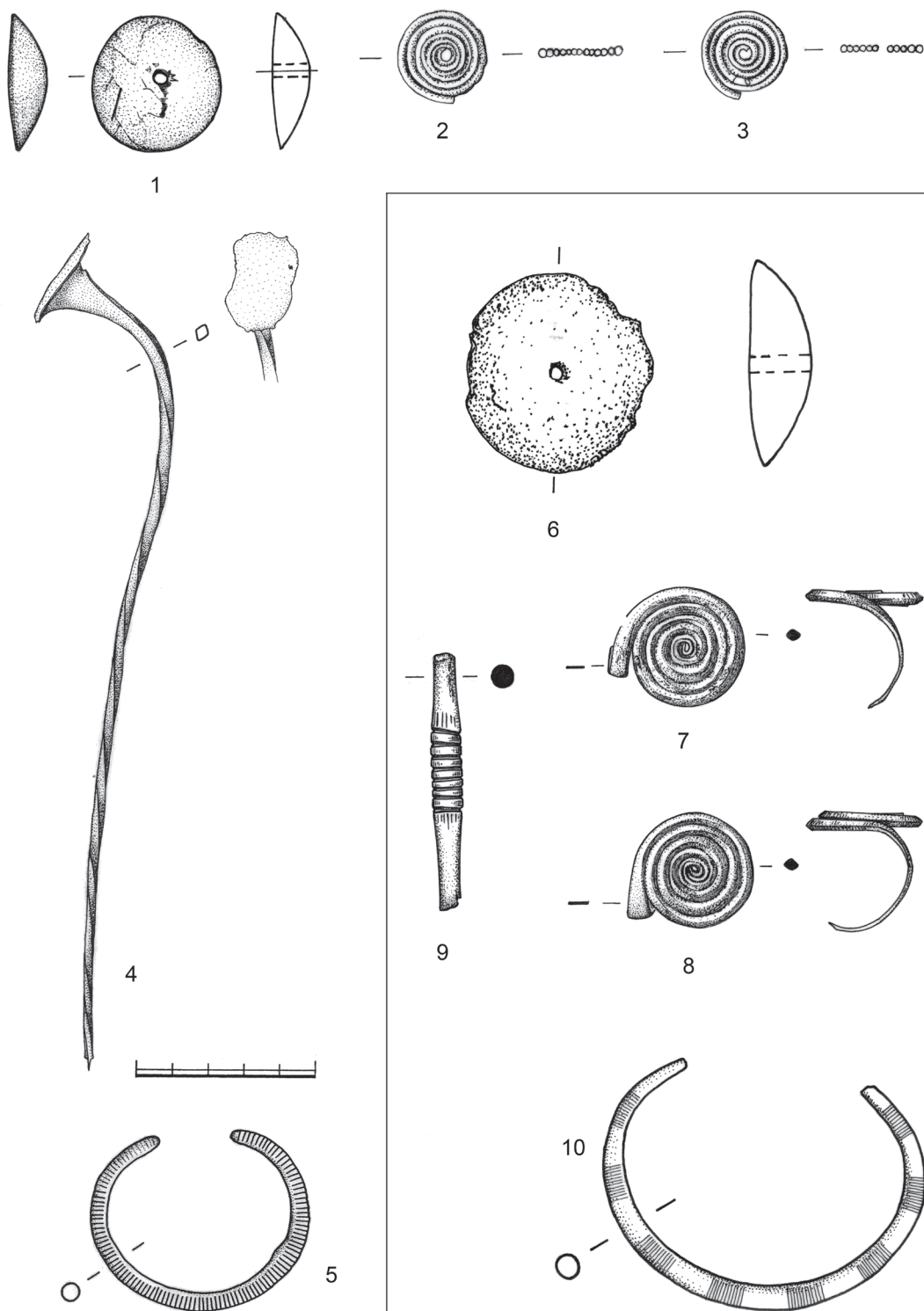
1

Tab. 571 Křenovice (okr. Písek). 1 M 1:1. – Tab. 571 Křenovice (distr. of Písek). 1 S 1:1.

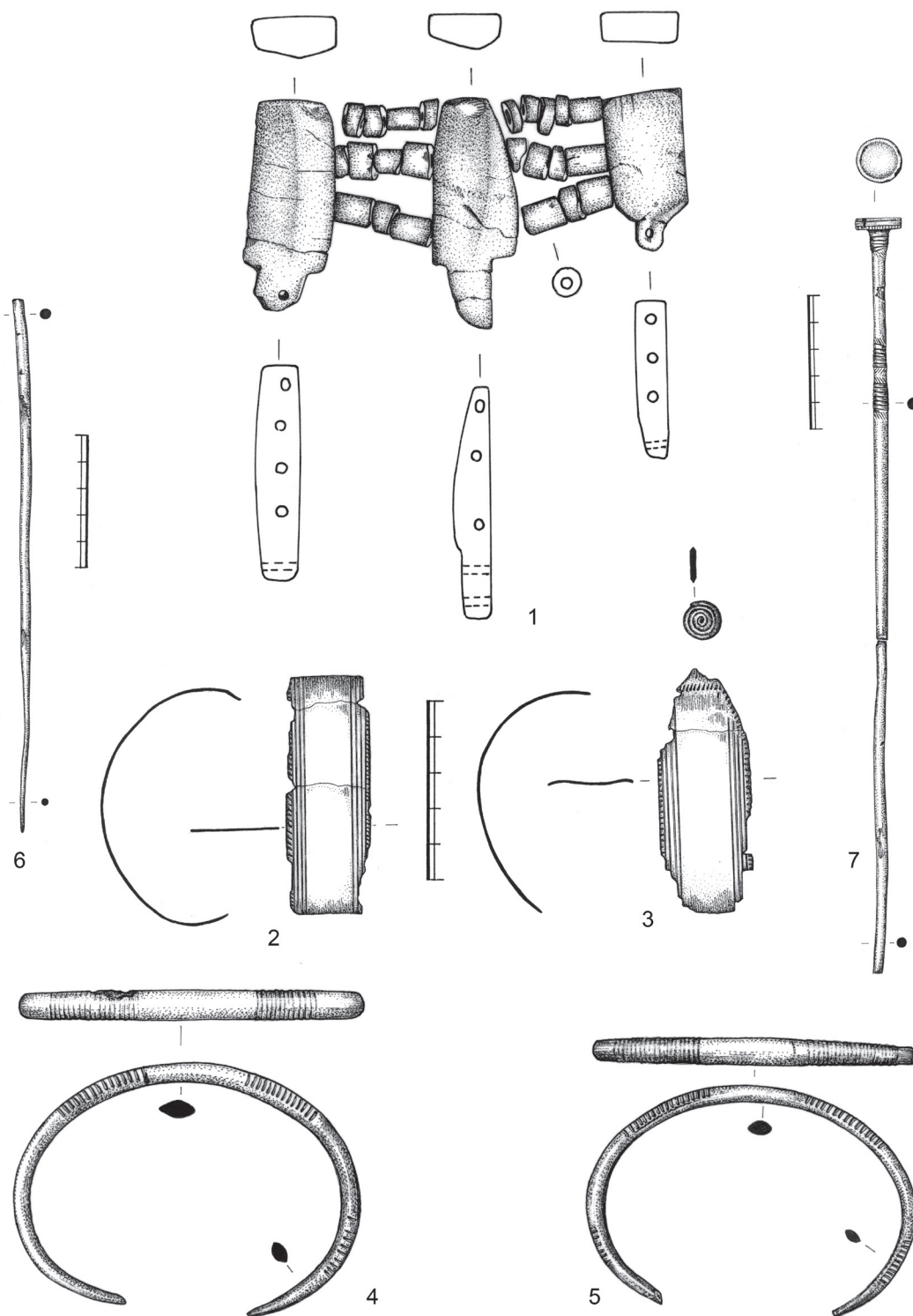

Tab. 58 1-18 Hvoždany (okr. Tábor). 1-13 M 1:1; 14-16, 18 M 2:3; 17 M 1:4. - Tab. 58 1-18 Hvoždany (distr. of Tábor). 1-13 S 1:1; 14-16, 18 S 2:3; 17 S 1:4.

T. 59

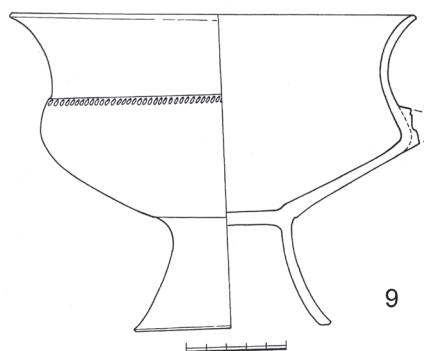
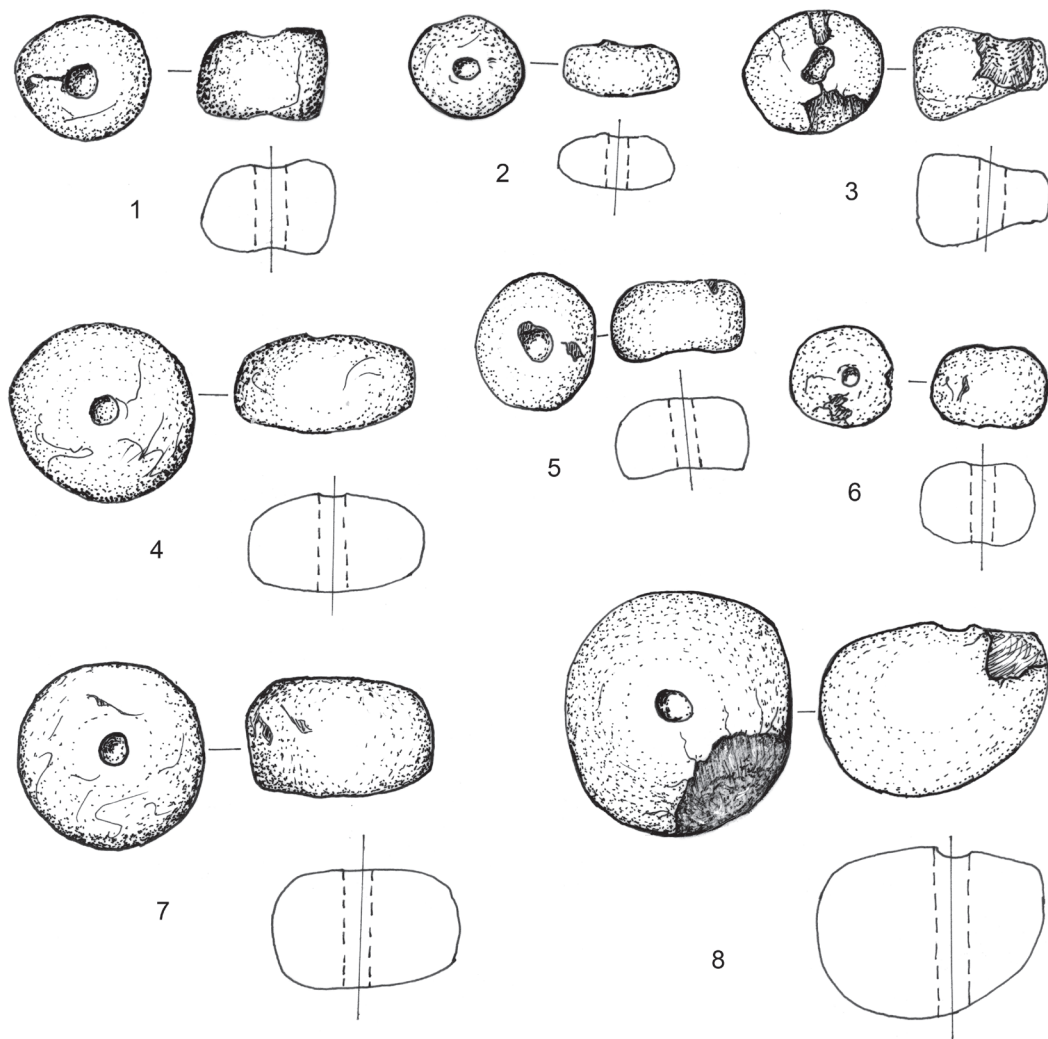

Tab. 59 1–5 Hvoždany (okr. Tábor) 6–10 Řepeč (okr. Tábor). 1–3, 6–10 M 1:1; 4–5 M 2:3. – Tab. 59 1–5 Hvoždany (distr. of Tábor) 6–10 Řepeč (distr. of Tábor). 1–3, 6–10 S 1:1; 4–5 S 2:3.

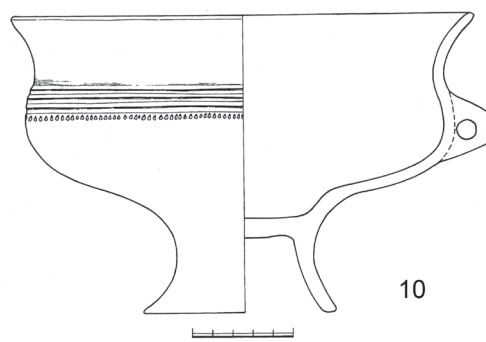

Tab. 60 1-7 Velká Dobrá (okr. Kladno). 1, 4-5 M 1:1; 6-7 M 1:2; 2-3 M 2:3. - Tab. 60 1-7 Velká Dobrá (distr. of Kladno). 1, 4-5 S 1:1; 6-7 S 1:2; 2-3 S 2:3.

T. 61

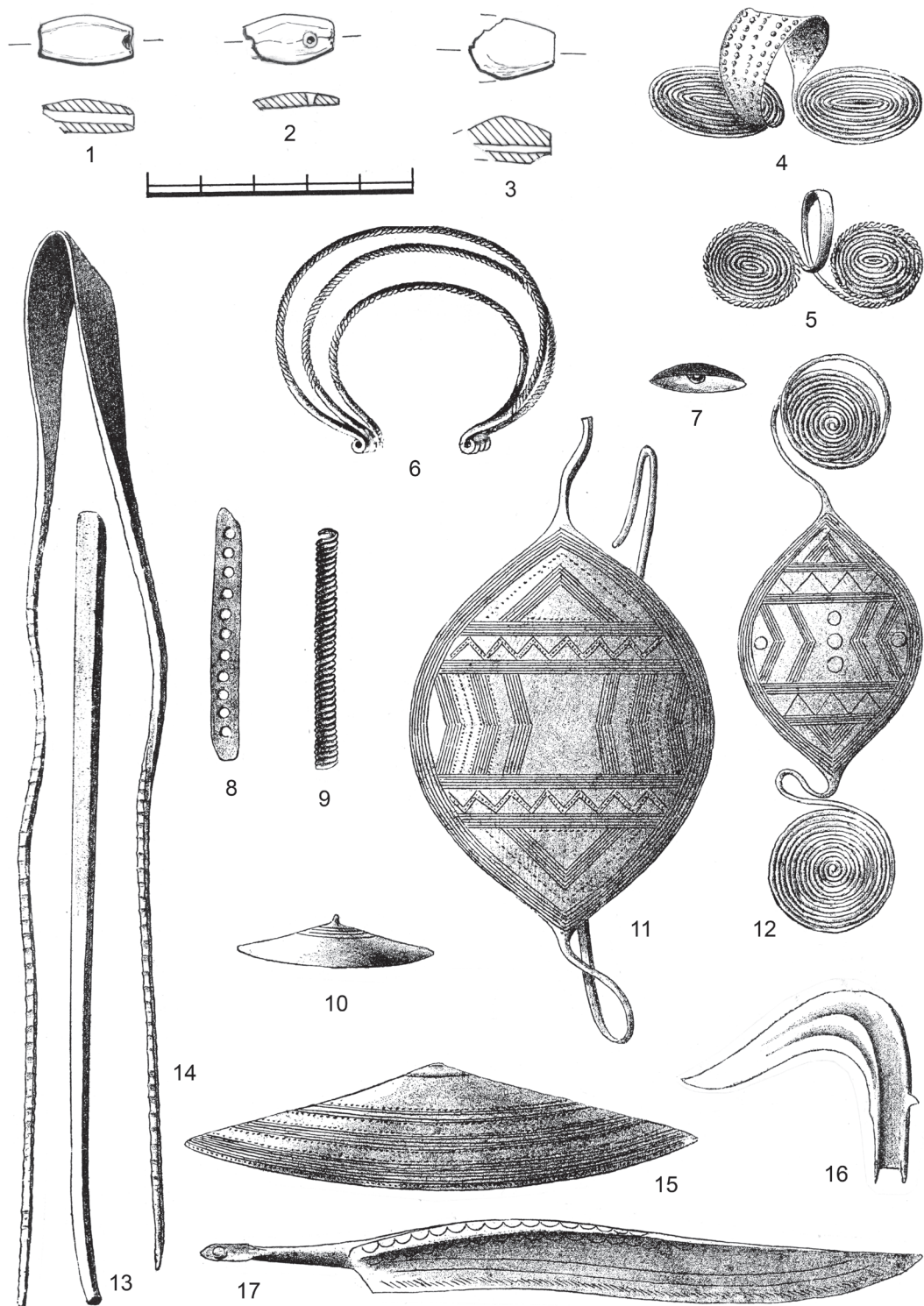

9

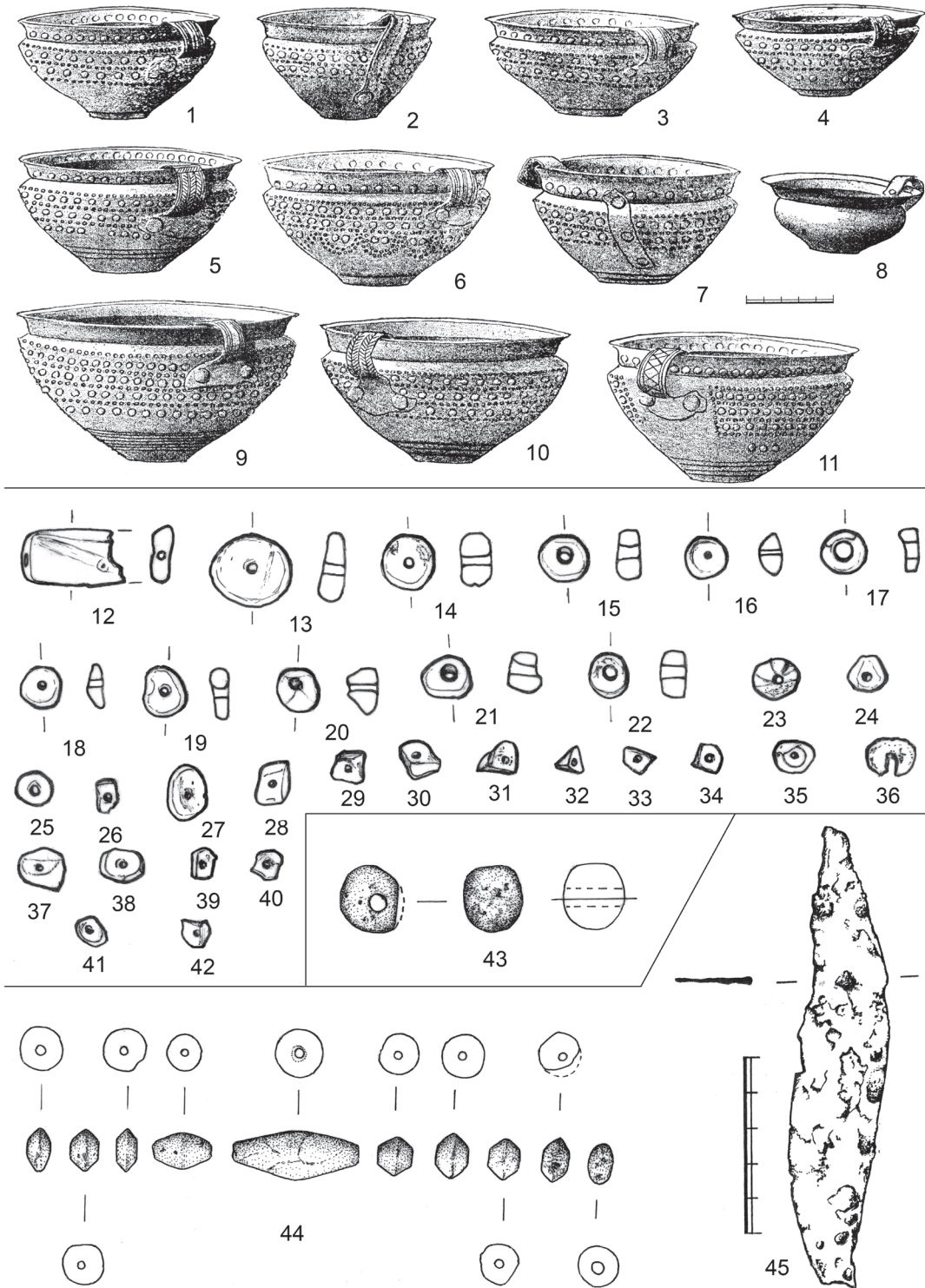
10

Tab. 61 1–8 Přeštice (okr. Plzeň jih). 9–10 Řepeč (okr. Tábor). 1–8 M 1:1; 9–10 M 1:3. – Tab. 61 1–8 Přeštice (distr. of Plzeň-South). 9–10 Řepeč (distr. of Tábor). 1–8 S 1:1; 9–10 S 1:3.

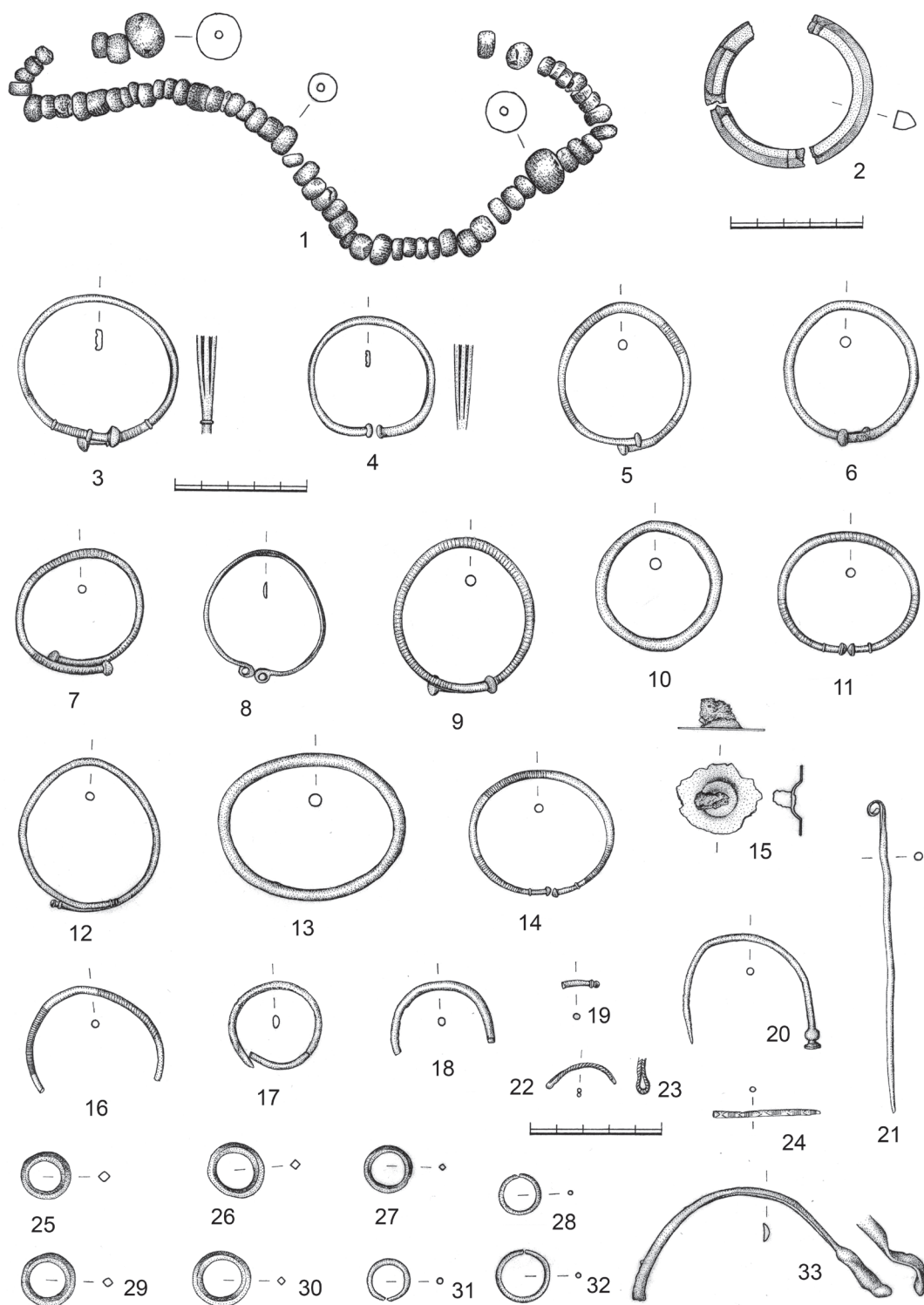

Tab. 62 1–17 Jenišovice (okr. Mělník). 4–17 (podle Pič 1897, tab. LXXXII). 1–3, 7 M 1:1; 4, 12, 15 M 2:5; 8–9, 16 M 1:2; 10–11, 13–14, M 1:3; 5 M 4:5; 6 M 1:4 17 M 2:3. – Tab. 62 1–17 Jenišovice (distr. of Mělník). 4–17 (after Pič 1897, tab. LXXXII). 1–3, 7 S 1:1; 4, 12, 15 S 2:5; 8–9, 16 S 1:2; 10–11, 13–14, S 1:3; 5 S 4:5; 6 S 1:4 17 S 2:3

T. 63

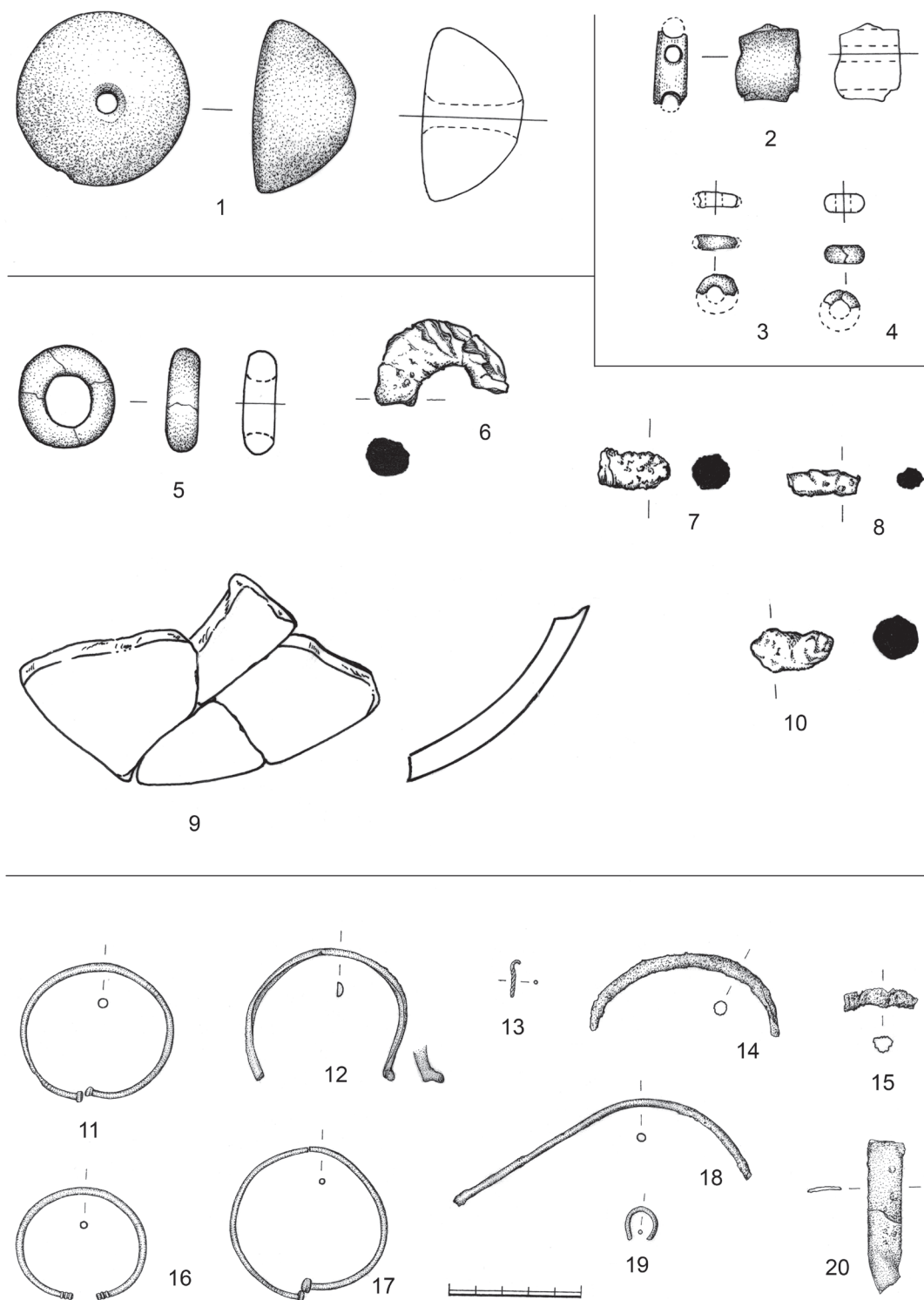

Tab. 63 1–11 Jenišovice (okr. Mělník). 12–42 Dreveník (obec Žehra – Slovensko). 43–45 Bylany (okr. Kolín). 1–11 (podle *Piř 1897*, tab. LXXXVII). 1–11 M 1:3; 1–44 M 1:1; 45 M 2:3. – Tab. 63 1–11 Jenišovice (distr. of Mělník). 12–42 Dreveník (municipality Žehra – Slovakia). 43–45 Bylany (distr. of Kolín). 1–11 (after *Piř 1897*, tab. LXXXVII). 1–11 S 1:3; 1–44 M 1:1; 45 S 2:3.

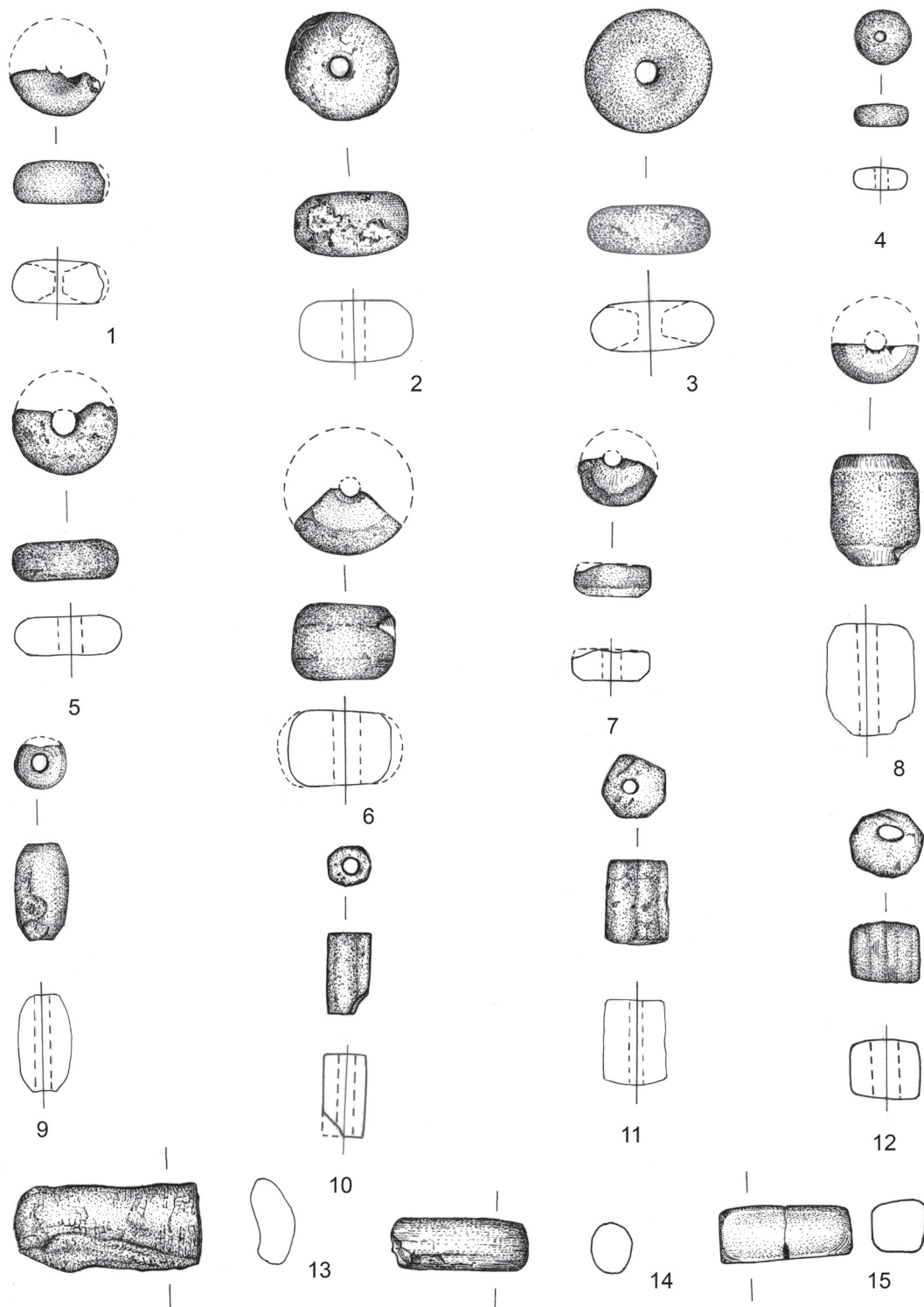

Tab. 64 1-33 Bylany (okr. Kolín). 1 M 1:1; 2-33 M 1:2. - Tab. 64 1-33 Bylany (distr. of Kolín). 1 S 1:1; 2-33 S 1:2.

T. 65

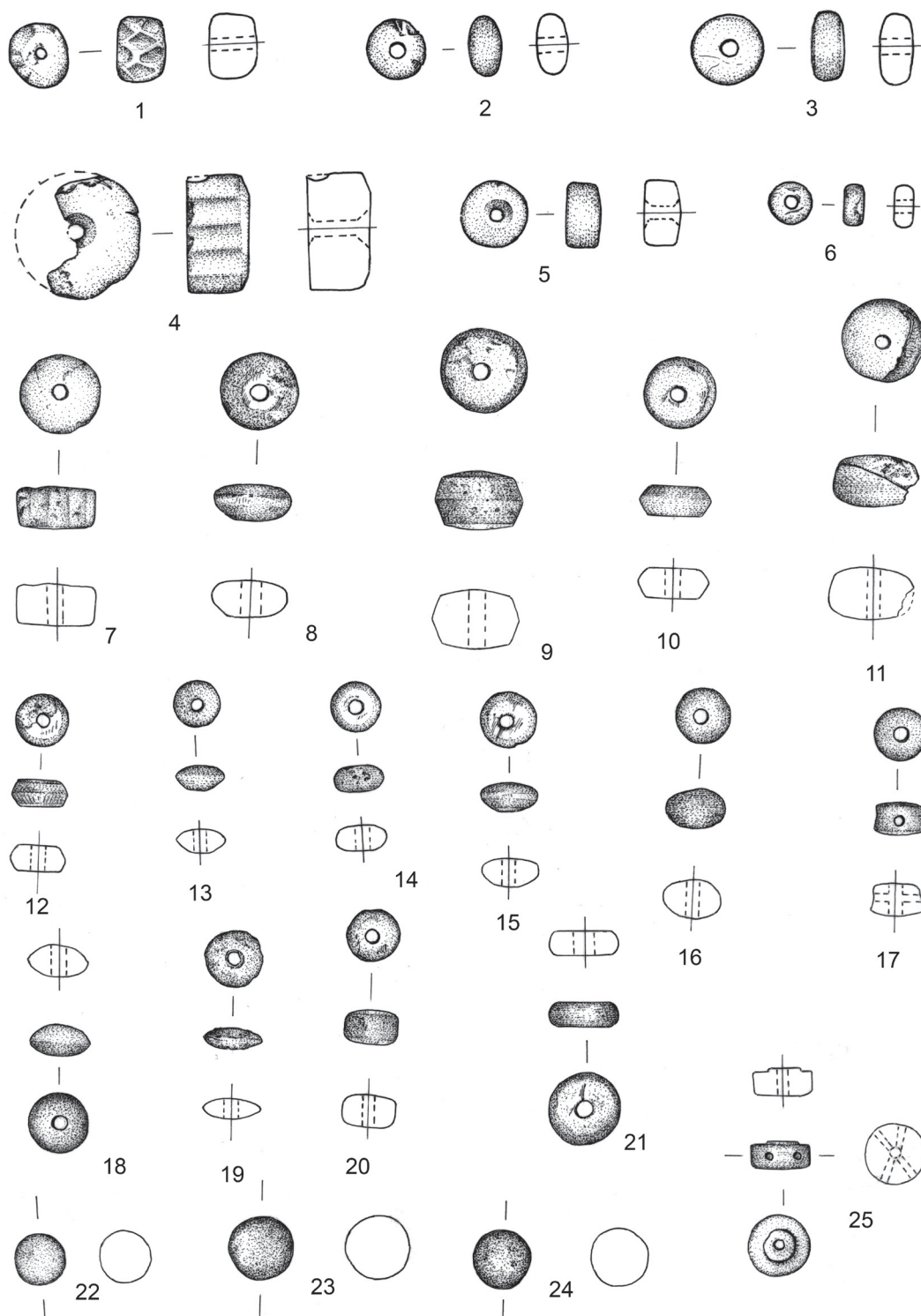

Tab. 65 1 Platěnice (okr. Pardubice). 2-4 Praha 6 - Střešovice (okr. Praha). 5-10 Hrádek - obec Manětín (okr. Plzeň). 11-20 Bylany (okr. Kolín). 1-10 M 1:1; 11-20 M 1:2. - Tab. 65 1 Platěnice (distr. of Pardubice). 2-4 Praha 6 - Střešovice (distr. of Prague). 5-10 Hrádek - municipality Manětín (distr. of Plzeň). 11-20 Bylany (distr. of Kolín). 1-10 S 1:1; 11-20 S 1:2.

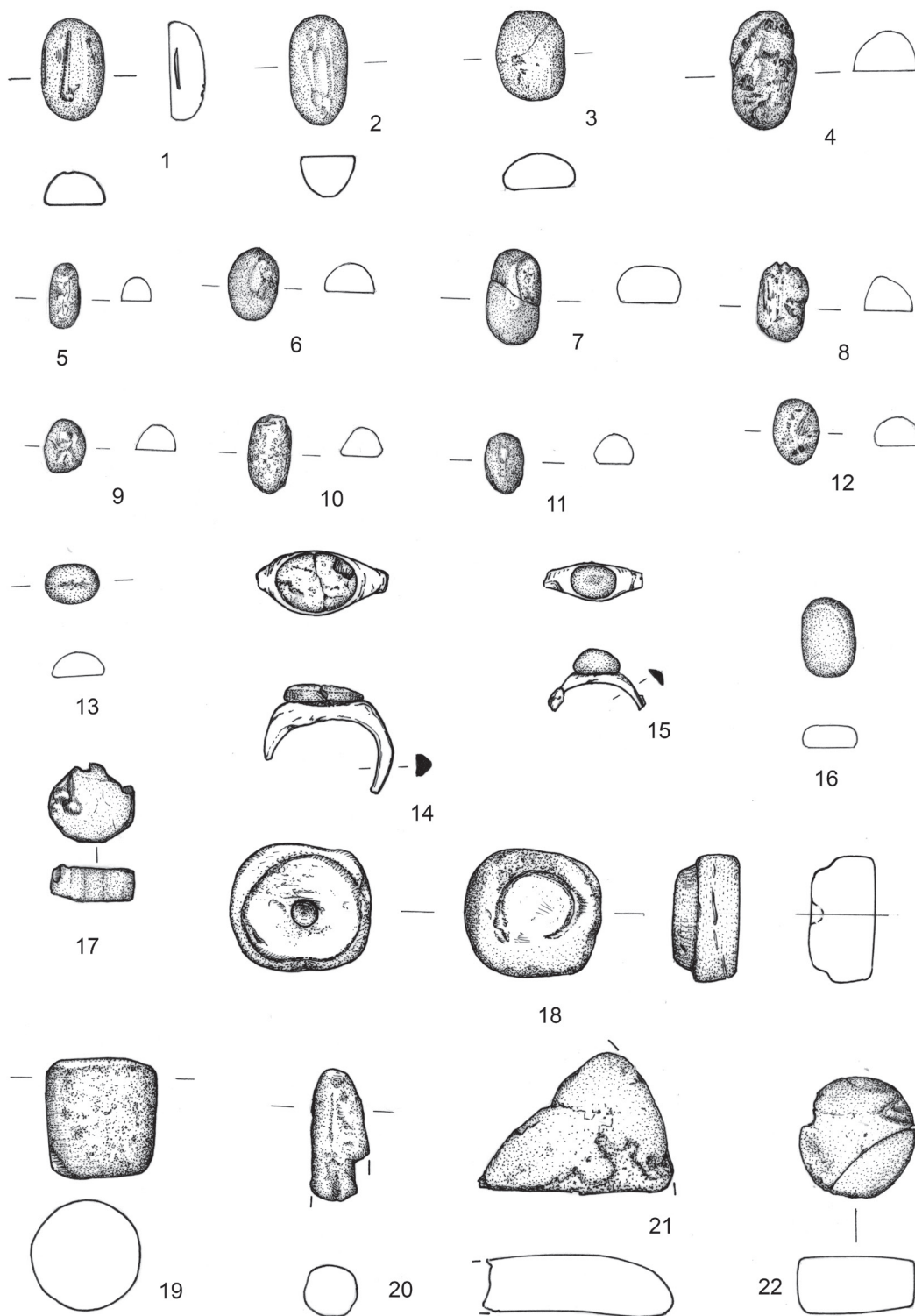

Tab. 66 1-15 Stradonice (okr. Beroun). 1-15 M 1:1. – Tab. 66 1-15 Stradonice (distr. of Beroun). 1-15 S 1:1.

T. 67

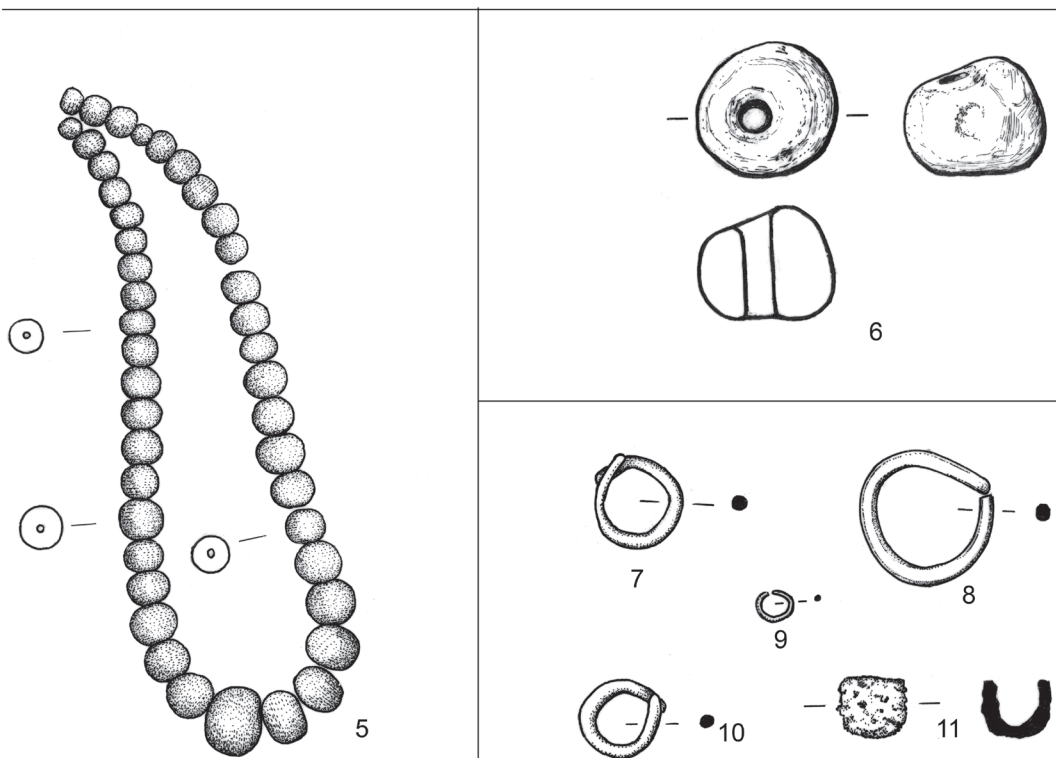
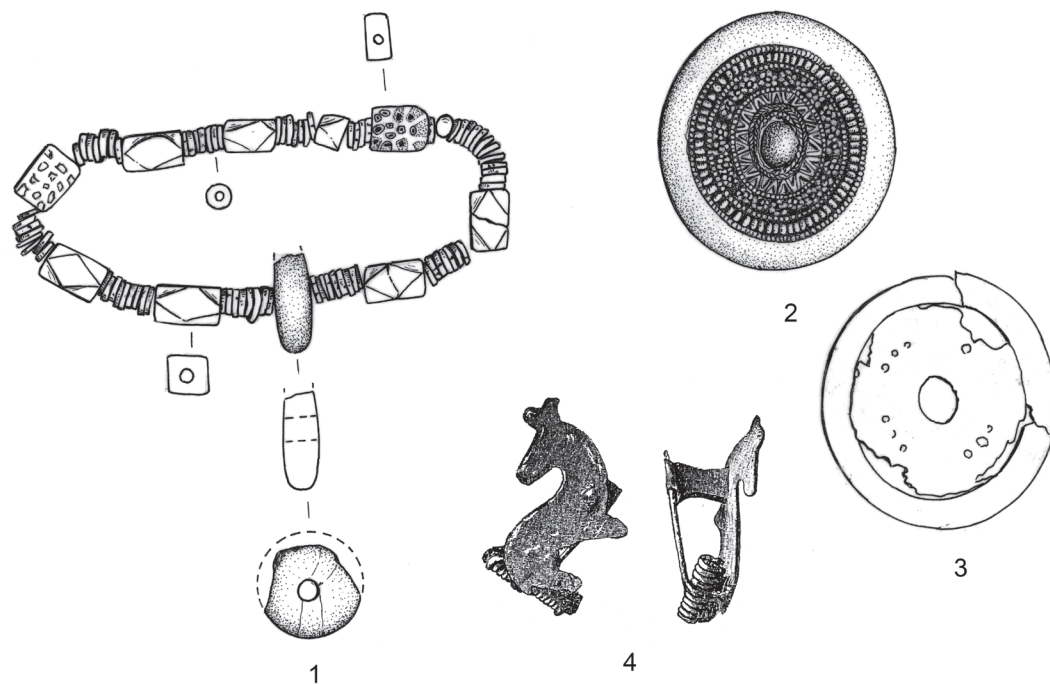

Tab. 671-25 Stradonice (okr. Beroun). 1-25 M 1:1. – Tab. 671-25 Stradonice (distr. of Beroun). 1-25 S 1:1.

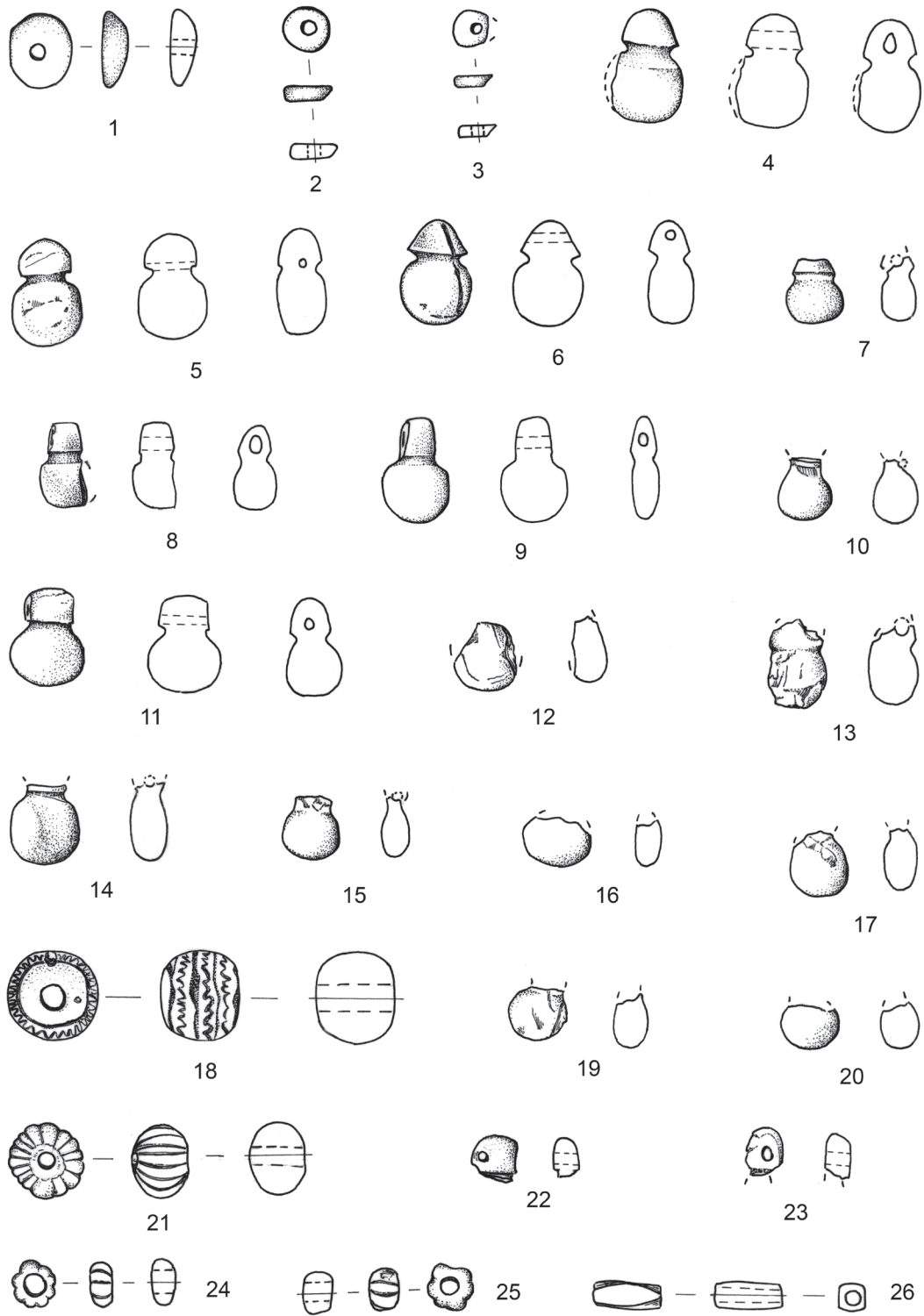
Tab. 68 1-22 Stradonice (okr. Beroun). 1-22 M 1:1. – Tab. 68 1-22 Stradonice (distr. of Beroun). 1-22 S 1:1.

T. 69

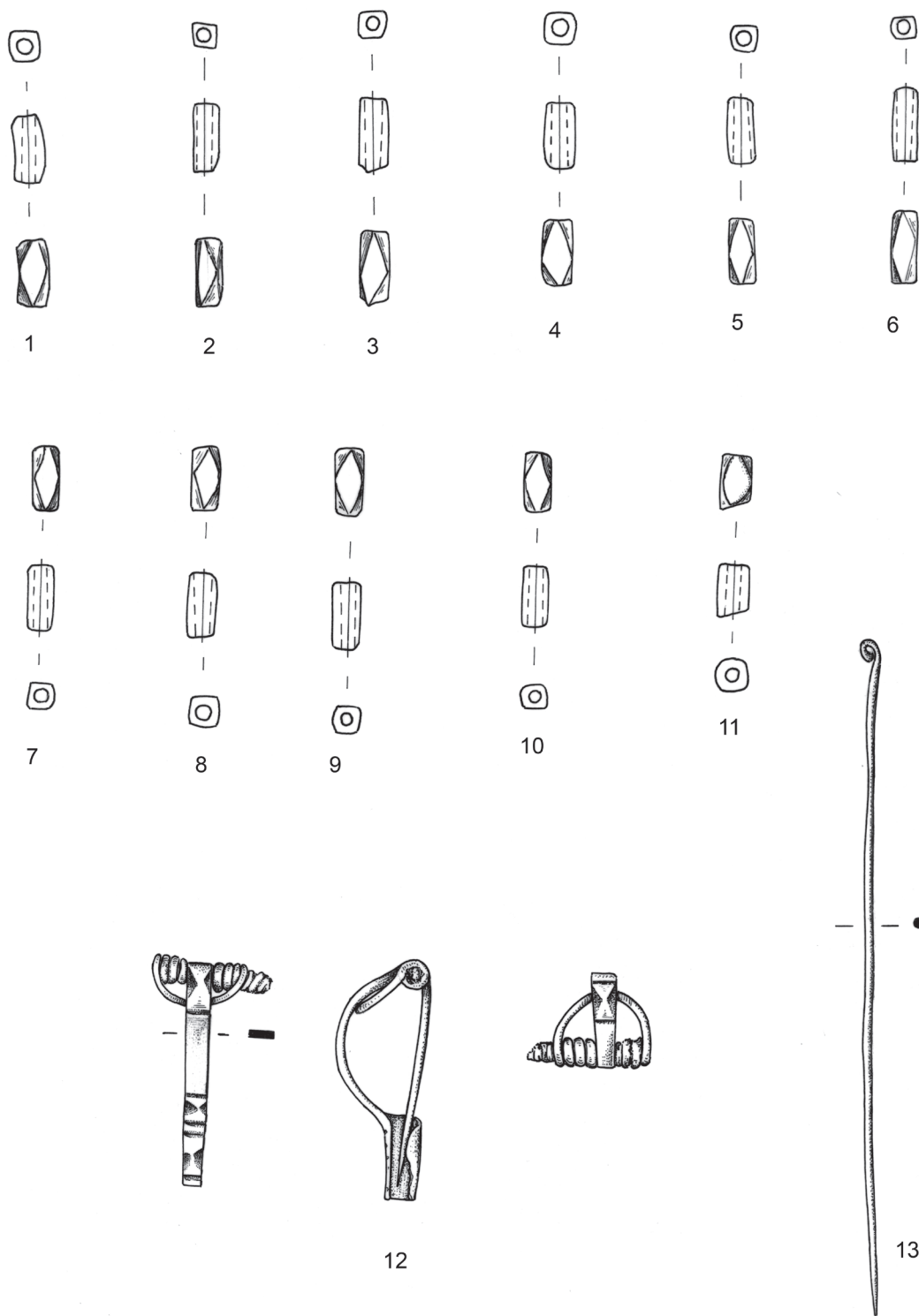
Tab. 69 1-4 Zvoleněves (okr. Kladno). 5 Žatecko. 6 Stehelčevy (okr. Kladno). 7-11 Praha 8 – Dolní Chabry (okr. Praha). 4 (podle Schmidt 1896, str. 284). 1-11 M 1:1. – Tab. 69 1-4 Zvoleněves (distr. of Kladno). 5 Žatecko. 6 Stehelčevy (distr. of Kladno). 7-11 Praha 8 – Dolní Chabry (distr. of Prague). 4 (after Schmidt 1896, pg. 284). 1-11 S 1:1.

T. 70

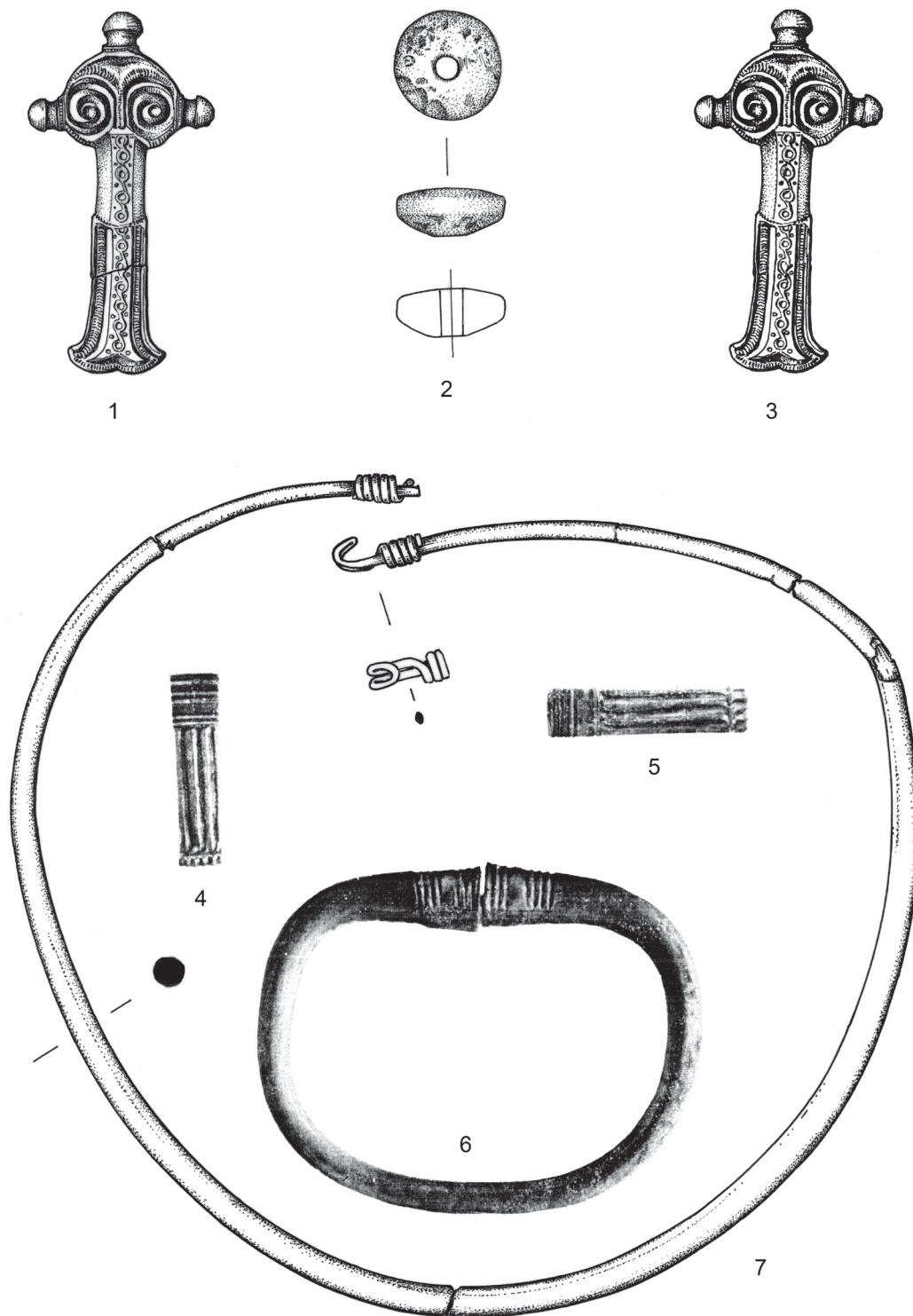

Tab. 70 1-26 Praha 8 - Dolní Chabry (okr. Praha). 1-26 M 1:1. - Tab. 70 1-26 Praha 8 - Dolní Chabry (distr. of Prague). 1-26 S 1:1.

T. 71

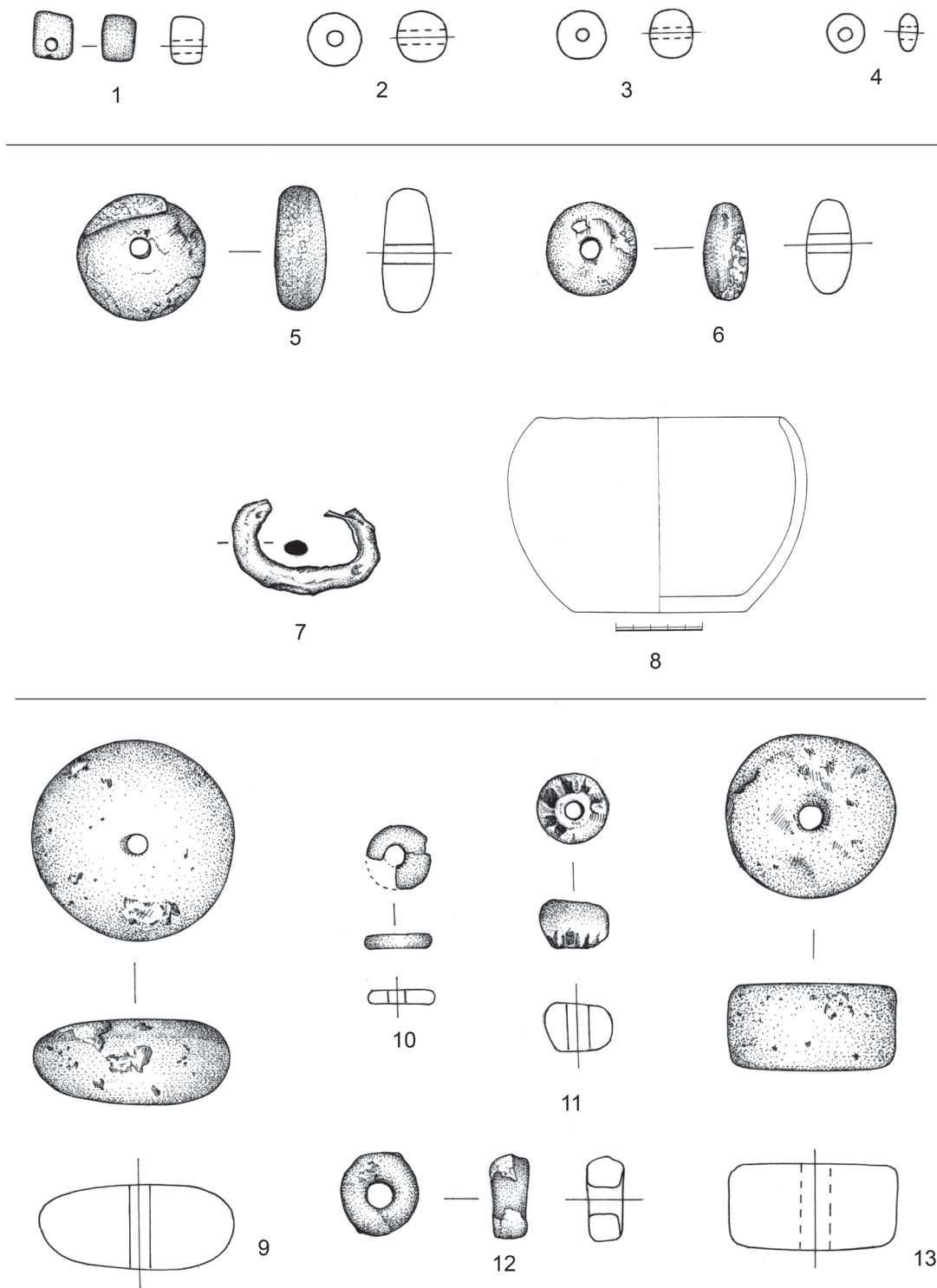

Tab. 71 1-13 Praha 8 – Dolní Chabry (okr. Praha). 1-26 M 1:1. – Tab. 71 1-13 Praha 8 – Dolní Chabry (distr. of Prague). 1-26 S 1:1.

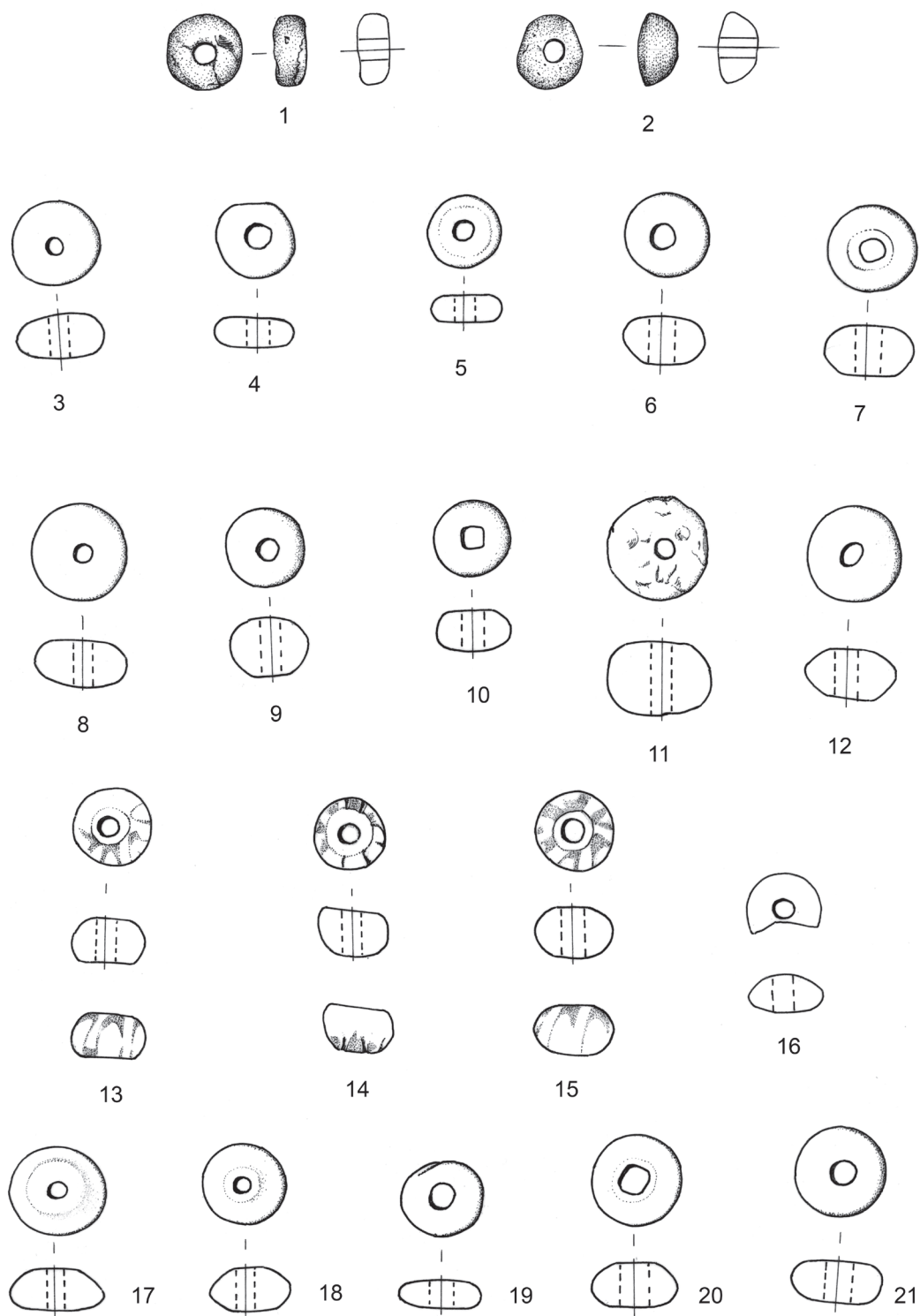

Tab. 72 1-7 Praha 8 - Libeň. 4-6 (podle Svoboda 1965, tab. XXXIII). 1-7 M 1:1. - Tab. 72 1-7 Praha 8 - Libeň. 4-6 (after Svoboda 1965, tab. XXXIII). 1-7 S 1:1.

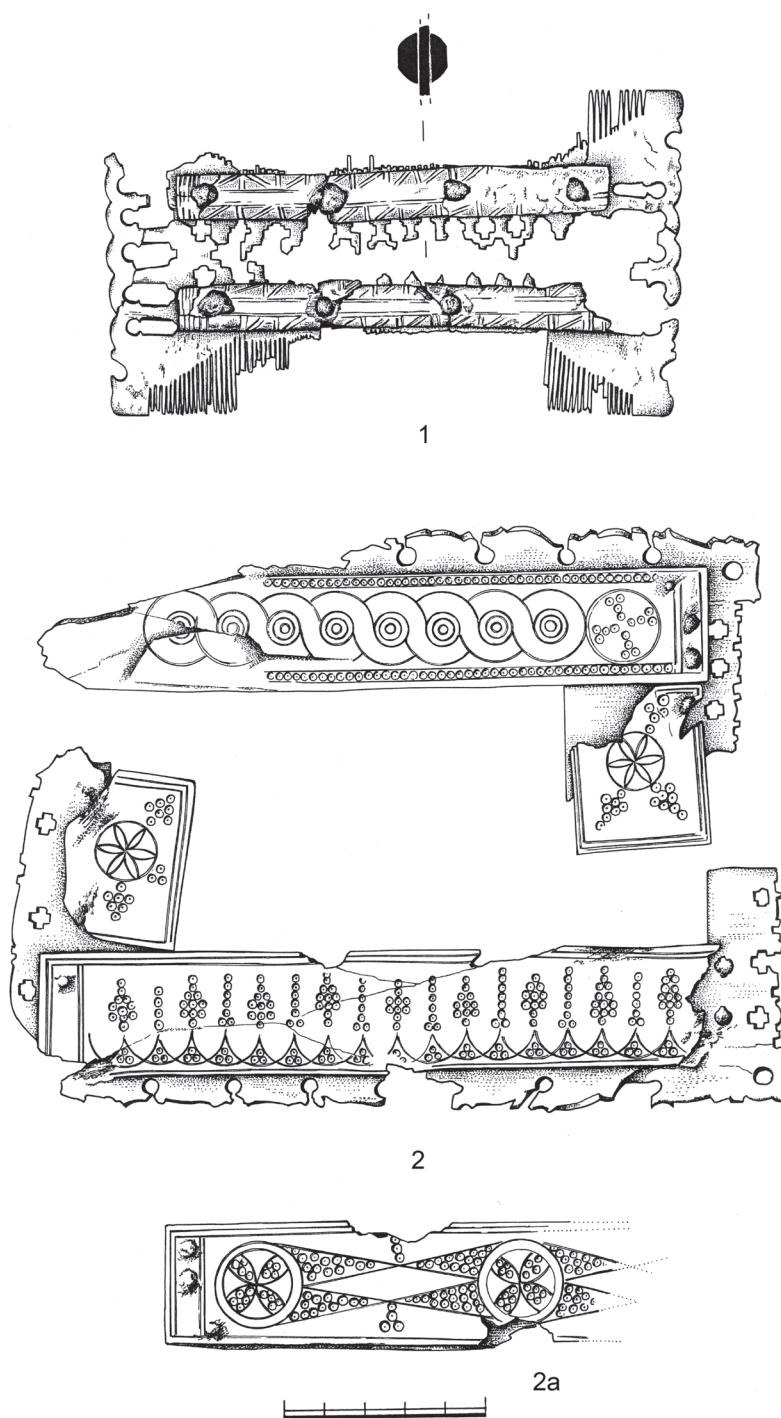
T. 73

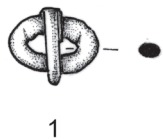
Tab. 73 1-13 Praha 6 – Podbaba (okr. Praha). 1-7, 9-13 M 1:1; 8 M 1:3. – Tab. 73 1-13 Praha 6 – Podbaba (distr. of Prague). 1-7, 9-13 S 1:1; 8 S 1:3.

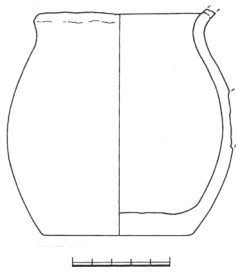
Tab. 74 1-21 Praha 6 - Podbaba (okr. Praha). 1-21 M 1:1. - Tab. 74 1-21 Praha 6 - Podbaba (distr. of Prague). 1-21 S 1:1.

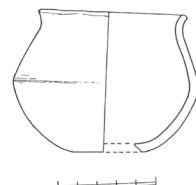
Tab. 75 1–2a Praha 6 – Podbaba (okr. Praha). 1–2a M 2:3. – Tab. 75 1–2a Praha 6 – Podbaba (distr. of Prague). 1–2a S 2:3.

1

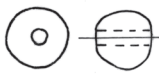
2

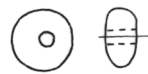
3

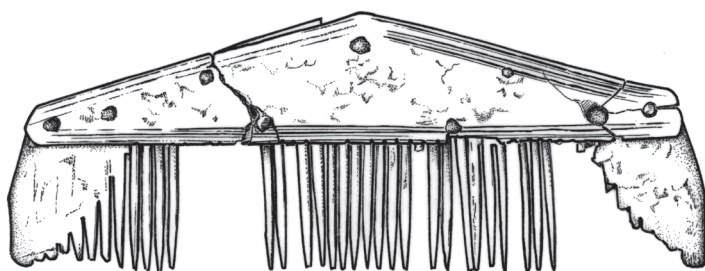
4

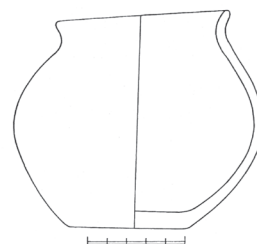
5

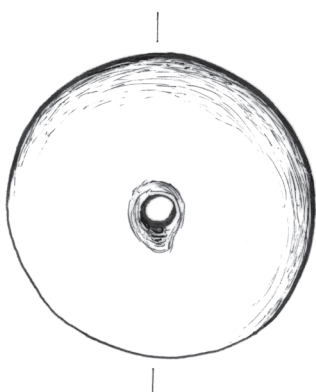
6

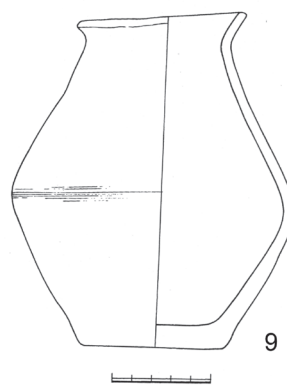
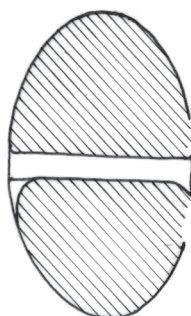
7

8

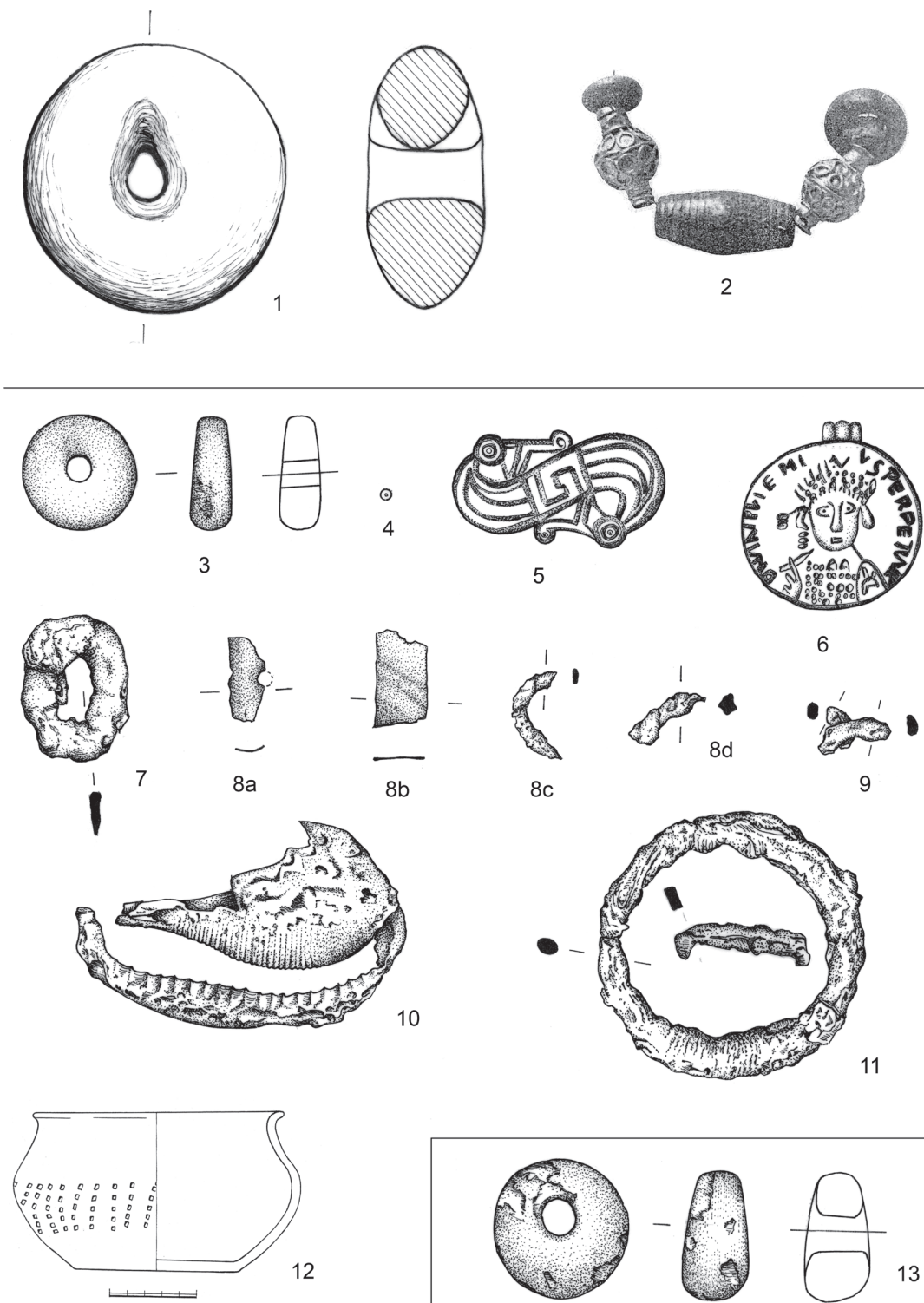
10

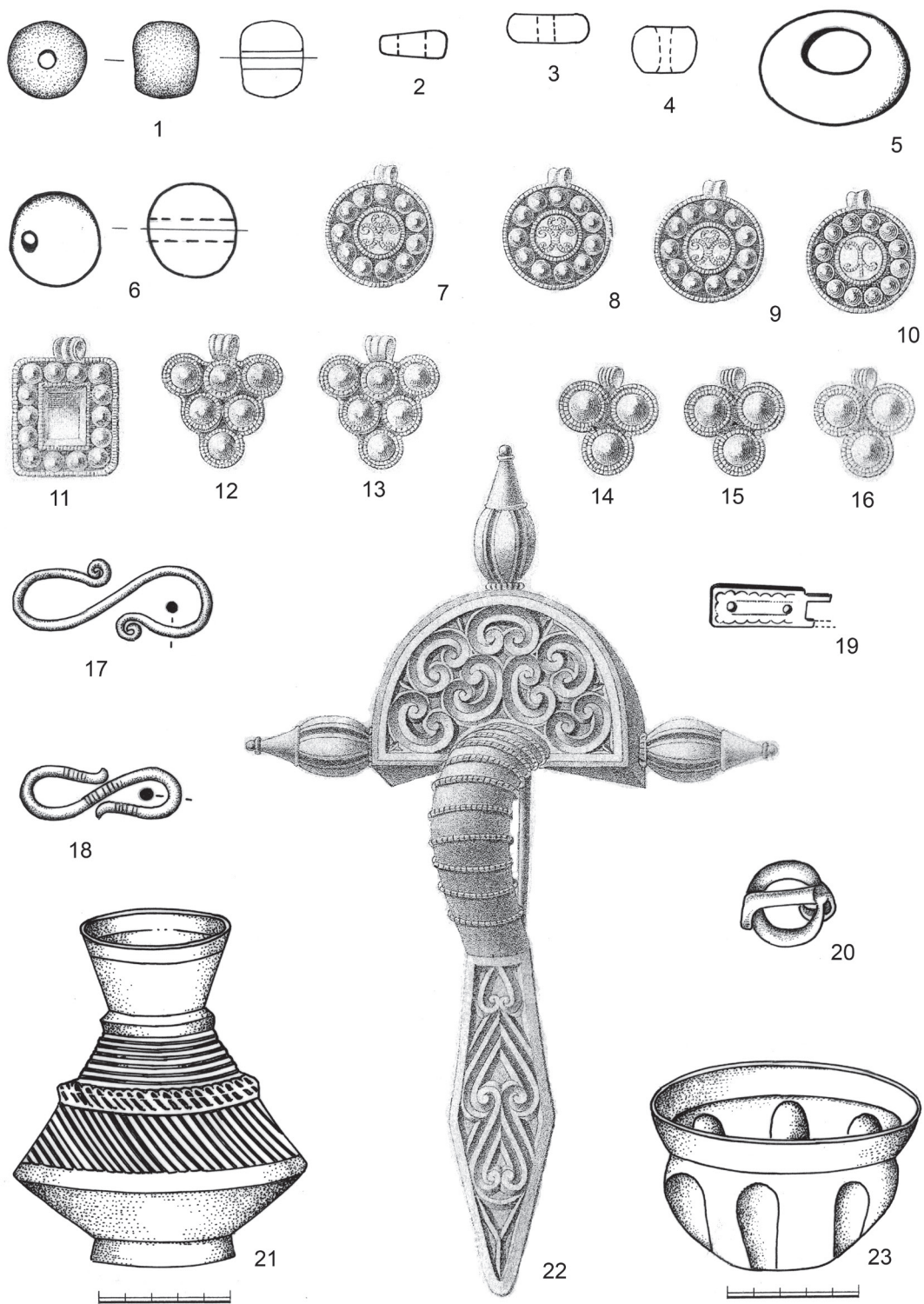
9

Tab. 76 1-10 Praha 6 - Podbaba (okr. Praha). 1, 4-6, 7, 10 M 1:1; 2-3, 8-9 M 1:3. - Tab. 76 1-10 Praha 6 - Podbaba (distr. of Praha). 1, 4-6, 7, 10 S 1:1; 2-3, 8-9 S 1:3.

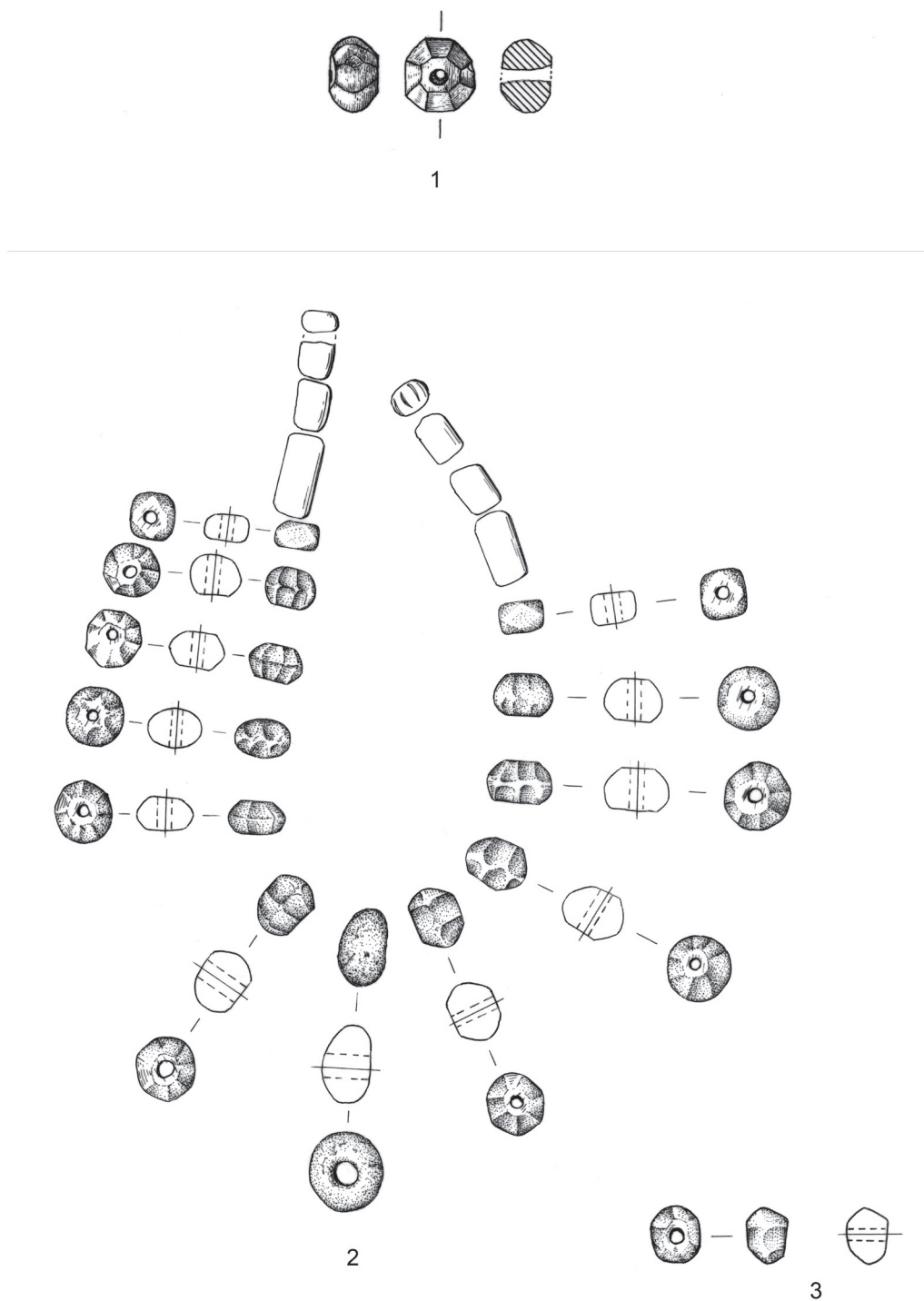
T. 77

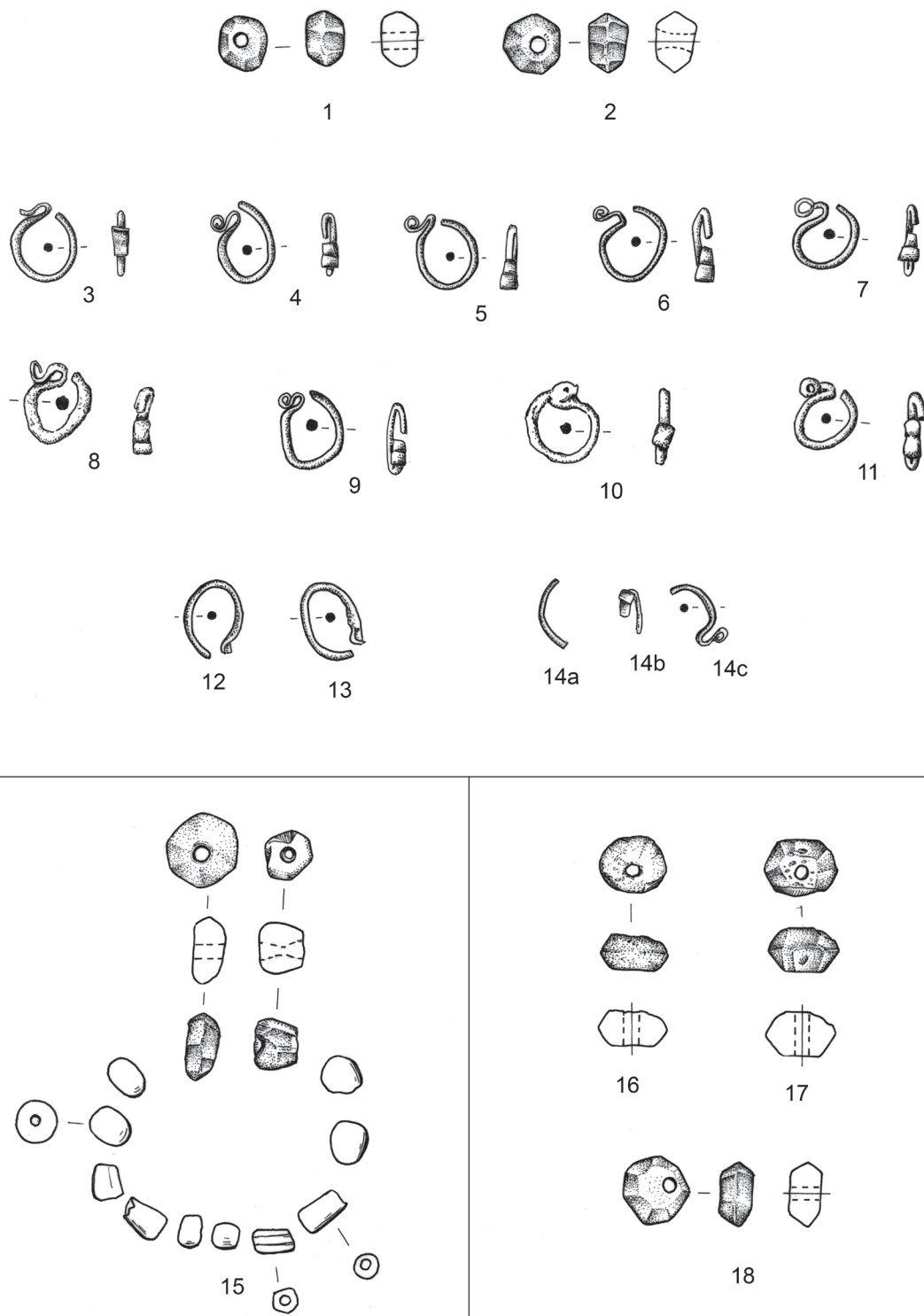
Tab. 771–2 Světec (okr. Teplice); (podle Pič 1905, 338). 3–13 Záluží (okr. Praha-východ). 1–11, 13 M 1:1; 12 M 1:3. – Tab. 771–2 Světec (distr. of Teplice); (after Pič 1905, 348). 3–13 Záluží (distr. of Prague-East); 1–11, 13 S 1:1; 12 S 1:3.

Tab. 78 1–23 Úherce (okr. Louny). 7–16, 21–23 (podle Smolík 1886, tab. XIII). 1–20, 22 M 1:1; 21, 23 M 1:2. – Tab. 78 1–23 Úherce (distr. of Louny). 7–16, 21–23 (after Smolík 1886, tab. XIII). 1–20, 22 S 1:1; 21, 23 S 1:2.

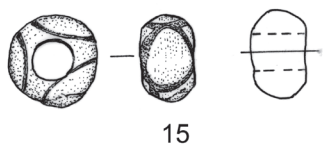
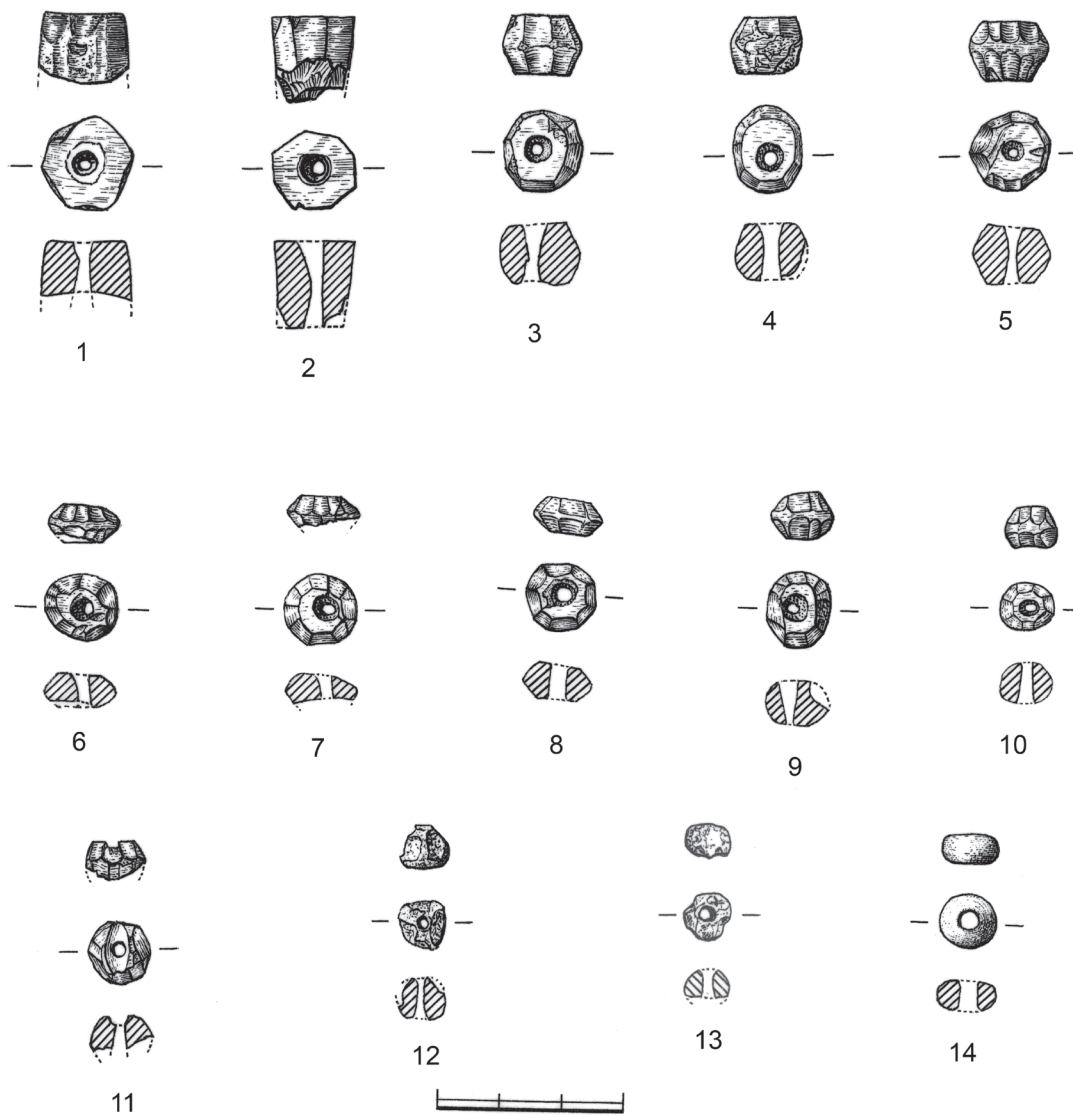

Tab. 79 1 Český Brod (okr. Kolín). 2-3 Debrno (okr. Praha-západ). 1-3 M 1:1. – Tab. 79 1 Český Brod (distr. of Kolín) 2-3 Debrno (distr. of Prague-West). 1-3 S 1:1.

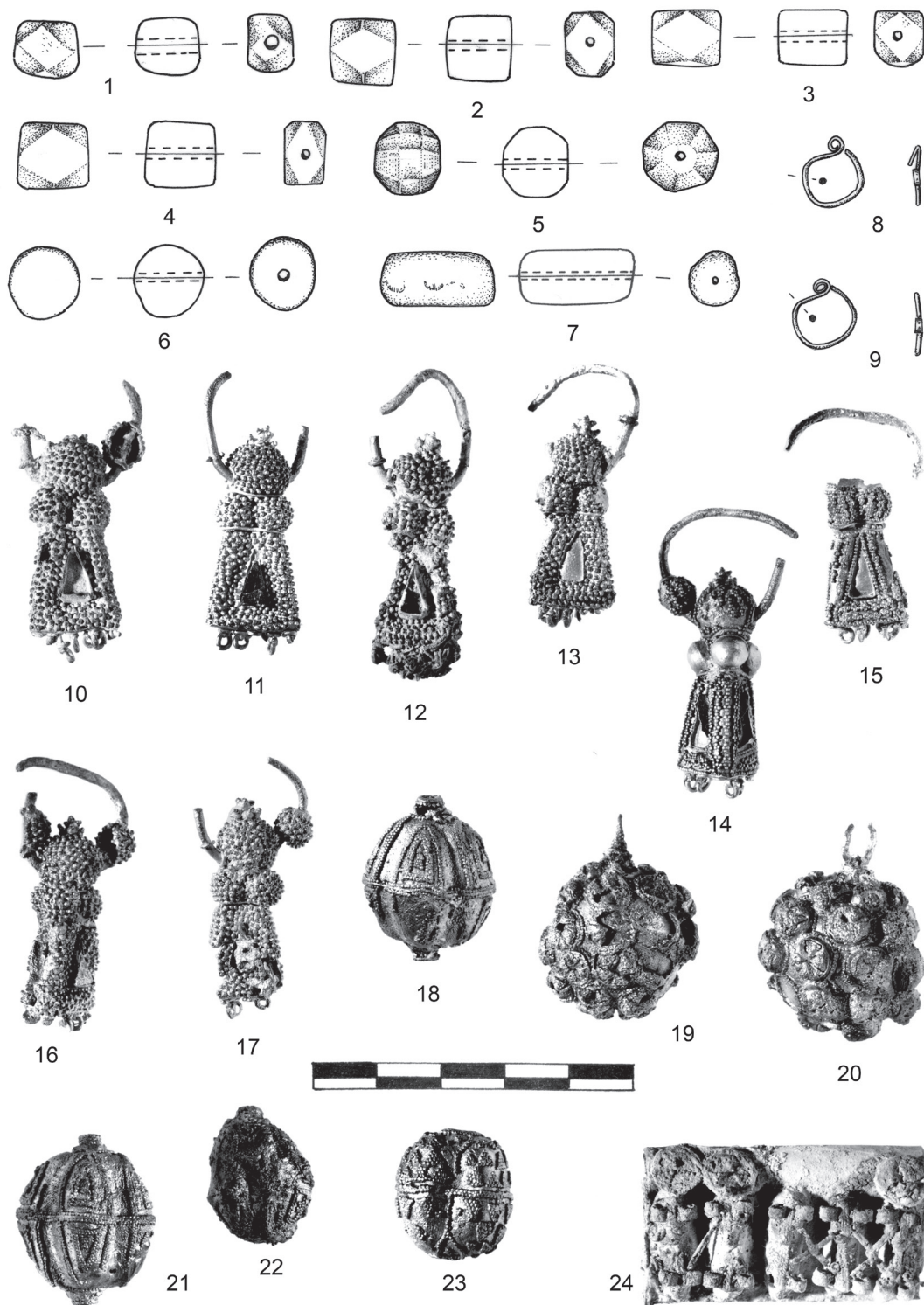

Tab. 80 1–14c Dobroměřice (okr. Louny). 15 Droužetice (okr. Strakonice). 16–18 Klecany (okr. Praha-východ). 1–18 M 1:1. – Tab. 80 1–14c Dobroměřice (distr. of Louny). 15 Droužetice (distr. of Strakonice). 16–18 Klecany (distr. of Prague-East). 1–18 S 1:1.

T. 81

Tab. 81 1–14 Chršťany (okr. Rakovník). 15–16 Libice nad Cidlinou (okr. Nymburk). 1–16 M 1:1. – Tab. 81 1–14 Chršťany (distr. of Rakovník). 15–16 Libice nad Cidlinou (distr. of Nymburk). 1–16 S 1:1.

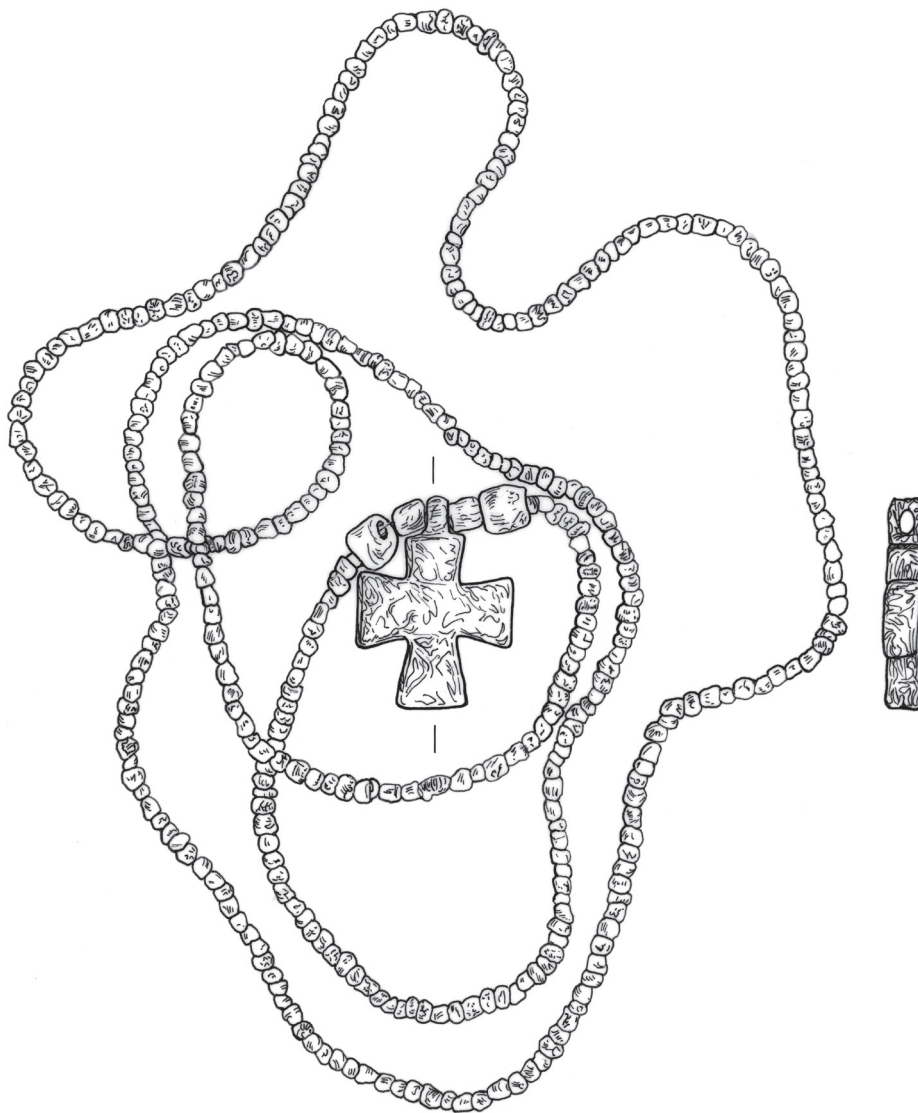

Tab. 82 1-24 Libice nad Cidlinou (okr. Nymburk). 1-24 M 1:1. – Tab. 82 1-24 Libice nad Cidlinou (distr. of Nymburk). 1-24 S 1:1.

T. 83

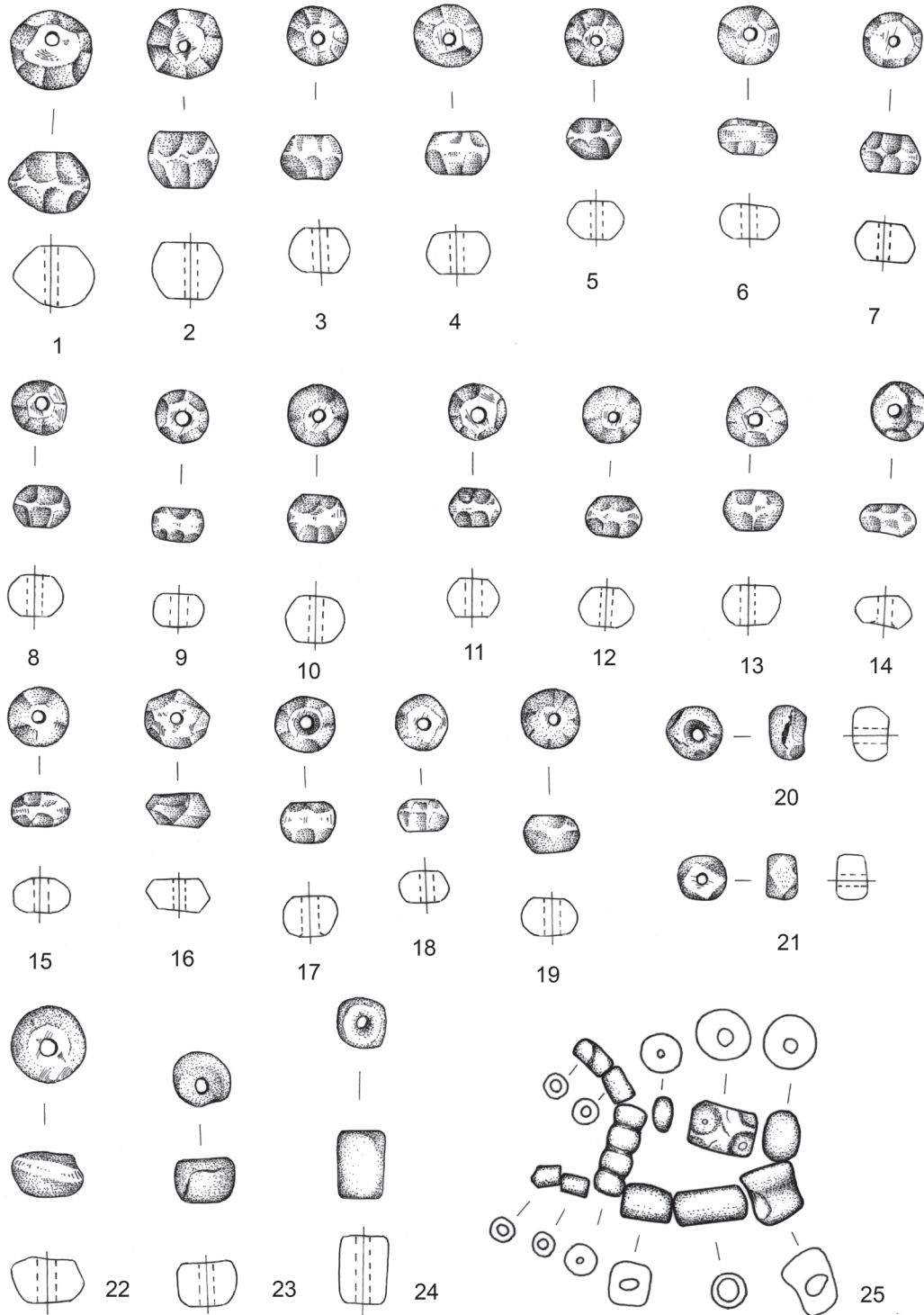

1

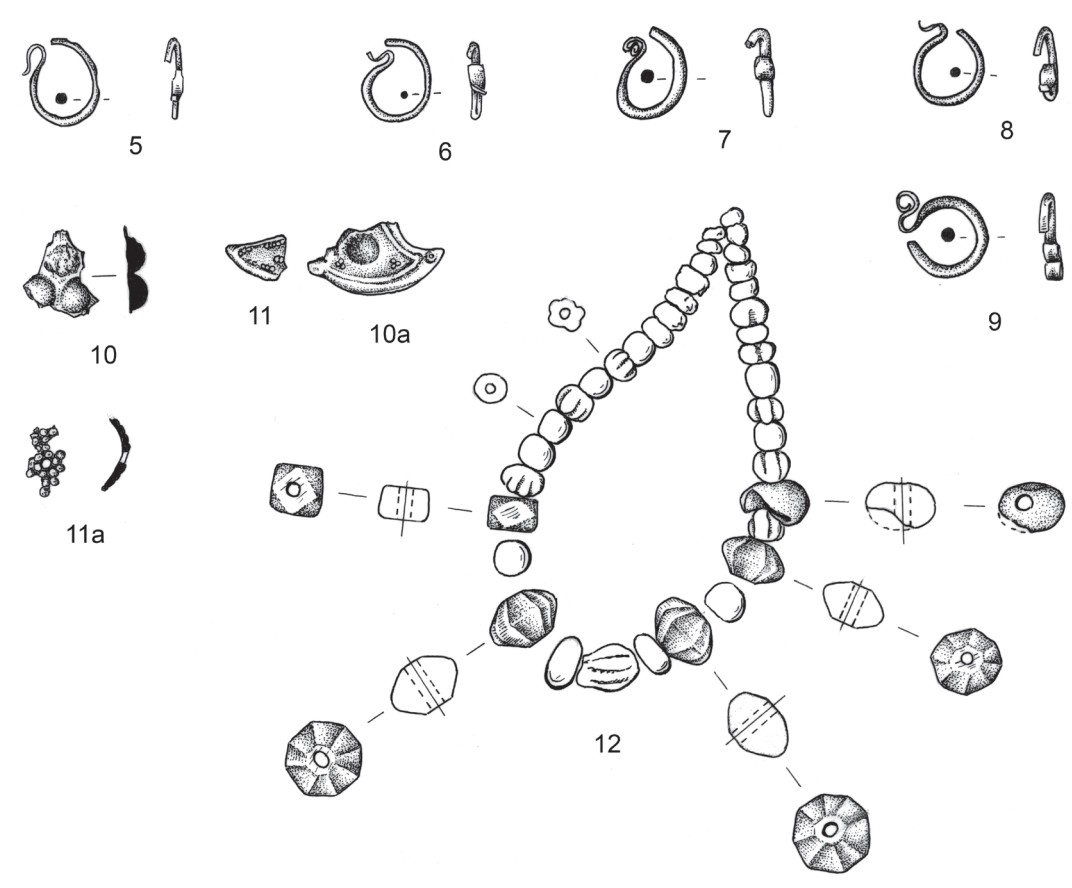
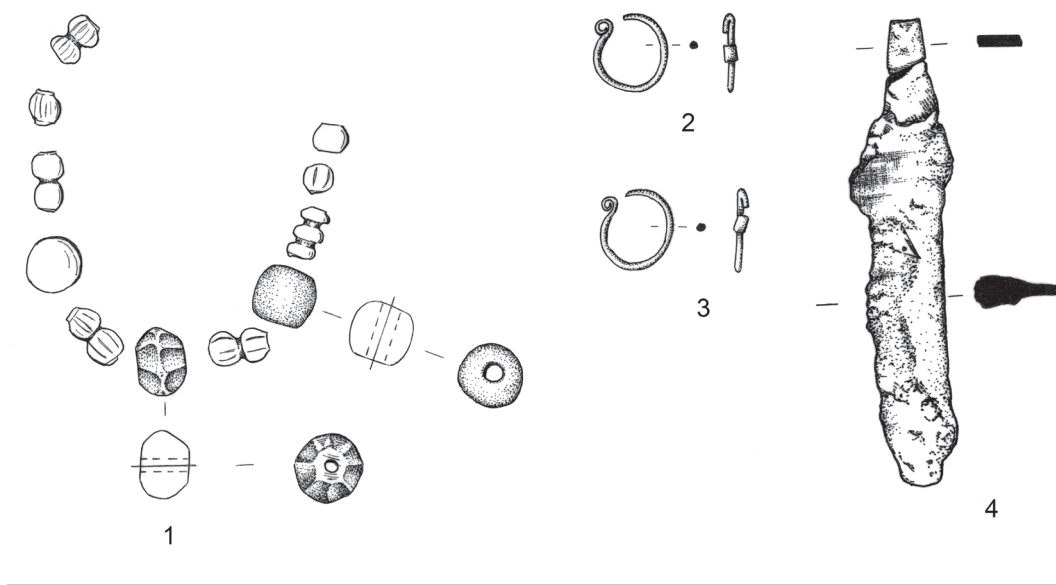
2

Tab. 83 1–2 Libice nad Cidlinou (okr. Nymburk). 1–2 M 1:1. – Tab. 83 1–2 Libice nad Cidlinou (distr. of Nymburk). 1–2 S 1:1.

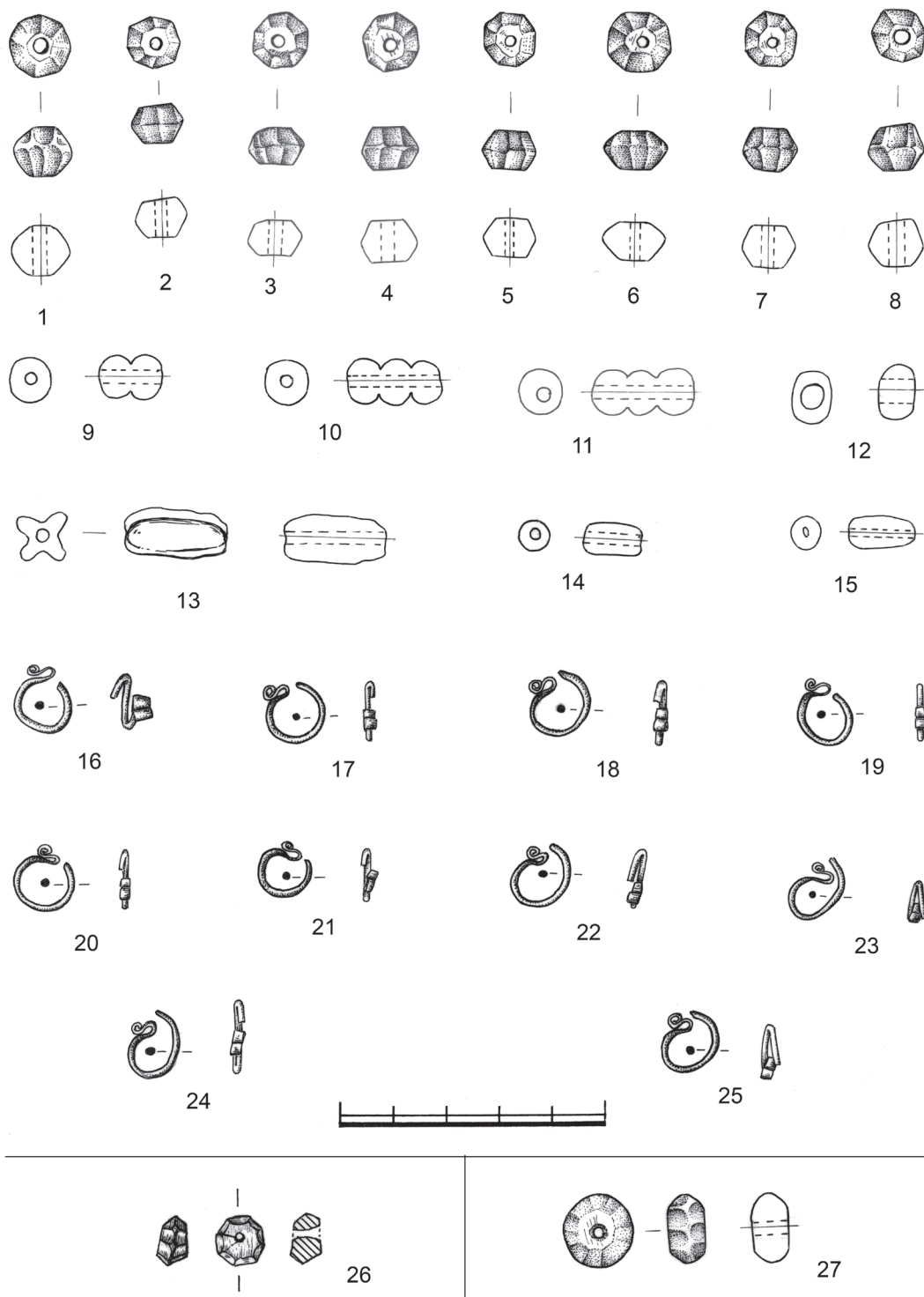

Tab. 84 1-25 Libice nad Cidlinou (okr. Nymburk). 1-25 M 1:1. - Tab. 84 1-25 Libice nad Cidlinou (distr. of Nymburk). 1-25 S 1:1.

T. 85

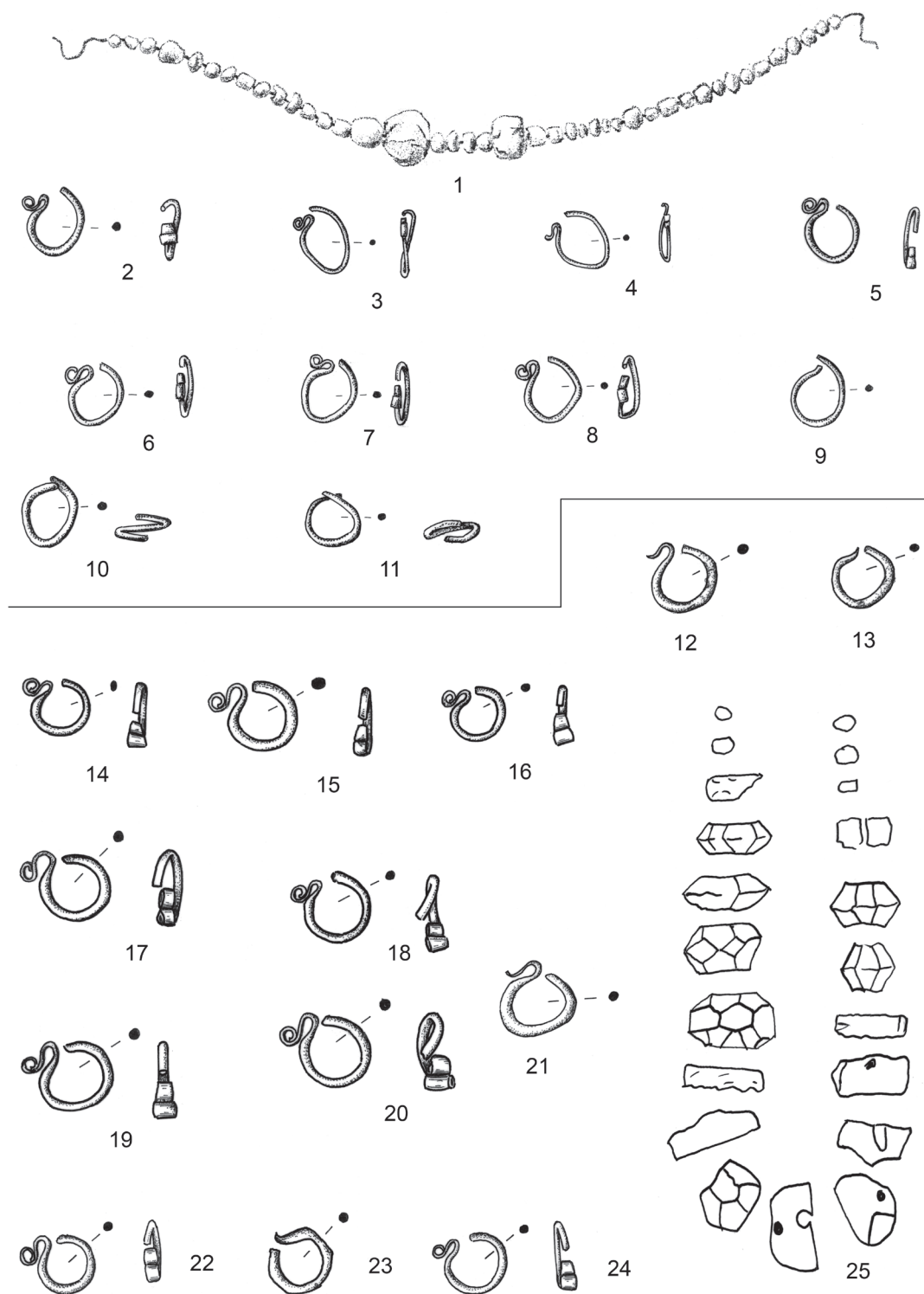

Tab. 85 1-12 Libice nad Cidlinou (okr. Nymburk). 1-12 M 1:1. – Tab. 85 1-12 Libice nad Cidlinou (distr. of Nymburk). 1-12 S 1:1.

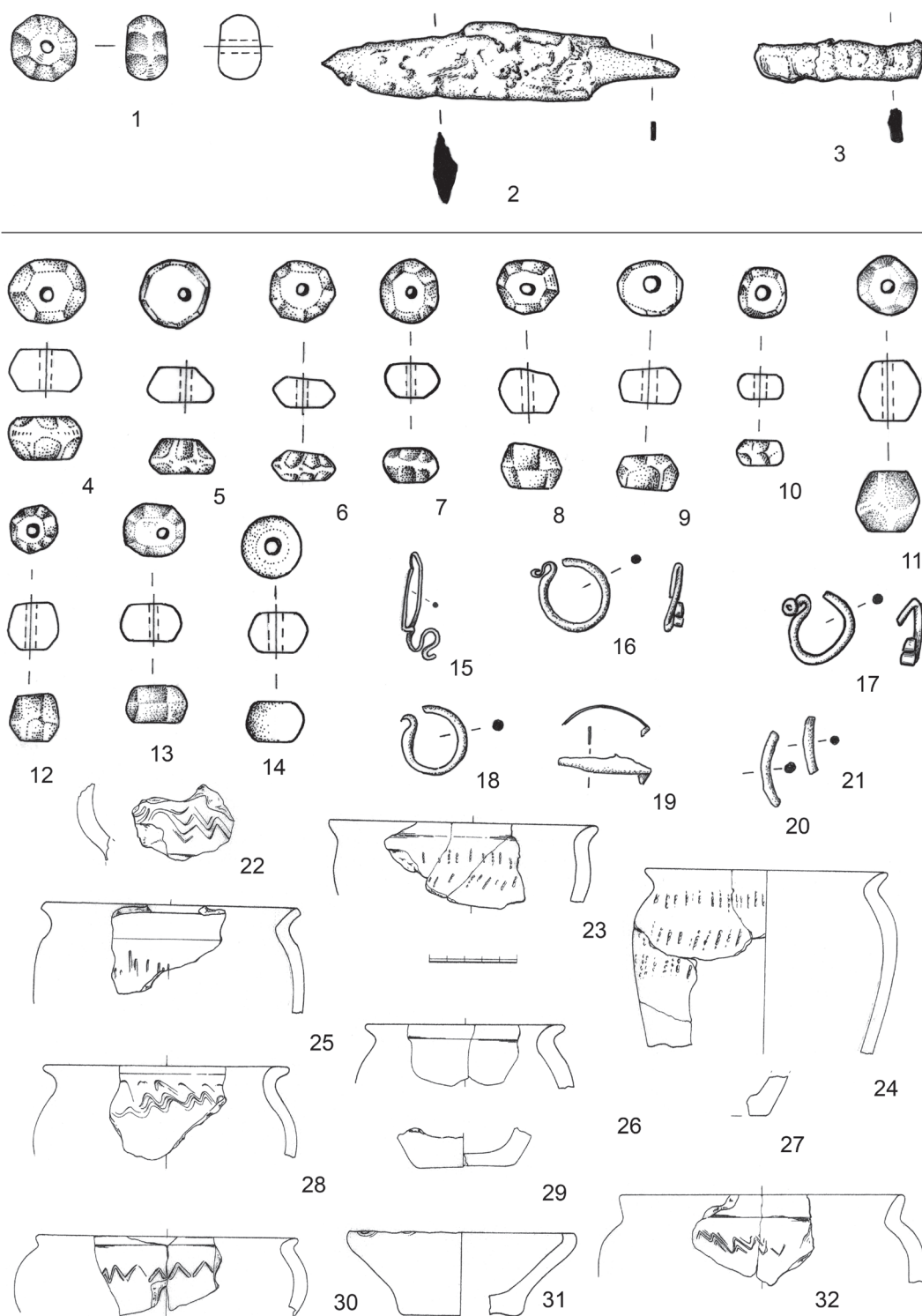

Tab. 86 1–26 Libice nad Cidlinou (okr. Nymburk). 27 Liblice (okr. Kolín). 1–27 M 1:1. – Tab. 86 1–26 Libice nad Cidlinou (distr. of Nymburk). 27 Liblice (distr. of Kolín). 1–27 S 1:1.

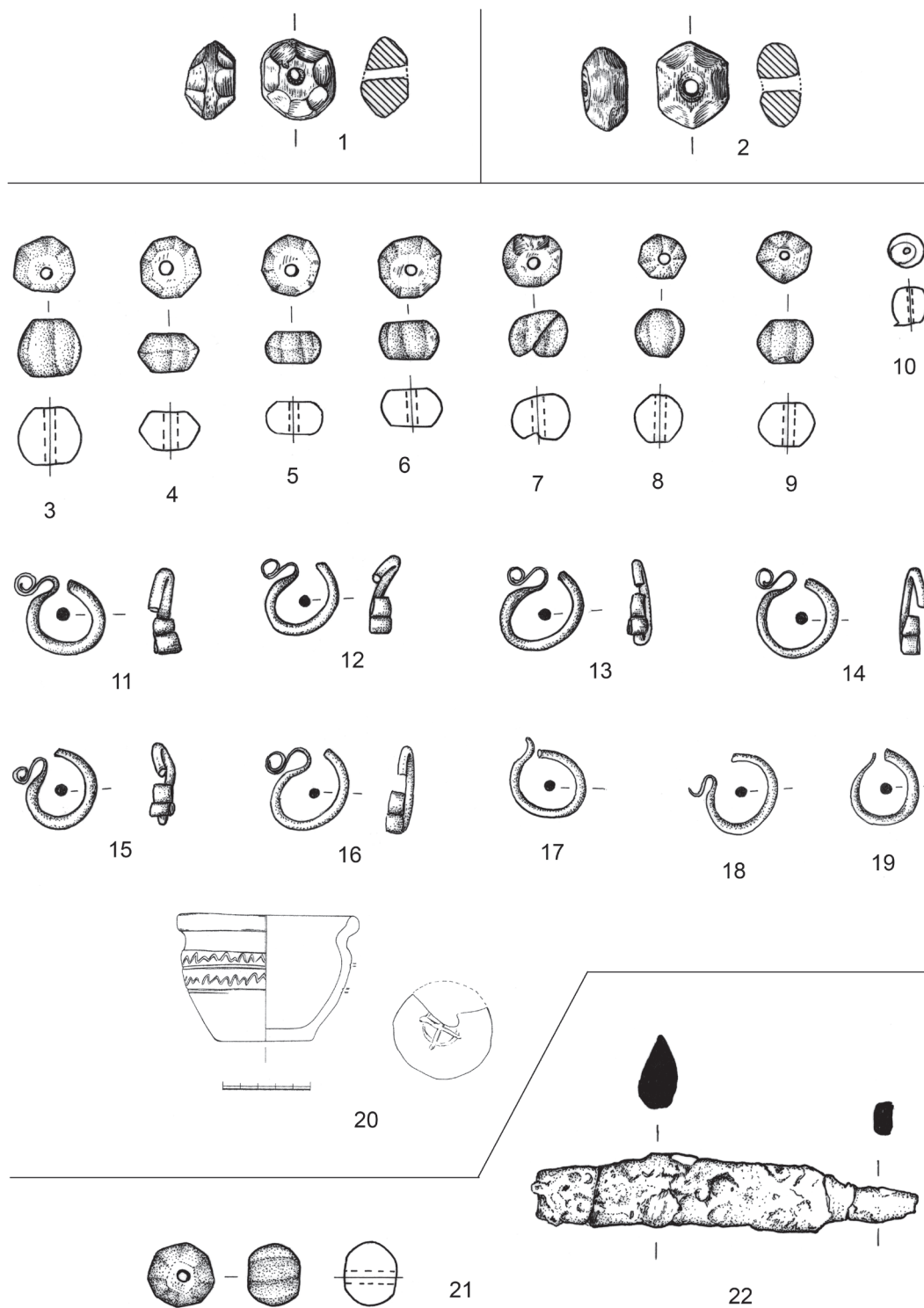
T.87

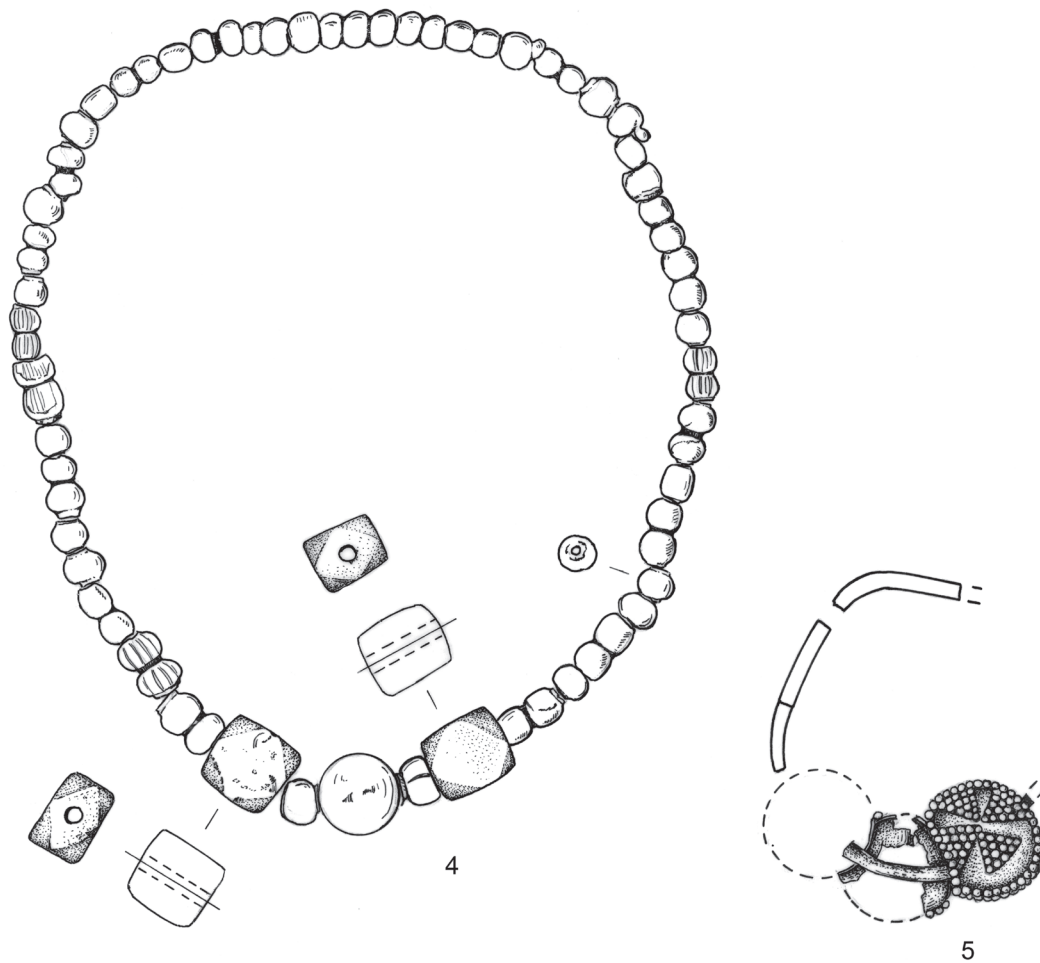
Tab. 871-11 Libice nad Cidlinou (okr. Nymburk). 12-25 Pňovice (okr. Příbram). 1, 25 (podle Inventární knihy NM). 1-25 M 1:1. –
 Tab. 871-11 Libice nad Cidlinou (distr. of Nymburk). 12-25 Pňovice (distr. of Příbram). 1, 25 (after Inventory book NM). 1-25 S 1:1.

Tab. 88 1-3 Rousovice (okr. Mělník). 4-32 Pňovice (okr. Příbram). 1-21 M 1:1; 22-32 M 1:3. – Tab. 88 1-3 Rousovice (distr. of Mělník). 4-32 Pňovice (distr. of Příbram). 1-21 S 1:1; 22-32 S 1:3.

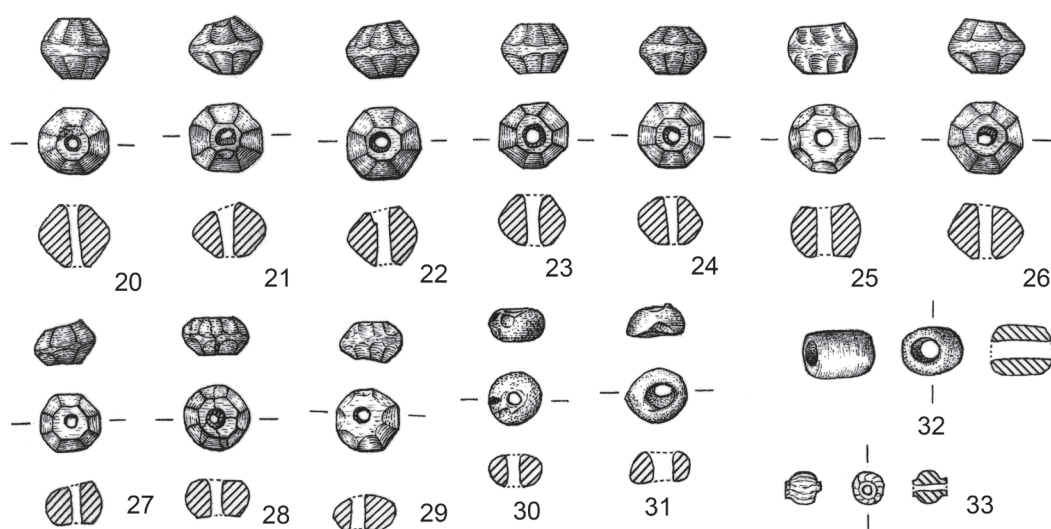
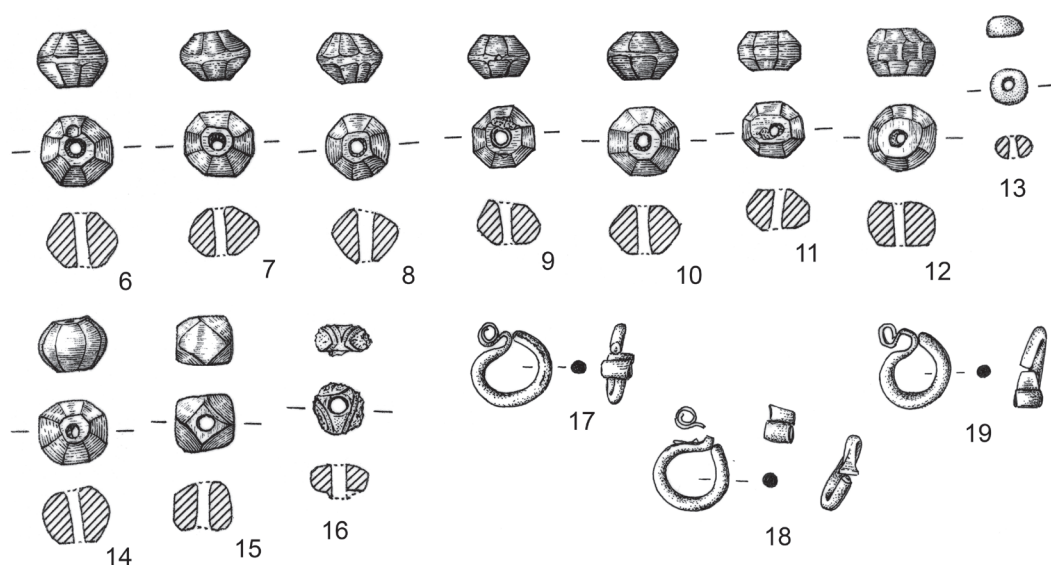
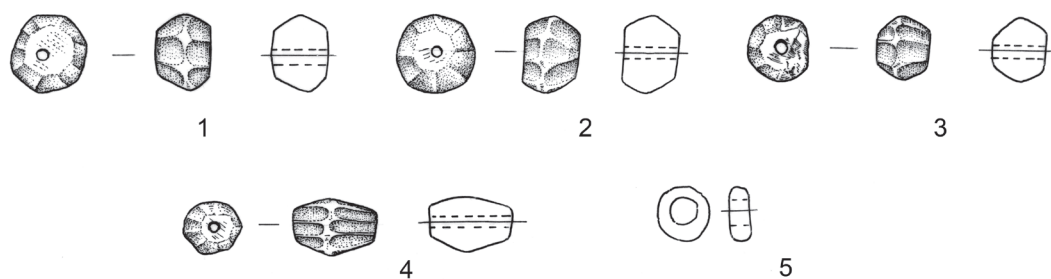

Tab. 89 1 Praha 1 – Hradčany (okr. Praha). 2 Praha 4 – Modřany (okr. Praha). 3–22 Praha 5 – Motol. 1–19, 21–22 M 1:1; 20 M 1:3. – Tab. 89 1 Prague 1 – Hradčany (distr. of Prague). 2 Prague 4 – Modřany (distr. of Prague). 3–22 Prague 5 – Motol (distr. of Prague). 1–19, 21–22 S 1:1; 20 S 1:3.

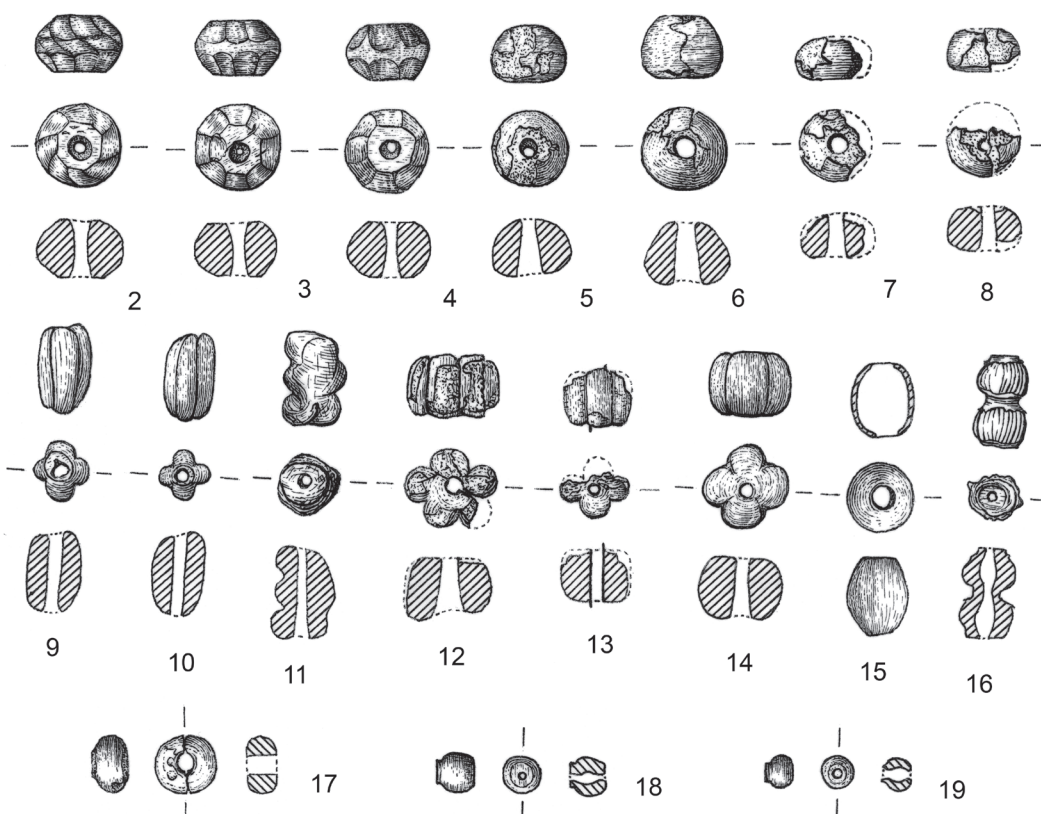
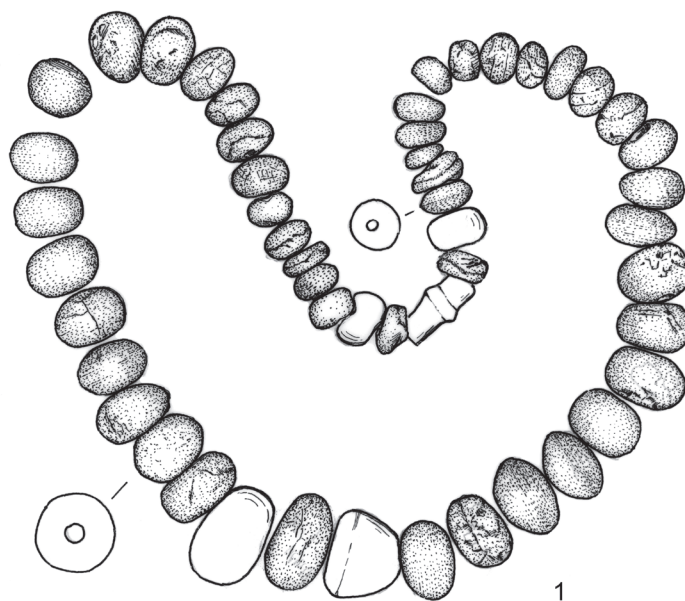

Tab. 90 1 Praha 5 – Motol (okr. Praha). 6–7 Praha 9 – Čakovice (okr. Praha). 1–7 M 1:1. – Tab. 90 1 Prague 5 – Motol (distr. of Prague). 6–7 Prague 9 – Čakovice (distr. of Prague). 1–7 S 1:1.

T. 91

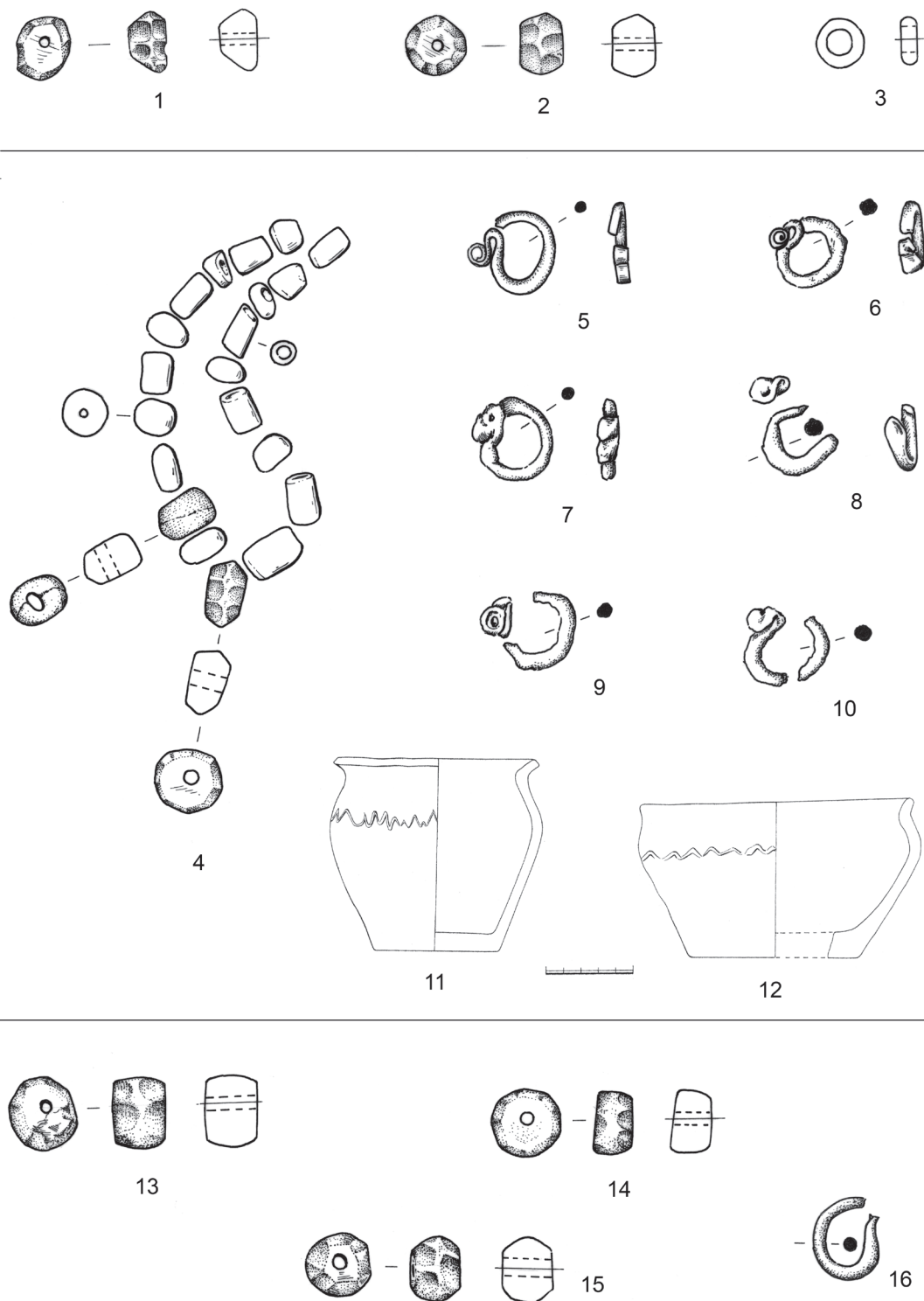

Tab. 91 1-5 Řepov (okr. Mladá Boleslav). 6-33 Straškov (okr. Litoměřice). 1-33 M 1:1. – Tab. 91 1-5 Řepov (distr. of Mladá Boleslav). 6-33 Straškov (distr. of Litoměřice). 1-33 S 1:1.

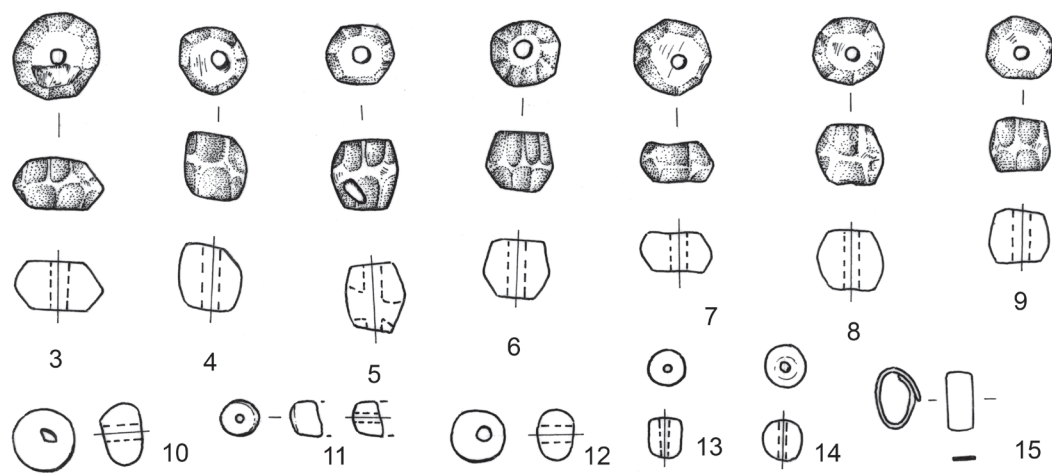
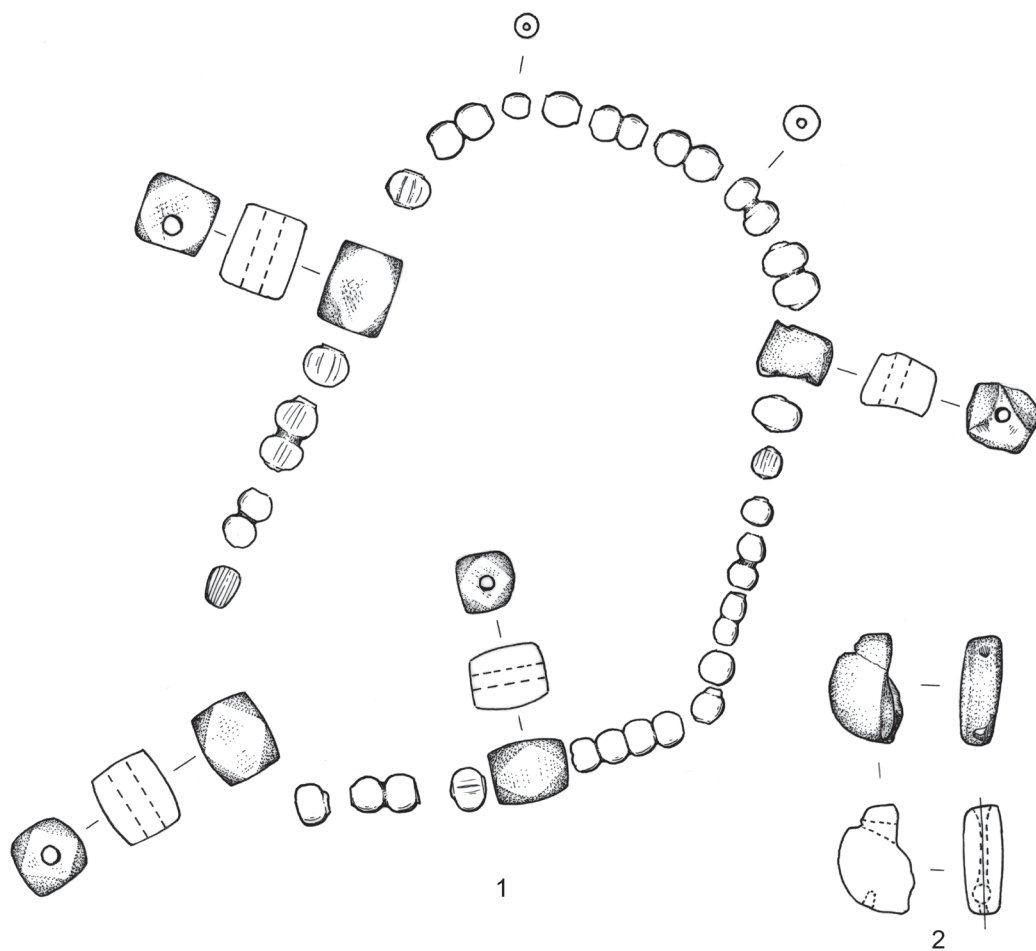

Tab. 921 Štítary (okr. Kolín). 2-19 Tetín (okr. Beroun). 1-19 M 1:1. - Tab. 921 Štítary (distr. of Kolín). 2-19 Tetín (distr. of Beroun). 1-19 S 1:1.

T. 93

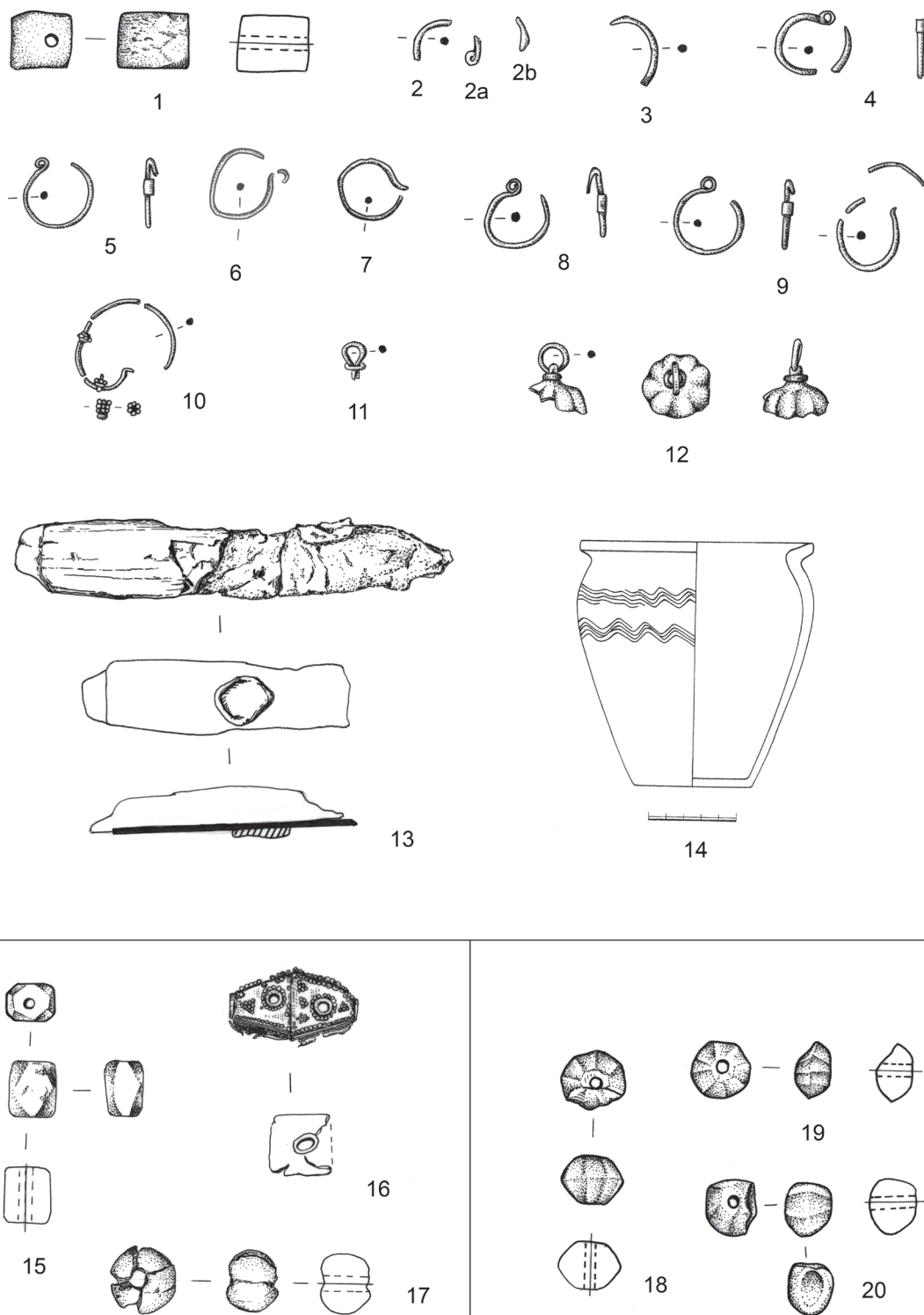

Tab. 93 1-3 Tursko (okr. Praha-západ). 4-16 Tušovice (okr. Příbram). 1-10, 13-16 M 1:1; 11-12 M 1:3. - Tab. 93 1-3 Tursko (distr. of Prague-West). 4-16 Tušovice (distr. of Příbram). 1-10, 13-16 S 1:1; 11-12 S 1:3.

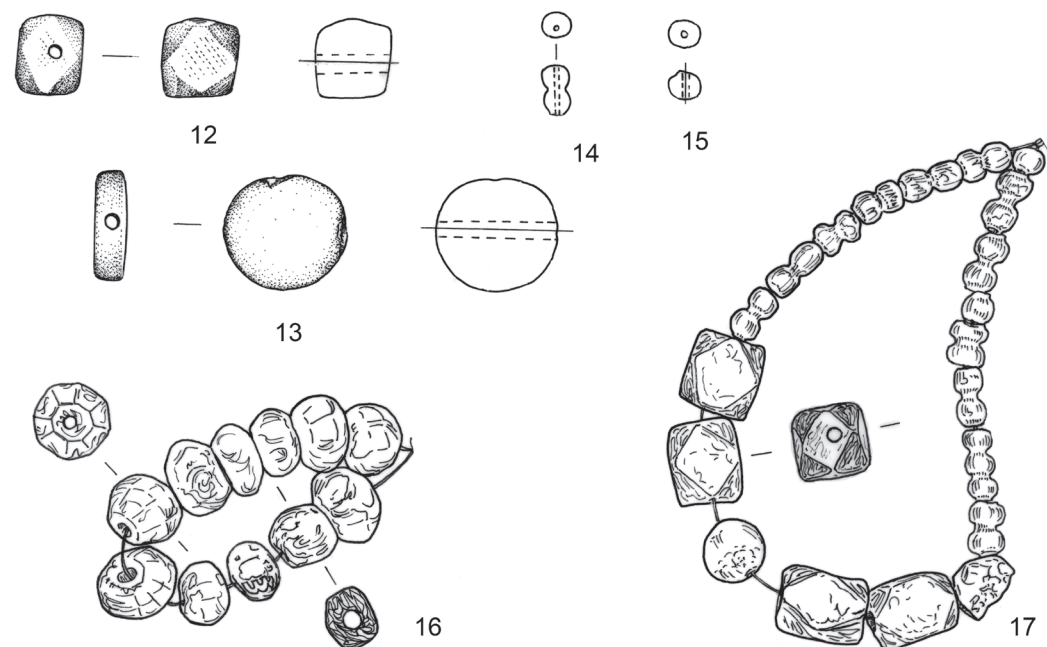
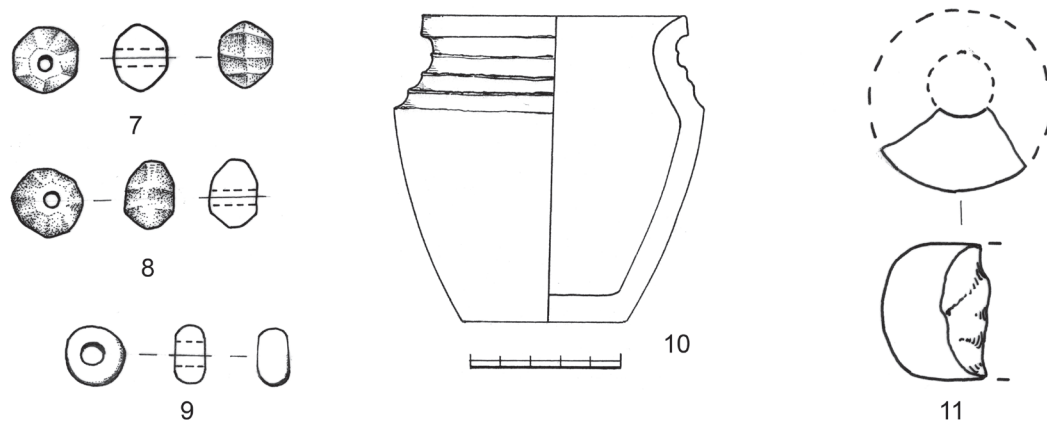
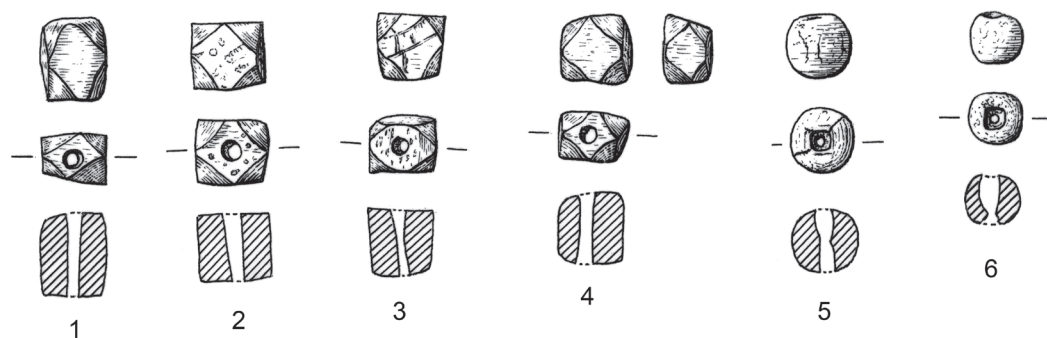

Tab. 94 1-15 Tušovice (okr. Příbram). 1-15 M 1:1. – Tab. 94 1-15 Tušovice (distr. of Příbram). 1-15 S 1:1.

T. 95

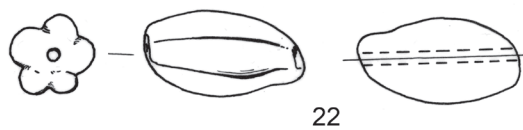
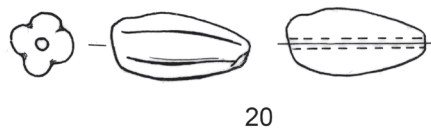
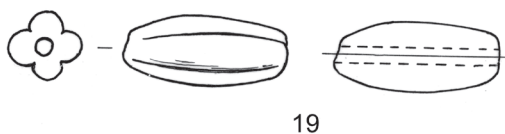
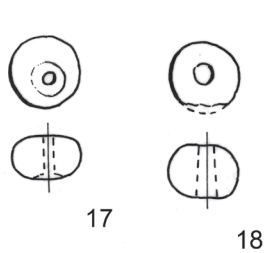
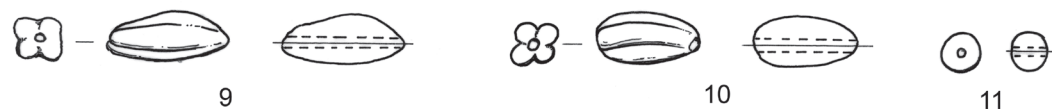
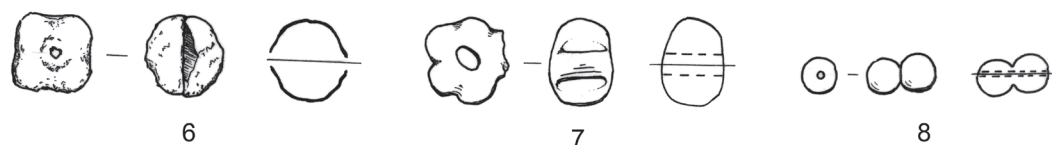
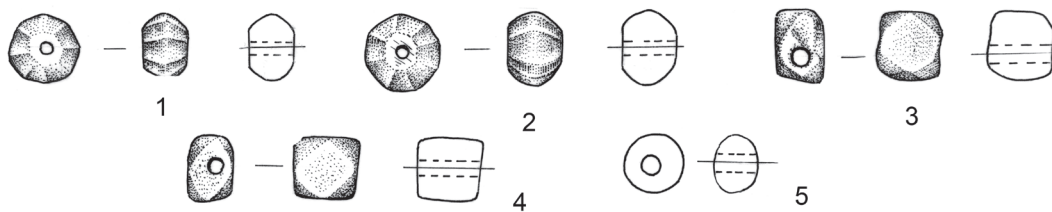

Tab. 95 1–14 Tušovice (okr. Příbram). 15–17 Úherce (okr. Louny). 19–20 Volenice (okr. Louny). 1–13, 15–20 M 1:1; 14 M 1:3. –
 Tab. 95 1–14 Tušovice (distr. of Příbram). 15–17 Úherce (distr. of Louny). 19–20 Volenice (distr. of Louny). 1–13, 15–20 S 1:1; 14 S 1:3.

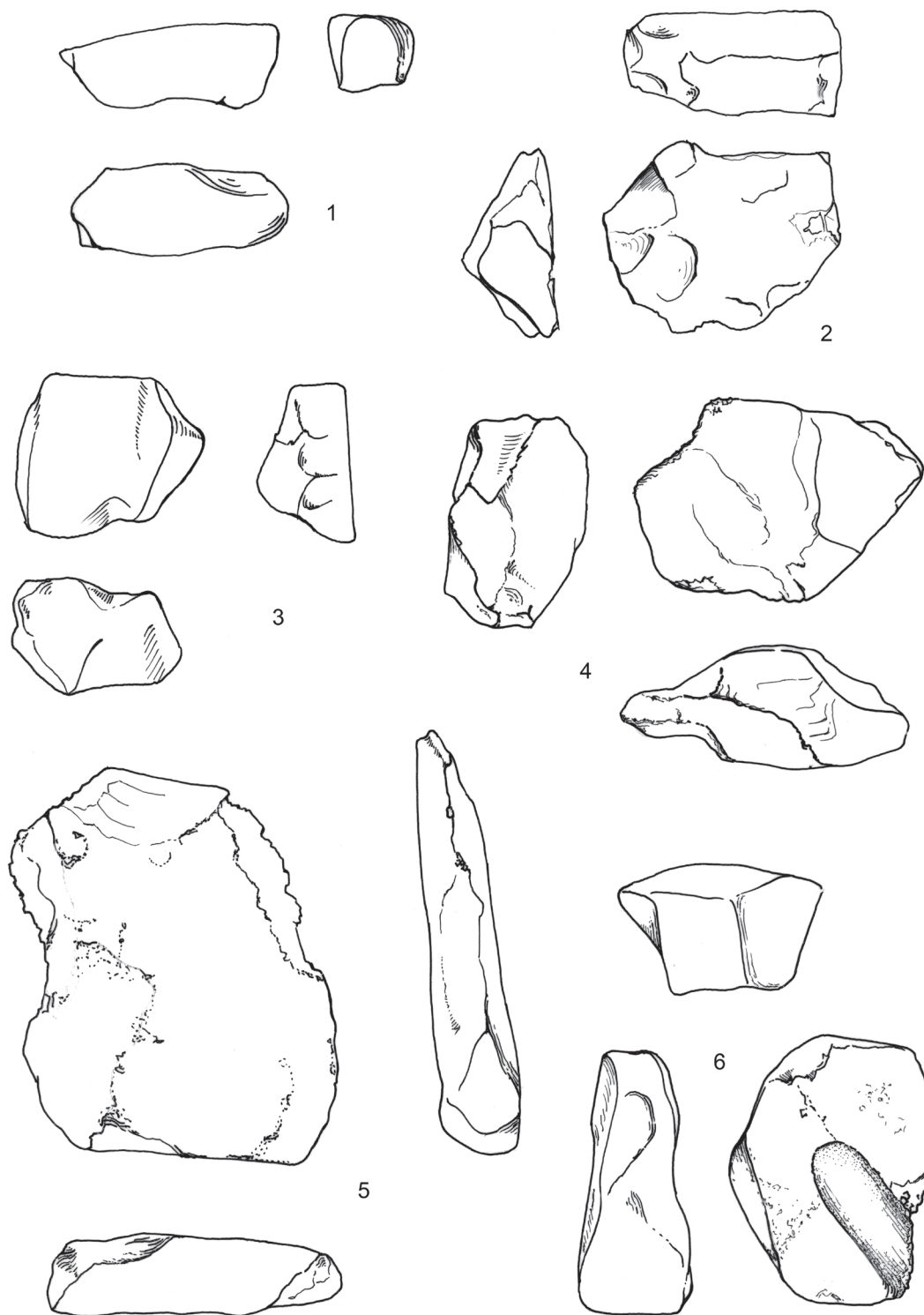

Tab. 96 1-6 Zákolany (okr. Kladno). 7-11 Žalany (okr. Teplic). 12-17 Žalov, obec Roztoky (okr. Praha-západ). 1-9, 11-17 M 1:1; 10 M 2:3. - Tab. 96 1-6 Zákolany (distr. of Kladno). 7-11 Žalany (distr. of Teplic). 12-17 Žalov, municipality Roztoky (distr. of Prague-West). 1-9, 11-17 S 1:1; 10 S 2:3.

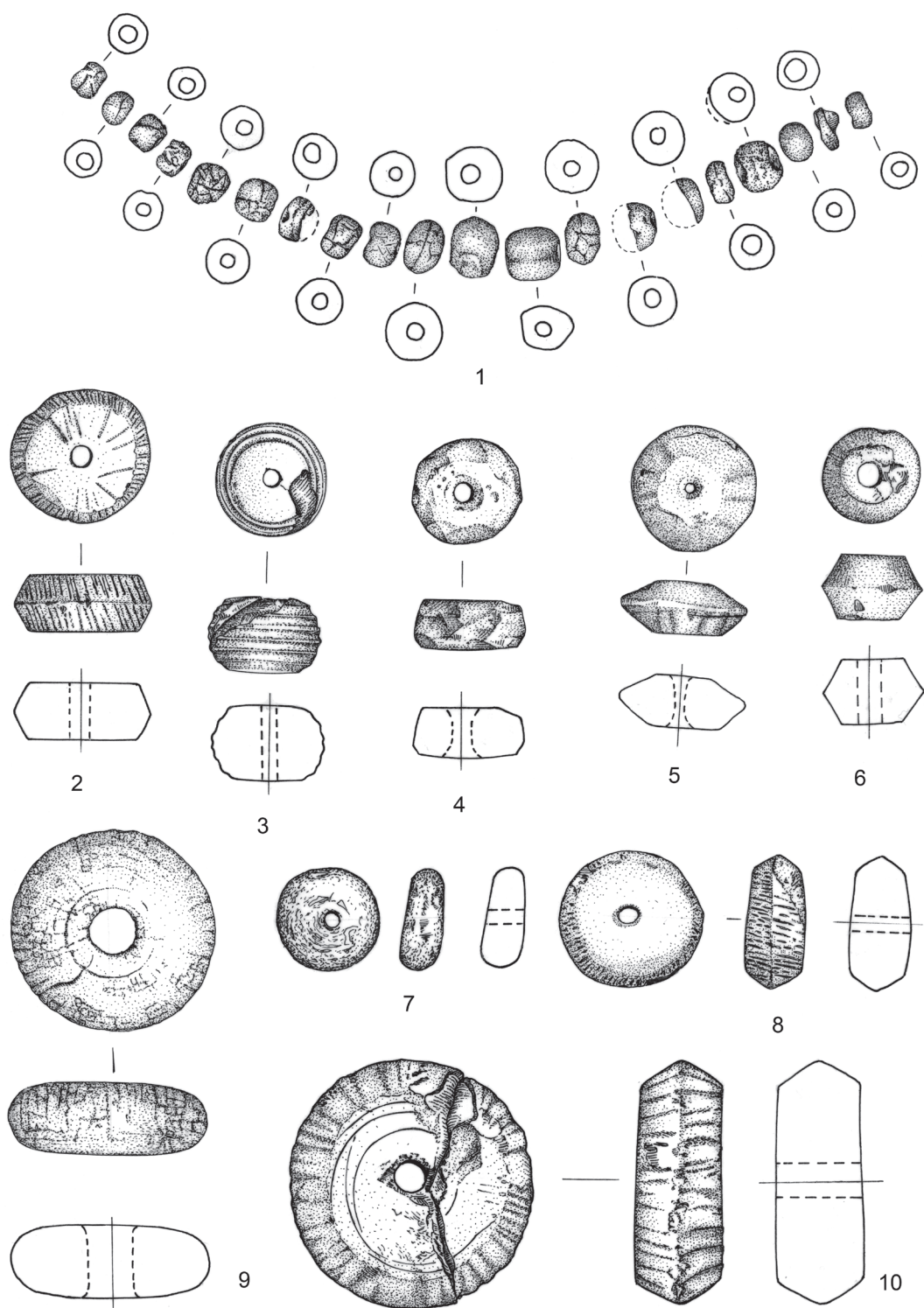
T. 97

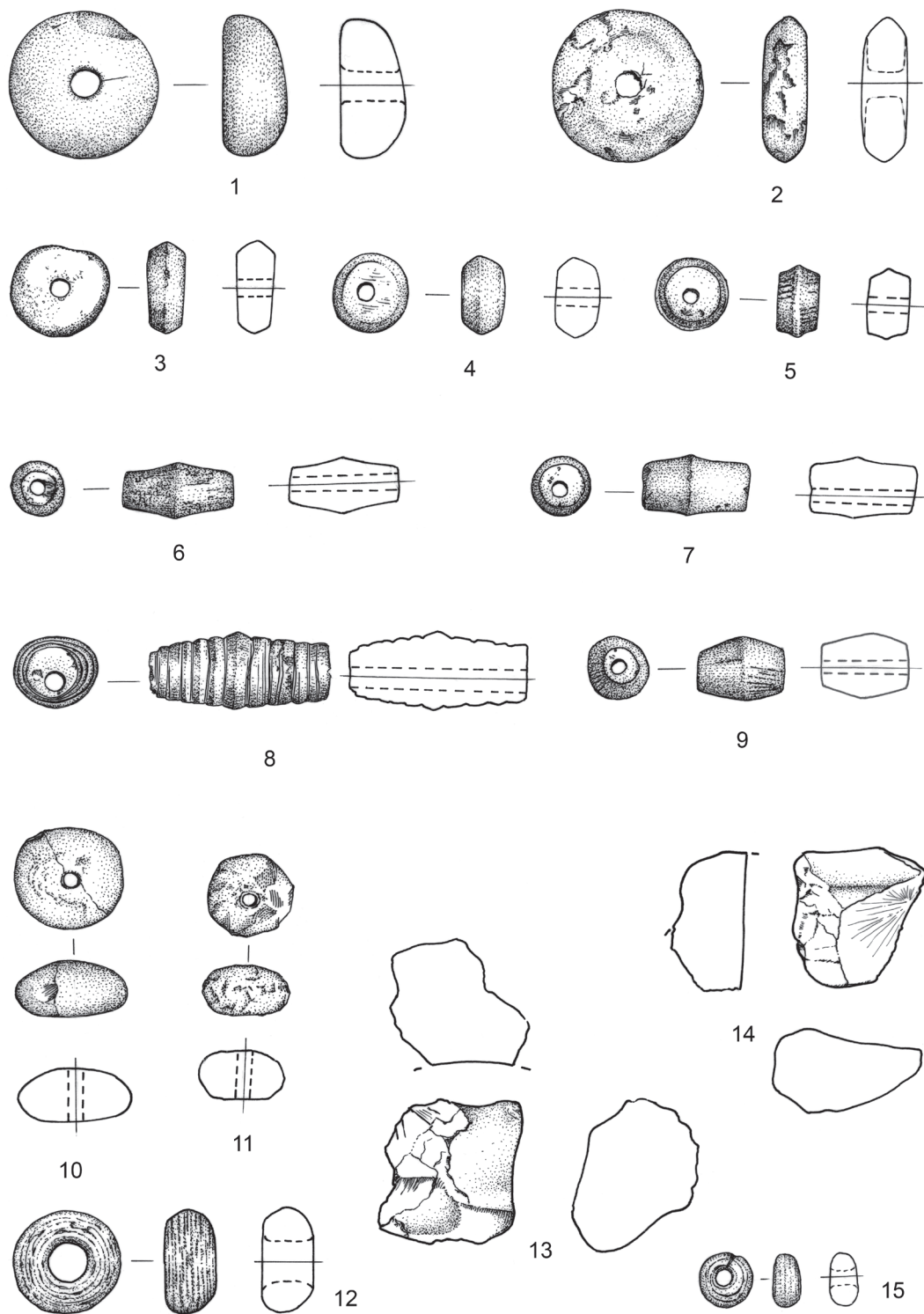
Tab. 971-5 Želenice (okr. Kladno). 6-28 Žižice (okr. Kladno). 1-28 M 1:1. - Tab. 971-5 Želenice (distr. of Kladno). 6-28 Žižice (distr. of Kladno). 1-28 S 1:1.

Tab. 98 1–3 Únětice (okr. Praha-západ). 4–6 neznámá lokalita. 1–6 M 1:1. – *Tab. 98* 1–3 Únětice (distr. of Prague-West). 4–6 unknown location. 1–6 S 1:1.

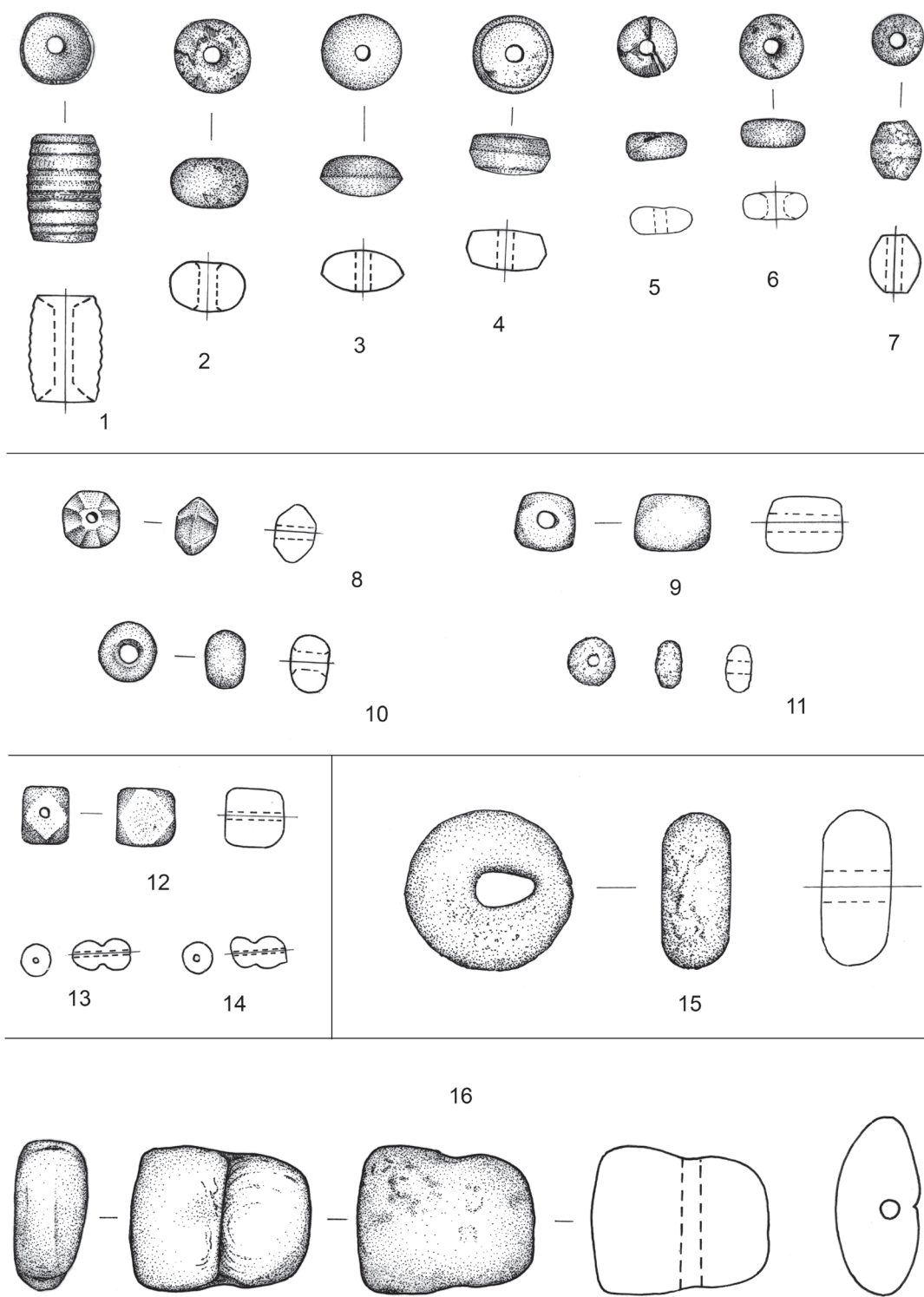

Tab. 99 1 Únětice (okr. Praha-západ). 2-10 Drahelčice (okr. Praha-západ). 1-10 M 1:1. – Tab. 99 1 Únětice, (distr. of Prague-West). 2-10 Drahelčice (distr. of Prague-West). 1-10 S 1:1.

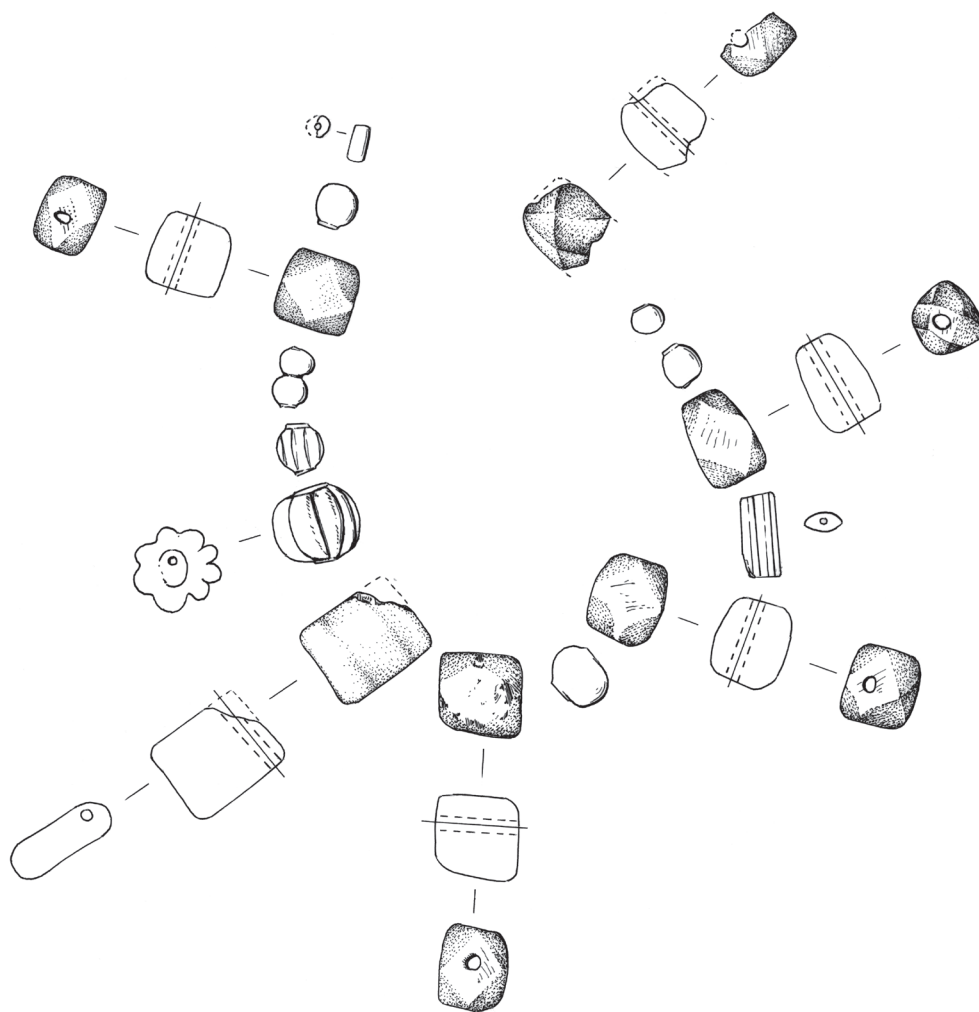

Tab. 100 1, 3–9 Drahelčice (okr. Praha-západ). 10–15 Vokovice (Praha 6), 1–15 M 1:1. – Tab. 100 1, 3–9 Drahelčice (distr. of Prague-West). 10–15 Vokovice (Praha 6), 1–15 S 1:1.

T. 101

Tab. 101 1–7 Únětice (okr. Praha-západ). 10–14, 16 neznámá lokalita. 15 Letky, obec Libčice nad Vltavou (okr. Praha-západ). 1–16 M 1:1. – *Tab. 101* 1–7 Únětice (distr. of Prague-West). 10–14, 16 unknown location. 15 Letky, municipality Libčice nad Vltavou (distr. of Prague-West). 1–16 S 1:1.

1

Tab. 102 1 Praha 6 – Sedlec (okr. Praha). 1 M 1:1. – Tab. 102 1 Praha 6 – Sedlec (distr. of Prague). 1 S 1:1.